

VATANIMIZA, MÜSLÜMAN MİLLETİMİZE VE TÜM ÜMMETİMİZE MÜBAREK OLASIN EY ŞEHR-İ RAMAZAN!

CÜBBELİ AĞMET HOCA EFENDİ'NİN HAREMEYNİ ŞERİFEYN ZİYARETLERİ

- Mekke-i Mükerrreme'de El-Me'lâ Kabristanı'nın Fazilet ve Ziyaretleri
- Medîne-i Münevvere'de El-Bekî' Kabristanı'nın Fazilet ve Ziyaretleri
- El-Bekî' Kabristanı'nda Medfun Bulunan Bazı Yüce Sahâbiler

Ahmet Mahmut ÜNLÜ

DUALAR VE ZİKİRLER

- Ramazan Hilaline Ait Dualar
- Ramazân-ı Şerifte İftar Duaları
- Terâvih Namazının Zikirleri
- Ramazan Ayının Nafle Namazları
- Bir Kişiye Hiçbir Kötülüğün Dokunmaması İçin Yazılacak Bir Nuska
- Sıkıntılara Dûcâr Olmamak, Düşmanın Şerrinden Korunmak, Özellikle Uzun Ömür Sahibi Olmak İçin Okunacak Mühim Bir Dua
- Yazılıp Üzerine Takılan Kişiden Cinleri Uzaklaştıran Bir İsm-i Şerif

KABİR AZABI HAKKINDA EHL-İ SÜNNET'İN AKİDESİ / Resül BÖLÜKBAŞ

ZEKÂTA DAİR GÖZDEN KAÇAN BİR KONU / Hüsamettin VANLIOĞLU

MÜSLÜMAN DİN KARDEŞİNDE KUSUR ARAMAMALI / Adem ŞENER

İSLAM DÜNYA GÖRÜŞÜYLE ALAKALI BİR MÜLÂKAT / Kadir MISIROĞLU

AVRUPA'DA YAZILIP İSTANBUL'DA SAHNELENEN FATİH'E HAKARET OPERASI / Ali EREN

**OSMANLI VE SELÇUKLU'NUN DÜNYA HAKİMİYETİ MEFKURESİNİN
ÖNÜNDEKİ ENGEL NEYDİ: I / Kemal ARKUN**

EDİTÖRDEN

Malumunuz olduğu üzere geçen Haziran Ayı başında, Gezi Parkı'yla başlayan ve birçok şehre de sıçrayan eylemlere şahid olmuştuk. Hatta bu yazıyı yazdığım sıralarda eylemler devam ediyordu. Türkiye'mizi karıştırmak, huzuru ve istikrarı bozmak isteyen provokatörler, ajanlar eylemcilerin arasına karışıp meydanlarda cirit attılar... Yaktılar, yıktılar, kırdılar, döktüler... Ortalığı adeta harabeye çevirdiler.

Güya hak aramak için yollara çıktılar ama tüyü bitmedik yetimin hakkını dahi tarumar ettiler.

Dış ülkelerden, hatta İsrail'den dahi bu eylemlere destek vardı. Desteklemez olurlar mı?.. Yeter ki Türkiye karışsın, huzur ve istikrar kalmasın, bölünüp parçalansın. Onların dertleri bu... Zira "domuzdan post gavurdan dost olmaz."

Ama bu milletin can-ı gönülden yaptığı dualar ve Allah dostlarının himmetiyle, Mevla Teala onlara fırsat vermeyecek. Geriye kalan bu Osmanlı bakiyesini yok etmeye kimsenin gücü yetmeyecek inşaAllah...

Birlik ve beraberlik için, huzur ve istikrar için çok dualar edelim. Çünkü hassas bir dönemden geçiyoruz. Gerçi kendimi bildim bileli bu hassas dönem hep oldu. Ve olacak da... Bunun sebebinin de Abdülhamid Han Cennet mekan'ın şu sözü çok güzel açıklıyor:

"Bizim topraklarımız sırtlanların yolu üzerinde. Şöyle on sene kendi halimize bıraksalar da bi ayağa kalksak."

Bizler öyle bir coğrafyadayız ki, bu cennet vatanda herkesin gözü, bu topraklarda herkesin hesabı var. Onun için burada oyunlar-tezgahtarlar bir türlü bitmiyor.

Mevla Teala vatanımıza kastedenlerin planlarını iptal eylesin, kurdukları tuzakları

kendi başlarına ma'kus eylesin. Rabbim şu necip milleti, bu cennet vatanda ilalebet payidar eylesin. Amin!

Millet olarak herkes birlik ve beraberlik içinde olmalı, kenetlenmeli, barış ve huzur ortamının tesisi için elinden geleni yapmalı. Eğer şu necip millet, doğusuyla-batısıyla İslam kardeşliği şuuruyla birleşir yek vücüt olursa, karanlık oyunlar bozulacak, hain planlar suya düşecektir biiznillah.

Kıymetli Lâlegül Dergisi Okurları!

9 Temmuz Salı Günü "**Başı rahmet, ortası mağ-firet, sonu da Cehennemden kurtuluş**" olan Ramazan-ı şerif ayına giriyoruz. Rabbim şimdiden tutacağımız oruçları, kılacağımız teravihleri, okuyacağımız mukabeleleri, ibadet ve taatleri me'al-küsür dergâhı izzetinde kabul buyursun.

Ramazan ayı bu ümmetin ayıdır. Fazileti büyük, kazancı çoktur. Nitekim Efendimiz (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

"Eğer kullar Ramazan ayında neler olduğunu bilseydiler, elbette ümmetim bütün senenin Ramazan olmasını isterlerdi."

Ramazan ayı gerçekten de büyük bir mânevî ticaret mevsimidir. İbrahim Nehâî (Rahimehüllah): "**Ramazan-ı Şerifteki bir oruç bin oruçtan, bir tesbih, Ramazan-ı Şerif dışındaki bin tesbihten, bir rekât, diğer aylardaki bin rekattan üstündür.**" demiştir.

Efendimiz (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem) bir hadis-i şeriflerinde:

"Cuma günü sâlim olursa bütün hafta sâlim olur. Ramazan ayı sâlim olursa bütün sene sâlim olur." buyurmuştur.

Haftanın mihengi Cuma günü, senenin mihengi ise Ramazan ayıdır. Yani bütün senemizin kalp huzuruyla geçmesi, Ramazan ayını huzurlu geçirmemize bağlıdır. Onun için bu mübarek ayda kavgadan, gürültüden, polemikten uzak duralım. Her şeye rağmen yine de aksi birine denk gelirsek, onunla cedelleşmeyip; "seninle bu mevzuyu bayramdan sonra hallederiz" diye geçiirelim. Zira bir anlık sinir yüzünden, koskoca senemiz berbat olabilir.

Bu ay vesilesiyle ümmete ilâhî ihسانlar yağar. Rahmân ve Rahîm sıfatlarının tecellisi, tüm âlemi ve gönülleri doldurur. İşte bu nur ayı, kalplerimizi cilalamak ve ebediyete hazırlanmak için bulunmaz bir fırsattır.

Rabbim bu fırsatları değerlendirip Ramazan-ı şerif feyzine, bereketine cümlemizi nâil eylesin. Amin!

Fi Emanillah!

Lalegül Dergisi Adına
İmtiyaz Sahibi
İlkbahar Yayıncılık ve Reklamcılık San. Tic. Ltd. Şti.

Genel Yayın Yönetmeni
MUSTAFA ÖZSİMŞEKLER

Yayın Türü
Yerel, Süreli, Aylık

Basım Yeri
Promat Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.
Sanayi Mah. 1673. Sok. No: 34 34510
Esenyurt/İstanbul
0212 622 63 63 • Fax: 0212 605 07 98
www.promat.com.tr

Yurtiçi Abonelik Bedeli (Yıllık)
95 TL

Yurtdışı Abonelik Bedeli (Yıllık)
90 Euro

Abonelik İçin Banka Hesap Notları
Lalegül Yayıncılık Adına
Asya Katılım Bankası (İmsan Şubesi)
TL IBAN: TR79 0020 8001 8103 9966 8300 02
USD IBAN: TR52 0020 8001 8103 9966 8300 03
EURO IBAN: TR25 0020 8001 8103 9966 8300 04

Albarakatürk Katılım Bankası
(Bağcılar Şubesi)
TL IBAN: TR39 0020 3000 0184 9021 0000 01
USD IBAN: TR12 0020 3000 0184 9021 0000 02
EURO IBAN: TR82 0020 3000 0184 9021 0000 03

Posta Çeki Hesap Numaraları
(Merkez Adı: Başakşehir/Başakşehir)
TL: 10293172

Temsilci İrtibat
444 34 68

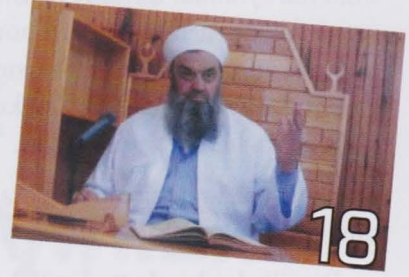
Abone Dağıtım
Lalegül Yayınları
Tel: 444 34 68

Adres
İlkbahar Yayıncılık
Reklamcılık San ve Tic. Ltd. Şti
Mecidiyeköy Mah. Yeniöl Cad.
Celilağa İş Merkezi
No:10 K:4 D:15 Şişli İstanbul
Tel: 444 34 68

Dergimizde yayınlanan yazıların, reklamların
sorumluluğu yazarına ve reklam
sahibine aittir.

**CÜBBELİ AHMET HOCA EFENDİ'NİN
UMRE ZİYARETLERİ
AHMET MAHMUT ÜNLÜ**

**KABİR AZABI HAKKINDA EHL-İ
SÜNNET'İN AKİDESİ
RESÜL BÖLÜKBAŞ**

23 } **SÜNNET
HADİS-İ ŞERİFLER**

24 } **HIKEMİYYÂT
HIKMETLİ SÖZLER**

25 } **MENÂKİB
KISSADAN HİSSELER**

35 } **EDEBİYYÂT
ŞİİRLERDEN SEÇMELER**

45 } **BİR SAHÂBİYİ TANIYALIM
HAZRET-İ EBÛ BEKR-İ SİDDİK (2) (Radiyallâhu Anh)**

49 } **TASAVVUF
TASAVVUF EHLİNİN EHLİ SÜNNET İTİKADI ÜZERE OLDUĞU**

50 } **BİR VELİYİ ANALIM
TELLİ BABA KİMDİR?**

61 } **SAĞLIKLI HAYAT
SIHHAT-Ü ÂFİYET**

88 } **YAZ UNUTKANLIĞI İÇİN PRATİK YÖNTEMLER
MEHTAP KAYAOĞLU**

92 } **DUALAR VE ZİKİRLER
AHMET MAHMUT ÜNLÜ**

İÇİNDEKİLER

26

RAMAZAN AYINA KAVUŞTUK
ELHAMDÜLİLLAH
MEHMET TALU

36

OSMANLI VE SELÇUKLU'NUN
DÜNYA HAKİMİYETİ MEFKURESİNİN
ÖNÜNDEKİ ENGEL NEYDİ: I
KEMAL ARKUN

54

AVRUPA'DA YAZILIP İSTANBUL'DA
SAHNELENEN FATİH'E HAKARET
OPERASI
ALİ EREN

62

ZEKÂTA DAİR
GÖZDEN KAÇAN BİR KONU
HÜSAMETTİN VANLIOĞLU

68

AİLE KURUMU ÇATIRDIYOR MU?
MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER

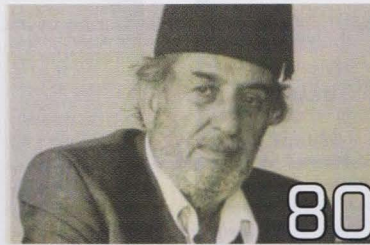
74

AHİRET İNANCI OLMADAN İNSAN
KEMALE EREMEZ
ALİ ULVİ UZUNLAR

78

RIZIK ENDİŞESİ OLMAYAN ÇİTALAR
PROF. DR. VOLKAN TUZCU

80

İSLAMIN DÜNYA GÖRÜŞÜ
KADİR MISIROĞLU

84

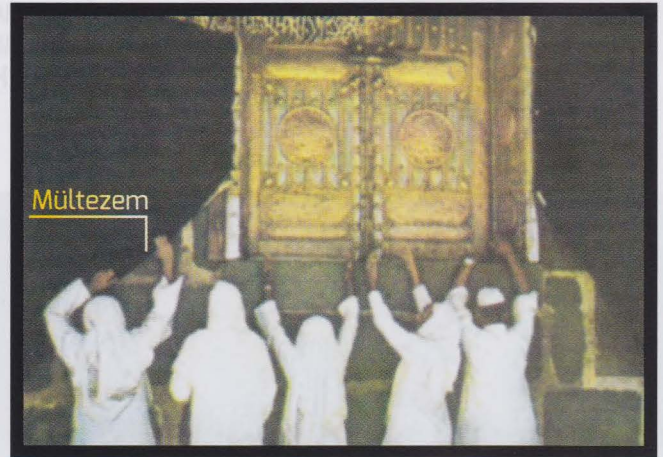
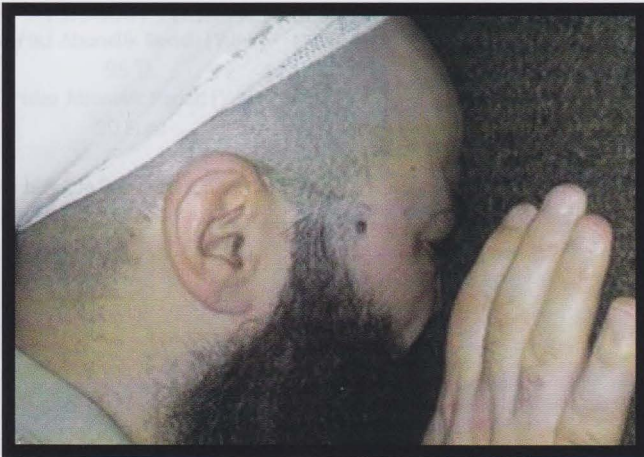
MÜSLÜMAN DİN KARDEŞİNDE
KUSUR ARAMAMALI
ADEM ŞENER

CÜBBELİ AHMET HOCA EFENDİ'NİN HAREMEYN-İ ŞERİFEYN ZİYARETLERİ

Cübbeli Ahmet Hoca Efendi mahkemeden aldığı kısa süreli izinle gerçekleştirdiği Umre ibadetinde üç sohbet ve bir çok ziyaret yapmaya muvaffak kılındı ki bu bölümde sizlere o mübarek beldelerin esintileri bereket olsun diye bu ziyaretlerden bazı kareler sunuyoruz...

Umre'nin sa'yinde dua kabul mekânlarından olan Safâ Tepesi üzerinde dua yapılırken

Dua kabulü için en ümitli yer olan ve Hacer-i Esved ile Kâbe'nin kapısı arasında kalan Mültezem'de Suriye'den Doğu Türkistan'a kadar zulüm altında bulunan tüm Ehl-i Sünnet Müslümanların kurtuluşu için dua ederken

Nüfuzlu bir muhterem aracılığıyla alınan özel izin sayesinde Hoca Efendi Hacer-i Esved'i rahat bir şekilde öpebilmiştir. Hacer-i Esved'i öpmenin Yüce Rabbimizle musâfaha etme ve O'na verilen ahdi tazeleme anlamı taşıdığı sahih hadislerde bildirilmiştir. Öpemeyenler için istilam yani uzaktan elle selamlama da aynı manayı

taşımaktadır. Ancak şu bilinmelidir ki Cennet'ten indirilen Hacer-i Esved gümüş mahfazanın içinde bulunan bir kaç siyah taştan ibarettir ki resimde bunlar seçilmektedir. Zira bu mübarek taş asırlar boyunca uğradığı çalınma ve saldırılar neticesinde parçalanmıştır. Etrafında bulunan malzeme ise dolgu için yapılmıştır.

SEYYİD AHMED MÂLİKÎ CÜBBELİ AHMET HOCAEFENDİ'Yİ AĞIRLADIĞI MECLİSTE:

"Hoca Efendi hakkında tutuklama nedeni olarak gösterilen fuhuş isnatları Yusuf ve Musa (Aleyhimesselem) hazarâtına yapıldığı gibi Cüreyc isimli abid bir zata da yapılmıştır. Tabi ki bu isnatlar onların makamını noksan etmemiş aksine yüceltmıştır" şeklinde Hoca Efendi'yi meth eden ve babası merhum Seyyid Muhammed Alevî Mâlikî Hazretleri'nin Hoca Efendi'yi çok sevdiğini beyan eden bir konuşma yaptıktan sonra Cüreyc Hazretleri'nin başına gelen iftirayla ilgili Sahîh-i Müslim'de geçen şu hadis-i şerifi nakletti.

Ebû Hüreyre (Radiyallahu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte Peygamber Efendimiz (Sallâllahü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

"Beşikte yalnız üç kişi konuşmuştur : Biri Meryem'in oğlu İsâ, diğeri Cüreyc'in arkadaşı. Cüreyc âbid bir adamdı. Bir manastır yaptırdı. Onun içinde yaşıyordu. Derken annesi geldi, Cüreyc namaz kılıyordu. Ve : Yâ Cüreyc! dedi. Cüreyc : Yâ Rabbi! Annem ve namazım! Dedi ve namazına yöneldi. Annesi gitti. Ertesi gün olunca ona tekrar geldi. Cüreyc yine namaz kılıyordu, tekrar aynı hadise yaşandı. Üçüncü gün de annesi gelip oğluna seslendiği halde bir cevap alamayınca :

'Allâhım! Fahişelerin yüzünü görmedikçe, bunun canını alma!' diye dua etti. Derken Benî israil Cüreyc'i ve ibadetini müzâkere ettiler (çokça meth etmeye başladılar). Fahişe bir kadın vardı ki güzelliği dillere destan olmuştu. (Bu kadın) : 'İsterseniz sizin için onu fitneye düşürüvereyim' dedi ve ona sataştı. Fakat Cüreyc kendisine iltifat göstermedi. Müteakiben kadın Cüreyc'in manastırında mekân tutan bir çobana geldi ve ona kendisiyle zina imkânı verdi. O da onunla zina etti. Kadın hâmile kaldı. Doğurduğu vakit :

'Bu çocuk Cüreyc'dendir!' dedi. (Köylüler) Cüreyc'e gelerek onu aşağı indirdiler ve manastırını yıktılar, kendisini de dövmeye başladılar. Bunun üzerine Cüreyc : 'Size ne oluyor?' dedi. Onlar: 'Bu fahişe ile zina ettin ve senden çocuk doğurdu' dediler. Cüreyc : 'Çocuk nerede?' diye sordu. Hemen onu getirdiler. Cüreyc : 'Beni bırakın da namaz kılayım!' dedi ve namaz kıldı. Namazdan çıktıktan sonra çocuğa gelerek onun karnına dokundu ve :

'Ey çocuk! Senin baban kimdir?' dedi. Çocuk (bir mucize eseri dile gelerek): 'Filân çobandır' cevâbını verdi. Bunun üzerine köylüler Cüreyc'e yöneldiler. Onu öpüyor ve sıvazlıyorlardı. Sonra 'Sana manastırını altından yapalım' dediler. O : 'Hayır! Onu eskisi gibi çamurdan yapın' dedi. Onlar da yaptılar..." (Müslim, el-Birru ve's-Sıla ve'l-Âdâb, no:6673, 8/4)

CÜBBELİ AHMET HOCA EFENDİ'NİN HAREMEYN-İ ŞERİFEYN'DE SOHBETLERİ

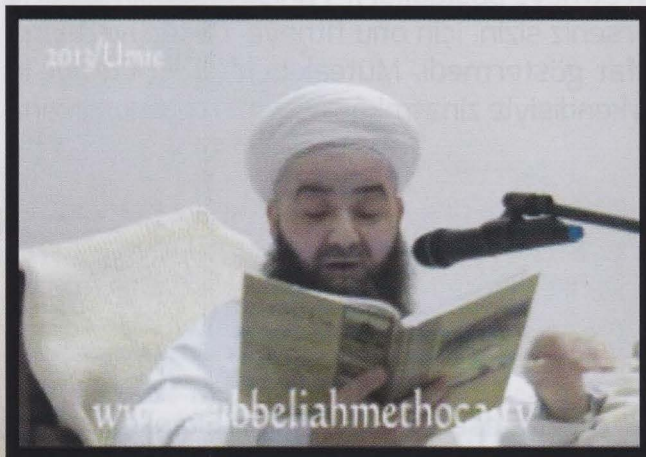
Sevr Dağının Eteğinde Yapılan Sohbetten Bir Kare

Cübbeli Ahmet Hoca Efendi Mekke-i Mükerreme'de iki, Medine-i Münevvere'de bir sohbet yaptı ki bu sohbetler www.cubbeliahmethoca.tv adresinde "sohbetler" bölümünde "mescid dışı sohbetler" kısmında bulunabilir. Mekke Hilton otelinin mescidinde yapılan sohbeta erkek ve kadın cemaat tarafından çok büyük katılım oldu.

Hoca Efendi bu sohbeta Abdullah Mirğanî Hazretleri'nin "**Uddetü'l-İnâbe fî emâkini'l-icâbe**" kitabından ders yaparak Kâbe-i Muazzama'nın ve tavafın faziletlerinden, o mübarek makamda duanın kabul olunacağı Hacer-i Esved, Rukn-i Yemânî, Hıcr-i İsmâîl, Makam-ı İbrâhîm, Mültezem ve Müstecâr gibi faziletli mekânlar hakkında varid olan hadîs-i şerif ve rivayetlerden bahsetti.

Sohbet esnasında aşağıdaki resimde gösterilen Müstecâr hakkında konuşurken sarfettiği: "**Mültezem'de izdiham olduğu için Kureyş'in kocakarıları Müstecâr'da dua ederlerdi. Biz de güçsüz olduğumuz için kocakarı hükmündeyiz**" şeklindeki sözleri cemaat tarafından hoş karşılandı. Sohbetinde bulunan Ahmet İslamoğlu ve Mustafa Ekin Hoca Efendiler: "**Hocam ne olur, bu kitaptaki rivayetleri cem edip terceme etseniz de insanlar istifade etseler**" diye talepte bulununca Hoca Efendi: "**Siz de vakitlerimin bereketli olması için dua edin de buna muvaffak olayım**" dedi.

Sevr Dağının eteğinde ise Peygamberimiz (Salâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in hicreti ve o dağda bulunan mağaradaki arkadaşı Ebû Bekr (Radiyallahu Anh)'ın fazileti hakkında bir konuşma yaptı.

Mekke Hilton Mescidinde Sohbet Eden Hoca Efendi Dinleyenleri Kâbe-i Muazzama'dan Daha Ziyade İstifade Etmeye Teşvik Etti

Müstecâr: Hacer-i Esved'den bir önceki köşe olan Rukn-i Yemânî'den başlayıp bir önceki köşe olan Rukn-i Şâmî'ye doğru 1 m² lik alandır.

MEKKE-İ MÜKERREME'DE BULUNAN EL ME'LÂ MAKBERE-İ ŞERÎFESİNİ ZİYARET

Osmanlı Döneminde Mekke-i Mükerrerme'de El Me'lâ Mezarlığı

Cepheden bakıldığında sağdaki kubbeye Âmine Validemiz, Soldaki büyük türbede Hadice Validemiz, ortadaki küçük türbelerde ise Cenab-ı Peygamber Efendimiz'in İbrahim dışındaki mübarek oğulları medfundurlar.

Hadice Validemizi Ziyaret

El- Me'lâ mezarlığında türbeler yıkıldıktan sonra Efendimiz (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)'in atalarından bir çoğunun medfun bulunduğu üst kısımdan bir görünüm ki ağacın altında Peygamberimiz (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)'in Dedesi Abdülmuttalib Hazretleri'nin medfun olduğu mervîdir. Fudayl.b.lyaz, Süfyan.b.Uyeyne, İmâm-ı Kuşeyrî, İmâm-ı Yâfi'î, İmâm-ı Sübkî, Münâvî, İbn-i Hacer el Mekki, yedi

kurrâdan İbn-i Kesîr gibi bir çok âlim, seyyid ve velî de bu civarda defnedilmişlerdir.

Bu nedenle âlimler bu kabristanda özellikle de Hadice Validemiz'in ziyaretinde yapılan duaların reddolunmayacağını bildirmişlerdir. Efendimiz (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) de:

"Kıyamet günü bu mezarlıktan yüzleri dolunay gibi parlak olan 70.000 kişi diriltilecektir ki onlar Cennet'e hesapsız gireceklerdir. Onlardan herbiri de 70.000 kişiye şefaate edecektir" buyurmuştur. Bunun üzerine kendisine bunların kimler olduğu sorulduğunda: **"Onlar gurbette ölenlerdendir"** diye cevap buyurmuştur.

Diğer bir hadîs-i şerîfinde ise **"Mekke'de ölenin kıyamet gününde azaptan emin olarak geleceği"**ni beyan etmiştir. Abdullah ibni Ömer (*Radiyallahu Anhum*) dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte ise: **"İlk olarak toprak benim üzerimden açılacak sonra Ebû Bekir ve Ömer üzerinden toprak açılacak daha sonra Mekke ve Medine mezarlıkları yarılacak sonra ben o iki mezarlık arasında şu iki parmak gibi (yakın bir halde) diriltileceğim"** buyurmuştur. (*el-Fâkihî, Eh-bâr-u Mekke, 4/51, 3/68, el-Hindî, Kenzü'l-ummâl, 34.960, Tirmizî No: 3692, İbn-i Hibbân, 15/324, Mirçani, Uddetü'l-İnabe sh.240-241*)

El- Me'lâ mezarlığında Peygamber (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)'in çok değer verdiği ilk eşi Hadice validemizin kabri şerifi ki ayak ucu tarafında bulunan küçük bölümde Efendimiz (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)'in oğulları Kasım, Abdullah ve Tahir (*Radiyallahu Anhum*) medfundurlar.

Ebû Bekr Efendimizin Kızı Esmâ Valideyi Ziyaret

Esma bint-i Ebû Bekr Hazreti Ebu Bekr'in büyük kızı olup Hazreti Aîşe validemizin baba bir anne ayrı ablası, Zübeyr b. Avvam'ın eşi, Abdullah b. Zübeyr'in annesidir. Esma Bint-i Ebû Bekr on yedi insandan sonra Müslüman olmuştur. (Radiyallahu Anhüm)

Hicret gecesinde Peygamber (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in azık boğçasını hazırlamış, bu nedenle Onun dua ve iltifatlarına mazhar olmuştur. Esma bint-i Ebû Bekr (Radiyallahu Anhüma) azık boğçasını hazırlarken ne yemek sofrasının, ne de su tulumunun ağzını bağlayacak bir şey bulamamış, babasına:

"Vallahi ben nıtak (kuşak)ımdan başka bağlayacak bir şey bulamadım" demiş, Ebû Bekr'de: "Kızım! Sen kuşağın ikiye ayır, birisiyle su tulumunun ağzını diğeriyle de azık sofrasını bağla" demiştir. Böyle yapınca Peygamberimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Ebû Bekr'e: **"Allah onun nıtakını cennette iki nıtakla değiştirdi. Ona cennette cennet uşaklarından iki nıtak var"** buyurmuştur.

Bundan dolayı Esma bint-i Ebû Bekr'e Zâtünnıtakayn (iki nıtak sahibi) lakabı verilmiştir. Esma bint-i Ebu Bekr (Radiyallahu Anhüma) hicretin yetmiş üçüncü yılında vefat etmiştir.

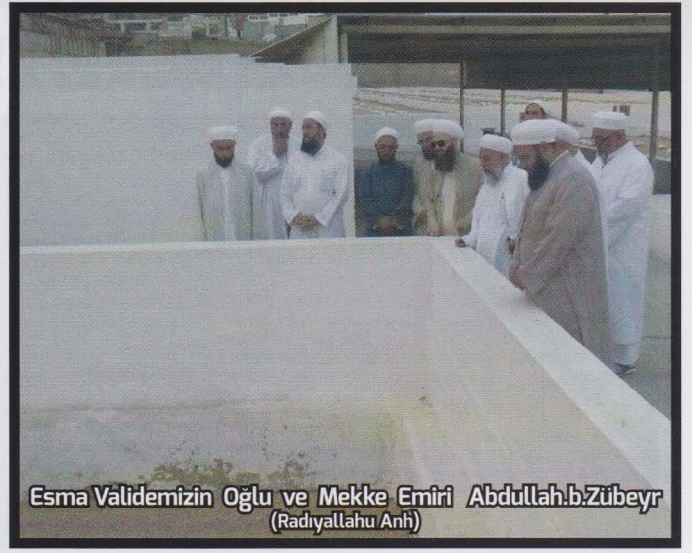

Mahmut Efendi Hazretleri'nin Babası Ali Efendiyle Dedesi Mustafa Efendi'nin Medfun Buldukları Bölgeyi Ziyaret

Seyyid Muhammed Alevî el-Mâlikî Hazretleri'ni Ziyaret

Seyyid Mâlikî Hazretleri'nin Üstüne Gömü Yapılmak İçin Birkaç Kere Kabri Açılmış Fakat Hiç Çürümediği Görülünce Tekrar Kapatılmıştır. Rabbimiz Şefaathine Nail Eylesin.

Esma Validemizin Oğlu ve Mekke Emiri Abdullah.b.Zübeyr (Radiyallahu Anhi)

Eshâb-ı kiramdan ve Aşere-i mübeşşereden olan Zübeyr bin Avvam'ın oğludur. Annesi Hazreti Ebû Bekr'in kızı Esmâ, teyzesi, Aîşe validemizdir. (Radiyallahu Anhüm)

Medine'de muhacirlerden ilk önce dünyâya gelen çocuk budur. Yedi yaşında iken babası tarafından Peygamberimize getirildiğinde O'na biat etme şerefine kavuştu. Oniki yaşlarında iken babası ile Yermük savaşına gitti.

Geceleri çok ibadet eden Abdullah bin Zübeyr aynı zamanda çok cesur, kuvvetli ve kahraman idi. Hicretin 29 (m. 649) senesinde Afrika'da Abdullah bin Sa'd ile Tunus harbine katıldı. Yüz yirmibin düşman askeri ile yirmibin İslâm mücâhidi savaşırken, o birkaç mücâhid ile Bizans ordusu kumandanı Roma asilzâdesi Gregor'u (Cercire) öldürdü. Düşman kuvvetleri bozularak, zaferin kazanılmasında büyük rol oynadı.

Hazreti Muâviye 60 (m. 680) senesinde vefât ettikten sonra yerine oğlu Yezîd iktidara geçti. Abdullah bin Zübeyr ona biat etmeyip Hazreti Hüseyin ile beraber Mekke'ye geldi. Yezîd de hemen Abdullah bin Zübeyr üzerine bir ordu gönderdi. Ancak Hazreti Hüseyin'in Kerbelâ'da şehid olduğunu işittiği zaman Yezîd'in adamlarını Hicazdan çıkartarak kendi namına hilafet ilân etti. Bu hadiseler üzerine Mekke ve Medine halkı kendisine biat etti. Böylece Hazreti Abdullah bütün Hicaz'a hakim oldu.

Bu hadiselerden iki yıl sonra Yezîd'in gönderdiği Müslim bin Ukbe, Harre savaşı sonunda Medine-i Münevvere'yi ele geçirdi. Bu savaşta Medine halkından ve Eshâb-ı kiramdan pek çok kimse şehid oldu. Yezîd'in vefâtından sonra Hicaz, Yemen, Irak, İran ve Horasan halkı kendisine biat edip halife olarak tanıdılar. Dokuz sene Mekke'de halife oldu. Yalnız Mısır ve Şam bölgesi Emevîlerin elinde kaldı.

Abdülmelik bin Mervan 65'de Emevîlerin başına geçince Şam ve Mısır'da hükümeti kuvvetlendirdi. Irak'a asker sevk edip İbni Zübeyr'in kardeşi Mus'ab bin Zübeyr'i öldürdü. Sonra Haccac bin Yûsuf es-Sekafi'yi Hicaz'a gönderdi. Haccac 72 (m. 691)'de Mekke-i Mukerreme'yi kuşattı. Ebî Kubey's Dağı üzerine mancınık kurup oradan Mescid-i Haram üzerine taşlar atarak şehri tahrib etti. Muhasara altıbuçuk ay sürdü. Bu esnada Hazreti Abdullah'ın gösterdiği kahramanlık ve yiğitlik her türlü tarifi üstündür.

Bu esnada alnına gelen bir mancınık taşı ile ağır şekilde yaralandı. Yüzünden kan akmaya başladı. Her tarafını saran Haccac'ın askerleri üzerine atılıp şehid ettiler. 73 (m. 692) senesinde şehid olduğu zaman yetmişüç yaşında idi. Annesi, Haccac'ın karşısına çıkıp acı ve doğru sözler söyledi. Birkaç ay sonra da vefât etti.

Hazreti Abdullah kahramanlık ve cesâretiyle birlikte çok ibadet ederdi. Namazda o kadar huzûra dalar giderdi ki, kamış gibi dikilir kalırdı. Secdeye varır, dalar giderdi. Gündüzleri oruç tutardı. Babası onun hakkında, "İnsânların Ebû Bekir'i Siddik'a (dedesine) en çok benzeyenidir" buyurmuştur.

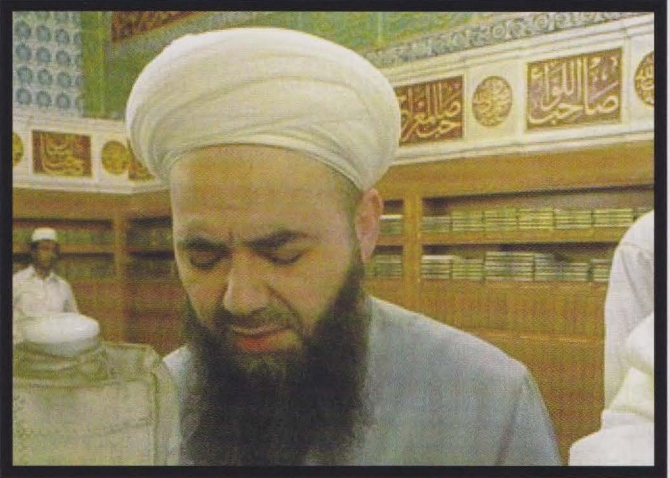
CÜBBELİ AHMET HOCA EFENDİ'NİN MEDİNE-İ MÜNEVVERE ZİYARETLERİ

Muvâcehe-i Şerife'den Selamlama

Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Efendimize selam verirken kibleye arka verip mübarek vech-i şerifine yönelmek âlimler tarafından müstehab sayılmıştır.

Bu mübarek mekânda Ehzab Sûresi'nde geçen ve Kâinatın Efendisine salevat okunmasını emreden 56. âyet-i kerîmesini okuduktan sonra 70 kere: "Sallellâhu ve Selleme Aleyke Yâ Seyyidi Yâ Muhammed" diye salevat getirene bir meleğin: "Ey felan! Allah da sana salât eylesin ve bugün hiçbir isteğin yere düşmesin" diye nidâ edeceği el Hülâsa isimli eserde İmam-ı Şâfi'i'nin şeyhi İbn-i Ebî Fûdeyk (Radyallahu Anhüma) tarafından nakledilmiştir. Muvâcehe-i Şerife'de okunması müstehab sayılan bir çok salât-ü selam sığası mevcut olup bunlar fıkıh ve fazilet kitaplarımızda zikredilmiştir.

Âişe Validemize nispet edilen bu direk "Muhacirler Direği" olarak da bilinir. Zira onlar onun yanında toplanmaktaydılar. Kible Mescid-i Haram'a tahvil edildikten sonra Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in on küsur gün bu direğe doğru namaz kıldırıldığı sabit olmuştur. Bazen bu direğe yaslanarak oturduğu da sabittir. Ebû Bekr ve Ömer (Radyallahu Anhüma)'nın da bu direğe doğru namaz kıldıkları mervidir.

Taberânî'nin Âişe (Radyallahu Anha)'dan rivayet ettiği: "**Benim şu mescidimde öyle bir toprak parçası vardır ki, insanlar onun faziletini bilseydiler kura çekmeden kimse diğerinin orada namaz kılmasına izin vermezdi**" hadisi-i şerifinden dolayı bu direk "Kur'a Direği" olarak da bilinmektedir.

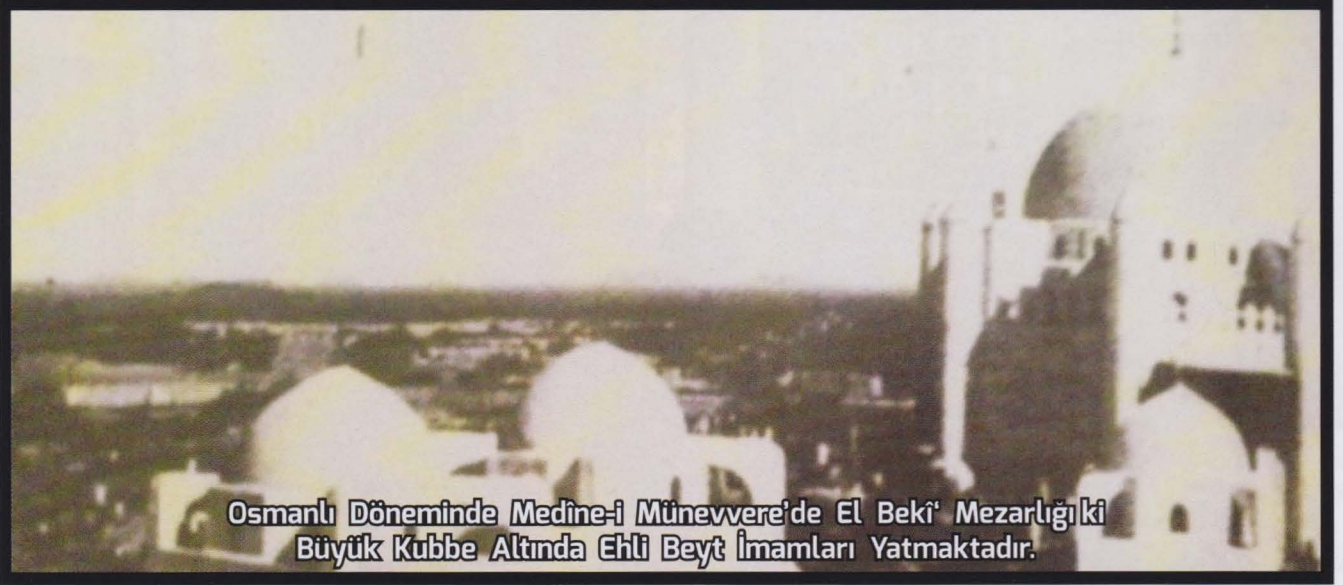
Bu direğe "Âişe Direği" denmesinin sebebi ise kız kardeşi Esmâ (Radyallahu Anha)'nın oğlu olan Abdullah İbn-i Zübeyr (Radyallahu Anh) a bu direği Âişe (Radyallahu Anha) öğrettiği içindir. Zeyd İbn-i Eslem (Radyallahu Anh): "Ben o direğin dibinde Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in de Ebû Bekr'in de Ömer'in de (Radyallahu Anhüma) secde izlerini gördüm" demiştir.

Bazı hadis-i şeriflerde o makamda duanın müstecab olduğu zikredilmiştir. Bu direk Kabri Şerif tarafından da Minber-i Şerif tarafından da Kible Cihetinden de üçüncü direk olması hasebiyle Ravza-ı Şerife'nin tam ortasında yer almakta olup bugün dahi üzerinde: "Seyyide Âişe Direği" diye yazılı bulunmaktadır. (Şeyh Abdulhamid İbni Muhammed Ali Kudüs, ez-Zehâiru'l-Kudsîyye fi ziyareti Hayri'l-berîyye, sh.120)

Âişe (Radyallahu Anha) Validemize Nispet Edilen Direk

MEDİNE-İ MÜNEVVERE'DE EL BEKÎ MAKBERE-İ ŞERİFESİNİ ZİYARET

Osmanlı Döneminde Medine-i Münevvere'de El Bekî Mezarlığıki Büyük Kubbe Altında Ehli Beyt İmamları Yatmaktadır.

el-Bekî Mezarlığı Medine-i Münevvere'de ana mezarlık olarak devam etmektedir. Medine-i Münevvere'de oturanlar ve ziyarete gelenler vefat ettiklerinde yine bu mezarlığa defnediliyorlar.

Medine Belediyesi'nde el-Bekî Mezarlığının tafsilatlı haritası mevcut olduğundan tarihi yerlerdeki tespitlere göre Sahabe Efendilerimizin kabirlerinin ortaya çıkma korkusuyla buralara defin yapılmamaktadır.

el-Bekî Mezarlığında definler Lahd usulüne göre yapılmaktadır. Lahd: kabrin içinde, kible tarafında ölünün boyuna göre açılan oyuktur. Cenaze buraya konulduktan sonra lahid, kerpiç veya tuğla ile kapatılarak kabir toprakla doldurulur ki Peygamber Efendimizin (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) defni de bu şekilde yapılmıştır.

Bu mezarlıkta genellikle ölen küçük çocuklar büyüklerle aynı kabre konulur. Medine-i Münevvere'de vefat etmenin ve bu Mezarlığa defnedilmenin faziletini belirten bir çok hadisi şerif vardır ki bunlardan bazıları şunlardır:

Peygamberimizin (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Kerîmeleri Zeyneb, Rukiyye ve Ümmü Külsüm Validelerimizi Ziyaret

1) Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in şefaatine nail olur, Nitekim İbni Ömer (Radiyallahu anhüma) dan rivayete göre Resûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) :

"Medine'de (yaşayıp orada) ölmeye muktedir olan orada ölsün. Zira ben orada ölene şefaate edeceğim" buyurmuştur.

2) Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in duasına ve istiğfarına mazhar olur.

Hazreti Âişe (Radiyallahu Anha) anlatıyor. Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) yanımda kaldığı gecelerin sonuna doğru el-Bekî Mezarlığına giderek:

"Selam size ey Müminler kavminin diyarı. Size yarın verileceği vaat olunan şey verilmiştir. Sizler bekletilmektesiniz. İnşallah biz de size katılacağız. Allah'ım Bakî-i Ğarkat'da yatanları bağışla" diye dua ederdi.

3) Kıyamet gününde güvenli (emin) olarak dirilir. Nitekim Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)

"Haremeynin birinde vefat eden, kıyamet günü güven içinde dirilir" buyurmuştur.

Yine bu konudaki hadisi-şeriflerden birinde Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Ümmü Kays binti Mihsan (Radiyallahu Anha) ya **"Şu Bekî'i görüyor musun?! Kıyamet günü oradan yetmiş bin kişi dirilecek ki bunların yüzü ayın on dördü (dolunay) gibi (parlak) olacak ve onlar cennete hesapsız girecekler"** buyurdu.

Bu nedenle Müslümanlar doğuda ve batıda bu Mezarlığa büyük bir iştihak duyarlar ve en son yerlerinin orası olması için Allah'a dua ederler.

(Bakınız: Müslim, 2/248, Dârekutnî, 6/487, Nesâî, 4/398, Beyhakî, 2/248, Tayalesi, 1/12, 1/227, Hakim, el-Müstedrek 8/411, Taberânî, el-Mu'cemü'l-Kebîr 18/355, el-Mu'cemü's-Sağîr, 2/468)

Hazreti Abbas'ın ve Fâtıma ez-Zehra Validemizin Kabri Şerifleri

Peygamberimiz Hazreti Muhammed (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) in Ehli Beytinin bir çoğu el-Bekî kabristanına defnedilmişlerdir :

1) Fatıma ez-Zehra (*Radiyallahu Anha*),

Bazı alimler Hazreti Fatıma'nın kendi evinde defnedildiğini söylemişlerse de İbnu Abdillberr'in nakline göre Hazreti Hasen vefat ettiği zaman annesi Hazreti Fatıma'nın (*Radiyallahu Anha*) yanına defnedilmiştir.

Dolayısıyla Fatıma validemiz de el-Bekî kabristanında medfundur. es-Semhûdî'ye göre görüşlerin en doğrusu budur. (*Vefâu'l-vefâ 3/280-289*)

2) Peygamberimiz (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)'in amcası Abbas ibni Abdilmuttalib (*Radiyallahu Anh*),

3) Peygamberimiz (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)'in torunu Hasen ibni Ali (*Radiyallahu Anhüma*),

4) Ali Zeynelâbidîn ibni Hasen (*Radiyallahu Anhüma*).

5) İmam Muhammed el-Bâkır ibni Zeynelâbidîn (*Radiyallahu Anhüma*),

6) İmam Cafer es-Sâdık ibni Muhammed el-Bâkır (*Radiyallahu Anhüma*).

Peygamberimizin (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) Ezvâc-ı Tâhirâtının Kabri Şerifleri

1) Âişe binti Ebî Bekr es-Siddîk (*Radiyallahu Anhüma*),

2) Sevde binti Zem'a (*Radiyallahu Anha*),

3) Hafsa binti Ömer ibni'l-Hattab (*Radiyallahu Anhüma*),

4) Zeyneb binti Huzeyme (*Radiyallahu Anha*),

5) Ümmü Seleme binti Ebî Ümeyye el-Mehzûmiyye (*Radiyallahu Anha*),

6) Cüveyriye binti'l-Hâris (*Radiyallahu Anha*),

7) Ümmü Habîbe binti Ebî Süfyan (*Radiyallahu Anhüma*),

8) Safiyye binti Huyey (*Radiyallahu Anha*),

9) Zeyneb binti Cahş (*Radiyallahu Anha*).

Peygamberimiz (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)'in Hazreti Hadîce ve Hazreti Meymûne validelerimiz dışındaki diğer hanımları el-Bekî Mezarlığı'na defnedilmişlerdir. Hadîce (*Radiyallahu Anha*) validemiz Mekke'deki el-Me'lâ Mezarlığı'na, Meymûne (*Radiyallahu Anha*) validemiz ise Mekke'ye varmadan önce otoban yolu üzerinde kalan Serif bölgesine defnedilmiştir. Rabbimiz Cümlemizi Annelerimizin şefaatlerine nail eylesin. Amin.

Peygamberimizin (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) Mekke'de vefat eden Eşi Meymûne Validemizin Kabri Şerifi

Peygamberimiz (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)'in Eşlerinden Dokuz Validemizi Ziyaret

Akıl ibni Ebî Talib ve Onunla Beraber Olanların Kabirleri (Radiyallahu Anhüm)

Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in mübarek eşlerinin kabr-i şeriflerinden kuzeye doğru yaklaşık 5 metre sonra üç kabr-i şerif daha ziyaret edilir ki:

1) Hazreti Ali (Radiyallahu Anh)ın kardeşi Akıl ibni Ebî Talib (Radiyallahu Anh).

2) Hazreti Ali'nin Mûte'de şehid olan kardeşi Cafer-i Tayyar'ın oğlu Abdullah (Radiyallahu Anhüm),

3) Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in amcası Haris'in oğlu Ebû Süfyan (Radiyallahu Anh)

ibni Zebâle (Rahimehullah) Halid ibni Avsece (Radiyallahu Anh)ın şöyle anlattığını nakletmiştir:

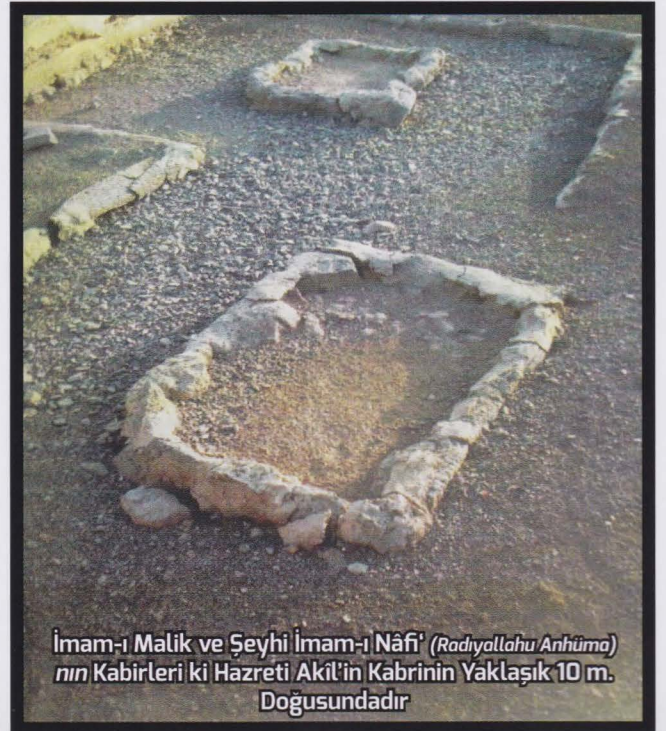
Bir gece Akıl ibni Ebî Talib'in evinin kapısına yakın olan köşeye doğru dua ediyordum, bu esnada Cafer-i Sadık Hazretleri bana ailesiyle birlikte uğradı ve: "Sana nakledilen bir esere binaen mi burada durup dua ediyorsun?" diye sordu.

Ben: "Hayır!" diye cevap verince Hazreti Cafer-i Sadık: "Burası Resûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in gece gelip el-Bekî' ehli için istiğfar ettiği yerdir. Akıl ibni Ebî Talib yaşadığı eve defnedilmiştir." dedi.

Bu nedenle Zeyn el-Merâğî: "Bu yerde dua etmek gerekir.

Birden fazla kişinin bana haber verdiğiğine göre bu kabrin yanında dua makbuldür. Herhalde burada dua edilmesinin sebebi yukarıdaki rivayettir" demiştir. Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in Beraat gecesi kabristana gidip dua ettiği yer de burasıdır.

(el-Megânimü'l-Mutâbe, 1/462, es-Semhûdî, Vefâu'l-vefâ 3/266, (Şeyh Abdulhamid ibni Muhammed Ali Kudüs, ez-Zehâiru'l-Kudsiyye fi ziyareti Hayri'l-beriyeye, sh.141)

İmam-ı Malik ve Şeyhi İmam-ı Nâfi' (Radiyallahu Anhüma) nın Kabirleri ki Hazreti Akıl'ın Kabrinin Yaklaşık 10 m. Doğusundadır

Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in Oğlu İbrahim ve Civarında Bulunan Sahabe-i Kiramı Ziyaret (Radiyallahu Anhüm)

Hazreti Akil'in kabrinin yaklaşık 10 metre doğusunda İmam Malik'in ve Şeyhi İmam-ı Nafi' Hazretlerinin kabri şerifleri bulunmaktadır. Onların 20 metre doğusunda ise Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in oğlu İbrahim (Radiyallahu Anh)ın kabri şerifi bulunmaktadır ki civarında da çok büyük sahabiler medfundur. Bunlardan bazılarını sayacak olursak:

- 1) Osman ibni Maz'ün (Radiyallahu Anh)
- 2) Abdurrahman ibni Avf (Radiyallahu Anh)
- 3) Sa'd ibni Ebî Vekkâs (Radiyallahu Anh)
- 4) Es'ad ibni Zürâre (Radiyallahu Anh)
- 5) Huneys ibni Huzâfe es-Sehmî (Radiyallahu Anh)
- 6) Abdullah ibni Mes'ûd (Radiyallahu Anh)
- 7) Fatıma binti Esed (Radiyallahu Anha) ki kendisi Hazreti Ali Efendimizin annesi olup Rasûlüllah

(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)i yetiştiren ve büyüten validemizdir.

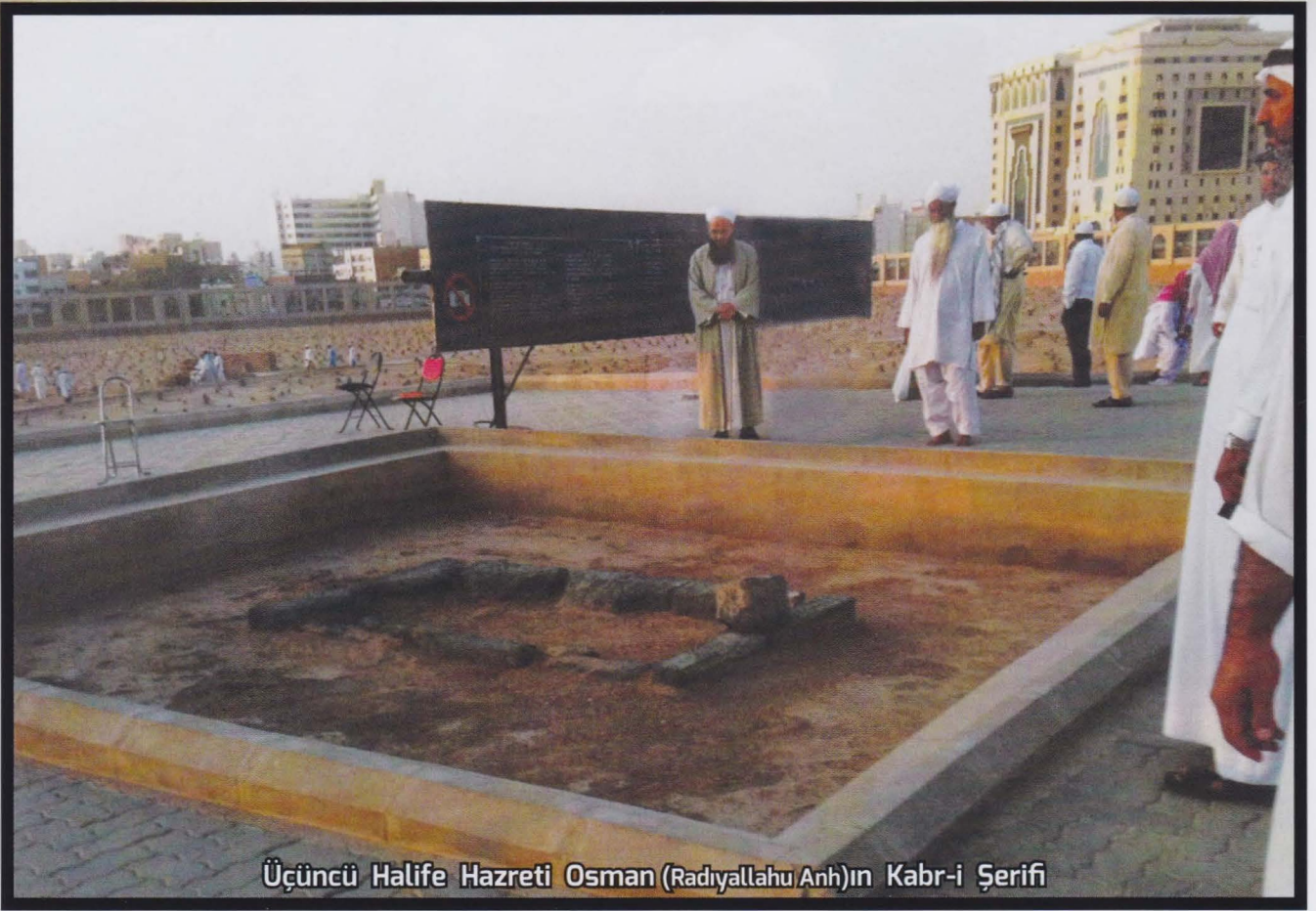
Vefat ettiğinde Resûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) kendisine ait bir gömleği ona giydirmiş ve kabrine inerek yanına uzanmıştır. Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) sadece 5 kişinin kabrine inmiştir ki bu kabirler:

- Hadice (Radiyallahu Anha)nın kabri,
- Hadice (Radiyallahu Anha)nın ođlunun kabri,
- Abdullah Zi'l-Bicâdeyn (Radiyallahu Anh)ın kabri,
- Âişe validemizin annesi Ümmü Rûman (Radiyallahu Anhuma) nın kabri,

Bir de Ali (Radiyallahu Anh)ın annesi Fatıma binti Esed (Radiyallahu Anha) nın kabri şerifleridir. (es-Semhûdi, Vefâu'l-vefa 3/275).

Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in Oğlu İbrahim (Radiyallahu Anh)ın Kabri Şerifi

Üçüncü Halife Hazreti Osman (Radiyallahu Anh)ın Kabr-i Şerifi

Hazreti Osman Efendimiz (Radiyallahu Anh) ın halifeliği döneminde meydana gelen fitne hareketlerinden dolayı, Müslümanlar onu el-Bekî Mezarlığına defnedememişler, mezarlığın doğusunda kendisine ait olan ve Huşş-i Kevkeb diye isimlendirilen uzak bir arsaya defnetmişlerdir. Hazreti Muaviye ibni Ebî Süfyan (Radiyallahu Anhüma) halife olunca Hazreti

Osman ibni Affan (Radiyallahu Anh)ın efnedildiği yeri el-Bekî Mezarlığına dahil etmiştir. Bu el-Bekî Mezarlığı için ilk genişleme sayılır. Böylece el-Bekî Mezarlığı bu hal üzere uzun süre kalmış ve tarihî kaynaklar ikinci Suudi döneminde yapılan genişlemeye kadar herhangi bir genişleme hareketinin yapılmadığını belirtmişlerdir.

Sa'd ibni Mu'az ile Ebû Sa'id el-Hudrî (Radiyallâhu Anhüma) nın Kabirleri

el-Bekî mezarlığının Kuzeydoğu tarafında bir duvarla çevrili bölümde iki kabr-i şerif bulunmatadır ki bunlardan biri vefatı esnasında Arş'ın titredığı Sa'd' ibni Mu'az (Radiyallahu Anh)a aittir. Bu zat ensârın seyyididir.

Diğeriye meşhur sahabi Ebû Sa'id el-Hudrî (Radiyallahu Anh)a aittir. Türkiye'nin meşhur şeyhlerinden Sami Efendi Hazretleri de bu kabri şeriflerin ayak tarafında defnedilmiştir.

Harre Şehitlerinin (Radiyallahu Anhüm) Kabirleri

Harre Şehitleri Yezid döneminde Medine'yi savunurlarken şehit olanlardır ki içlerinde sahâbeden zatlar vardır, ekserisi tâbî'ındendir.

Bu kabirler, Resûlullah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) in oğlu İbrahim (Radiyallahu Anh)ın kabri nin doğusunda yaklaşık yetmiş beş metre uzaklıkta bulunmakta ve kabirlerin yerden yüksekliği bir metreyi geçmeyen, etrafı dik-dörtgen şeklinde duvarla çevrilmiştir.

Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in Süt Annesi Halime Validemizi Ziyaret

Kadî 'iyaz (Rahimehullah)ın, Tertibü'l Medârik isimli kitabında İmam Malik (Radyallahu Anh) tan nakline göre: Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) birçok savaştan binlerce sahabeyle Medine'ye dönmüş, yaklaşık on bin Sahabe Medine-i Münevvere'de vefat etmişler, geri kalan sahabe efendilerimiz ise diğer ülkelere dağılmış ve oralarda vefat etmişlerdir.

el-Bâkî' Mezarlığına Defnedildiği Bilinen Meşhur Sahabe Efendilerimiz:

Sa'îd ibni Zeyd el-Kuraşî, Abdurrahmân ibni 'Avf el-Kuraşî, Abdullâh ibni Mes'ûd el-Huzelî, Abdullâh ibni Ebû Bekr es-Sıddîk, Übeyy ibni Ka'b el-Ensârî, Üseyd ibni Hudayr, Üsâme ibni Zeyd, Evs ibni Sâbit, Evs ibni Havlî el-Ensârî, Es 'ad ibni Zürâre, Erkam ibni Ebî'l-Erkam, Câbir ibni Abdillâh, Cebbâr ibni Sahr el-Ensârî, Cübeyr ibni Mut 'im el-Kuraşî, Hâris ibni Sâbit, Haccâc ibnillât es-Sülemî, Hâtıb ibni Ebî Belte'a el-Lahmî, Huveytib ibni Abdiluzzâ el-Kuraşî, Habbâb Mevlâ 'Utbe, Haffâf ibni Eymî el-Ğifârî, Huveylid ibni 'Amrî el-Huzâi, Havvât ibni Cübeyr el-Cühenî, Selme ibni Selâme el-Ensârî, Seleme ibni'l-Ekva', Sehl ibni Beydâ, Sehl ibni Sa'd, Sehl ibni Ebî Hasme, Sâib ibni Yezid el-Kinânî, Süheyl ibni Beydâ, Suheyb ibni

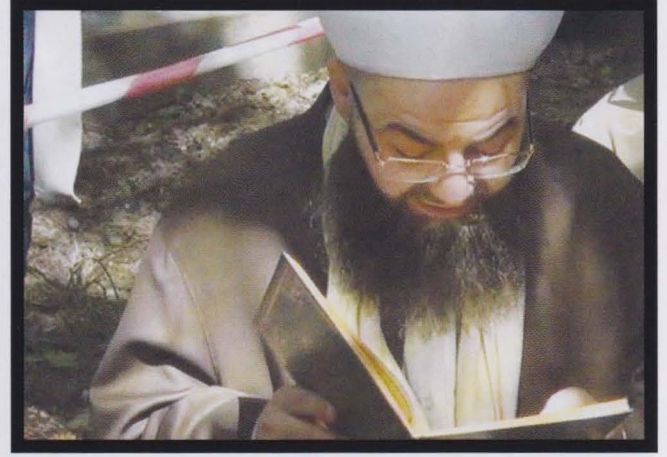
Sinan, Sahr ibni Harb Ebû Mu'âviye, Abdullâh ibni Abdillâh ibni Buheyne, Abdullâh ibni Sâbit el-Ensârî, Abdullâh ibni'l-Ğasîl Ebû Hanzala, Abdullâh ibni Ka'b el-Ensârî, 'Amr ibni Ebî Sarh el-Kuraşî, 'Amr ibni Ümeyye ed-Damrî, 'Amr ibni Hazm ibni Zeyd, 'Ukbe ibni 'Amrî el-Bedrî, 'Ukbe ibni Mes'ûd el-Huzelî, 'Alkame ibni Vakkâs el-Leysî, Kays ibni Sa'd el-Ensârî, Katâde ibni'n-Nu'mân el-Ensârî, Ka'b ibni Mâlik el-Ensârî, Muhammed ibni Mesleme el-Ensârî, Muhammed ibni Ebî'l-Cehmî, Muhammed ibni Übeyy ibni Ka'b, Mu'âz ibni'l-Hâris el-Ensârî, Mâlik ibni 'Amr ibni 'Atîk, Mâlik ibni Rabî'a el-Ensârî, Muğîre es-Sekafî, Ma'kil ibni Sinan el-Kuraşî, Mikdâd ibni'l-Esved el-Ensârî, Reyhâne binti Şem'ûn, Mâriye el-Kıbtıyye Ümmü İbrahim (Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in oğlu İbrahim'in kıymeti vâlideleri), Ümmü Rûmân Zevcete Ebî Bekr es-Sıddîk (Ebû Bekr (Radyallahu Anh)ın hanımı), Ümmü Süleym binti Milhan, Sübey'a binti'l-Hâris el-Eslemıyye (Rıdvânullâhi Te'âlâ Aleyhim Ecma'in).

Geçmiş zaman içerisinde bu kabirlerin yerleri unutulmuştur. Medîne-i Münevvere ehlinin nesilden nesile naklettiğine göre az sayıda kabirlerin yeri bilinmektedir. (Fîrûzâbâdî, el-Meğânimü'l-mütâbe fî me 'âlimi 'âmme)

CÜBBELİ AHMET HOCA EFENDİ SENE-İ DEVRİYESİNDE ANNESİNİN KABRİ BAŞINDAYDI

Cübbeli Ahmet Hoca Efendi geçen sene hapisteyken 11 Haziran'a denk gelen Recebi Şerif'in 21'inde Hakk'ın rahmetine uğurladığı Merhume Râbia Annesi'ni defnettikten sonra Kabri'nin başında oturup Bakara Suresini okumak istediysede güneş batmadan cezaevine dönmesi gerektiğinden bunu yapamamış, bundan dolayı da çok üzüntü çekmiş ve çıktığında annesinin kabri başında bir hatim okutmaya niyet etmişti.

Bu nedenle hürriyetine kavuştuğu ilk sene-i devriyesinde Annesi'nin kabri başında hafızları toplayarak bir Hatm-i Şerif okudular, daha sonra kendisi Arapça Mevlid-i Şerif kıraat ettikten sonra cemaatin de okumuş olduğu 27 adet hatmi şerifin ve sair okunan yüzbinlerce tevhid hatminin ve salevat-i şerifenin duasını yaparak hediyeleri annesinin ve aynı kabri paylaşan anneanesiyle dedesi Cahid Efendi'nin ervahına hediye eyledi.

CÜBBELİ AHMET HOCA EFENDİ ESENLER HAKKI BAŞAR SALONUNDA BİNLERCE CEMAATE HİTAP ETTİ

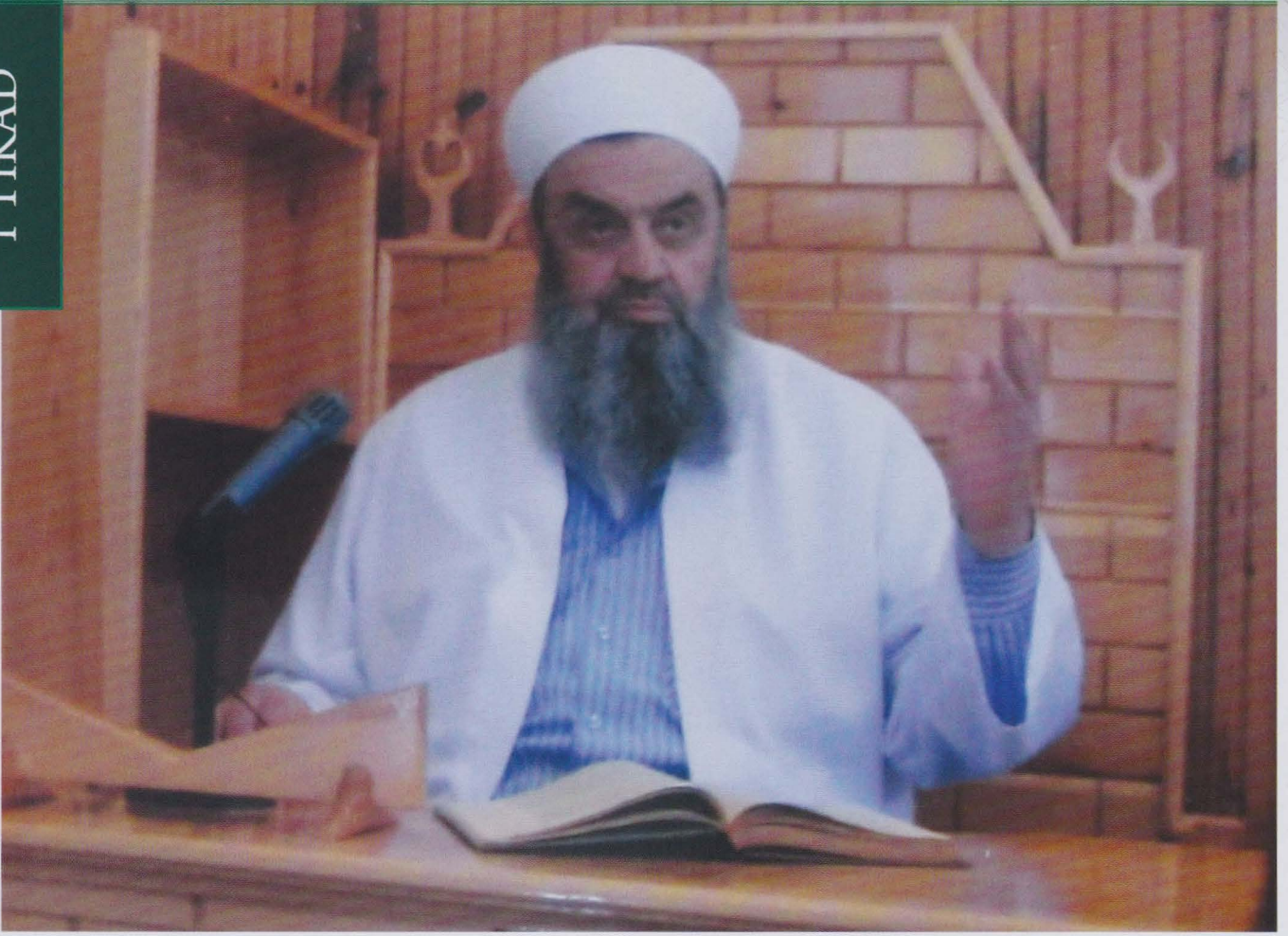

Cübbeli Ahmet Hoca Efendi hapisteyken ziyaretine gelen Aşık-ı Sadıklar Derneği Başkanı Zeynelabidin Hoca Efendi'ye çıktığında derneklerine sohbet için geleceğini söz vermişti. Fakat dernek mescidleri ne kadar büyük olsa da umumi cemaati alamayacağından bu sözün aynı derneğin tertibiyle bir salonda gerçekleşmesine karar verildi. Esenler Belediye Başkanı Mehmet Tevfik Göksu ile Esenler Ak Parti İlçe Başkanı Umut

Özkan beyefendilerin delalet ve iştirakleriyle tertip edilen sohbe kadınlı erkekli 5.000 ni aşkın cemaat iştirak ettiyse de bazıları izdihamdan içeri giremedi.

Bunun üzerine Belediye Başkanı bir dahaki sefer yeni açtıkları stadyumda böyle bir sohbe tertiplenmesi için Hoca Efendi'den söz aldı. Şaban-ı Şerif ayının faziletleri konulu sohbet dualarıyla sona erdi.

KABİR AZABI HAKKINDA EHL-İ SÜNNET'İN AKÎDESİ

RESÛL BÖLÜKBAŞ

Ehl-i sünnet akaidine göre kabir azabı ve kabir nimeti hak'tır. Bu hususta ehl-i sünnet akaidinde aynen şu ibare yer almaktadır;

وعذاب القبر للكفار ولبعض عصاة المؤمنين وتنعيم
أهل الطاعة في القبر حق

Ehl-i Küfrün tamamına müminlerden ise asi olup af edilmeyenlere kabir azabı, ehl-i taate ise kabir nimeti haktır. Buna dair Kuran'da ve sünnette nas vardır. Kabir azabı hak olduğu gibi kabirde nimetlenmek de haktır." Ancak kabir ehlinin çoğu kafirler ve asilerden oluştuğu için daha çok kabrin azabından bahsedilmektedir. Yüce peygamberimizin;

القبر اماروضة من رياض الجنة او حفرة من حفر النيران

"Kabir ya cennet bahçelerinden bir bahçe yada cehennem çukurlarından bir çukurdur." Mealindeki sözü de bunu arz etmektedir. Mümin-kâfir ya da münafık ruhunu, son nefesini Allah'a teslim edince ya cennet bahçesi mesabesindeki bir mekânda veya cehennem çukuru denilebilecek bir azaptadır.

Eğer mü'min, müvahhid ve mut'i ise cennet bahçesinden cenneti seyretmekte, kafir, münafık yada af edilmeyen mücrim ve asi bir kişi ise endişe, korku, dehşet ve azab içerisinde cehennemi izler. Bu hususa dair birçok hadis-i şerifleri sıralamak mümkündür. Hatta bütün müfessirlerce kabir azabına işaret eden şu ayet-i celile, kabir azabına delil olarak gösterilmiştir:

النار يعرضون عليها غدوا وعشيا ويوم تقوم الساعة
ادخلوا آل فرعون اشد العذاب

“(Tattıkları bu azabların ardından kabir aleminde uğrayacakları azab ise) **sabah akşam kendilerine arz edilmekte oldukları o ateş(tir). O (kıyamet) anı meydana geleceği günde ise (Allah’u Teala meleklerine); Firavun ehlini azabın daha şiddetlisi (olan cehennem ateşi)ne girdirin(buyrulacaktır).**” (Mümin süresi 46) Bu ayetten açıkça anlaşılıyor ki cehenneme girmeden önce sabah akşam kendilerine ateş arz olunacaktır ki, buda ancak kabirde olacaktır.

Bu azabtan sonra girdirilmeleri emrolunacak olan azab ise kıyametten ve insanların mahşer meydanında muhasebeye çekilmelerinden sonra olacağı anlaşılmaktadır. Hal bu iken kendilerini fıkhi sahada müçtehid olduklarını iddia edip, şimdilerde de itikadi sahada mütefekkir olduklarını zan eden bazı kimseler kabir azabını inkar edebiliyorlar. Böylece itikada müteallik olan meselelerde bile reform niteliğinde iddialar ortaya atabiliyorlar.

Bin dört yüz seneden bu yana bütün ulema tarafından kabul edilmiş olan kabir azabını reddetmeyi kendileri için bir hüner zannediyorlar. Bunlar iddialarında “hiç ölüye azab edilmesi mümkün olabilir mi?” şeklindeki iddiaları ile aklı evvel olduklarını düşünüyorlar. Demek ki bunlar insanı sadece fiziki bir varlık olarak görüyor olacaklar ki, insanın ancak ruhuyla insan olduğunu hiç akletmiyorlar.

Burada şairin bir sözünü nakletmeden geçmeyeceğim;

يا خادم الجسم كم تسعي لخدمته أتطلب الربح فيما
فيه خسران أقبل على النفس واستكمل فضائلها
وانت بالروح لبالجسم انسان

Ey cisminin hizmetinde bulunan kişi daha” ne kadar bu cisme hizmet edeceksin? Yoksa sen zararın kesin olduğu yerde kar mı bekliyorsun?

Artık sen ruhuna yönel ve onun değerlerini ikmal
“!et. Zira sen cisminle değil ruhunla insansın

Bir yandan vücudumuzda var olan binlerce hücrelerin hayat sürdürdüğünü ve bir lahzada ölüp dirildiklerini kabul ederken diğer yandan ölen bir kişinin her şeyinin bitip tükendiğini düşünüyorlar.

Kabir azabının var olduğuna dair yüce peygamberimiz (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)’in bir sürü mübarek sözlerini reddetmiş olduklarının farkında değiller mi? diye insan merak ediyor. Yoksa Rasûlüllah (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)’in kabir ve kabir azabıyla alakalı hiç birşey söylememiş, bu hususta hiçbir beyanatı olmadığını mı kabul ediyorlar anlamak çok zor. Kütüb-i Sitte’den beşinin rivayet ettiği şu hadis-i şerife bir bakalım ki Rasûlüllah (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)’de bunlar gibi mi düşünüyor

عن انس رضى الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال : إن العبد اذا وضع في قبره وتولي عنه اصحابه وانه ليسمع قرع نعالهم اتاه ملكان فيقعدانه فيقولان ما كنت تقول في هذا الرجل - لمحمد صلى الله عليه وسلم - فأما المؤمن فيقول اشهد انه عبد الله ورسوله فيقال له انظر الى مقعدك من النار قد ابدلك الله به مقعدا من الجنة فيراهما جميعا واما الكافر او المنافق فيقال له ما كنت تقول في هذا الرجل - لمحمد صلى الله عليه وسلم فيقول لأدري كنت أقول ما يقول الناس فيقال لا دريت ولا تليت ويضرب بمطارق من حديد ضربة فيصيح صيحة يسمعها من يليه غير الثقلين

Enes (Radıyallahu Anh)’dan Peygamber (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)’ buyurdu ki:

Muhakkak kul kabre konulduktan sonra dönenlerin ayak seslerini işittiği anda arkadaşları kabirden döndüğü vakit, kendisine iki melek gelip, oturtup yahut kaldırırlar ve kendisine “bu adam hakkında , yani Muhammed (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem) hakkında ne dersin?” diye sorarlar. O kimse mü’min ise “O’nun Allah’ın kulu ve resûlü olduğuna şahadet ederim” der.

Bunun üzerine kendisine “Altındaki ateş bak Allah onu sana cennetteki bir yer ile değiştirdi” derler.

Ve mü’min, bunların (yani altındaki ateş ile bunun değiştirildiği cennetteki yerin) her ikisini birden görür. Kafir ve münafık gelince de kendisine; “bu adam (yani peygamber (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem) hakkında ne dersin diye sorulur. O da : “bilmiyorum, insanların dedikleri gibi derim” diye cevap verince kendisine : “bilmez ve uymaz olaydın. (yahut ne bildin nede bilenlere uydun)” denilir ve kendisine demirden çekiçlerle öyle bir darbe indirilir ki, insan ile cinden başka herşey onun kopardığı feryadı duyar.”

Esmâ (Radıyallahu Anha)’nın rivayet ettiği bir başka hadis-i şerifte ise Hazret’i peygamber (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)’in şöyle dediği rivâyet edildi

عن اسماء رضي الله عنها قالت: ان النبي صلى الله عليه وسلم حمد الله واثنى عليه ثم قال: ما من شيء لم اكن اريته الا رأيت في مقامي هذا حتي الجنة والنار فاوحى الي انكم تفتنون في قبوركم مثل او قريبا من فتنة المسيح الدجال يقال ما علمك بهذا الرجل؟ فأما المؤمن او الموقن فيقول: هو محمد رسول الله جئنا بالبينات والهدي فأجبناه واتبعناه هو محمد ثلاثا فيقال نم صالحا قد علمنا ان كنت لموقنا به واما المنافق او المرتاب فيقول لا ادري سمعت الناس يقولون شيئا فقلته

“Muhakkak Peygamber (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem) Allah’a hamd-ü senâ ettikten sonra buyurdu

Bundan önce Bana gösterilmiş olmayan hiç bir şey yoktur ki, bulunduğum yerde, onu görmüş olmayayım. Hatta Cennet ve Cehennem’i de gördüm de, Bana Mesih Deccâl’in fitnesine yakın yahut (Râvi şüphe ediyor) O’nun fitne imtihanı gibi, kabirlerinizde bir fitne ye imtihana maruz kalacağınız vahyolundu. Orada:

“Bu adam, hakkında ne bilirsin?” diye sorulacak. Mü’min yahut mukin, yani inancında hiç şüphesi olmayan kimse:

“Allah’ın Resülü Muhammed’dir. Bize açık âyetler ve hidayet ile geldi. Biz onun davetine koşup kendisine uyduk. O, Muhammed’dir.” diyecek. Ve bu sözleri üç defa tekrar edince kendisine:

“Salih olarak uyu, senin O’na olan kesin inancını biz muhakkak biliyorduk” denilecek. Münafık yahut mürtab (şek ve şüphe eden kimse) ye gelince:

“BiImiyorum, insanların bir şey dediklerini işittim de, ben de onlar gibi demiştim.” diyecektir. (Buhâri, Muslim, Nesei)

عن ابن عمر رضي الله عنهما عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: إن أحدكم اذا مات عرض عليه مقعده بالغداة والعشي ان كان من أهل الجنة فمن أهل الجنة وان كان من أهل النار فمن أهل النار فيقال هذا مقعدك حتي يبعثك الله يوم القيامة

İbn-i Ömer (Radıyallahu Anhüma)’dan rivauet edildiğine göre, peygamber Efendimiz (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Muhakkak sizden biriniz öldüğü vakit, kendisine mekanı, yani ebediyen kalacağı yer sabah-akşam arz edilir. Cennet, ehl-i ise mekanı Cennet, ateş ve cehennem ehl-i ise, mekanı da cehennemdir. Ve kendisine “İşte Allah seni Kıyamet Gününde yeniden diriltinceye kadar, yerin burasıdır!” denilir. (Buhari-Müslim-Tirmizi-Nesei)

وللشيخين والنسائي كان النبي صلى الله عليه وسلم يدعو اللهم اني اعوذ بك من عذاب القبر ومن عذاب النار ومن فتنة المحيا والممات ومن فتنة المسيح الدجال

Buhari, Müslim ve Nesei’de şu hadis vardır: Peygamber (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem) “Ya Rabbi, Muhakkak sana kabir azabından, Cehennem azabından, ölüm ve hayat fitnesinden ve Mesih Deccal’in fitnesinden sığınırım!” diye dua ederdi.

عن هانئ مولى عثمان رضي الله عنه قال: كان عثمان اذا وقف على قبر بكى حتي يبيل لحيته فقيل

له : تذكر الجنة والنار فلا تبكي وتبكي من هذا فقال ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال : ان القبر اول منازل الآخرة فان نجى منه فما بعده ايسر منه وان لم ينج منه فما بعده اشد منه قال وقال رسول الله صلى الله عليه وسلم ما رأيت منظرا قط الا القبر افضع منه

Osman (Radiyallahu Anh)'ın âzatlısı Hânî (Radiyallahu Anh)'ın şöyle dediği rivayet edildi: Osman (Radiyallahu Anh) bir kabir yanında durduğu vakit, sakalı ıslanincaya kadar ağlardı da kendisine: “Cennet ve Cehennem’i hatırlıyorsun ağlamıyorsun da, bundan mı ağlıyorsun?” denilince: “Muhakkak Rasûlullah (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem) **“Kabir, ahiret yolundaki konakların ilkidir, eğer bir kimse ondan kurtulursa, ondan sonraki konaktan kurtulmak bundan daha kolaydır. Kurtulamazsa, sonraki evvelkinden daha şiddetlidir!”** buyurdu, dedi ve peygamberimiz (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem) **“Hiçbir zaman kabirden daha şiddetli bir manzara görmedim”** buyurdu diye ilave etti.

عن انس رضى الله عنه ان النبي صلى الله عليه وسلم سمع صوتا من قبر فقال متى مات هذا فقالوا مات فى الجاهلية فسر بذلك وقال لولا الا تدافنوا لدعوت الله ان يسمعكم عذاب القبر

Enes (Radiyallahu Anh)'dan rivayet edildi ki: Peygamberimiz (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem) bir kabirden çıkan sesi işitti ve : “Bu kimse ne zaman öldü?” diye sordu. “Cahiliyette öldü” denilince, sevindi ve : “Ölülerinizi gömmeyeceğinizden korkmasam, Allah’tan size kabir azabını işittirmesini dua edecektim.” Buyurdu.

عن عثمان رضى الله عنه قال كان النبي صلى الله عليه وسلم اذا فرغ من دفن الميت وقف عليه فقال استغفروا لأخيكم واسألوا له بالتثبيت فإنه الآن يسأل

Osman (Radiyallahu Anh)'ın şöyle dediği rivayet edildi: Peygamber (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem) ölünün gömme işi bittiği vakit, kabri yanında durur ve şöyle derdi : “Kardeşiniz için istiğfar edin ve Allah’ın O’nu sabit kılmasına dua edin, çünkü şimdi ona sual sorulmaktadır.” (Ebu Davud-Bezzar-Hakim)

عن عائشة رضى الله عنها ان يهودية دخلت عليها فقالت نعوذ بالله من عذاب القبر فسألت عائشة رسول الله عن عذاب القبر فقال لها صلى الله عليه وسلم نعم عذاب القبر حق قالت عائشة فما رأيت الرسول صلى الله عليه وسلم صلى صلاة الا وتعوذ فيها من عذاب القبر

Hazreti Aişe (Radiyallahu Anha)'ya Yahudi bir kadının gelerek “kabir azabından Allah’a sığınırım” dedi. Hazreti Aişe (Radiyallahu Anha) da Rasûlullah’a kabir azabını sordu. Rasûlullah (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem) **“Evet, kabir azabı haktır”** buyurdu.

Hazreti Aişe (Radiyallahu Anha) “Ben Rasûlullah (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)’in namaz kılıp, kabir azabından sığınmadığını hiç görmedim” buyurdu.

Şimdi izan ve insafla düşünecek olursak yukarıda zikri geçen ayet ve bunca hadis-i şeriflere rağmen “kabir azabı yoktur” deme cüretini göstermek çok garip değil mi? Hele hele bu iddiayı bir din aliminin ağzından duymak veya kaleminden okumak doğrusu bizi şaşırtıyor. Yüce peygamberimiz (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)’e isnad edilen bu sözler Peygamberimiz (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)’e iftira mıdır? İmam-ı Buhari, Ebu Davud, Nesei ve Kütüb-i Sitt’e de rivayet edilen bunca hadis-i şeriflerin uydurma olduğunu söyleyebilmek ne hazin bir cüret eseridir.

Bir adabı dahi terk etmekten sakınan, sünnete bağlı Peygamberimiz (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)’in söylemediği bir sözü “söyledi” demenin ne büyük mesuliyet olduğunun idraki içinde olan, bir hadisin sıhhatini araştırmak için senelerce diyar diyar dolaşan bu nezih, mutteki, hadis imamlarına “müfteri” demek hangi insafla bağdaşır. İnanıyorum ki “Kabir azabı yoktur” diyenler bile yüce peygamberimiz (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)’in, ashabına kabir azabının hak olduğunu söylediğine emindirler.

Zira bunca ashabın ve hadis imamlarının müfteri olabileceklerine ihtimal vermezler.

Hal böyleyken kabir azabını ve kabir hayatını inkar etmeleri kanaatimizce kendilerini bilimsel-liğe kaptırmış olmalarından kaynaklanmaktadır.

Herhalde şunu söylemek istiyorlar “Evet, bu hususta böyle beyanatlar vardır ama bu aklen mümkün olmadığına göre peygamber de söylese böyle bir azabın var olacağını düşünemeyiz.

Peygamber ümmetini yanlışlıklardan, hatalardan caydırmak için söylemiş olabileceğini” mi söylemek istiyorlar?

Eğer peygamberimiz (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)’in kabir azabının hak olduğuna inanmadığı halde, ümmetini korkutup kötülüklerden caydırmak için söylemiş olabileceğini iddia ediyorlarsa, o takdirde peygamberler hakkında vacip olan “sıdk-emanet-tebliğ-risalet” gibi sıfatları inkar ediyorlar demektir. Bu ise peygamberi ve peygamberliği inkardır. Haşa bu, aynı zamanda yüce peygamberimiz (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)’i, “olmayı var gösteren biri” olarak düşünüyorlar ki bu düşüncede olanların ümmet olup olmadıkları tartışılır.

Eğer, bu hadis-i şeriflerin peygamber tarafından söylenmediğini iddia ediyorlarsa, o takdirde kabir azabıyla alakalı bunca hadis-i şerifi rivayet eden sahabe ve ravileri müfteri ilan ediyorlar ki, buda kanaatimizce büyük bir cinayettir.

Zira siz, bu kadar kuvvetli senedi olan hadis-i şerifleri uydurma, bunları rivayet edenlerin ise müfteri olduklarını düşünüyorsanız o takdirde dinimizin temelini dinamit koyuyorsunuz demektir. Çünkü Yüce dinimizin birçok ahkamı hiç şüphesiz sünnete ve hadis-i şeriflere dayanmaktadır.

Hayretimizi mucib olan bir başka hususta şudur ki, peygamberimize muasır olan sahabenin gece-gündüz beraber oldukları Rasûlüllah (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)’in ağzından çıkan sözlerin ne manaya geldiğini anlamadıkları, buna mukabil 1400 küsur sene sonra dünyaya gelen bu zavallı kişilerin peygamberi ve o’nun bıraktığı sünneti daha iyi anladıklarını iddia etmeleridir.

Bunlara sormak lazım “kabir azabının olmadığına dair sizin delilleriniz nedir? Siz bu ilhamı kimden alıyorsunuz? Yoksa peygamberimizi rüyanızda görüp ona soruyorsunuz da işin gerçeğini öğrenmiş mi oluyorsunuz?”

Artık bu bozuk itikadınızdan vazgeçin! Evet kabir azabı vardır ve haktır! Buna dair ayet de hadis-i şeriflerde vardır. Maneviyattan yoksun olan bazı kimseler bunu belkide tasdik etmeyecekler. Onlara şu uyarıyı yapmayı kendimize vazife addediyoruz.

“Bu iddiada bulunanlar! Yaşınız itibariyle ömrünüzün çoğu gitti, azı kaldı. Kısa bir müddet sonra kabir azabını aynel yakın gördüğünüzde anlayıp tasdik edeceksiniz.. Bazıları nimeti tadarak, bazıları da azabı görerek tasdik edecektir. Azaba layık olanlar

ربي اخرنى الى اجل قريب نجب دعوتك وتبع
الرسول اولم تكونوا اقستمتم من قبل ما لكم من زوال

“Ya Rabb!(ne olur) kısa bir müddet için beni (ölümden) tehir et!(bir fırsat tanı da) davetine icabet edeyim, o peygamberler(in sünnetlerin) e tabi olayım (temennisinde bulduklarında Rabbler’i tarafından) “siz daha önce (böyle bir günle karşılaşmayacağınıza yemin edercesine) iddiada bulunmadınız mı? (şeklinde alacakları cevap büsbütün umutlarını bitirecektir.)

Şimdi biz bu çarpık mantıklılara diyoruz ki “Ne olur, şu cılız mantığınızı risaletin üstünde görmeyiniz! Zira dinimiz, akıl ve mantıkla değil, nakille kaimdir. İslamiyet teslimiyet dinidir. Nefs-i Heva’ya uyma dini değildir.

Selam, hidayete tabi olanların üzerine olsun. (Amin)

HADÎS-İ ŞERİFLER

Ebu'l-Abbas Abdullah b. Abbas b. Abdulmut talip (*Radiyallahu Anhüm*) anlatıyor:

“Rasûlüllah (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*), buyurdular ki: “Şüphesiz Allah (*Celle Celalühü*) iyilikleri de kötü lükleri de (görevli Meleklerle emredip) yazdı(rdı).

Sonra bunu (şu şekilde) beyan etti.:

Her kim bir iyiliğe niyetlenir ancak onu işleyemez ise Allah (Tebareke ve Teâla) katında o kişiye tam bir iyilik yazar.

Eğer o iyiliğe niyetlenir ve onu işlerse Allah (*Celle Celalühü*) o iyiliği on katından yediyüz katına ve daha fazlasına kadar yazar.

Şayet bir kötülük murad eder ve (vazgeçip) yapmazsa Allah (*Celle Celalühü*) o kötülüğü, nezdinde bir iyilik olarak yazar.

Şayet bir kötülüğü murad eder ve onu işlerse, onu da bir kötülük olarak yazar.”

Müslim-Buharî

Ebû Musa Abdullah b. Kays el-Eşari (*Radiyallahu Anh*) anlatıyor:

“Rasûlüllah (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)’e ‘Kahramanlık uğruna, kavmiyet hırsıyla ve gösteriş olsun diye çarpışan kişilerden hangisi Allah yolundadır?’ diye soruldu.”

– “Sadece Allah-u Teâlâ’nın sözü hakim olsun diye savaşan Allah yolundadır” buyurdu.

Müslim-Buharî

Ebû Hureyre (*Radiyallahu Anh*) anlatıyor:

“Kişinin cemaatle kıldığı namazı, çarşıda ya da evinde (tek başına) kıldığı namazından yirmi küsur derece daha fazladır. Bunun sebebi: Onlardan biri güzelce abdest alır, sonra sadece namaz kılmak amacıyla mescide gelirse, attığı her adıma karşın bir derece yükseltilir ve bir günahı silinir.

Bu hal camiye girene dek devam eder. Camiye girince de namaz onu alıkoymadıkça namazda imiş gibi kabul edilir.

Biriniz namaz kıldığı meclisinden ayrılmadığı sürece Melekler ona salat okur ve Allah’ım o’nu yarlıga. Allah’ım o’nun tevbesini kabul et derler.

Bu hal (o kişi) mescitde bulunanlara eziyet et-medikçe ve mescid içinde abdestini bozmadıkça devam eder.”

Müslim-Buharî

Ebû Bekre Nufeyy b. el-Haris es-Sekâfî (*Radiyallahu Anh*) anlatıyor:

“Hazreti Peygamber (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) “iki müslüman kılıçlarıyla karşı karşıya geldikleri vakit, öldüren de, öldürülen de cehenneme gireceklerdir.” buyurdu.

– Ben “Yâ Rasullâllah! Katili anladık ama öldürülene ne buyurursunuz?” dedim.

– “O da arkadaşını öldürme azminde idi.” bu yurdu.

Buharî-Müslim, Lafız Buharî’ye aittir.

HİKMETLİ SÖZLER

Herkesin günahını kapatamayacağına göre
Kendi göz kapağını kapat...!
(Hz. Mevlana)

Gönderenin ismi belliye, gelen acıya sabretmek
nasıl bir lezzettir, tattın mı hiç?
(Hz. Mevlana)

Rızâ gülistânında teslim kokusu kokla! İnsân
ol! Goncanın yanında diken olması onu dürtüp
gül etmesine sebeptir.... Bu âlemdeki belâlar
da gülün dikenini mesâbesindedir.

Rasûl-i Ekrem (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in baş
müezzini ve çok sevgilisi Hazret-i Bilâl'in
âhirete teşrif edecekleri andaki sözleri:

"Hakikî mevt: Allah'ı tanıyanlar için en büyük
rahatlıktır. Ben karanlık kuyu gibi bedenimin
ve cesedimin içinde bir gedâ (kul) idim, şimdi
şu anda ilâhî kuvvet ile şâh oldum."
(Hz. Bilâl)

Bin sene de okusam: "Ne biliyorsun?" diye
sorsalar bana, "Haddimi bilirim" derim.
(Hz. Mevlana)

Sabır, hilesi olmayanın hilesidir.

İnsanın en alçağı, o dûn-ı himmet (himmeti
alçak olan kimse) dir ki, alçak olana karşı yüz
suyu döker, özür diler, ondan insaf ve mürüv-
vet beklemeye tenezzül eder.

Yarın yorgun kimselerin değil,
rahatına kıyabilenlerindir.
(Nurullah Ataç)

Aklını başına al da, fanî olan bu dünya
zindanında kimsede vefa arama! Bu dünyanın
vefası bile vefasızdır!
(Hz. Mevlana)

Bir ârifin huzûrunda kendisine hitâben: "İki
gözüm, çok uzak düşdün" sözüne ceva-
ben koca ârif: "Bizi iki gözünüz farzetdik-
den sonra uzaklık, yakınlık kaldı mı ya hu?"
buyurmuşlar.

"Her şey'i tabiat yapıyor" diyenlere şaşılır!
O nasıl tabiatdır ki: Bir deryâ yapar, bir katresi
tuzundan ağza alınmaz, yine o nasıl tabiatdır
ki o deryânın içinde mahlûk olan balıkları
yapar da, gıdalarını o tuzlu deryâdan verdiği
hâlde o balıkların bir lokması tuzsuz yenmez.
Hikemiyyât

Vedalar; gözüyle sevenler içindir.
Çünkü; gönülden sevenler ayrılmaz..
(Hz. Mevlana)

Kerîmin va'di (iyinin verdiği söz) borçlunun
borcundan daha ziyade vâcibü'l-edâdır (öden-
mesi zorunludur).

Vefâsızlık köpeklere âr olmuştur. Köpek,
bir kapıdan bir lokma ekmek yese o kapının
bütün ezâsına tahammül eder.

KISSADAN HİSSELER

MECÂZİB DEN ÇIPLAK MUSTAFA

Vaktiyle İstanbul'da mecâzib (meczub kimseler) den **"Çıplak Mustafa"** adında anadan doğma gezen bir zat varmış. Bu zat o vaktin ta'biriyle Bâb-ı âlî ketebesinden bir efendi imiş. Günün birinde Allah'ın emri ile birisinin kızına tâlib olmuş, kız tarafı, efendiden olan bu zâtı tedkik ve tahkik ettikten sonra kızlarını vermişler. Nikâh kıyılmış, yalnız düğün yapılmamış. O esnada da eshâb-ı servetden biri daha kızı tâlib olmuş.

Kızın ebeveyni nâdân olup, serveti bizatihi ni'met tanıdıklarından bu tâlibi tercih ederek Bâb-ı âlî ketebesinden olan Mustafa Bey'e kızlarını vermekten vazgeçmişler ve muhakkak surette onu boşaması için ısrar etmişler. Mustafa Bey de boşanma sebebi olmadıkça kızlarını boşamayacağını, vaktiyle kendisini tahkik ve tedkik ettirdiklerini, şimdi o tahkik ve tedkiklerinden başka bir ma'lûmat mı elde ettiklerini, bunları ispat etmedikçe de kızlarını kat'iyen boşamayacağını söylemiş. Bunun üzerine kız tarafı şer'î mahkemeye mürâcaat etmişler, Kadıyı da dünya meta'ı mukabili elde ettikten sonra Çıplak Mustafa'yı mahkemeye celbetmişler.

O zaman Mustafa Bey'e biz cezbe hâli tecelli ederek:

"Yaa! Öyle mi? Haksız olarak bu işi irtikâb ettiniz ha!.." demiş ve bir acib hâl tecellisiyle hemen başından fesini, sırtından elbisesini, donunu, gömleğini, ayakkabısını, çorabını çıkararak üpüryan sokağa fırlamış.

Sultan Aziz devrinde birçok seneler bu şekilde dolaştıktan sonra Sultan Hamid devrinde: **"Ya giyinsin sokağa çıksın veyahut ta evden dışarı çıkmasın"** diye bir irâde çıkmış. Irâde kendisine tebliğ olunca: **"Hâkana selam söyleyin, giyinmemeğe söz verdim giyinmeyeceğim. Fakat sokağa da çıkmayacağım"** diye cevap vermiş.

Bu zat bazen insanın karşısına çıkar o an için iradesini elinden almış. Mesela o kimsenin kesesinde üç altın, iki mecdiye, iki çeyrek var: **"Çeyreklerle mecdiye sizin, altınlar benim, çıkar bakalım"** der o kimsenin de o anda ihtiyarı elinden gider, gayr-ı ihtiyârî kesesini çıkarır, lazım olan miktarı Çıplak Mustafa'ya verir, o da alır gidermiş. Bir çok defalar bu parayı ne yapıyor diye takip etmişler. Bazen bu parayı, ölüm vâki olmuş, fakat cenazeyi kaldırmaklık için hiçbir şey bulunmayan bir evin kapısını çalar, içeri fırlatır, kapıyı kapar uzaklaşmış. Bazen de

mesela doğum olmuş, fakat bir bezi dahi bulunmayan bir evin kapısını çalar, oraya atar gidermiş. Yahut ta üç dört yetimle kış bastırmış, odunsuz, kömürsüz kalmış bir kadının kapısını çalar parayı fırlatır gidermiş.

Yalnız şunu tecrübe etmişler:

Her kimden ne alırsa almış olduğu kimse o gün muhakkak vermiş olduğunun en aşağı on mislini kazanmış.

Mecâzibin lisân-ı hallerine vakıf olanlar Çıplak Mustafa'nın mahkemeden anadan doğma çıkmasının ma'nâsını şöyle tefsir ederler:

"Ey mahkeme hey'eti! Şu anda ben nasıl libâs-ı şeriâten soyundumsa, siz de neticesi cife (leş) olacak meta'-ı dünyaya tama' ederek ahkâm-ı ilâhiyyeden öylece soyundunuz."

BAYKUŞUN KISSASI

"Hayâtü'l hayevân" kitabında bildiriliyor ki: Süleyman aleyhisselam bütün hayvanlarla konuşurdu. Bu onun mucizelerinden biriydi. Gökte tahtı ile gezerdi. Bir gün baykuş Süleyman -aleyhisselam-a selam verdi. Süleyman aleyhisselam selamını alıp ona sordu ki:

- Niçin buğday yemezsin?

- Adem Aleyhisselam onun yüzünden Cennetten çıktığı için.

- Niçin su içmezsin?

- Nuh Aleyhisselam'ın kafir ve inatçı kavmi suda boğulduğu için.

- Niçin hep harabelerde bulunursun?

- Harabeler Allahü Teâlâ'nın mirasıdır.

- Niçin evlerde ötersin?

- İnsanları ikaz için. Önlerinde şiddetli tehlikeler varken nasıl gafletle uyurlar. Böylesine yazıklar olsun!

- Gündüzleri niçin çıkmazsın?

- İnsanlar bana zarar verebilirler.

- Öterken ne dersin?

- Tesbih okurum, bir de "Ey gafiller, çıkacağınız uzun sefer için azık hazırlayın!" derim. O zaman Süleyman aleyhisselam baykuştan daha nasihatçı kuş olmadığını söyledi. (Berika)

HOŞGELDİN YA ŞEHR-İ RAMAZAN

RAMAZAN AYINA KAVUŞTUK ELHAMDÜLİLLAH..

MEHMET TALU

Muhterem okuyucu!

Ramazan ayı geldi! Mübarek ay... Hoş geldin! Evlerimize, yüreklerimize, dünyamıza şeref verdin. Semadan yere inen meleklerin kanadında gelen rahmet ve bereketi yağdır üzerimize. Dualarımız arşa ulaşsın. Gözyaşlarımız temizlesin bizleri.

Ramazan! Mübarek ay...Hoş geldin! Kimsesizlerin kimsesi, çaresizlerin çaresi, dünyanın maliki Rabbimizin rızasını getir bizlere. Kelamullahla arındır yüreklerimizi, zihinlerimizi ey Ramazan! Mübarek ay.... Mahyalarımızı nurlandırdığın gibi yüreklerimizi de nurlandır. Bayrama coşkuyla kavuştur bizleri. Bayram edenlerden, bayramı bayram gibi yaşayanlardan eyle bizleri. Rabbimizin ikramı bayramı hak edenlerden eyle bizleri.

Ramazan! Hoş geldin! Evlerimize, yüreklerimize, dünyamıza şeref verdin! Mübarek Ramazan-ı Şerif geldi. Hoş geldi, safâ geldi. Başımız gözüümüz üstünde yeri var.

ALLAH Teâlâ'nın lütfu ile sağlık ve esenlik içinde, Müslümanlar olarak arınma ve yenilenme bilincimizin tazelandığı, ferdi hayatta dindarlığın, sosyal hayatta huzur, dayanışma, kaynaşma ve paylaşmanın yoğunlaştığı, maddi ve manevi sayısız güzelliklerin yaşandığı, yapılan amellerin mükafatlarının sınırsız olarak verildiği, manevi derecesi çok yüksek ve kazancı pek büyük olan af, mağrifet ve bereket mevsimi, oruç ibadeti ile iradelerin merhametle eğitildiği ve özgürleştiği, Kur'an-ı Kerim'in evrensel mesajını anlamak ve içselleştirmek için daha çok okunduğu müstesna bir zaman dilimi yeni bir Ramazan ayına ulaşmış bulunuyoruz, elhamdulillah...

Hepimize mübarek olsun! ALLAH Teâlâ'nın engin rahmet, mağfîret ve bağışlamasının diğer zamanlara göre daha fazla olduğu, sosyal dayanışma ve yardımlaşmanın güzel örneklerinin verildiği Ramazan ayına tekrar kavuşmanın sevincini, sahura kalkarak bu ayın manevi atmosferine girmiş olmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

Kur'an-ı Kerim'in inmeye başladığı ve bin aydan daha hayırlı olan Kadir Gecesi'nin içinde yer aldığı, rahmet ve bereket mevsimi bir Ramazan ayını daha idrak etmenin huzur ve mutluluğu içindeyiz.

Kendi ailemizin nafakası ile birlikte ihtiyaç içerisinde bulunan insanların yokluklarıyla da ilgilenmenin verdiği hazzı tadıyoruz. Rahmet ve merhamet ayı olan Ramazan'da hem gönül soframızı, hem ocağımızı insanlara açmak suretiyle paylaşmanın ve yoklukta var olmanın mutluluğunu taşıyoruz.

ALLAH Teâlâ'ya binlerce hamd ü senalar olsun. Bizleri sıhhat ve seadetle mü'minler için rahmet denizi olan mübarek Ramazan ayına yetiştirdi. Eğer ömrümüz vefa ederse, elimizden geldiği kadar, bu ilahi lütuftan fazlasıyla istifade etmeğe gayret edeceğiz.

Öyle bir güzel bir aya kavuştuk ki, kıymetini bilenlere ne mutlu!.. İçinde, İslâmın en mühim farzlarından biri olan **Oruc'un** bulunduğu **Ramazan Ayı**, dinî hayatımızda çok ehemmiyetli, müstesna bir yere sahip. Her Müslümanın onun kıymetini bilmesi, feyiz ve bereketinden istifade etmesi, akıl, zekâ ve inancının gereği, manevî yönden yücelmesinin de en önde gelen şartlarından biri.

Muhterem okuyucu!

Büyük bir servete sahip olan bir kişinin ilk düşüneceği iş, sahip olduğu o serveti nasıl ve ne şekilde değerlendireceği konusudur. İyi değerlendirilen o servet; sahibi için bir saâdet, iyi değerlendirilemeyen servet ise; sahibi için ateşten bir gömlek olduğu da herkesçe bilinen bir gerçektir. İşte bunun gibi, bugün bizler büyük, hem de çok

büyük manevî bir servet deryası içinde yüzyüyoruz. Cenab-ı Hakk'ın, Cennet kapılarını açmış, Cehennem kapılarını kapamış olduğu Ramazan ayının ilk haftasındayız.

Sahib olduğumuz bu manevî serveti kullanmak için, bir imtihan kapısının ilk basamaklarında. ALLAH Teâlâ ve Resûlünün tarif ettiği şekilde hareket edersek, geçireceğimiz bu imtihanın sonucu bizim için iyi olacak, aksini yaparsak o zamanki halimiz, Hak yolundan başka yere kullanıldığından, sahibi için ateşten gömlek olan servet misali, ALLAH korusun, bu mübarek aydaki isyanımız, bizi helake sevk edecek.

Her ticaretin bir mevsimi vardır. O mevsimde alışverişler, kârlar çok fazla olur. Tüccarlar o mevsime girerken hazırlıklı olurlar ve mevsimi en iyi şekilde değerlendirerek bol kazanç temin etmek için en küçük imkânlardan en geniş şekilde yararlanmanın çarelerini ararlar. Bu yolda çok zahmet ve meşakkati göze alır, kazancın sevinciyle de bu zorluklara seve seve katlanırlar.

Manevî kazanç mevsimi de hiç şüphe yok ki, Ramazan ayıdır. Çalışanlar bu ayda kulluk yolunda büyük dereceler kateder, günahlarından temizlenir, fena adet ve alışkanlıklardan kurtularak Müslümana yaraşan bir yaşayış içine girerler. Yapmakla mükellef olduğu eksiklerini giderir, geçmiş hata ve kusurları için tevbe ederek Cenab-ı Hakk'ın affını diler, ibâdetlere ve cemaate devam eder, günahlardan sakınır ve Ramazan ayından sonra da bu halinin devam edebilmesi için Cenab-ı Hakk'ın yardımını niyaz ederler. Ramazan ayına işte bu ruhî duygularla girmeli ve bu mübarek aydan en çok yararlanabilmek için hazırlıklı olmalıdır.

Ramazan, iftar sofrası misali sahip olunan nimetleri paylaşmanın, hayırdan yarışmanın, yaraları sarmanın, düşeni kaldırmanın, insanların derdiyle dertlenmenin içtenlikle ve ibadet duygusu ile yaşandığı bir aydır.

Ramazan ayında, sabır ve irade eğitimi kazandıran oruç ibadetinin coşku ve heyecanını iç dünyasında yaşayan ve orucun kazandırdığı kul-

luk bilincini davranışlarına yansıtan Müslümanlar, yaşadıkları ve yaşattıkları bu güzelliklerle hem ALLAH Teâlâ'yı hem de O'nun kullarını hoşnut etme gayretinde olurlar. Paylaşmanın en güzel örneklerinin verildiği Ramazan ayında ihtiyaç sahiplerinin yanında olmak, sıkıntı içinde olan insanlara yardım elini uzatmak, Ramazanın manevî iklimine ayrı bir bereket kazandırır.

Milletimiz asırlardır bu coğrafyada Ramazan ayının getirdiği bereketten yararlanmayı bilmiş, dostluk, kardeşlik, komşuluk ve misafirperverliğin en güzel örneklerini bu ayda sergilemiştir. Bu hasletlerimizin bu gün de gayet canlı bir şekilde toplum hayatında yer bulması ile iftihar etmekteyiz. İnsanımız, komşusu açken tok yatamayacağının idraki içinde, gönül zenginliğini maddî imkânlarıyla birleştirerek yardıma muhtaç olanlara el uzatmayı ve onları sevindirmeyi dinî olduğu kadar insanî bir görev olarak da görmektedir.

Ramazan ayı, sadece ibadette yoğunlaşmayı değil, yaptığımız ibadet ve dua ile diğer davranışlarımızı bütünleştirmeyi de bize öğretir. Meselâ, oruç ibadeti bizlere, ibadetin gösteriş için, başkalarının bilmesi ve takdir etmesi için değil, yalnızca ALLAH Teâlâ için yapıldığında değerli olacağını öğretmelidir. Ramazan, Kur'an-ı Kerim ayıdır. Bu ayda sadece Kur'an-ı Kerim'i okuyarak ve dinleyerek değil, O'nun manasını anlayarak ve O'nu hayatımıza hakim kılarak ALLAH Teâlâ'ya yakınlaşacağımızı fark etmeliyiz.

Sağlıklı bir dinî hayatın ve istikametin korunabilmesi için doğru dinî bilginin vazgeçilmezliğini görerek, bu ayda Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in sünnetini, güzel ahlâkını ve örnek hayatını daha yakından tanımaya, bilgimizi artırmaya çalışmalıyız.

Muhterem okuyucu!

Mübarek Ramazan ayına kavuştuğumuz için çok çok mutlu ve sevinçliyiz. Bu ayda günahlardan arınacak ve ALLAH Teâlâ'nın rızasına ereceğiz. Bir yıl içinde zayıflayan duygularımız bu ayda güçlenecek, katılaştan gönüllerimiz bu ayda inceleyecektir.

Komşularımız ve din kardeşlerimizle bozulan ilişkilerimiz bu ayda düzelecektir. Bunun için sevinçliyiz ve bugünleri bize gösteren ALLAH Teâlâ'ya hamdediyor, bugünlerin değerini bize öğreten Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'e salat ve selam ediyoruz.

Yıl içerisinde gönüllerin yumuşadığı, rahmet kapılarının açıldığı geceler, günler ve aylar vardır. İşte bunlardan biri de Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'in “**Evveli rahmet, ortası mağfaret ve sonu cehennemden azad olmaktır.**”¹ diye haber verdiği Ramazan ayıdır. Bu bakımdan Ramazan ayı; bir müjdeleme, bir uyarma, bir toparlanma, bir daha iyiye gitme ayıdır.

Ramazan ayı, ALLAH Teâlâ'ya yakınlaşma ayıdır. Ramazan ayı, insanlığa, ALLAH Teâlâ'ya kul olma yolunda önemli bir değişim fırsatı sunmaktadır. Bu fırsatı değerlendirerek iyiye, güzele doğru değişmeliyiz. Değişebilmek için de Ramazanın ruhaniyetine teslim olmak gerekir... Ramazan, bir kültürdür, bir medeniyettir, bir dünya görüşüdür. Ramazan, İslâm'ın rahmetle yoğrulmuş adaletini, bilgi ve hikmetle bütünleşmiş ahlâkını bütün insanlığa gösteren bir rahmet ve bağışlanma ayıdır.

Bu ayda ALLAH Teâlâ'nın sonsuz rahmeti Mü'minleri kuşatır. Bu rahmet sayesinde onlar da birbirlerine ve tüm yaratıklara karşı şefkatli ve merhametli olurlar. Küçüklerini sever, büyüklere karşı saygı duyarlar. Yoksullara ve kimsesiz çocuklara yardımda bulunur, onların maddî sıkıntılarını gidermeye çalışırlar. Bunun içindir ki, sevgili Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Ramazan ayına Mü'minlerin dikkatini çekmiş, kudsîyetine yaraşır bir şekilde bu ayı değerlendirmelerini istemiştir.

Bunun için bu ayı iyi değerlendirmeliyiz. Yapacaklarımızı şöylece sıralayabiliriz: **Önce günahlarımıza tevbe ederek ALLAH Teâlâ'dan af ve bağış dilemeliyiz. Günahlarına, hatalı tutum ve davranışlarına içtenlikle tevbe edenleri ALLAH Teâlâ'nın bağışlayacağı O'nun tarafından vaad buyrulmuştur.**

1 Beyheki, Şuabü'l-İman, 3/305,NO:3608

Elbette tevbe ederken zimmetimize geçirdiğimiz hakları hak sahiblerine vermeliyiz. Aleyhlerinde bulunduğumuz, dedi-kodusunu yaptığımız kimselerden de helallik istemeli ve bütün bu yaptıklarımıza pişmanlık duymalıyız. Böyle yaptığımız takdirde, rahmeti ve biz kullarına merhameti sonsuz olan yüce yaratıcı tevbelerimizi kabul buyuracak ve günahlarımızı bağışlayacaktır.

Çocuklarımıza da Ramazan ayının önemini ve bu aya mahsus ibadetleri öğretmeli, onların da bu manevi neşeden nasip almalarını sağlamalıyız. Geleceğin büyükleri olacak yavrularımızın bizimle birlikte Ramazan ayını ihya etmelerine yardımcı olmalıyız. Her zamankinden daha çok bu ayda onlarla ilgilenmeli, duygu ve düşüncelerine etkili olmaya çalışmalıyız. O tertemiz kalblerine ALLAH sevgisi ile din duygusunu yerleştirmeliyiz.

Böylece hem kendimizi ve hem de çoluk çocuğumuzu hazırlayarak bu rahmet ayını karşılamalıyız. Bu aya mahsus ibadetleri de eksiksiz yapmaya çalışmalıyız. Bu ibâdetlerin başında:

1- Oruç gelir. Oruç, İslâm'ın beş temel ibadetinden biridir. Oruç ibadetinin ferd için de toplum için de pek çok faydaları vardır. Oruç, ALLAH Teâlâ'nın emri olduğu için tutulur. ALLAH ise kullarına yararlı olan şeyleri emreder. O'nun hiçbir şeye ihtiyacı yoktur. O, alemlerden müstağnidir.

2- Bu aya mahsus ibadetlerimizden birisi de Teravih namazıdır. Müslümanlar arasında büyük rağbet gören bu namaz, Ramazan gecelerimizi nurlandırmaktadır. Çocuklarımızı da bu namazı kılmaları için camilere götürmeli ve bu ibadeti de yapmalarını sağlamalıyız.

3- Ramazan ayında yapacağımız bir başka ibadet de Kur'an-ı Kerim'i okumak ve dinlemektir. Bu mübarek ayda hafızlarımız tarafından camilerimizde okunan mukabeleleri dinlemeliyiz. Ramazan ayı Kur'an-ı Kerim ayıdır. İnsanlık için bir hidayet kaynağı olan Kur'an-ı Kerim bu ayda inmiş, inmeğe başlamıştır. Bu itibarla diğer

aylardan daha çok bu ayda Kur'an-ı Kerim'i okumalı ve O'nun nuru ile nurlanmalıyız.

İnsanları sapıklıktan hidayete, karanlıktan aydınlığa yükselten, hurafelerden hakikate, esaretten hürriyete, vahşetten medeniyete, cehaletten ilme kavuşturan ve kıyamete kadar ALLAH Teâlâ'nın muhafazasında yaşayacak olan Kur'an-ı Kerimin Ramazan-ı şerif ayında inmeğe başlaması, bu ay için başlı başına bir şeref kaynağı olmuştur. Bunun içindir ki rahmet ve mağfiret ayı olan Ramazan-ı Şerife "**Kur'an-ı Kerim Ayı**" da denmiştir.

Abdullah b. Abbas (*Radiyallahu Anhüma*)'dan rivayete göre Cebrail (*Aleyhisselam*) Ramazân ayının her gecesinde O'nunla buluşur, Ramazan ayı çıkıncaya kadar, Peygamber efendimiz (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) Kur'an-ı Kerim'i O'na arzederdi.¹

İmam-ı Azam Ebû Hanîfe de, bu mübarek ay girdiğinde Kur'an-ı Kerim okumakla vakit geçirirler; her gün ve her gece birer, bütün Terâvihde de bir hatm-i şerif olmak üzere bu ayda 61 hatim okurlardı.²

Peygamber Efendimiz (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) ve O'na uyan geçmiş İslâm büyüklerimiz örnek alınarak, Ramazan-ı Şerif de camilerimizde ve evlerimizde okunan Kur'an-ı Kerim'le gönüllerimiz nurlanmakta, ruhlarımız olgunlaşmakta ve ahlakımız yükselmektedir. Çünkü ALLAH kelamı olan Kur'an-ı Kerim bir nurdur, bir zikr-i hakimdir, sırat-ı müstakimdir. Kalbi bu ayda her aydan daha çok bu nur ile nurlandırmalı, bu zikr-i hâkimi dilden düşürmemeli ve bu sırât-ı müstakime uyulmalıdır.

Kur'an-ı Kerim, İslam Dininin iman ve amel esaslarını bildiren, Müslümanların din ve dünya işlerini düzene koyan ilahi bir kanun olduğu içindir ki, O'nu okuyup anlamak, ahkâmı ile amel etmek ve her işde O'nu rehber edinmek lâzımdır. Böyle yapanları Kur'an-ı Kerim dünyada mes'ud edecek, ahirette ise Cennete götürecektir. Nitekim Hz. Ali (*Radiyallahu Anh*)'dan rivayete göre Rasûlullah Efendimiz:

¹ Buhari, Savm:7

² Meraki'1-Felâh, Teravih bahsi.

من قرأ القرآن واستظهره فأحل حلاله وحرم حرامه
أدخله الله به الجنة وشفعه في عشرة من أهل بيته
كلهم وجبت له النار

“Her kim Kur’ân-ı Kerim’i okur ve ezberler, helal kıldıklarını helal sayar, haram kıldıklarını haram kabul edip uzak durur; ALLAH Teâlâ, O Kur’ân-ı Kerim sebebiyle onu Cennete koyar ve ailesinden Cehennemlik olan on kişiyi de şefaatchi kılar.”¹ Buyurmuşlardır.

Hadis-i şerifte cennete girebilmek ve şefaatchi olabilmek için Kur’an-ı Kerim’i yalnız okumanın kifayet etmeyeceği, hem okuyup hem de ahkâmı ile amel etmenin lüzumu açıkça ifade edilmektedir. Rahmetli şairimiz Mehmed Akif Ersoy da:

**“İnmemiştir hele Kur’an, şunu hakkıyla bilin,
Ne mezarlıkta okumak ne de fal bakmak için”**

mısraları ile bu gerçeğe işaret etmişlerdir. Bununla beraber, Mushaf-ı Şerifi açıp yüzüne bakmak ve okumak sevaptır. Okunan Kur’an-ı Kerim’in sevabını ölümlere bağışlamak meşrudur, ölümlere de bundan fayda vardır.

Kur’an-ı Kerim ayı olan Ramazan-ı Şerif ayında her aydan daha çok Kur’an-ı Kerim okumalı, okunan Kur’an-ı Kerim’i dinlemeli ve yalnız bununla yetinmeyerek ahkâmını da öğrenmeli ve hayatımıza tatbik etmeliyiz. Ne mutlu Kur’an-ı Kerim yolundan ayrılmayana.

4- Sadaka-ı Fıtır. Bu ayda yapacağımız vacib olan mali ibadetlerimizdir.

5- Zekât. İslam’ın beş temel ibadetinden biridir. Bir diğer mali ibadetimiz olan zekât da bu aya mahsus olmamakla beraber genellikle bu ayda verilmektedir.

İslamiyet sosyal yardımlaşmaya önem veren bir dindir. Çeşitli vesilelerle zenginlik yoksula yardımcı olmasını emretmiş ve bunu sosyal görevlerin en üstünü saymıştır. Varlıklı kimselerin yokluk içinde yaşayanlara yardım etmesi ve onları görüp gözetmesi sayesinde toplumun fertleri arasındaki

¹ Tirmizi, Fezailü'l-Kur'an: 13, İbn-i Mace, Mukaddime: 16, A. b. Hanbel, 1/147, 149.

kin ve çekememezlik gibi kötü huylar kalkar, sevgi ve birlik sağlanmış olur. ALLAH Teâlâ, Kur’an-ı Kerim’de iyilikle yardımlaşmamızı isterken, sevgili Peygamber efendimiz de en hayırlı insanın, başkalarına faydalı olan kimseler olduğunu haber veriyor. Gerçekten inanıp da sözü ve servetiyle başkalarına destek olanlar üstün kişilerdir.

6- İtikâf: Bir camide veya o hükümdeki bir yerde ibadet niyetiyle bir müddet ikamet etmek, durmak, beklemek demektir.

Birçok hadis-i şerifler, Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in Ramazan-ı şerif ayı içerisinde ve özellikle Ramazan ayının son on gününde itikâf yaptığını bildirmektedir. Hz. Aişe (Radiyallahu Anha) validemiz şöyle buyurur: Peygamber efendimiz, Ramazan ayından son on günde itikâf ederdi. O’nun bu adeti tââ ALLAH Teâlâ, O’nun ruh-u şerifini alıncaya kadar devam etmiştir. Sonra O’nun ardından hanımları itikâfa girmişlerdir.² Hz. Ali (Radiyallahu Anh)’dan rivayete göre Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem):

من اعتكف عشرا في رمضان كان كحجتين وعمرتين

“Her kim Ramazan-ı şerif ayında on gün itikâfa girerse, iki hac ve iki umre yapmış gibi sevap kazanmış olur.” buyurmuşlardır.³

Bütün bu saydığımız ibadetleri yerine getirdiğimizde bu mübarek ayı ihya etmiş, gereği gibi değerlendirmiş ve yüce yaratıcının rızasını kazanmış oluruz.

Muhterem okuyucu!

Ramazan ayı, gerçekten tevbe, duâ, ibadet, hayır, hasenat, kısacası âhiret yurdu için azık hazırlama için bulunmaz bir fırsatlar ayıdır.

İşte Bismillah diyerek bu mübarek aya adımımızı atmış bulunuyoruz. Bugünden itibaren, gözümüzü, kulağımızı, kalbimizi fitne, fesat sözlerine ve propagandalarına kapayarak canla başla ahiretimiz için çalışmalıyız.

² Buhari, İtikâf: 1, 6; Müslim, İtikâf: 2; Ebû Davud, Siyam: 77; Tirmizi, Savm: 71; İbn-i Mace, Siyam: 58-61; Ahmed b. Hanbel, 2/133, 281, 336, 344, 4/50, 92, 168, 233, 279

³ Beyheki, Şüabü'l-İman: 3/425, No: 3966

Bol bol Kur'an-ı Kerim okumalı, mümkün mertebe vakit namazlarını camide kılmaya dikkat etmeliyiz. Orucun sadece mideyi zabt u rapt altına almak olmadığını, aynı zamanda göze, dile, kalbe, akla da "oruç tutturmak" gerektiğini unutmamalıyız. Bu mübarek ayı vesile ederek artık şu giybet ve dedikodu illetinden kurtulmalı, harama bakmaktan şiddetle sakınmalıyız.

Akşamları bir de tadına doyum olmayan teravihimiz var. Yavrularımızla birlikte camiye gitmeli, ailece sahura kalkmalı, namazları vaktinde kılmalıyız.

Bu mübarek ayda, bol bol hayır-hasemat yapmalı, fakir fukarayı gözetmeliyiz. Zengin olanlar zekatlarını hesap edip fakirlere nezaket dairesinde vermelidirler. Fitreler yine munasip kimselere verilmelidir.

İsrafa kaçmadan hazırlanacak iftar sofralarında eş-dost, salih kimseler ağırlandıdır. Hastalar, garipler, kimsesizler, öksüzler, yetimler, dullar hatırlanmalı, yaralı gönüllerin hatırı alınmalıdır.

Ramazana Şerif, yıl boyunca sürüp giden hatalı davranışlardan bir an kurtulup ALLAH Azimüşşan'a hakiki kul olmak için ciddi adımlar atmak için mühim bir fırsattır.

Dinimizin emirlerinin yerine getirilmesiyle ortaya çıkan güzellikler, ancak samimiyet ve güzel ahlak üzerine oturan bir dindarlıkla muhafaza edilebilir. Dindarlığın ibadetten ahlak kurallarına, kişinin diğer insanlarla ilişkilerinden, tabiata, çevresine ve ülkesine karşı vazifelerine varıncaya kadar hayatın her alanında tezahürleri vardır.

Asıl dindarlık, insanın kendisini yaratan ve sayısız nimetlerle donatan ALLAH Teâlâ'nın varlığını ve birliğini tanıyıp O'na ibadet etmesi ve ahlakını güzelleştirmesidir.

"Güvenmeyen ve güvenilmeyen kimsede hayır yoktur" ilkesi ile erdemli toplumun temellerini kuran Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem); Ebu Hureyre (Radiyallahu Anh)'dan rivayete göre:

المؤمن يألف ولا خير فيمنلا يألف

"Mü'min başkalarıyla iyi geçinen ve kendisi ile iyi geçinilen kimsedir. Kendisi ile iyi geçinilmeyen kimsede hayır yoktur."¹ buyurarak insan için güzel ahlakın önemine vurgu yapmıştır.

Kur'an-ı Kerim ve ibadet mevsimi olarak nitelenen Ramazan Ayının rahmetinden, inanan ve inanmayan herkesin nasibini alması mümkündür. Çünkü bu ay, farklı tezahürleriyle çeşitli kesimlere hitap etme özelliğini bünyesinde taşımaktadır. Bu itibarla Ramazan Ayı, şahsileşen ve maddileşen toplumsal hayatımız, sosyal bunalmalar ve kendi öz değerlerine karşı yabancılaşma ile yüzyüze gelen ve aynı zamanda ekonomik bir dar boğazdan geçen toplumumuz için, zorlukları aşma hususunda gerekli olan ruh donanımını kazanma bakımından bulunmaz bir fırsattır.

Muhterem okuyucu!

İyi bilelim ki: **Ramazana ayı, eğlence ayı değildir.**

Ramazana ayının Kur'an-ı Kerim ve Sünnetle oluşmuş geleneği göz ardı eden ve onu aşındırmaya yönelik bazı girişimler bulunmaktadır. Bu tür anlayışların ciddiyetle ele alınması ve Ramazanla ilgili etkinliklerin de İslâmî âdab ve gelenek içinde yeni bir değerlendirmeye tabi tutulması gerekir.

Ramazana ayını yanlış bir şekilde bir tür eğlence, karnaval ve festival havasında terennüm eden eğilimlerin mevcut gidişatı ciddi olarak dikkat çekmeye başlamıştır. İnsanlık durumumuzu Yüce Rabbimiz indinde tahkim etmenin yolu, lütuf ve ihsan ayı Ramazan ayının ruhaniyetine ve maneviyatına bihakkın teslim olmak, yeniden yapılanmak ve değişmektir.

Ramazana ayının coşkusu, bir eğlence, şatafat ve gösteriye asla dönüşmemelidir...

Mü'minlerin bu ayda yaşayacakları coşku ibadetin coşkusudur. İbadetle neşelenen gönüller, Mü'minler arasındaki muhabbeti de pekiştirmelidir.

¹ Hakim, Müstedrek; İman; 1/23, Beyhaki; Şehadet: No: 21700; 15/359

Yoksa Ramazan ayının coşkusu son zamanlarda ortaya konulduğu şekliyle bir eğlence, şatafat ve gösteriye dönüşmemelidir.

Meselâ kimi yerlerde “**Ramazan eğlenceleri**” yazılı ilanlar, pankartlar çarpıyor gözümüze. Fesüh-hanellah!. Ramazan ayı, eğlence ayı mıdır? Dindar Müslümanların, bu tuzaklara düşmemeleri gerekir.

Geçtiğimiz yıllarda; bazı yerlerde Ramazan çarşıları kuruldu, Ramazan şenlikleri yapıldı. Maalesef Ülkemizde son yıllarda, Ramazan aylarında dozajı her yıl artırılarak işlenen haram zeminler oluşturuluyor.

Bu gayrimeşru zeminler Ramazan ayımızı ALLAH Teâlâ'ya isyan fırtınasına dönüştürüyor. Ramazan ayına mahsus haramlar icat edilip, bir zümre çılgınca bu haramları “ibadet” telakki edip icra ediyor.

Mesela bazı kuruluşlar gösterişli iftar programları, sınıf ve itibar esasına dayalı ihtişamlı davetler, iftar çadırları kuruyorlar. Bu davet ve çadırlarda iftariyeler verilip sözüm ona “**Ramazan etkinlikleri**” düzenleniyor.

Dinimizin asla tasvip etmediği kişi ve kurumlar, buralarda iftara müteakiben konserler veriyorlar. Böylesine etkinliklere dini bir heyecan katılarak, gelenek kılıfına da sokularak çürümüş bir dönem eğlence ayı olarak topluma Ramazan aylarında yeniden dayatılıyor.

Zamanla bu şenlikler karnavala dönüşecek, zaten şimdiden dönüşmüş durumda. “Ramazan etkinlikleri” adı altında işlenen bunca “cinayet”ler farkındaysanız Ramazan ayını idrak etme tarzımızı bozuyor.

Ramazan ayı sosyal dayanışmanın tazelenmesi vesilesi olmalıdır. Bugünkü etkinlikler bu ayı yeni alışkanlıkların, bid'atlerin edinildiği bir aya doğru süratle götürüyor. Yeni bir “Ramazan ayı kültürü” ile karşı karşıyayız. Bu, Ramazan ayını yaşama tarzımızı dinamitliyor. Bir takım çevreler:

-Hayırda bulunmak,

-Yoksullara yardım etmek,

-Açları doyurmak... gibi vecibeleri amaç olmaktan çıkarıp araç haline getirip gösteriye dönüştürüyor... Bu gidişatin eğlence içerikli olması bozuntuyu maalesef câzibeleştiriyor.

Yeni nesil Ramazan ayını bu gidişle eğlence ayı olarak yaşayacağı benziyor. Ermeni ve Rumların icrası “Direkler arası” çılgınlığı 21'inci yüzyılda Müslümanların eliyle geri gelecek. Gidişat bunu gösteriyor.

Ramazan aylarında cami diplerinde müzik yayını, kadın-erkek camilere giriş izdihamı oluşması ve oluşturulması Ramazan ayına mahsus haramlardan bir diğeridir.

Yanlışlıkla icra edilen günümüz Ramazan çadır şenliklerinin getirdiği anlamsız eğlencelerin eski İstanbul azınlıklarının direklerarası eğlenceleriyle anlamdaş olması ne denli üzücüdür. Ramazan neşesini, cami içersinde yaşayan Müslümanlara karşılık, o dönemin İstanbul ekalliyeti denilen Rum, Ermeni ve Yahudi gayrimüslim azınlığı da kendilerini direklerarası tabir edilen eğlenceleriyle avutarak o günün hakim İslam kültürüne ayak uydurmaya çalışmışlardır.

Ramazan eğlence ayı değildir, ibadet ve hayır hasenat ayıdır. İslâm'da eğlenmek yok mudur? Vardır ama dine uygun olmak şartıyla.

Sen Ramazan ayı eğlenceleri diyerek kadın-erkek herkesi karmakarışık halde bir mekana dolduracaksın ve orada bir sürü fisk ve fücur irtikâb edeceksin, böyle şey olur mu? Başına Ramazan kelimesini getirmekle fisk ve fücurun meşru hale geleceğini mi sanıyorlar?

Muhterem okuyucu!

Bir yol ayırımındayız. Önümüzde iki ihtimal var: Ya Ramazan ayını fırsat ve ganimet bilip kendimizi ibadete, hayra, hasenata, iyiliğe vereceğiz. Nefsimizle büyük cihad yapacağız, manevî derecemizin yükselmesi için çalışacağız, manevi bakımdan büyük bir ticaret yapacağız... Yahut da aşırı tıknama, dinin yasakladığı Ramazan eğlenceleri, mâlâyâni işler ve laflar, faydasız koşuşturmalar ve konuşmalar ile bu sene de bu mübarek ayın kıymetini bilemeyeceğiz, bu mübarek ayı ziyan edeceğiz, feyiz ve bereketinden yararlanamayacağız.

Yazık olur, bunca güzel imkân ve fırsata rağmen kendini yenemeyenlere, kötü huyları ve alışkanlıkları atamayanlara; sevgiyi, saygıyı, güzel ahlâkı, fazileti, cemal ve kemâli öğrenemeyenlere, İslâm'ın, iman ve irfanın zevkine varamayanlara, inadı, küslüğü, nakesliği üzerlerinden atamayanlara!... Seçim bize aittir. Ya Mevlâ'ya giden yolu tutacağız, ya belâya giden yolu...

Ka'b b. Ucre (*Radıyallahu Anh*)'dan rivayete göre bir kere Efendimiz: (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)

“احضروا المنبر = **Minberi hazır edin!**” buyurdu. Ka'b (*Radıyallahu Anh*) şöyle anlatıyor. Biz de hazırladık. Bir basamak çıkınca: “**Amin**” buyurdu. İkinci basamağa çıkınca tekrar: “**Amin**” buyurdu. Üçüncü basamağa çıkınca yine: “**Amin**” buyurdu. Minberden inince biz:

- Ya Resûlellah! Bugün Senden, daha önce duymadığımız bir şey duyduk, dedik. Sebebi neydi? O zaman Rasûlüllah Efendimiz (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*):

إن جبريل عليه الصلاة والسلام عرض لي فقال بعدا لمن أدرك رمضان فلم يغفر له قلت آمين فلما رقيت الثانية قال بعدا لمن ذكرت عنده فلم يصل عليك قلت آمين فلما رقيت الثالثة قال بعدا لمن أدرك أبواه الكبر عنده أو أحدهما فلم يدخلاه الجنة قلت آمين

“**Şüphesiz Cebrail (*Aleyhisselam*) bana görünerek: Ramazan ayına yetişip te affonulmayan kimse, ALLAH Teâlâ'nın rahmetinden uzak olsun! dedi. Bende: Amin, dedim. İkinci basamağa çıktığımda, Sen yanında anılıp ta, Sana salat ü selâm okumayan kimse, ALLAH Teâlâ'nın rahmetinden uzak olsun, dedi. Ben de: Amin, dedim. Üçüncü basamağa çıktığımda da: Bir kişinin ana babasının ikisi veya biri, yanında yaşlanır da onu cennete sokamazlarsa o kişi de ALLAH Teâlâ'nın rahmetinden uzak olsun, dedi. Ben de: Amin, dedim.**” buyurdu.¹

Enes (*Radıyallahu Anh*)'dan rivayete göre Rasûlüllah (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*):

هذا رمضان قد جاء تفتح فيه أبواب الجنان، وتغلق فيه أبواب النار، وتغل فيه الشياطين، بعدا لمن أدرك رمضان لم يغفر له فيه، إذا لم يغفر له فيه فمتى؟

“**İşte Ramazan ayı geldi. Ramazan ayında cennetin bütün kapıları ardına kadar açılır, cehennemnin bütün kapıları kapatılır, bütün şeytanlar bağlanır.**

Ramazan ayına yetişip te affonulmayan kimse, ALLAH Teâlâ'nın rahmetinden uzak olsun. Ramazan ayında affonulmayan kimse, ne zaman afolunacak!”²

Bu Ramazan ayını sonuncu Ramazan bilip, lütfen bu fırsatı iyi değerlendirelim. Kendimiz ve çevremiz, aile efradımız ve diğer yakınlarımızla, İslâm'ı, Kur'an-ı Kerim'i, Efendimiz (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)i, dîni ahkamı ön yargılardan, peşin fikir ve kanaatlardan sıyrılmış olarak, dosdoğru anlamaya çalışalım!

Ramazan ayı boyunca hayatımızdaki tezatları kaldırıp, ruhen ve bedenen, kalben ve ahlâken düzene sokalım! Her şeyimiz İslâm'ca olsun: Görünüşümüz, düşünüşümüz, davranışımız, yaşayışımız, tercihimiz, sevmemiz veya kızmamız, desteklememiz veya engellememiz, iyiliği emretmemiz veya kötülükten sakındırmamız, konuşmamız veya susmamız imanî bir hakikate dayansın, ulvî bir gayeye yönelik olsun. Aktif ve enerjik Müslümanlar olmayı, yarına veya sonraki güne ya da bir dahaki Ramazan ayına bırakmayalım, bu Ramazan ayında hedeflediklerimizi, hayal ettiklerimizi gerçekleştirilelim! Dileriz ki, bu Ramazan ayı hayatımızın dönüm noktası olsun!

Muhterem okuyucu!

Ülkemizin, İslâm dünyasının, insanlık âleminin durumu parlak değildir. Kötü günler yaşıyoruz. Nice İslâm ülkesinde, kardeşlerimiz öldürülüyor, yaralanıyor, damları başlarına yıkılıyor. Zulüm, açlık, sefalet, hıyanet, rezalet, yalan dolan tufan gibi dünyayı kaplamış. Bunca fitne ve fesat içinde, rahat yaşamak mümkün değildir.

² İbn-i Ebi Şeybe, *Musanef*, 8963, 6/96; *Taberani, el-Mu'cemül-Evsat*, 7627, 7/323

¹ *Hakim el-Müstedrek*: 4/153

Üzülelim, toparlanalım, kendimizi, ailemizi, çevremizi, emrimizdekileri islah etmek için çalışalım; emr-i bil-maruf ve nehy-i anil-münker yapalım, ağlayalım, dua edelim.

Bakalım bu Ramazan ayında ağlayabilecek miyiz bir miktar. Kendimize ağlayalım, Türkiye için ağlayalım, İslâm dünyasına ağlayalım, insanlığın haline ağlayalım. Günde en az beş-on dakika Türkiye'deki ve İslâm dünyasındaki Müslüman kardeşlerimizin hal-i perişanına üzülelim, ağlayalım, geliyorsa gözümüzden yaş akıtalım. Çünkü Müslümanlar gerçekten perişan durumdadır. Taş kalplilerin gözlerinden yaş çıkmaz ki...

Âhir zamanda bulunduğumuzu bir an bile hatırımızdan çıkartmayalım. Küçük alâmetlerin hepsi, büyük alâmetlerin bir kısmı zuhur etmiştir. Dünya fitne, fesat, zulüm, savaş yangınları içindedir. İslâm dünyasına karşı bir savaş başlatılmıştır.

Korkunç fırtına ve kasırgalar, dehşetli zelzeleler, azgın seller, önüne geleni silip süpüren korkunç deniz dalgaları dünyanın çeşitli yerlerinde büyük felaket ve facialara yol açmaktadır. İstanbul, büyük bir zelzele beklemektedir. Hiçbir tedbir alınmıyor. ALLAH Teâlâ memleketimizi, milletimizi muhafaza buyursun. Amin.

Önümüzdeki karanlık günler için azık hazırlayalım. İçimden bir ses, ileride dindar ve samimî Müslümanlara büyük zulümler yapılacağını söylüyor. ALLAH Teâlâ'ya sığınmak, sadaka vermek, tedbir almak gerek.

Belâ ve felâketleri sadaka ile, dua ile önlemeye çalışalım. İsyandan itaate, fisk u fücurdan salâha, bid'atten sünnete, cimrilikten cömertliğe, câhillerlikten ilme, nifaktan ihlase, şerden hayra hicret edelim. Gaflet içinde aldatici keyifler sürmeyeelim. Bu dünyayı kendimize yalancı bir cennet haline getirmek yanlışlığına düşmeyeelim. Dünya mihnet, çile, imtihan, deneme yeridir.

Bize en fazla zıt giden, fikir ve görüşleri en fazla ters olan Müslüman kardeşimize bile düşmanlık etmeyeelim.

Onu da bizden bilelim. Ölse, cenazesıyla ilgili hizmetleri yapmayacak mıyız, namazını kılmayacak mıyız? Ölmeden önce de onunla iman kardeşliği bağlarını kopartmayalım.

Rahmet, bereket ve mağfiretle dolu ve ibadetlerin mükafatlarının sınırsız olarak verildiği bu manevi mevsimi çok iyi değerlendirelim.

Çocuk, genç, yaşlı, kadın erkek hep birlikte cemaate iştirak ederek camilerimizi şenlendirelim. Zengin fakir iftar sofralarında, ekmeğimizi, aşımızı, çorbamızı, yüreğimizdeki sevgiyi, selam ve umudu paylaşalım. ALLAH Teâlâ'nın rızasını kazanabilmek için iyi ve güzel davranışları artırarak, geçici ve kötü şeyleri de terk ederek üzerimizdeki manevi kirlerden arınmaya çalışalım.

Orucumuzu kimin için ve niçin tuttuğumuzu düşünerek zenginleştirelim. Bu ibadeti zihnimize, duygu ve düşüncemizle, kalbimizle, gönül dünyamızla da ifa ederek koruyucu bir kalkan kılalım.

Ramazanın ayının gönüllerimize huzur, iftar sofralarımıza bereket, hayatımıza düzen, yaşantımıza samimiyet ve dindarlığımıza yüksek bir seviye getirmesini Cenab-ı Haktan niyaz ediyorum.

Milletimizin ve İslam aleminin Ramazanını tebrik ediyor, ALLAH Teâlâ'dan bu ayın mana ve ehemmiyetine uygun olarak kulluk görevini yerine getirmek isteyenlere kolaylıklar sağlamasını, Ramazan ruhunu diğer aylara taşımasını niyaz ediyor, başta şahsımız, ailemiz, memleketimiz, milletimiz ve bütün İslam dünyası için maddî ve manevî hayırlara-bereketlere, insanlık aleminin için hidayete vesile kılmasını diliyorum.

ŞİİRLERDEN SEÇMELER

BABAM DERDİ Kİ YAVRUM!

Cengiz NUMANOĞLU

Babam derdi ki yavrum! Küçüğü küçümseme;
Küçücük bir darbeden, kalp kırılır mı deme.
Orman nasıl yanarsa, bir kibriti çakmakla;
Hayırlar da kül olur, bil ki başa kakmakla...

Bak: Bakara, 264 - Müddesir, 6

Babam derdi ki yavrum! Kibir şeytana hastır,
Şeytanla dost olanın, âkibeti iflâstır.
Dünya hırsı doyumaz, yedikçe aç kalırsın;
Kibirde yükselirsen, kabirde alçalırsın...

Babam derdi ki yavrum! Çürük tahta boyanmaz;
Boyansa da sıratla, ilk adima dayanmaz.
Bil ki; o gün ameller, karşımızda duracak;
Önce kendi nefsimiz, bizden hesap soracak...

Bak: İsrâ, 14

Babam derdi ki yavrum! Öfke kanla beslenir;
Şeytan âdemoğluna, "öldür!" diye seslenir.
Vehimler, vesveseler, öfkeye katran döker,
Şeytan ancak, eûzu besmeleyle diz çöker...

Bak: A'râf, 200 - Nahl, 98

Babam derdi ki yavrum! Kimseye sır yükleme,
Hiç kimseden sınırsız, bir sadâkat bekleme.
İnsan pervane gibi, rüzgâr bulunca döner,
Gündüz fener kesilir, gece olunca söner...

AH ŞU İRTİCÂNIN...

Cengiz NUMANOĞLU

Hak, hukuk, adâlet, şaşmazdı milim,
Alırdı pastadan, herkes bir dilim.
Her on senede bir, kopmazdı filim.
Ah! Şu irticânın, gözü kör olsun...

Artık, fakirin de kururdu tuzu,
Beş kuruşa yerdik, bir kilo muzdu,
Bütün canavarlar, olurdu kuzu;
Ah! Şu irticânın, gözü kör olsun...

Başlardı ülkede, yeşil yarışı,
Ağaçla dolardı, her bir karışı,
Ne güzel kurardık, sosyal barışı;
Ah! Şu irticânın, gözü kör olsun...

İnsanlar, nasıl da mutlu yaşardı,
Sokaklardan, saygı sevgi taşardı,
Bütün dünya, bu tabloya şaşardı;
Ah! Şu irticânın, gözü kör olsun...

Cümlemiz olurduk, ahlâk sembolü,
Oynardık dünyada.. Hem de başrolü,
Bütün finallerde, atardık golü;
Ah! Şu irticânın, gözü kör olsun...

KARACA AHMET ŞİİRİ

Necip Fazıl KISAKÜREK

Deryada sonsuzluğu fikretmeye ne zahmet!
Al sana, derya gibi sonsuz Karacaahmet.

Göbeğinde yalancı şehrin, sahici belde;
Ona sor, gidenlerden kalan şey neymiş elde?

Mezar, mezar zıtların kenetlendiği nokta;
Mezar, mezar, varlığa yol veren geçit, yokta.

Onda sırların sırrı: Bulmak için kaybetmek,
Parmakların saydığı ne varsa hep tüketmek.

Varmak o iklime ki, uğramaz ihtiyarlık;
Ebedî gençliğin taht kurduğu yer, mezarlık.

Ebedî gençlik ölüm, desem kimse inanmaz;
Taş ihtiyarlar, servi çürür, ölüm yıpranmaz.

Karacaahmet bana neler söylüyor neler!
Diyor ki, viran olmaz tek bucak, viraneler,

Zaman deli gömleği, onu yırtan da ölüm;
Ölümde yekpâre ân, ne kesiklik, ne bölüm...

Hep olmadan hiç olmaz, hiçin ötesinde hep;
Bu mu dersin, taşlarda donmuş süküta sebep.

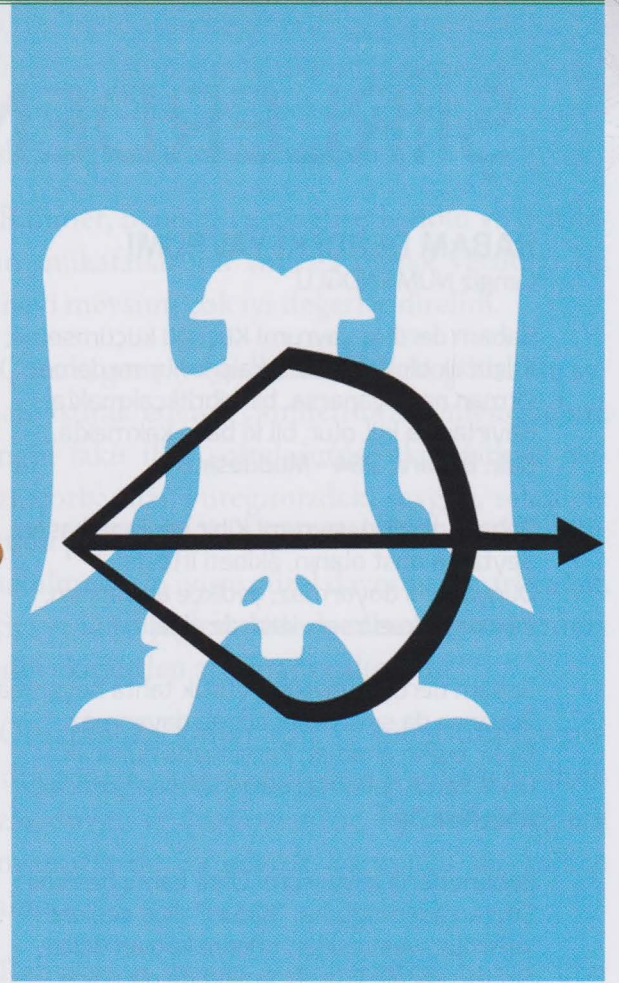
Kavuklu, başörtülü, fesli, başaçık taşlar;
Taşlara yaslanmış da küflü kemikten başlar,

Kum dolu gözleriyle süzüyor insanları;
Süzüyor, sahi diye toprağa basanları;

Onlar ki, her nefeste habersiz öldüğünden,
Gülüp oynamaktalar, gelir gibi düğünden.

Onlar ki, sıfırlarda rakamları bulmuşlar;
Fikirden kurtularak, ölümden kurtulmuşlar.

Söyle Karacaahmet, bu ne acıklı tâlih!
Taşlarına kapanmış, ağıyor koca tarih!

OSMANLI VE SELÇUKLU'NUN DÜNYA HAKİMİYETİ MEFKURESİNİN ÖNÜNDEKİ ENGEL NEYDİ: I

KEMAL ARKUN

Üzerinde yaşadığımız bu cennet vatanı bizlere armağan eden büyüklerimizden birisi de Sultan Alparslan'dır. İslâmın bu bahadır evlâdı Malazgirt'te kalabalık Bizans ordusunu perişan ederek Anadolu'nun kapısını Müslümanlara açmıştır. Fetih ordusu da açılan bu kapılardan tekbirlerle girmiştir ve her karışını kanlarıyla sulayarak kendilerine yurt edinmişlerdir...

Selçuklu Devletinin ikinci büyük hükümdarı olarak tahta geçen Sultan Alparslan 20 Ocak 1029'da doğmuştur. Küçük yaşlardan itibaren babası Çağrı beyin yanında muharebelere iştirak etti. Cenk meydanlarında kılıç sallayarak yetişti. Babasının sağlığında iken mert ve mahir bir kumandan olarak tanındı. Bizzat kumanda ettiği orduyla birlikte pek çok savaşa katıldı ve zaferler kazandı. Çağrı Bey, henüz sağlığında oğlu Alparslan'ı Hora-

san tahtına veliaht tayin etmişti. Çağrı Bey 1060'ta vefat edince Alparslan Horasan valisi oldu.

Alparslan, amcası Tuğrul Beyin 7 Eylül 1063'te evlad bırakmadan vefat etmesi üzerine, 7 Aralık 1063'te Selçuklu Beyleri tarafından tahta çıkarıldı ve kendisine biat edildi. Kısa zamanda bütün Selçuklu beyleri ve Tuğrul Beyin veziri El-Kunduri de Alparslana biat etti (bağlılığını bildirdi). 27 Nisan 1064 günü Halife Kaim bi Amrillah'ın da hazır bulunduğu bir mecliste cülus merasimi yapıldı ve Alparslan sultan ilan edildi. Alparslan ilk icraat olarak, asayişini temin etti. İsyanları bastırdı.

Devlet teşkilatına ve orduya çeki düzen verdi. Dünyaya nizam vermeyi ilke edinerek akabinde de fetih harekâtına başladı. 1064'te bir Hıristiyan kralığı olan Gürcistan'ı fethetti. Kars'ı ve Ani'yi aldı.

Devleti için Bizanslıları devamlı bir tehdit unsuru olarak gören Alparslan, düşman üzerlerine gelmeden önce düşmanın üzerine gidilmesi yolunu seçti ve namılı kumandanlarını Anadolu'ya akınlara gönderdi. Bunlardan, Gümüş Tekin, Afşin ve Ahmed Şah Anadolu içlerine daldılar ve Bizans ordularını bozguna uğrattılar.

Afşin Bey 1067'de Malatya civarında çok kalabalık Bizans ordusunu bozguna uğratmış, Kayseri'yi fethederek Orta Anadolu'ya kadar ilerlemişti.

Afşin Bey 1069 senesinde de Anadolu'da Bizans ordusunu bozguna uğratarak akınlara devam etmiş ve Ege sahillerine kadar ilerlemişti.

Alparslan, Kutalmışoğlu Süleyman Şah'a da Anadolu'nun fethini emretmişti. Bu namılı kumandan aldığı emir üzerine süratle Anadolu'ya dalmış ve fetih hareketlerine başlamıştı.

Selçukluların Anadolu'da üst üste kazandıkları zaferlerden ürken Bizanslılar, kesin netice almak için büyük bu ordu hazırlamışlardı. İki yüz bin kişilik bir büyük ordunun başına imparator Romanos Diogenes geçmişti. Niyetleri Müslüman Türkleri Anadolu'dan çıkarmak, hatta bütün Selçuklu topraklarını ele geçirerek bu devleti ortadan kaldırmaktı. Bu niyetle yola çıkmışlardı ve kendilerinden de son derece eminlerdi.

Böyle kalabalık bir orduya kimsenin karşı koyamayacağını zannediyorlardı. Bizans ordusu şarka doğru ilerlediği esnada Alparslan Halep civarında bulunmaktaydı. Niyeti, bütün Suriye'yi fethetmekti. Bizanslıların Anadolu'nun doğusundaki yerleri ele geçirip Azerbaycan'a girmek maksadıyla ilerlediklerini haber alınca ordusunun bir bölümünü Suriye'nin fethi için bırakıp kalan 54 bin kişilik kuvvetle süratle yola çıktı. Fırat'ı geçip, Diyarbakır yoluyla Ahlat'a doğru hareket etti. Bu esnada Bizans ordusu Malazgirt'e gelerek kaleyi ele geçirmişti.

Sultan Alp Arslan, Buharalı İmam Muhammed Bin Abdülmelik'in tavsiyesi üzerine muharebeyi Cuma gününe denk getirmişti. 26 Ağustos 1071 Cuma günü bütün İslam beldelerinde ve Malazgirt ovasında kılınan Cuma namazında halifenin gönderdiği şu hutbe ve dua okunmuştur:

“Allah'ım! İslâm'ın sancaklarını yükselt ve hayatlarını Sana kulluk için esirgemeyen mücahidlerini yalnız bırakma! Ya Rabbi! Alp Arslan'ı düşmanlarına karşı muzaffer kıl ve onun askerlerini meleklelerin ile kuvvetlendir! Zira O, Senin rızanı kazanmak için varlığını, canını ve her şeyini fedadan sakınmıyor. O Senin yolunda ve dininin üstünlüğü için nasıl cihat yapıyorsa Sen de onu öylece koru ve düşmanlarını kahret!”

Malazgirt ovasında kılınan Cuma namazından sonra bütün erler bir birleriyle helalleşmişti. Alparslan beyaz bir elbise giymişti.

Toplanan askerlerin yanına gelen Alparslan, atından inerek secdeye varmış ve Âlemlerin Rabbi'ne şöyle niyazda bulunmuştu:

“Ya Rabbi! Seni kendime vekil yapıyor, azametinin karşısında yüzümü yere sürüyor ve senin uğruna cihad ediyorum. Ey Allah'ım! Niyetim halistir, bana yardım et, sözlerimde hilaf varsa beni kahret!” Sultan Alparslan daha sonra askerlerine dönerek şöyle demişti:

“Burada Allah'tan başka bir sultan yoktur; emir ve kader tamamıyla O'nun elindedir. Bu sebepten benimle birlikte savaşmakta veya savaşmamak için uzaklaşmakta serbestsiniz.”

Askerler heyecanla, hep bir ağızdan; “Asla emrinden ayrılmayacağız!” diye haykırmışlardı. Alparslan konuşmasına şöyle devam etmiştir:

“Ey askerlerim! Eğer şehid olursam bu beyaz elbise kefenim olsun, Zaferi kazanırsak önümüzde çok hayırlı günler olacaktır. Ey askerlerim ve kumandanlarım! Daha ne zamana dek biz azınlıkta düşman çoğunlukta olmak üzere, böyle bekleyeceğiz. Düşmanı yenersek arzu ettiğimiz netice hasıl olacaktır. Yoksa şehit olarak Cennete gideceğiz. Beni izlemek isteyenler gelsinler. Geri dönmek isteyenler serbestçe dönsünler. Onlara hiçbir ceza verilmeyecektir. Bugün burada ne emreden bir sultan, ne de emir alan bir asker vardır. Ben de sizlerden biriyim ve sizinle birlikte savaşacağım.”

Bu konuşmasından sonra oku, yayı atarak kılıcını sıyıran Alparslan, “Bismillah!” diyerek en ön safta düşmana doğru at sürmüştür.

Kumandanlarının arkasından şimşek gibi Bizans ordusu üzerine atılan 54 bin er, düşman ordusunu perişan etmişti. Gün boyu devam eden savaş neticesinde Müslümanlar kesin zaferi kazanmış, kılıç artığı Bizans askerleri yüz geri kaçmağa başlamışlardı. İmparator Diogenes esir alınmıştı. İmparator, Sultan Alparslan'ın huzuruna getirildi. Muzaffer padişah esir imparatorun ellerini çözdürdü ve yanına oturttu. Esir imparatora misafiriymiş gibi davranıyordu. Sohbet esnasında İmparator'a sordu:

“Ey Rum Kayseri, ben senin eline esir düşmüş olsaydım, bana nasıl muamele ederdin? Diogenes:

“Kamçılattırardım” diye cevap verdi. Alparslan:

“Şimdi, benim size nasıl bir muamelede bulunaçagım tahmin ediyorsunuz?”

“Ya öldüreceksiniz, yahut da bir harp esiri sıfatıyla bütün Selçuk ülkesini dolaştıracaksınız. Çok

zayıf bir ihtimale göre de, benden bir kurtuluş akçesi ve rehinelere aldıktan sonra serbest bırakacaksınız.”

Alparslan bu cevap karşısında tebessüm etmiş ve Diogenes'e:

“Bilemediniz. Düşündüğünüzün hiçbirisini yapmayacağım. Sizi karşılık beklemeden serbest bırakacağım” demiştir.

Alparslan, Diogenes'e bol miktarda altın para verdi ve yanına muhafızlar katarak İstanbul'a kadar emniyetle gitmesini temin ederek Müslüman Türk'ün asaletini tüm dünyaya gösterdi.

Malazgirt zaferi üzerine Anadolu'nun kapısı Müslümanlara açılmıştı. Bu cennet belde kısa zamanda tevhid ehli ile dolacak, tekbirlerle nurlanacaktı.

Alparslan 1072'de Mâverâünnehir civarında fetih hareketlerine girişti.

MALAZGİRT SAVAŞI (1071)

Fethettiği bir kalenin komutanı olan Hasan Sabbah'ın Şii batını militanı Yusuf Harezmî tarafından hançerlendi. Aldığı bu hançer yarısından kurtulamadı ve 25 Ekim 1072'de şehid olarak baki âleme göçtü. Cenazesi Merv şehrine götürülerek oraya defnedildi. Mahir bir kumandan ve müdebbir bir idareci olan Alparslan İslâmiyet'i harfiyen yaşamaya gayret etmiş ve İslamiyet'in kazandırdığı güzel ahlakla milletine örnek olmuştur. Düşmanlarını bile affetmesiyle, üstün ahlakını göstermiştir.

Alparslan, veziri Nizamülmülk'e geniş salâhiyetler vererek memleketin baştan başa ilim ve irfan güneşiyle aydınlanmasına çalışmıştır. Hakkı tebliğ etmek ve yaymak için bütün imkanları seferber etmiş, Müslümanlara yönelen tehlikeleri bertaraf etmek için hayatını ortaya koymuş, cihaddan cihada koşmuştur.

Sultan Alparslan'ın dünya hakimiyetini sağlayarak aleme nizam verme mefkuresi haçlılarla ittifak

içinde olan Şii bir militanın kalles suikastıyla son bulmuştu.

Sultan Alparslan'ın yerine sultan olan oğlu Melikşah da babasının dünya hakimiyeti mefkuresini devam ettirmiş Büyük Selçuklu Devletinin sınırlarını en geniş seviyesine ulaştırmış, batıda Ege denizi doğuda ise Çin'e dayanmıştı. Sultan Melikşah'ın hedefinde tüm dünyaya hakim olarak İslamiyet'i yayma ideali vardı. Bu büyük cihangir de yine Şii batıniler tarafından zehirlenerek şehit edildi.

Büyük Türk Hakanı Sultan Alparslan ve Melikşah'inveziri Nizamü'l Mülk, Büyük Selçuklu devletinin, idâri, malî ve askeri teşkilatını mükemmel şekilde tesis etmiş ve kurduğu bu teşkilat bütün Müslüman devletlerce örnek alınmış, mahir bir devlet adamıydı.

Alp Arslan ve Melikşah devirlerinde (1064'ten vefat ettiği 1092'ye kadar) 29 yıl fasılasız devam eden vezirliği esnasında yaptığı icraatlarla bütün Müslümanların gönlünde taht kurmuş değerli bir İslam âlimiydi.

Asıl ismi Hasan olan Nizamü'l Mülk, 10 Nisan 1018'de Horasan'ın eski kültür merkezlerinden olan Tuş şehrine bağlı Nukan kasabasında doğmuştu. Babası Ali bin İshak, Gazne Devletinde vazife gören bir devlet memuruydu.

Nizamü'l Mülk ve kardeşi, devrin meşhur fâkihlerinden Ebu'l Kasım Abdullah'ın yanında mükemmel bir tahsil görmüşlerdi. Öyle ki Nizam-ül Mülk henüz 11 yaşında iken Kur'an-ı Kerim'i ezberlemiş ve yine çok genç yaşta iken fıkıh âlimleri arasında zikredilir olmuştu.

Dinî ve edebî kültürü ile temayüz eden Nizam-ül Mülk idarecilikte de büyük muvaffakiyet göstermişti. Babası ile birlikte Gaznelilerin maiyyetinde çalışmış, 24 Mayıs 1040'taki Dandanakan savaşından sonra Selçuklu hizmetine girmişti. Nizam-ül Mülk Belh valisi Ebu Ali bin Şadân'ın yanında bulunduğu esnada şehrin idaresinde gösterdiği maharetten dolayı tanınmış ve daha sonra Merv'de bulunan Alparslan'ın yanına gitmiş, o tarihten sonra da Alparslan'ın yanından ayrılmamıştır. Alparslan Selçuklu tahtına oturur oturmaz Nizam-ül Mülk'ü kendine vezir tayin etti.

Halife Kaim bin Amrillah tarafından kendisine “Nizam-ül Mülk”, “Kıvâmü'd Devle ve'ddin” lakapları verilmişti.

Nizam-ül Mülk, Malazgird muharebesi hariç (Alparslan tarafından her ihtimale karşı, memleketi idare etmek vazifesi ile Hemedan'a gönderildiği için iştirak edememişti) Devletin bütün fütuhât muharebelerinde padişahlarla (Alparslan ve Melikşah) birlikte olmuş, cesareti ve isabetli kararları ile zafere giden yolu göstermişti.

Devlet teşkilatında, askerî, idarî ve malî sahalarda yapmış olduğu yeniliklerle devletin sağlam temeller üzerine kurulması için çalışmış ve bunda da muvaffak olmuştur.

Kurmuş olduğu idari sistem bütün İslam ülkelerine ve Osmanlı Devletine örnek olmuştur.

Bu mahir idareci İslâmiyyeti gerçek yönüyle her tarafta anlatmak ve bâtil cereyanların yayılmasını engellemek için kurmuş olduğu medreselerle de Devlete ve İslamiyyete büyük hizmetlerde bulunmuştur.

Fatımilerin yaymış olduğu Şii-batîni düşüncelerin ve Hasan Sabbah'ın sapık fikirlerinin Selçuklu Devleti bünyesinde yer tutmaması ve İslam akidesinin halk tarafından her yönüyle öğrenilip yaşanması için gayret sarfetmiş ve bu maksatla medreseler kurdurmuştur. İsfahan, Bağdad, Basra, Nişâbûr, Herât, Belh, Âmul, Musul gibi mühim beldelerde kurulan “Nizamiye Medreselerinde tesbit edilen ortak bir eğitim programıyla değerli ilim adamları yetiştirilmiştir. Nizamiye Medreseleri, sistemli bir şekilde kurulmuş olan ilk üniversite olarak tarihlerle geçmiştir.

Nizam-ül Mülk'ün bu çalışmaları sayesinde Ehl-i Bid'adın propagandası kırılmıştır. Bütün çalışmalarının sonuçsuz kaldığını gören sapık görüşlü Hasan Sabbah, bu büyük devlet adamını ortadan kaldırmak için planlar yapmaktaydı. Nizam-ül Mülk 15 Ekim 1092'de bir Batîni fedaisi tarafından hançerlenmek suretiyle şehid edilmiştir. Nâaşî İsfahan'a getirilerek oradaki türbesine defnedilmiştir.

Örnek devlet adamı ve İslamiyyete ömrünü vakfetmiş büyük bir insan olan Nizamü'l Mülk asırlar boyu hatıralarda yaşamıştır. Nizamü'l Mülk'ün vefatından sonra oğulları ve torunları Selçuklu Devletine vezir olarak hizmet etmişlerdir.

Nizam-ül Mülk'ün “Siyasetnâme” isimli çok değerli bir de eseri bulunmaktadır (Tarihimize şan verenler Burhan Bozgeyik)

Tarih boyunca daima Müslümanların aleyhinde çalışmış ve İslam ülkelerinde fitneler çıkararak milyonlarca müslüman'ın şehid olmasına sebep olmuş olan Batîni Şiiiler bu üç güzide büyük Selçuklu devlet adamını şehid etmek suretiyle bu büyük devlette kardeş kavgalarının çıkmasına sebep olmuşlardır. Bunun neticesinde Şiiilerin müttefiki bulunan haçlılar Anadolu'yu işgal etmiş Müslümanların etlerini pişirerek yemişlerdir.

Haçlılar karşısında kahramanca duran Anadolu Selçuklu Sultanı I. Kılıçarslan ve II. Kılıçarslan ile diğer Anadolu Selçuklu Sultanları Haçlıları Anadolu'dan atmaya muvaffak olmuşlar fakat onlar da sonunda Şii batînilerin çıkardığı fitneler sonunda yıkılmaktan kurtulamamışlardır.

Bu Müslüman Türk devletlerinin hazin akıbetinden ders alan Osmanlı Devleti tüm kurumlarını bu fitne guruhundan muhafaza etmeye hassasiyet gösterdiği halde bu habis mikroptan devlet bünyesini kurtaramamıştır. Osmanlı'da ilk Şii fitnesi Yıldırım Bayezid Han'ın Timur Han'a mağlubiyetinden sonra oluşan fetret devresinde meydana boş bularak çaresiz Müslümanlara tıpkı bir verem mikrobu gibi bulaşmıştı. İlk Şii kurumsallaşmasını ve isyanlarını Şeyh Bedreddin başlatmış ve Osmanlı Devletini bir hayli uğraştırmıştı.

ŞEYH BEDREDDİN KİMDİR?

Şeyh Bedreddin Mahmut, torunu Hafız Halil'in yazdığı “Menakıb-ıŞeyh Bedreddin”e göre Menakıb-ıŞeyh Bedreddin'in torunlarından olduğu iddiasında bulunmuştur. Bu sahtekarlık Osmanoğulları'nı bertaraf etmek ve tahta kadar yükselmek ihtirasıyla alakalıdır. Şeyh'in büyük babası Abdülaziz, Gazi Süleyman Paşa'nın ilk zamanlarında Dimetoka'da şehit olmuştur. Onun oğlu ve şeyhin babası İsrail, Dimetoka Bizans kumandanının kızı ile evlenmiş, bu izdivaçtan Şeyh Bedreddin doğmuştur. Şeyhin doğum yeri Dimetoka'nın kuzeyinde Samano denen yerdir.

Bu yüzden “Menakıb-ı Şeyh Bedreddin” diye ihtisar etmiştir. (Kütahya Simav'ı ile alakası yoktur.) İsrail'in bu kazanın kadısı olduğu anlaşılmaktadır. Oğlu Bedreddin'i ilmiye mesleğinde yetiştirmiştir.

Şeyh Bedreddin, tahsil çağına gelince Bursa'ya gelerek ders arkadaşı Kadıza-de-i Rumi diye mezkur olan Musa ile beraber onun babası Bursa kadısı Koca Mahmut Efendi'den ve daha sonra da Konya'da Allame Feyzullah'tan ders görmüş ve oradan da Suriye'ye gitmiş ise de oradaki alimleri itikadça az görmüş ve sonra Kahire'ye hareket etmiştir.

Şeyh Bedreddin, Kahire'de arkadaşları meşhur alim Seyyid Şerif-i Cürcani ve maruf tabip Aydınlı Hacı Paşa ile beraber Mübarekşah Mantıkî'den ilahiyat, felsefe ve mantık okuyarak yüksek tahsilini ikmal etmiş ve bu arada Kahire'de inziva halinde yaşayan Hüseyin Ahlati'den de tasavvuf okumuştur. Bir ara şeyhinin emriyle Tebriz'e gitmiş, Timur'un huzuruyla ulema arasında yapılan ilmi mübahaselerde yüksek vukufunu göstermiştir. Bu seyahat esnasında asıl ziyaret edilmesi lazım gelen Kazvin'e de giden Şeyh Bedreddin oradan Batını akidesi ile doldurularak dönmüştür.

Şeyh Bedreddin Mahmut, Memluk Sultanı Melik Zahir Berkuk'un hürmet ettiği Hüseyin Ahlati'nin tavsiyesiyle sultanın oğlu Ferec'in hocasına tayin edilmiş ve burada bulunduğu sırada fıkıh, yani İslam hukukuna dair eserlerini yazmaya

başlamış ve 1397'de şeyhin vefatı üzerine bir müddet Kahire'de onun yerine Şeyh olmuş ve sonra Anadolu'ya dönmüştür.

Anadolu'da Karaman, Germiyan, Aydın elinde Tire ve diğer Aleviler'le meskun yerleri dolaştı. Şeyh Bedreddin irşad yoluyla Anadolu'da dolaştığı sırada Batını akidesini yaymaya başlamış ve gezdiği yerlerde hep Alevi Türkmenlerle temas ederek maksadına göre onları hazırlamak istemiştir. Daha sonra Şeyh Bedreddin Rumeli'ye geçip Edirne'de yerleşmiş ve kendisini ziyarete gelenlerle görüşerek yavaş yavaş faaliyetini genişletmiştir.

Şeyh Bedreddin'in bu faaliyeti Osmanlı Devleti'nin parçalanıp şehzadelerin birbirleriyle mücadele ettikleri zamana tesadüf etmişti. İlim, fazilet ve irfan sahibi bir zat olarak kendini lanse ederek sahte kudreti etraftan duyulmuştu. Bundan dolayı Edirne'de hükümdarlığını ilan etmiş olan Musa Çelebi, Şeyh Bedreddin'i kazasker tayin etmek suretiyle bilmeyerek onun nüfuzunun yayılmasına yardım etmiş ve şeyh de bundan istifadeyi kaçırmamıştır. Onun bu çalışması Osmanlı hükümdarlığını elde etmekte.

Çelebi Sultan Mehmet, kardeşi Musa Çelebi'ye galebe edip hükümdar olunca Şeyh Bedreddin'i kazaskerlikten azlederek ilim ve faziletine hürmeten iki oğlu ve kızıyla birlikte İznik'te ikamete memur etmiş ve kendisine ayda bin akça maaş bağlamıştır. Şeyh Bedreddin, İznik'te serbest olarak yaşıyor, eser telif ediyor ve kendisini ziyarete gelenlerle görüşüyordu. Çok bilgili ve cerzabeli bir zat olan Şeyh Bedreddin, buradan müritlerini her yana göndererek kendi doktrinini yaymaya başladı. Onun anlattığı şeyler arasında en önemlileri Hıristiyanlığı ve Yahudiliği İslam diniyle eşit sayması, bir de mal ve arazide ortak mülkiyet (Bir çeşit Komünizm) tanınmasıydı. Bu yüzden Yahudiler, Hıristiyanlar ve ayak takımı arasında etkili oldu.

Zamanın alimleri arasında pek müstesna bir mevkii olan ve fıkıhta da mahir sayılan Şeyh Bedreddin'e göre Allah'ın zatı mahluklardan ayrı değildir. Allah ezeli ve ebedidir, kadimdir. Tanrının iradesi bir şeyin istidadında mevcut olanı istemsi-dir; yoksa istidadı olmayanı istemeye Allah'ın yetkisi yoktur.

Şeyh Bedreddin, kıyamet hakkındaki ayetleri te'vil ettiği gibi cennet ve cehennem, iyi ve kötü

hareketlerin vicdanda hasıl ettiği haz ve elemelerden ibaret olduğunu .. Gene Ehl-i Sünnet akidelerine aykırı olarak, İsa'nın cismani unsurları itibarıyla öldüğünü ancak ruhunun diri olduğunu kabul ve böyle düşüncelerinin sonucu olarak da, din bakımından haram edilmiş olan şeylerin helal olduğunu iddia eder.

Öte yandan Müslümanlık, Hıristiyanlık ve Yahudilik arasında bir fark olmadığı ve bunların eşit tutulması lazım geldiği iddiasındadır. En nihayet, her türlü mülkiyetin kaldırılması ve toprak ile malın müşterek olmasını tavsiye eder ve bunlara dayanarak geniş bir propagandaya girişir. Burada belirtilen son fikirlerin , Osmanlı Devleti'ndeki çoğu Hıristiyan ve bir kısmı Yahudi olan şehir halkını kazanmak, ötekinin de fakir zümreleri aldatmak ve ayaklanmaya teşvik etmek için ortaya atıldığı muhakkaktır.

Böylece Müslüman olmayanlar ile hallerinden memnun olmayanları etrafında toplayan Batıniler, Müslüman ve Ehl-i Sünnet olan unsura dayanan Osmanoğulları Devleti'ni büyük Fetret sarsıntısından yeni çıkmış olduğu bir sırada büsbütün ortadan kaldırmak istiyordu. Bursa'nın Ulu Cami'sinde vaaz eden şahıs sözde Kur'an ayetlerine dayanarak Hz.Peygamberin öteki peygamberlerden üstün olmadığını iddia etmek suretiyle, sinsi bir Batını propagandası yapıyordu. Bir yandan Ehl-i Sünnet akidelerini yıkmak istiyor, öte yandan da Hıristiyanları kendi tarafına çekiyordu.

İşte bu devrin dini, fikri, siyasi akımları içerisinde genişliği böylece bütün açıklığı ile meydana çıkan bu tartışma, görülüyor ki önemsiz bir olay değildi. Süleyman Çelebi, Mevlid'ini yazmak suretiyle Ehl-i Sünnet tarafını tutmuş ve onun yüzyıllarca süren zaferlerine belki en büyük yardımı yapmış ve her zaman ona destek olmuştur.

ŞEYH BEDREDDİN'İN RUMELİ'YE KAÇARAK İSYANI

Şeyh Bedreddin, Karaburun taraflarında hali-fesi Börklüce Mustafa'nın faaliyetini ilerlettiğini haber alınca hacca gitmek bahanesiyle çocuklarını İznik'te bırakarak Kastamonu'ya kaçmış ve oradan da Sinop'a giderek bir gemi ile Kefe'ye ve sonra Eflak Voyvodasının yanına gitmişti.

Şeyh Bedreddin'in adamlarından olup kazas-kerliğinde kethüdası bulunan Börklüce Mustafa, İzmir'de Urla yarımadasının kuzey tarafındaki Karaburun'da ve müridi Yahudi dönmesi Torlak Kemal de Manisa'nın Kızılbaşlarla meskun mıntıkalarında çalışarak Osmanlı Devleti'nin zaafından istifade ile onlar Anadolu tarafından ve Şeyh Bedreddin de Rumeli'de bir isyan hazırlıyorlardı.

Şeyh Bedreddin Eflak'tan Osmanlı topraklarına geçti; Silistre, Dobruca ve Deliorman taraflarında propaganda yaparak epey taraftar buldu, bunları başına topladı; ayaklanma mıntıkası olarak Aleviler'le meskun olan Deliorman'ı intihap etti.

BÖRKLÜCE VE TORLAK KEMAL İSYANLARI

Şeyh Bedreddin, Anadolu ve Rumeli'deki isyanlarla henüz iç mücadele sarsıntılarında kurtulmuş olan Osmanlı Devleti'ni gafil avlayarak şeyhlikten şahlığa geçmek istedi. Kendi cemiyetine başka din ve mezheplerden de adam alıyordu. Karaburun'dan

1100 yılında

Börklüce Mustafa'nın yanında takriben beşbin kişi vardı. Önce isyan burada baş gösterdi, az zamanda pek korkunç bir hal aldı.

Dede Sultan diye anılan Mustafa'nın üzerine mühim bir kuvvetle memur edilen İzmir sancak Beyi Aleksandr bunlara mağlup ve maktul oldu. Bunun üzerine iş ehemmiyet kesbetti. Saruhan sancak beyi olan Timutaş Paşazade Ali Bey de bozguna uğratılıp kendisini zor kurtarıp Manisa'ya kaçtığından durum nazikleşti ve çelebi Mehmet, şiddetli tedbir almaya mecbur oldu.

Veziriazam ve beylerbeyi olan Bayezid Paşa ile beraber oğlu Şehzade Murat'ı daha büyük bir kuvvetle Börklüce kuvvetleri üzerine gönderdi. Bayezid Paşa evvela yollardaki büyük, küçük asi grupları temizledi ve nihayet bunların sığındıkları dağa vardı ve mukavemet edemeyerek Börklüce ve diğer asi kuvvetleri teslim oldular; fakat Bayezid Paşa bu muvaffakiyetini elde etmek için çok kuvvet kaybetmişti.

Bayezid Paşa, teslim olanları yasalığa getirdi, sorguya çekti ve işin başını anladı; asiler Dede Sultan Börklüce'nin gözü önünde boğazlandı; bunlar ölürken "Yetiş Dede Sultan" diye bağırıyordu. Dede Sultan elleri tahtaya mihlanmış bir surette deve üzerine konulup şehirde teşhir edildikten sonra katledildi.

Manisa taraflarındaki Torlak Kemal isyanı, Karaburun isyanı kadar korkunç olmamakla beraber üç bin kişi kadardı. Şehzade Murat ile Bayezid, Börklüce isyanını bastırdıktan sonra Torlak Kemal'in üzerine gitti. Onun cemiyetini de dağıtıp elde ettiği Torlak ile avanesini astırmak suretiyle bu Alevi kıyımı da bastırıldı.

ŞEYH BEDREDDİN'İN YAKALANARAK İDAMI

Bu alevi kıyamının asıl reisi olan Şeyh Bedreddin ise Deliorman'da yerleştikten sonra etrafına adamlar ve mektuplar göndererek halkı kendi

cemiyetine davet etmişti.Kendisi kazasker bulunduğu sırada Rumeli’de epey taraftar peyda etmişti. Fakat Anadolu’daki kıyamın büyümesine intizar ediyordu. Börklüce ve Torlak isyanlarının bastırılması, Şeyh Bedreddin ve maiyetindekilerin maneviyatını sarstı.

Çelebi Mehmet, bu sırada tarihlerde Düzmece Mustafa denilen Yıldırım’ın oğlu Mustafa çelebi’nin hükümdarlık iddiasıyla ortaya çıkarak Tesalya ve Selanik etrafındaki hareketlerini önlemek üzere o tarafa gidiyordu. Sultan Mehmet Serez’e gelince Şeyh Bedreddin’in Deliorman’daki faaliyetini ve isyan hareketini haber aldı. Belki bunu daha evvel haber alarak Bayezid Paşa’nın Anadolu’dan dönmesini bekliyordu.

Bayezid Paşa gelince onu derhal Şeyh Bedreddin üzerine sevk etti. Zaten Anadolu’da ayaklanmanın bastırıldığını duymuş olan şeyhin etrafındakilerin bir kısmıda ğılmıştı. Bunun için küçük bir çarpışmadan sonra Şeyh kolaylıkla ele geçti ve padişahın bulunduğu Serez’e gönderildi. Kendisi Rumeli fatihleri evladından ve yüksek alim ve mütefekkir bir şahsiyet olduğundan derhal öldürülmedi. Sultan çelebi Mehmet, bu hususta ulemanın fetva vermesini emretti.

Şeyh Bedreddin’in, yapmış olduğu hareketin İslamiyet’e uygun olup olmadığı ve cezasının ne olması lazım geleceği alimlerden müteşekkil bir heyetten soruldu. Suçlu olduğu tespit edilerek ulemadan Heratlı Mevlana Haydar, bu mesele üzerinde Şeyh Bedreddin ile ilmi münakaşa yaptı ve nihayet cemiyet nizamını bozmaya çalışan Şeyh Bedreddin’i ilzam etti ve vermiş olduğu fetva üzerine -ki rivayete göre Şeyh Bedreddin’in kendisi de bunu kabul etmiş- Şeyh Bedreddin Serez pazarında bir dükkanın önüne asıldı ve malları varislerine verildi. Şeyh Bedreddin’in isyanına o taraf akıncılarının iştiraki sebebiyle Balkanlar’daki akıncıların kumandanı Beylerbeyi Mihaloğlu Mehmet Bey’den şüphelenilerek Tokat Kalesine hapsolundu ve bir sene sonra Çelebi’nin vefatı ve II.Murat’ın cülusu üzerine hapisshaneden çıkarıldı.

Şeyh Bedreddin’in bir isyanla hükümdar olmak istemesinde Osmanlı ordusunun parçalanmasının kendisinde bir ümit uyandırmış olduğunun tesiri

olabilir. Batını şeyhlerinden Hüseyin-i Ahlati’nin halifesi olması isyan hareketinde Aleviler’le meskun yerlere güvenmiş olduğunu göstermektedir. Şeyh’e göre cennet ve cehennem cahillerin zannettikleri gibi olmayıp bu dünyadaki iyilik veya kötülüklerin ruhlardaki tatlı veya acı tezahürüdür.

Bedreddin, cismani haşrı kabul etmez ve öldükten sonra beden cüzlerinin ihyasına imkan olmadığı söylerdi.

Sevgili Lalegül okuyucuları

Şii batını isyanlarını birkaç makalede bitirmek mümkün olmadığı için bu makale dizisi devam edecektir. Ancak biz Müslümanların bu fitnelerden ders almamız gerekmektedir. Bu makalenin yazıldığı günlerde İstanbul Taksim’den başlayıp tüm Türkiye’ye yayılan isyanlar yukarıda sıraladığımız Şeyh Bedreddin,Yahudi Torlak Kemal ve Börklüce isyanlarına çok benzemektedir. Fakat Türkiye’deki batıniler eskisinden çok daha teşkilatlı durumdadır.

Cumhuriyet döneminde Müslümanlara kan kusturan, başörtülerinden tutun imanlarına kadar müdahale eden batıniler Ergenekon türü oluşumların da maşalığını yaparak darbelere zemin hazırlamaktadırlar. Bu günlerde karşılaştığımız isyan karşısında tüm Osmanlı varisi ehl-i sünnet Müslümanların uyanık olması, bu bidat ehline prim vermeme si elzemdir. Tarihte bir çok büyük Müslüman Türk devletinin yıkılışına sebep olan Batıniler, neticede Suriye gibi bir Nusayri diktatörlüğü kurarak ehl-i sünnet mensuplarını zulümle gütmek istiyorlar.

Ancak bilmiyorlar ki Türkiye’de yüzde doksan beşi bulan sünni Müslümanlar tarihteki o hataların tekerrür etmesine fırsat vermeyecektir.

KAYNAKLAR:

- 1.Osmanlı Ansiklopedisi Cilt: 1
- 2.Osmanlı Tarihi. Ziya Nur AKSUN Cilt:1 Ötüken Yayınları İstanbul, 1994
- 3.Tarihte Türkler.Erol GÜNGÖR Ötüken Yayınları İstanbul, 1996
- 4.Osmanlı Tarihi İsmail Hakkı UZUNÇARŞILI Cilt:1 Türk tarih Kurumu Yayınları Ankara, 1988
- 5.Türkiye Diyanet Vakfı İSLAM ANSİKLOPEDİSİ Cilt:5 İstanbul, 1992

HAZRET-İ EBÛ BEKR-İ SİDDİK (2)

(Radiyallahu Anh)

TÜRKİYE GAZETESİ YAYINLARI
İSLAM ALİMLERİ ANSİKLOPEDİSİ GİBİ BAZI
MUTEBER ESERLERDEN ALINTIDIR.

EBÛ BEKR (Radiyallahu Anh)İN RASÛLÛL- LAH (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) İ TASDİKLE SİDDİK OLUŞU

Hazret-i Ebû Bekir (Radiyallahu Anh) Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) ne söyleser itiraz etmez hemen kabul ederdi. Hatta herkesin itiraz ettiği meseleleri bile itirazsız kabullenirdi. Meselâ Peygamberimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in Mi'râc mucizesini kabul etmesi böyle oldu. Rasûlüllah Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Mi'râc'tan dönüp sabah olunca, Kâ'be yanına gidip Mekke'lilere Mi'râcı anlattığında işiten kâfirler alay ettiler ve "Muhammed aklını kaçırmış iyice sapıtmış" dediler.

Müslüman olmaya niyeti olanlar da vazgeçti. Birkaçı sevinerek Ebû Bekir (Radiyallahu Anh)in evine geldi. Çünkü Onun akıllı, tecrübeli hesaplı bir tüccar olduğunu biliyorlardı. Kapıya çıkınca hemen sordular: "Ey Ebû Bekir! Sen çok kerre Kudüs'e gittin geldin: iyi bilirsin. Mekke'den Kudüs'e gidip gelmek ne kadar zaman sürer" dediler. Hazret-i Ebû Bekir (Radiyallahu Anh): "İyi biliyorum. Bir aydan fazla" dedi. Kâfirler bu söze sevindiler. "Akıllı, tecrübeli adamın sözü böyle olur" dediler. Gülerek alay ederek ve Ebû Bekir'in de kendi kafalarında olduğuna sevinerek: "Senin efendin Kudüs'e bir gecede gidip geldiğini söylüyor artık iyice sapıttı" diyerek Ebû Bekir'e sevgi saygı ve güven gösterdiler.

Ebû Bekir (Radiyallahu Anh) Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) in mübârek adını işitince "Eğer O söyledi ise inandım. Bir anda gidip gelmişdir" deyip içeri girdi. Kâfirler neye uğradıklarını anlayamadılar. Önlerine bakıp giderken "Vay canına, Muhammed

ne yaman büyücü imiş. Ebû Bekir'e sihir yapmış" diyorlardı. Ebû Bekir (Radiyallahu Anh) hemen giyinin Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in yanına geldi. Büyük kalabalık arasında yüksek sesle,

"Yâ Rasûlallah! Mi'râcınız mübârek olsun! Al-lâhü Teâlâya sonsuz şükürler ederim ki bizleri senin gibi büyük Peygamber'e hizmetçi yapmakla şerefliendirdi. Parlayan yüzünü görmekle kalpleri alan ruhları çeken tatlı sözlerini işitmekle nimetlendirdi. Yâ Rasûlallah! Senin her sözün doğrudur. İnandım. Canım sana fedâ olsun" dedi.

Ebû Bekir (Radiyallahu Anh)in bu sözleri kâfirleri şaşırtdı. Diyecek şey bulamayıp dağıldılar. Bu tavır şüpheye düşen imânı zayıf bir kaç kişinin de kalbine kuvvet verdi. Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) o gün Hazret-i Ebû Bekir (Radiyallahu Anh)e "Siddik" dedi. O da bu adı almakla bir kat daha yükseldi.

EBÛ BEKR (Radiyallahu Anh)İN RASÛLÛL- LAH (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) İLE YAKINLIĞI

Hazret-i Ebû Bekir (Radiyallahu Anh) Rasûlüllah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in en yakın dostu idi. Ondandır hiç ayrılmazdı. Onların bu beraberliği Mekke'den Medine'ye hicrette de devam etti. O'na mağâra arkadaşı oldu. Mağâra'da üç gün kaldıktan sonra, ikisi bir deveye binerek yolculuk ettiler. Medine'ye varıncaya kadar Rasûlüllah'ın bütün hizmetini O gördü. Medine'deki mescid yapılırken O'nunla beraber çalıştı. Hiçbir hizmetten, fedâkârlıktan geri kalmadı.

Hazret-i Ebû Bekir (Radiyallahu Anh) Rasûlüllah Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)le birlikte bütün harplerde bulunmuş, bir kısmında ordu kumandanlığı vazifesi kendisine verilmiştir.

Çok şiddetli muharebelerde Peygamber Efendimiz (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)in muhâfızlığını yapmış, Efendimiz (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem) e karşı bedenini siper etmiştir. Bedir’de, Uhud’da, Hendek’te müşriklere karşı büyük kahramanlıklar göstermiştir. Tebük harbinde, sancaktarlık görevini yürütmüştür.

EBÛ BEKR (Radyallahu Anh)IN BABASININ MÜSLÜMAN OLUŞU

İslâmın zuhurundan 21 yıl sonra Mekke şehri Müslümanlar tarafından feth edildi. Mekke halkı Hazret-i Peygamber’in huzuruna gelerek İslâm’ı kabul etmeye başladılar. Hazret-i Peygamber Safa tepesine oturmuş yeni Müslümanların bîatini kabul ediyordu. Hazret-i Ebû Bekir (Radyallahu Anh) babasının yanına gelerek: “Babacığım! Artık İslâm’ı kabul etme zamanı geldi. Haydi seni Rasûlullah (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)ın yanına götürüyüm” dedi. Ebû Kuhâfe’nin kabul etmesi üzerine Hazret-i Ebû Bekir (Radyallahu Anh) babasının koluna girerek onu iki cihanın efendisi Muhammed (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)in huzuruna getirdi. Ebû Kuhâfe gayet ihtiyardı ve gözleri de görmüyordu. Hazret-i Peygamber onları görünce ayağa kalktı ve muhabbet dolu bir sesle: “Ey Ebû Bekir! İhtiyar babana niçin zahmet verdin? Onu buralara kadar yordun. Biz onun ayağına giderdik” diye iltifat buyurdu. İhlâs, takva ve sadakat güneşi Hazret-i Ebû Bekir “Yâ Rasûlallah! Babamın sizin ayağınıza gelmesi daha uygundur” dedi.

Ebû Kuhâfe’nin müslüman olmasıyla Hazret-i Ebû Bekir’in ailesi, Muhammed (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem) ümmeti içinde hiçbir aileye nasip olmayan büyük bir şeref ve fazilete erişti. Çünkü bir ailede dört kuşak müslümanlık ve sahabilik tacını başlarına giymiş oldular. Ebû Kuhâfe oğlu Ebû Bekir’in halife olduğu günlere kadar yaşadı.

Hazret-i Ömer’in hilâfeti devrinde imânlı olarak âhirete göç etti, Hazret-i Ebû Bekir (Radyallahu Anh) hicretin dokuzuncu (m. 631) senesinde Hac kafillesi başkanlığında görev yapmıştır. Peygamber Efendimiz (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)in son hastalıklarında üç gün imamlık görevinde bulunup onyeddi vakit namaz kıldırması, üç vaktinde de Peygamberimiz

(Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem), Ebû Bekir’e (Radyallahu Anh) uyarak arkasında namaz kılmışlardır.

EBÛ BEKR (Radyallahu Anh)IN HALİFE SEÇİLMESİ ve DİĞER TÛM SAHABEDEN ÜSTÜN OLUŞU

Hazret-i Ebû Bekir (Radyallahu Anh) Hicretin 10 (m. 632) senesinde, Peygamberimiz (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)in vefâtı üzerine Eshâb-ı kirâmın sözbirliğiyle halife seçilmiştir. Peygamberlerin sonuncusu olan Muhammed (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)den sonra müslümanların halifesi, yani Peygamberimiz (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)in vekili ve müslümanların reisi Hazret-i Ebû Bekir-i Sıddık olmuştur. Ondan sonra da sırası ile Hazret-i Ömer, Hazret-i Osman ve Hazret-i Ali halife olmuşlardır.

Bu dördünün üstünlük sıraları, halifelikleri sırası gibidir. Bunların ilk ikisinin yani Hazret-i Ebû Bekir (Radyallahu Anh) ile Hazret-i Ömer (Radyallahu Anh)in diğer ikisinden üstün olduğunu Eshâb-ı kirâmın ve Tabiîn Hazretleri’nin hepsi söylemişlerdir. Bu sözbirliğini bütün din âlimleri haber vermektedir.

Ebül-Hasen-i Eş’âri buyuruyor ki “Hazret-i Ebû Bekir ile Hazret-i Ömer’in (Şeyhaynın) diğer bütün ümmetten üstün olduğu muhakkaktır. Buna inanmayan ya cahildir veya inatçıdır.” Hazret-i Ali (Radyallahu Anh) bu konuda: “Beni Hazret-i Ebû Bekir ile Hazret-i Ömer’den üstün tutan iftira etmiş olur. İftira edenleri dövdükleri gibi onu döverim” demiştir.

Abdülkâdir-i Geylânî Hazretleri’nin “Günyetüt-talibîn” kitabındaki beyanı vechile; Peygamberimiz (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem) buyurdu ki: “Allahü Teâlâ’dan benden sonra Ali (Radyallahu Anh) halife olsun diye istedim. Melekler “Yâ Muhammed Allahü Teâlâ’nın dilediği olur. Senden sonra halife Ebû Bekir-i Sıddıkdır” dediler.

Abdülkâdir-i Geylânî Hazretleri’nin rivayetine göre; Ali (Radyallahu Anh) Rasûlullah (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem) bana “Benden sonra halife Hazret-i Ebû Bekir (Radyallahu Anh) olacaktır.

Ondan sonra Ömer, ondan sonra Osman, ondan sonra da Sen (Radyallahu Anh) olacaksın!” bu yurdu demiştir.

EBÛ BEKR (Radıyallahu Anh) IN RASÛLÛL-LAH (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) DEN SONRA Kİ ZOR VAZİFEYİ HAKKIYLA İFASI

Rasûlullah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)ın vefât ettiği haberi, Eshâb-ı kirâm arasında yayılınca herkesin akli başından gitti. Hazret-i Ömer kılıcı eline alıp, “Rasûlullah öldü” diyenin kellesini uçururum, deyip ortaya çıktı. Herkes, üzüntüden ve Ömer’in (Radıyallahu Anh) bu halinden korktuğu halde, Hazret-i Ebû Bekir, cesaretini muhafaza ederek, Eshâb-ı kirâmın arasına girdi. Onlara Rasûlullah (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)’in de öleceğini, O’nun da bir insan olduğunu bildiren âyet-i kerîmeyi okuyup te’sirli sözler söyleyerek nasihat etti.

Halkı sükûna ve huzura kavuşturdu. Derhal halife seçimi yapıldı. Müslümanlar başsızlıktan, dağınıklıktan kurtarıldı. Hazret-i Ebû Bekir (Radıyallahu Anh) Pazartesi günü halife seçilince, Salı günü, Mescid-i şerîfe gelip, Eshâbı topladı. Minbere çıktı. Hamd ve senadan sonra:

“Ey Müslümanlar! Sizin üzerinize halife ve emir oldum. Halbuki, sizin en iyiniz değilim. Eğer iyilik yaparsam bana yardım ediniz. Fena bir iş yaparsam bana doğru yolu gösteriniz. Doğruluk emanettir. Yalancılık hıyanettir. Sizin zayıfınız bence çok kıymetlidir. Onun hakkını kurtarıyorum. Kuvvetine güveneniniz ise bence zayıftır. Çünkü başkasının hakkını ondan alırım İnşallahü Teâlâ. Hiçbiriniz cihadı terk etmesin. Cihadı terk edenler zelil olur. Ben Allah’a ve Rasûlüne itaat ettikçe, siz de bana itaat ediniz. Eğer ben Allah’a ve Resûlüne âsi olur doğru yoldan saparsam sizin de bana itaat etmeniz lazım gelmez. Kalkınız, namaz kılalım. Allahü Teâlâ hepinize iyilik versin.” dedi.

Rasûlullah Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) vefât edince, İslâmiyetten ayrılma tehlikesi birdenbire büyüdü. Her tarafı dehşet bürüdü.

Yemen’deki ve başka yerlerdeki memurlar geri gelmeye kara haberler getirmeğe başladılar. Müslümanlar ne yapacaklarını şaşırıldılar. Mekke, Medine ve Tâiften başka bütün Arabistan halkı İslâmiyetten ayrıldılar. Mürtedlerin sayısı yanında müslümanlar pek az idi.

Fakat Rasûlullah’ın halifesi, zamân-ı seâdetteki gelişmeyi hiç değiştirmemeye ve Rasûlullahın niyetlerini yerine getirmeye kararlı idi.

Halife seçiminden sonra, Eshâb-ı kirâm arasında Hazret-i Üsâme’nin sefere gidip gitmemesi hakkında ihtilaf edilmişti. Rasûl-i Ekrem (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Üsâme’yi sekiz bin kişilik bir kuvvetle Şam tarafına göndermişti. Mübârek eliyle Üsâme’ye bir de bayrak vermişlerdi. Ordu henüz Medine’den çıkmamıştı. Rasûl-i Ekrem (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) vefât ettiler.

Muhacirler ve ensar (Radıyallahu Anh) bu kuvvetin Şam’a gönderilmemesini istiyorlardı. Çünkü bir tarafta Yahudi ve Hıristiyanlar, diğer taraftan mürted ve münafıklar dine saldırıyorlardı. Bu kadar kuvveti kendimizden uzak tutarsak halimiz ne olur! diyorlardı.

Hazret-i Ebû Bekir (Radıyallahu Anh) “Kuvvetimiz olmadığını her tarafın boş olduğunu görüyorum. Kurtlar gelip çoluk çocuğumuzu evden çekip götürmeye kalkışsalar bile Rasûl-i Ekrem’in (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) mübârek eliyle bayrağını verdiği Üsâme’nin (Radıyallahu Anh) ordusunu Şam’a göndereceğim” buyurup hemen gönderdi. İslâm düşmanları bu hareketi görüp korktular. “Müslümanlar kuvvetli olmasaydı bu kadar kuvveti uzağa göndermezlerdi” dediler. Hazret-i Ebû Bekir (Radıyallahu Anh) Mürtedlerle (dinden ayrılanları) muharebeyi göze aldı. Her tarafa birlikler gönderdi. Medine’ye hücumla hazırlanan düşman üzerine, gece şiddetli bir çıkış yaparak sabaha kadar savaştı. Hepsini dağıttı. Yanındaki askerlerle birlikte uzaktaki mürtedlerle muharebeye gitmek üzere devesine bindi. Fakat Hazret-i Ali (Radıyallahu Anh) halifenin devesinin yularını tutup, “Ey Rasûlün halifesi! Nereye gidiyorsun? Sana Rasûlullah’ın Uhud muharebesinde söylediğini söylerim. O gün sana “Kılıcını kınına sok! ölümünle bizi yakma!” buyurmuştu. Vallahi sana bir hâl olursa müslümanlar senden sonra düzen bulmaz” dedi. Eshâb-ı kirâmın hepsi Hazret-i Ali (Radıyallahu Anh)i tasdik etti.

Bunun üzerine halife hazretleri Medine-i münevver'e döndü. Sonra onbir kabileye bölükler gönderdi. Bunlardan Hazret-i İkrime emrindeki asker, Yemâme'de, Müseyleme'nin kırk bin askerine karşı gelemedi. Halife Hazret-i Hâlid ibni Velid'i imdada gönderdi. Hazret-i Hâlid (Radıyallahu Anh) Tulayha, Sücâh ve Mâlik ibni Nüveyre gibi sahte peygamberleri perişan edip, Medine'ye dönmüştü. Yemâme'de de büyük zafer kazandı. Yirmi bin mürtedi öldürdü. Ama iki bine yakın müslüman şehid oldu. Amr İbn-i Âs (Radıyallahu Anh) da Huzâ'a kabilesini hidâyete getirdi. Âlâ ibni Hadremi (Radıyallahu Anh) Bahreyn'de çetin muharebeler yapıp mürtedleri dağıttı.

Huzeyfe, Arfece ve İkrime, (Radıyallahu Anhüm) Umman ve Bahreyn'de birleşip mürtedleri bozdu- lar, onbin mürted öldürdüler. Halife Hâlid ibni Velid'i (Radıyallahu Anh) Irak tarafına gönderdi. Hire'de yüzbin altın cizye aldı. Hürmüz kumandasındaki İran ordusunu bozdu. Basra'da otuz bin kişilik or- duyu perişan etti. İmdada gelen büyük ordudan yetmiş bin kâfir öldürüldü. Sonra, çeşitli muhare- belerle, büyük şehirler aldı. Halife Medine'de ordu toplayıp, Hazret-i Ebû Ubeyde kumandasında Şam taraflarına, Amr İbni Âs'ı (Radıyallahu Anh) da Filistin'e gönderdi. Sonra Yezid ibni Ebû Süfyân'ı Şam'a yardımcı gönderdi. Sonra asker toplayıp Hazret-i Muaviye kumandasında kardeşi Yezid'e yardımcı gönderdi.

Hazret-i Hâlid ibni Velid'i de Irak'dan Şam'a gönderdi. Hazret-i Hâlid askerinin bir kısmını Müseyne'ya bırakıp birçok, muharebe ve zaferlerle Suriye'ye geldi.

İslâm askerleri birleşerek Ecnadin'de büyük Rum ordusunu yendiler. Sonra Yermük'de 46.000 İslâm askeri Herakliyüs'ün 240.000 askeri ile uzun ve çetin savaşlar yapıp galip geldi. Yüzbinden ziyâde Rum askeri öldürüldü. Orada üçbin Müslüman şehid oldu. Bu muharebede İslâm kadınları da harp etti. Baş kumandan Hazret-i Hâlid ibni Velid'in ve tümen komutanı Hazret-i İkrime'nin şaşılacak kahramanlıkları görüldü. Bütün bu zaferler Halife Hazret-i Ebû Bekir (Radıyallahu Anh), cesareti, dehası, güzel idaresi ve bereketi ile oldu. Yermük savaşı yapılırken Halife Hazret-i Ebû Bekir (Radıyallahu Anh) Medine'de vefât etti.

EBÛ BEKR (Radıyallahu Anh) DÖNEMİNDE KUR'ÂN-I KERİM'İN TOPLATILMASI

Hazret-i Ebû Bekir (Radıyallahu Anh) devrinde İslâm devlet idaresinin temelleri sağlamlaşmış, Kur'ân-ı Kerim'in bir hükmü dışına çıkılmadığı gibi, dinden ayrılmak isteyenlere fırsat verilmemiştir. Mürt- edlerle yapılan bu harplerden Yemâme'de, birçok hâfız şehid olmuştu, Hazret-i Ömer'in de teklifi ile Kur'ân-ı kerim'in bir kitap halinde toplanması kararlaştırılıp bu görev Zeyd ibni Sâbit'e (Radıyallahu Anh) verildi.

Hazret-i Ebû Bekir (Radıyallahu Anh)'in en büyük hizmetlerinden biri de Kur'ân-ı Kerimi kitap halinde toplatması olmuştur. Cebrâil aleyhisselâm her sene bir kerre gelip o ana kadar inmiş olan Kur'ân-ı Kerim'i Levh-i Mahfuz'daki sırasına göre okur Peygamber (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem) Efendimiz dinler ve tekrar ederdi. Âhireti teşrif edeceği sene, iki kerre gelip, tamamını okudular.

Muhammed (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem) ve Eshâbından çoğu Kur'ân-ı Kerim'i tamamen ezberlemişti. Bazıları da bazı kısımları ezberlemiş birçok kısımlarını yazmışlardı. Muhammed (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem) ahireti teşrif ettiği sene Halife Ebû Bekir (Radıyallahu Anh) ezber bilenleri toplayıp ve yazılı olanları getirtip, Hazret-i Zeyd ibni Sâbit'in başkanlığındaki bir hey'ete bütün Kur'ân-ı Kerim'i kâğıt üzerine yazdırdı.

Böylece Mushaf denilen bir kitap meydana gel- di. Otuzüçbin Sahâbî bu Mushaf'ın her harfinin, tam yerinde olduğuna söz birliği ile karar verdi.

Sûreler belli değildi. Üçüncü halife Osman (Radıyallahu Anh) hicretin yirmibeşinci senesinde, sûreleri birbirinden ayırdı, yerlerini sıraladı. Altı tane daha Mushaf yazdırıp Bahreyn, Şam, Basra, Bağdat, Yemen, Mekke ve Medine'ye gönderdi. Bugün bütün dünyâda bulunan mushaflar, hep bu yedisinden yazılıp çoğalmıştır. Aralarında bir nokta farkı bile yoktur.

TASAVVUF EHLİNİN EHLİ SÜNNET İTİKADI ÜZERE OLDUĞU

Şunu iyi bilmek gerekir ki bu taife (sofiler) şu hususlarda icma etmiş (hemfikir)lerdir;

Allah (*Celle Celalühü*), ikincisi olmayan Tek bir ilahdır. Eş ve çocuktan münezzehtir. Ortağı olmayan mülk sahibidir. İşleri tek başına tedbir eder. Başka bir icatçıya ihtiyacı olmayıp zatıyla mevcuttur. Bilakis diğer her mevcut, onun mevcudiyetine muhtaçtır. Bütün âlem O'nun yaratmasıyla olmuştur. O (*Celle Celalühü*), bizatihi mevcut olup varlığının evveli olmadığı gibi, bakiliğinin de sonu yoktur. Vücudiyeti mutlak ve daimidir. Binefsihi kaimdir.

Cevher değildir ki O'na mekân takdir edilebil-sin. Araz (varlığı başka şeye muhtaç, başka şeyle kaim) değildir ki baki olması muhal (imkânsız) olsun. Cisim değildir ki O'nun cihet veya yönü olsun. O bunlardan münezzehtir. Kalplerle ve gözlerle (ahirette) görülebilir.¹

Allahü Teala hangi manayı irade etmişse işte o manada Arş üzerine istiva etmiştir. (Mahlûkata benzemekten ve benzetilmekten münezzehtir) Dünya ve ahiret O'nundur. O'nun bir misli (benzeri) yoktur ve düşünülemez. O nasıl idiye şu anda da öyledir. Mekân ve mekânda yer tutan şeyleri yaratmış, zamanı inşa etmiştir. Ve:

“Mahlûkatın hıfzının erişemeyeceği, yaratılanların vasıflarının ulaşamayacağı, tek canlı BEN'im” diye hükmetmiştir.

O (*Celle Celalühü*), hâdis (sonradan) olanların Kendisine ve Kendisininin hâdis olanlara hulul etmesinden (girmesinden) münezzehtir. Hatta şöyle demelidir: Hiçbir şey yokken O vardı. Çünkü öncelik ve sonralık dahi O'nun sonradan yaratmış olduğu zaman mefhumlarındandır.

Allah'ın Kendisi hakkında kullanmadığını biz de O'na kullanamayız. Zira O (*Celle Celalühü*) kendisi hakkında Evvel ve Âhir kelimelerini kullanmıştır. Önce ve sonra kelimelerini kullanmamıştır.

O **Kayyum'dur** hiç uyumaz. Kahhar'dır yenilmez. Hiçbir şey O'na benzemez. Her şeyi iştir ve görür. Arşı yarattı ve onu istivaya sınır kıldı. Kürsiyi inşa etti ve içine yeri ve göğü sığdırdı. Levh-i Mahfuz'u ve Kalem-i Âla'yı yaratarak onları, tâ fasl ve kaza gününe kadar yazıcı kıldı. Daha önce benzeri olmayan bu âlemi yarattı. Daha sonra mahlûkatı ve daha neler yarattıysa onları varettiler. Hiçbir ihtiyacı ve gerektiricisi yokken bütün âlemi yarattı.

Ruhları kalıplarına emniyetle indirdi, bu ruh verilen şekli yeryüzünde halife kıldı ve yerde ve gökte ne varsa o halifenin hizmetine musahhar kıldı. Onun izni olmadan hiçbir zerre hareket edemez. **Evvel, Âhir, Zâhir ve Bâtın** O'dur. O (*Celle Celalühü*) her şeye kâdirdir. İlmi her şeyi kuşatmıştır. Her şeyi aded olarak saymıştır. Sırrı ve ahfâyı gizli ve en kapalıyı bilir. Yarattığı şeyi nasıl bilmesin ki..?

“Hiç yaratan bilmez mi? O çok lütufkâr ve herşeyden haberdardır.”

O bütün her şeyi daha icat etmezden evvel bilmekteydi ve ilmine göre yarattı. Bilmeye de devam etmektedir. Onun ilmiyle eşya yenilendikçe (tekrar ettikçe) onun ilmi teceddüd etmez. Mutlak surette külliyyatı da bilir, cüziyyatı da... Gaybı da bilir, görüneni de... Müşriklerin koştukları şirkten münezzehtir. Dilediğini yapıcıdır. Yer ve gökte istediği şeyi irade eder. O irade etmeden hiçbir şey yaratmaz. Bilmediği şeyi de irade etmez. Çünkü Cenabı Mevla'nın bilmediğini irade etmesi muhal (imkansız)dır.

(Yani Allah (*Celle Celalühü*) yarattıklarının hepsini bilir ve her şey O'nun iradesiyle olmuştur.)

¹ Allah'ı (*Celle Celalühü*), bu dünya gözü ile görmek (hakkında ihtilaf olmala beraber) Hz. Resulullah'tan başkasına nasip olmamıştır. Ahirette ise inşaallah müminler de cemalullah ile müşerref olacaktır.

TELLİ BABA KİMDİR?

ŞEMSETTİN ERGİN
EMİRGAN HAMİD-İ EVVEL CAMİİ İMAM HATİBİ

İstanbul'un en eski ve ünlü yatırlarından biri olarak bilinen Telli Baba'nın mezarı, hayallerinin gerçekleşmesini isteyen pek çok insanın ziyaret ettiği ilgi çekici bir mekan. Telli Baba'nın kim olduğuna dair bazı rivayetler bulunuyor. Bu rivayetleri olduğu gibi aktardıktan sonra sonunda vardığımız sonucu yani kanaatimizi da okuyuculara sunmaya çalışacağım.

EN YAYGIN İNANIŞ

Halk arasında en yaygın inanış; evlilik aşamasındaki gençlerin ve kısmetinin açılmasını isteyenlerin burayı ziyaret etmesi gerektiği. Hâlâ birçok çift evlendikleri gün Telli Baba Türbesi'ni ziyaret ederek, hem kısmet için hem de beraberliklerinin devamı için dua ediyor.

Telli Baba, evlenmek isteyenlerin yanı sıra ev sahibi olmak isteyenlerin de uğrak yerlerinden biri.

Telli Baba,

- Kimine göre o bir Kadiri şeyhi,
- Kimine göre bahtsız bir aşık,
- Kimine göre Fatih Sultan Mehmet Han'ın ordusundaki mutlu askerlerden biri, aynı zamanda da bir velî.
- Kimine göre, şimdi türbesinin bulunduğu yerdeki Kadiri zaviyesinde yıllarca hem ibadet etmiş, hem dervişleriyle birlikte boğazın bekçiliğini yapmış olan bir şeyhtir. Öldüğünde müritleri tarafından oraya defnedilmiştir.

Bu rivayetler arasında önemli ortak nokta; Telli Baba'nın Fatih Sultan Mehmet döneminde yaşamış olduğudur.

TELLİ BABA TÜRBESİ

• Gene kimine göre Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul Boğazı'nın girişini korusunlar ve gözlesinler diye yerleştirdiği askeri birliğin imamı olduğu söylenir. Türbesinin 20-30 metre yukarısındaki eski binanın sözü geçen askeri birliğin mescidi olduğu ve Telli Baba'nın da buranın imamı olduğu ifade edilir.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin resmi web sitesinde de verilen kısa bilginin bir bölümü de şöyledir: Evlenmek isteyen gençler veya aileleri burayı ziyaret edip gelin teli adarlar. Dilekleri gerçekleşenler düğün öncesi türbeye tekrar gelip adadıkları teli bırakırlar. Bu yüzden türbe, gelinlik ve damatlıklarıyla ziyarete gelen genç çiftlerle dolup taşmakta, türbe ise gelin telleri ile süslü ilginç bir görüntü sunmaktadır.

DİLEKLER HAYALLER VE TELLER

Telli Baba Türbesi, yıllardır daha çok evlenmek isteyen genç kızların ziyaret ettikleri ve bu ziyaret sırasında daha önce bırakılmış olan gelin duvaklarında tel alıp hayırlı bir kısmet için dua ettikleri bir türbe. Halk arasında da en yaygın inanın, evlilik aşamasındaki gençlerin ve kısmetinin açılmasını isteyenlerin burayı ziyaret etmesi gerektiğidir. Hala birçok çift evlendikleri gün Telli Baba türbesini ziyaret ederek hem kısmet için hem de beraberliklerinin devamı için dua ediyor. Telli Baba evlenmek isteyenlerin yanı sıra ev sahibi olmak isteyenlerin de uğrak yerlerinden biri. Telli Baba Türbesi şehir merkezinden uzakta bulunmasına rağmen özellikle Cuma günleri ve hafta sonları çok yoğun bir ziyaretçi akınına uğruyor. Türbenin ziyaretçileri arasında kadınlar ve genç kızlar büyük bir yer tutuyor. Öte yandan Telli Baba efsanesini duyan turistler de meraklarını gidermek için türbeyi ziyaret ediyorlar.

Ziyaretçiler tellerden küçük bir parça alarak dileklerinin gerçekleşmesi için dua ediyorlar. Dileklerinin gerçekleştiğine inananlar da bir dahaki ziyaretlerinde bir miktar tel getirerek türbenin üzerine bırakıyorlar. Ziyaretçiler arasındaki yaygın inanış, alınan tel ne kadar kısa olursa dileğin o kadar kısa zamanda gerçekleşeceği yönünde. Tüm insanların ortak isteklerinden belki de en önemlisi hayallerini gerçekleştirilmesi. Herkes dileklerinin ya da bir başka deyişle hayallerinin gerçekleşmesini istiyor, yani bu noktada buluşuyorlar.

BAŞKA BİR GÖRÜŞE GÖRE TELLİ BABA

“Neredeyse tam karşı karşıya olduğu Yuşa Tepesi'nde bulunan Yuşa Türbesi ile aralarında boğaza çekilmiş manevi bir zincir bulunduğu inanılan türbe.”

Osmanlı İmparatorluğu'nun 18. yy'da yaşamış efsanevi bomba imha uzmanı. İmparatorluk topraklarında ayrıkçı hareketlerin yoğunlaştığı yıllarda birçok bombayı başarıyla etkisiz hale getirmiş, uzun yıllar bomba imha locasının piri olarak görev yapmıştır. Kendi düğününe yetişebilmek için acele ettiği Rumeli Kavağı'ndaki son görevinde yanlış teli kesmesi sonucu hayata veda etmiştir. Gerçekleştiremediği düğünün ziyaretçilere kısmet olduğuna inanılır.

Evlilik öncesi evlenme niyetindeki kızların tel koparmaya, evlilik sonrasında da tel adaklarını yerine getirmeye gittikleri Telli Baba ziyadesiyle kalabalıktır. Lakin şöyle bir rivayet de mevcuttur: Her kim ki çok kısa bir tel koparırsa o kadar tez muradına eriverir. Bu da kızların kısa tel koparmalarına yol açıyor.

TELLİ BABA'NIN GENÇ KIZI AZGIN SULARDAN KURTARIŞI

Bugün Telli Baba diye anılan zat bir gün fırtınalı bir havada bir kayık içinde genç bir kızla oğlanın dalgalarla boğuştuğunu görmüş. Derken kayık devrilmiş, genç kız bir tarafa delikanlı diğer bir tarafa savrulmuş. Telli Baba denize atlamış, genç kızı boğulmak üzere iken yarı baygın halde kurtarıp sahile çıkarmış ancak delikanlıyı bulamamış. Aradan yıllar geçmiş ve genç kız evlenme çağına gelmiş. Gelinliği ile şükran borcunu ödemek ve teşekkür etmek için bu mutlu günü yaşamasında borçlu hissettiği Telli Baba'nın bulunduğu yere gelip kendisini sormuş. Görevliler mezarının bulunduğu yeri göstermişler. Genç kız hayatını kurtaran bu zatın vefat ettiğini öğrenince çok üzülen mezarı başında ağlamaya başlamış ve telli duvağını mezara bırakıp ayrılmış. Ve bu hikaye dilden dile anlatılır olmuş. Gelinlik çağa gelen genç kızlar gelinlere yardım elini uzatan Telli Baba'yı ziyareti o günden sonra bir görev saymışlar.

VİKİPEDİ ANSİKLOPEDİSİNDE TELLİ BABA

“Tam olarak kim olduğunun belli olmaması ve hakkında çeşitli rivayetler olmasına rağmen evlenmek isteyen kişilerin ve dileği olanların sık sık ziyaret ettiği yerdir:”

Bir rivayete göre ası ladı İmam Abdullah Efendi olan Telli Baba, Fatih devrinde orduda tabur imamı iken şehit olmuştur. 80 yıl önce hastalıklı bir genç kızın onu rüyasında görmesiyle birlikte ortaya çıkarılmıştır. O günden sonra iyileşen genç kızın peşinden birçok insan bu türbeyi ziyaret eder olmuş.

<http://tr.wikipedia.org/wiki/TelliBaba>

TELLİ BABA HAZRETLERİ'NİN TASARRUFU

Merhum Sahhaflar Şeyhi

El-Hac Muzaffer Ozak Hoca Efendi, “Zinnetü'l-Kulub” isimli kitabında şöyle anlatıyor:

“Yirmidört yıl gibi uzun bir zaman, evli olduğum halde çocuk sahibi olamamıştım. Bir gün bir dostumun tavsiyesi ve ısrarı ile Telli Baba'nın ziyaretine gittim. Mescid-i Şerifinde Ekremü'l-Ekrem olan Allah Sübhanehu ve Teala'nın rızası için iki rekât namaz kıldım, niyazda bulundum. Cenab-ı Hak'dan, arkamdan beni hayır ile yad ettirecek ve ismimi unutturmayacak hayırlı bir kız veya erkek evlad ihsan ve inayet buyurmasını diledim ve gözyaşlarımla Rabbime dua ederek, bu dileğim yerine geldiği takdirde Telli Baba'nın ruhuna yetmiş bin Tevhid ile üç hatmi Kur'an okuyacağımı nezreyledim (adadım) ve Telli Baba'nın sandukasının üzerinden bir miktar tel alarak oradan ayrıldım.

Yukarıda da işaret ettiğim gibi yirmi dört yıl gibi uzun bir süre evlilik hayatı yaşamış ve yaşım elliye varmıştı. Bu bakımdan mahzun ve namurad olan fakire, bir sene gibi kısa bir zamanda, Allahü Teala, altın saçlı güzel bir kız çocuğu ihsan buyurdu. El-hamdülillah muradıma ermiştim. Ben de adağımı yerine getirerek üç hatm-i Kur'an ile yetmiş bin tevhid okuyup, türbeden aldığım tellere birçok tel ilaveyle Telli Baba'nın huzur'u ma'neviyyesine vardım. Allah rızası için iki rekât namaz kıldıktan sonra hatm-i şeriflerin ve yetmiş bin Tevhid'in ecri-

ni hazret'in ruhuna bağışlamak suretiyle nezrimi yerine getirdim.

Biiznillah (Allah'ın izniyle) istediğime nail olmuşum Fakat eşim ve yakın dostlarım, soyumu devam ettirecek, soyadımı sürdürececek bir erkek evladım olmasını arzu ediyorlardı. Şahsen, hayatımdan memnun ve gerçekten mesud idim. Sağlam bünyeli, sıhhatli, akıllı ve güzel bir kızım vardı. Rabbime nasıl şükredeceğimi bilemiyordum. Fırsat ve imkan buldukça Pazar günleri Telli Baba'nın türbesine gidiyor, ruhuna Fatihalar ithaf ediyor, mescidinde namaz kılarak Rabbime dua ve hamd-ü sena eyliyordum.

Oturacak bir evim vardı. Fakat apartman katı olduğu için küçük kızım güneşten ve temiz havadan mahrum idi. Telli Baba'yı mu'tad ziyaretlerimden, bir gün, Allah Teala'dan yavruma temiz hava ve güneşten faydalanaileceği bir yazlık ev ile, ismimi ve namımı taşıyacak, beni yad ettirecek bir erkek evlad isteme hususunda kalbime ilham vaki oldu.

Allahü Teala arzuladığım bu evi ve erkek evladı da bana ihsan buyursa, mülkünden ne eksilirdi? Kendisine isyan edenleri, kendi zatını inkar eden kafirleri bile mahrum etmeyen Allah'ü Teala, kendi zatına secde eden, varlığına, birliğine ve Habib'i Ekremi'ne iman eden bir mümini mahrum bırakır mıydı?

Bu hal ve düşünce ile derhal ellerimi Barigah-ı Ahadiyyete açtım ve:

- Ya Rabb! Bana,, ismimi hayırla yad ettirecek hayırlı bir erkek evlad ve çocuklarıma hava ve güneş aldırarak küçücük bir yazlık ev ihsan buyurursan, nezrim olsun, şurada medfun bulunan velinin ruhuna senin rızan için altı hatm-i Kur'an ve iki defa yetmiş bin Tevhid okuyacağım. Şurada yatan zat-ı şerif hürmetine beni mahrum eyleme diyerek tazarru ve niyazda bulunduktan sonra, itikad-ı tam (yani tam bir inanç) ile hazretin kabrinden bir miktar tel aldım.

Aradan iki ay geçti geçmedi, eşimde hamilelik alameti belirdi. O aralık, bir sayfiye yerinde inşaat yapan bir dostum:

- “Efendi, sana sayfiyelik bir yer lazım. Çocukların temiz havaya ve güneşe ihtiyaçları var” dedi. Kendisine cevaben:

- “Bu lüzumu ben de hissediyorum ama para nerede?” dedim.

- “Gel seni inşaat yaptırdığım yere götüreyim. Beğenirsen bir dairesini hemen sana verir ve ödemede kolaylık gösteririm. Kira öder gibi yavaş yavaş ödersin” teklifinde bulundu.

Hiç ummadığım bir zamanda vaki olan bu tekliften, dualarımın müstecab (kabul edilmiş) olduğunu sezinledim. Hemen aynı gün, birlikte inşaat yerine gittik. Gezdim, beğendim ve oracıkta anlaştık ve elhamdülillah o daireyi satın aldım.

Bu risaleyi, çocuklarım için niyaz ederek Rabbinin ihsan buyurduğu o dairede yazıyorum.

Aynı sene Hacca giderken, yol arkadaşlarımla birlikte, Bağdat’ta bir otelde konakladık. O gece bir rüya gördüm. Çok güzel, nur topu gibi bir erkek çocuğunu kollarımın arasına verdiler ve:

- “İşte, bu senin doğmasını niyaz ettiğin ve beklediğin oğlundur. İsmi Muhammed Cüneyd koy” dediler. Daha sonra kız çocuklarının oynadıkları bebekler gibi dört bebek daha verdiler.

- “Bunlar nedir?” diye sordum.

- “Bunlar da doğacak oğlun Muhammed Cüneyd’in çocukları ve senin torunlarıdır” dediler.

Gözlerimi açtığım zaman sabah namazı vakti idi. Rüyamı yol arkadaşlarıma anlattım ve bir oğlumun olacağını müjdelediklerini bildirdim. Aynı gün, İstanbul’a aileme bir mektup yazarak, doğacak çocuğun erkek olacağını, salimen İstanbul’a dönmeyecek ve bir emr-i Hakk vaki olursa (yani ölürsem), çocuğa Muhammed Cüneyd ismini vermelerini tenbih ettim.

Filhakika, hac farizasını ifa ve ikmal ederek sıhhat ve afiyetle İstanbul’a dönüşümden yirmi gün sonra bir erkek çocuğum oldu ve adını Muhammed Cüneyd koydum. Telli Baba’nın gözümle gördüğüm keramet lütfü bereketine bu yolda şahit oldum.

Sizler de bir müsait zamanınızda Telli Baba’nın türbesine gidiniz, bir müddet orada oturunuz ve benim gibi namurad olanların muradlarına erdiklerini gözlerinizle görünüz. Evlenmeyi arzu ettiği hanımla, nikahları kıyılır kıyılmaz eşini gelinlik kıyafeti ve telli duvağı ile getirip dua edenleri, dilekleri yerine geldiği için sevinç gözyaşları dökenleri, hazretin himmetiyle hasretine kavuşanları mutlaka görünüz. Ziyaretçilerden kime isterseniz sorunuz, hiç tereddüt etmeden size, bu makamdan naili murad (isteklerine kavuşma) olduklarını söyleyeceklerdir.

El-Hac Muzaffer OZAK üstadın bu şahit olduğu, Telli Baba ile ilgili açıkladığı bu keramet doğrudur. Çünkü üstad Muzaffer Hoca Efendi’nin böyle bir şeyi uydurması söz konusu değildir.

KISA TEL MESELESİ

Bundan kırk elli sene öncesine kadar Telli Baba’nın türbesinin bulunduğu yer, oldukça bakımsız ve harabe bir haldeydi. Görülen bir rüya üzerine, hayırsever bir mü’min tarafından türbesi onarılmıştır. Vatandaşların katkıları ve türbesi üzerinde toplanan gelin telinin paraya çevrilmesi neticesinde de yol yapılmıştır.

Telli Baba’nın türbesini ziyaret edip türlü dileklerde bulunanların, isteklerine kısa zamanda kavuşabilmeleri için, sandukasının üzerinde bulunan tellerden çok kısa bir parça kesmeleri adet haline gelmiştir. Çünkü orada alınan tel parçası ne kadar kısa olursa dilek de o kadar kısa zamanda gerçekleşmiştir.

Türbesi; Yenimahalle (Sarıyer)-Rumelikavağı yolu üzerinde, Beykoz Yuşa Tepesi karşısındadır. Karşıda, Beykoz tepesinde de Yuşa Hazretleri’nin kabri vardır.

AVRUPA'DA YAZILIP İSTANBUL'DA SAHNELENEN FATİH'E HAKARET OPERASI

ALİ EREN

O da ne!

İstanbul'da Fatih'e hakaret operası mı oynandı?

Evet maalesef öyle oldu değerli okuyucular!

Gerçi Hıristiyanların, Fatih'e hakaretlerle dolu bir piyes yazmaları gayet normal. Çünkü İslam düşmanlığından ileri gelen Osmanlı düşmanlığı, onların zaten genlerinde mevcut...

Ama böyle bir piyesin İstanbul'da sahnelenmesi ne demek oluyor! Böyle bir piyes, İslam âleminin başkenti kabul edilen İstanbul'da nasıl sahnelenir?

Sahnelenememeli ama basbayağı sahnelendi, sahnelenebildi işte...

Ne zaman?

Daha yeni, 2010 senesi Temmuzunda...

Nerede?

Harbiye Cemil Topuzlu Açık Hava Tiyatrosu'nda...

Tarihçi yazar Ahmet Uçar, Yedikita dergisinin Eylül 2010 tarihli 25. sayısında, Fatih Sultan Mehmed'e hakaretlerle dolu olan bu piyesin İstanbul'da sahnelendiğini yazmıştı.

Biz de, bu oyunun oynanmasının yıl ve ay dönümü olan 2013 yılının Temmuz ayında, Sayın Ahmet Uçar'ın o mühim makalesini iktibas etmeyi ve "Diyalogcu hıristiyanseverler"e arz etmeyi uygun bulduk.

Sayın Ahmet Uçar'ın o mühim makalesi şöyle:

“Yıllar önce, Bolirci Fabris'in yazdığı, Rossini'nin **“İkinci Mehmed”** piyesiyle aynı konuda olan piyes, İtalya'da oynatılmış ve Osmanlı-İtalya arasında diplomatik krize sebep olmuştu. Bugün ise, bizzat G. Rossini'nin Mora isyanına destek olmak ve Yunanlılar arasında milliyetçiliği yaymak amacıyla yazdığı **“Mehmed II”** adlı opera, **“Fatih Sultan Mehmed”** adıyla **1. Uluslararası İstanbul Opera Festivali'nin** açılış gösterisi olarak **2-3 Temmuz 2010'da Harbiye Cemil Topuzlu Açık Hava Tiyatrosu'nda** sahnelendi. Her ne kadar G. Rossini'nin operasının uyarlanmış hali(!) olduğu iddia edilse de opera, tarihî hassasiyetlere ters düşen yönleriyle tepkiyle karşılandı.

***

Şüphesiz, 1453'te gerçekleşen İstanbul'un fethi, dünya tarihinde çok büyük bir dönüm noktasıdır. Fetih, özellikle İslâm dünyası ile Hıristiyan Batı medeniyeti arasındaki ilişkiler açısından olumlu ve olumsuz birçok yeni gelişmelere sebep olmuştur. Bilhassa Batı'da İslâm düşmanlığının artmasında fethin tesiri göz ardı edilemez.

Alman şarkiyatçı Carl Heinrich Becker, İstanbul'un fethiyle, İslâmiyet'in Avrupa'da genişlemesi, yayılması ve böylece Hıristiyanlığın önüne sed çekilmesinin, Batı'da İslâm düşmanlığının temel sebebi ve ilk tarihi olduğunu ileri sürmüştür.

Şunu da hemen belirtelim ki, 20. yüzyılda bile bazı batılı yazarlar o günün Batı dünyasını fetih karşısında duyarsız kalmakla suçlamışlardır.

***

Alman misyoner Julius Richter **“Bizans İmparatorluğu yavaş yavaş eriyip, İslâm imparatorluğu içinde yok olurken, hatta 1453 tarihinde Osmanlı Türkleri İstanbul'u fethederken, Hıristiyanlar her şeyden habersiz ve gairesiz bir hayat yaşıyorlardı.”** demekten kendini alamamıştır.

Aslında Richter'in söylediğinin aksine Batı, İstanbul'un fethine pek de duyarsız kalmamıştı. Batı'da, günümüze kadar Konstantinopolis'in

İstanbul oluşunun intikamını almak için Fatih'le ve fetihle alâkalı yüzlerce eser ve binlerce makale kaleme alınmıştır ve bu türden yazılar halen devam etmektedir.

***

Bugün Batı edebiyatında; romanından hikâyesine, destanından tiyatrosuna, Fatih ve fetihle alâkalı ciltler dolusu malzeme bulmak mümkündür. Biz bu makalemizde sadece, Fatih'le alâkalı tiyatro eserlerine kısaca bir göz attıktan sonra, bunlardan, Sultan İkinci Abdülhamid'in yasaklatmak istediği **“Sultan İkinci Mehmed”** adlı trajedi üzerinde duracağız.

***

Fatih Sultan Mehmed'e isnad edilen uydurma bir hikâyeyi konu alan opera, bir zamanlar diplomatik krizlere yol açmıştı. Günümüzde, “2010 İstanbul Avrupa Kültür Başkenti” faaliyetleri çerçevesinde İstanbul'un merkezinde oynatılan ve Abdülhamid Han'ın müdahalede bulunduğu operanın bir benzeri, festivalin açılış gösterisi olarak sergilendi.

***

Başta Alman, İtalyan, İngiliz ve Fransız edebiyatı olmak üzere, Batı edebiyatında Fatih'le alâkalı eserlerin birkaçı hâric, hemen hemen tamamı Fatih ve Türk aleyhtarı bir muhtevaya sahiptirler.

Almanların **“Büyük Türk”** adlı karnaval oyunu gibi küçük bir bölümünde ise Fatih ve Türkler, biraz daha insafli(!) bir şekilde değerlendirilmektedir.

İngiltere, Fransa, İtalya gibi diğer Batılı ülkelerin edebiyatında ise durum oldukça vahimdir. Devirlerinin dram anlayışı ile hareket eden bazı Batılı yazarlar, korkunç, kanlı, tüyler ürpertici trajik sahneler meydana getirmeye çalışmışlar ve bazı tarih kitaplarındaki, Türklerle ilgili yanlış bilgiler de onların bu maksada ulaşmasında kolaylık sağlamıştır.

***

Böylece, Fatih Sultan Mehmed'in İrene'nin başını uçurması, Kanunî Sultan Süleyman'ın oğlu

Mustafa'yı boğdurtması ve Yavuz Sultan Selim'in babası Sultan İkinci Bâyezid'i zehirlemesi gibi uydurma bilgiler, tiyatro yoluyla birer tarihî hakikatmiş gibi halka sunulmuştur.

Fransa'da Fatih'le ilgili olarak yazılan ilk piyes olan, yazarı meçhul "**Tragédie Mohammad (1612)**"in konusunun Fatih'in erkek kardeşini öldürtmesi olduğunu belirtirsek bu yalan ve uydurmaların ne derece garip boyutlara ulaştığını anlatmakta sanırım güçlük çekmeyiz.

"İRENE VE İKİNCİ MEHMED" Piyesi...

Batı'da Fatih ile alâkalı en meşhur piyes "**İrene ve İkinci Mehmed**"dir.

Bu piyes, farklı coğrafya ve zamanlarda, farklı muhtevalar kazanmakla birlikte her zaman temel esprisini korumuş, batılı yazarların, devrin ve mekânın şartlarına göre Türk-İslâm düşmanlığı yapmalarının meşhur vasıtalarından birisi hâline gelmiştir.

Bilindiği üzere, Fatih Sultan Mehmed ile İrene hikâyesi, ilk defa 1554'te Bandello'nun "**Porte de Le Nouvelle del Bandello**" adlı eserinde ortaya atılmıştır. Güya Bandello, bu vakayı, Fatih'in musası (aynı zamanda yaşayan) Milano Dükü Francesco Sforza'nın hekimi F. Appaiano'nun torunundan işitmiştir. Hikâye Batı'da çok rağbet görmüş, 1559'da Boissuan tarafından Fransızcaya, 1556'da Painter tarafından "**Palace of Pleasure**" adıyla İngilizceye tercüme edilmiştir. Yine bu dönemde, yavaş yavaş Latince tarih kitaplarında da yer almaya başlamıştır.

***

Meşhur tarihçi Knalles, bu uydurma hadiseyi "**gerçek bir olay**" olarak nakletmekten kendini alamamış, yine bu hadiseyle ilgili olarak William Barksted, 1611'de "**Hiren or The Fair Greeke**" adlı şiir kitabını yazmıştır.

Farklı kaynaklarda az çok değişik şekillerde, fakat aynı kindar duygularla anlatılan ve baştan aşağı uydurma olan hikâyenin ana hatları şöyle hülâsa edilebilir:

İstanbul'un fethi sırasında esir edilen İrene adlı bir Rum kızı, Sultan Mehmed'e takdim edilir. Sultan, İrene'ye delice âşık olur. Öyle ki yavaş yavaş devlet işlerini ihmal etmeye başlar. Sonunda bütün vaktini bu kadına hasreder. Bu durum, devlet yöneticileri ve yeniçerilerin hoşnutsuzluğuna sebep olur.

Nihayet Mustafa Paşa tarafından ikaz edilen sultan, devletin ileri gelenlerini toplar ve İrene'den de en güzel elbiselerini giyerek huzuruna gelmesini ister.

Kadın huzura çıktığı zaman, güzelliği herkesi şaşırtır. Fatih hemen etrafına dönerek "**hislerine galebe çalamayacak bir padişah olmadığını**" belirttiikten sonra, vazife ve şeref duygusunu, aşktan daha üstün tuttuğunu ispatlamak için, İrene'yi birden bire saçlarından yakalar ve bir kılıç darbesiyle kafasını uçurur.

***

İrene/Hyrene isimli bu Rum kızıyla alâkalı olarak, Batı'da birçok piyes yazılmıştır. Hem çıkış noktaları itibarıyla, hem de verdikleri mesaj bakımından bu piyeslerin hiçbirinin gerçekle uzaktan yakından bir alâkasının olmadığı ilim çevreleri tarafından zaten bilinmektedir.

Öyle ise İrene hadisesi nasıl ortaya çıkmıştır, bu hususu incelemek gerekir.

Hammer'e göre, Eğriboz Adası'nın 1470'te fethi sırasında, elçi Paul Erisso'nun kızı Anna Erisso, iffetinden fedakârlık etmediği için(!) öldürülmüş ve İrene hikâyesi de buradan çıkmıştır.

Fatih'in hizmetinde de çalışan Giovanni Maria Angiolello'nun "**Historie Turchesca**" adlı yazma eserinde, Fatih'in, haremdeki kadınlardan birine kendini çok fazla kaptırdığı ve bu kadının etkisinden kurtulmak için onu öldürttüğü ileri sürülmektedir.

L. Thuasne, İrene hikâyesinin başlangıcı olarak bu hadiseyi kaydetmektedir.

***

Ancak yazdıklarının uydurma olduğu kesindir.

Nitekim Fransız yazar Voltaire bile, İrene meselesi üzerine Fransızca yazılmış **“İkinci Mehmed”** adlı bir piyes hakkında, piyesin yazarına gönderdiği bir mektupta **“İstiklâlini kaybetmiş milletler, fatihlerine** (ülkelerini fetheden kimselere) **daima böyle korkunç, olur olmaz şeyler isnat ederler”** diyerek, İrene hikâyelerinin tamamıyla uydurma olduğunu belirtmiştir.

Araştırmacılara göre, İrene ve Fatih’le alakalı sadece İngiltere’de altı uydurma piyes yazılmıştır.

İngiltere’de İrene hikâyeleri, sadece Fatih’le de alakalı değildir. 1632’de T. Goffe, **The Covragiovs Turke or Amurath the First (Yiğit Türk veya Birinci Murad)** adlı piyeste Fatih’in yerine Sultan Birinci Murad’ı, İrene’nin yerine de Eumorphe’yi koyup, aynı iğrenç hikâyeyi sadece kahramanlarının adlarını değiştirerek nakletmiştir.

Fatih-İrene hikâyeleri Avrupa’da sadece İngiliz edebiyatında yer almamış, Fransız, Alman ve İtalyan edebiyatlarında da sıklıkla kullanılmıştır.

İtalya’da, 1856’da yayınlanan **“Sultan”** adlı operada yine Fatih-İrene hikâyeleri anlatılmaktadır.

“İKİNCİ MEHMED” DRAMI...

Avrupa’da, Osmanlı Devleti’nin kurulmasıyla, Türk düşmanlığının artması bir tarafa, **“Türk ve İslâm”** kelimelerinin müteradif olarak (aynı mânâya) kullanılması sonucu, İslâm düşmanlığının da gittikçe arttığını belirtmek icap eder.

Bu hususta verilecek örnekler çok olmakla birlikte, konumuzla alakalı olan bir tanesi, İtalyan yazar Rossini’nin yazdığı ve bestelediği **“Maometto II” (İkinci Mehmed)** adlı operadır.

Eserin yazılış sebebi, 1821 Mora İsyanı’na destek olmak ve Yunanlılar arasında milliyetçiliği canlandırmaktır.

Daha önce **“İtalya’daki Türk”** adlı eseri ile Müslümanlara kinini kusan Rossini’nin bu operasının dört ayrı baskısı yapılmış, 1820-1850 arasında, çeşitli Avrupa şehirlerinde defalarca sahnelenmiştir.

Batı’da Fatih Sultan Mehmed üzerine en önemli opera olarak kabul edilmektedir.

***

Rossini, 1824 yılında Paris’e yerleşir. Fransa’da yazdığı ilk operası başarısızlıkla sonuçlanınca önce 1826’da Türklere karşı savaşan Yunan askerleri yararına bir konser verir. Daha sonra da **“Maometto II”** operasını yeniden yazmaya başlar.

Rossini, günün şartlarından yararlanarak kraldan birtakım çıkarlar sağlamak peşindedir. Bu maksatla, Parislilerin hissiyatını galeyana getirmek için, iki perdelik **“Maometto II”**’ye bir üçüncü perde ekler. Operanın kişilerinin tamamı -Fatih dışında- Yunanlı olmuş, operanın adı da Maometto II’den **“Le Siege de Corinthe”**e (**Korint Kuşatması**) dönüşmüştür.

***

Fatih, balelere de konu olmuştur. Rossini’nin operası ile aynı konuda olan baleler şunlardır:

Birincisi, 26 Şubat 1822’de Milano’da sahnelenen **Paolo Brambilla’nın Le Siege de Corinthe Maometto (Korint Kuşatması ve Mehmet)**’dir.

İkinci eser ise Antonio Monticini’nin 1834 yılında Napoli’de gösterilmiş altı perdelik balesi **L’assedio di Negroponte (Eğriboz Kuşatması)**’dır.

Rossini’nin Fatih-Anna operasının yeni bir varyantından başka bir şey olmayan bu tarafgir ve uydurma piyeste yazar, sadece tarihi tahrif etmekle kalmamış; Türklere, İslâmiyet’e ve Osmanlı’ya karşı, her türlü kin ve garezini birer birer kusmuştur.

33 sayfalık bu piyeste Türklere için 19 kez **“barbar, zalim ve vahşi”** sıfatları kullanılmıştır.

Öte yandan yıllar yılı Şii İran’la mücadele etmiş olan Osmanlılardan, **“Barbar Şiiiler”** olarak bahsedildiği hesaba katılırsa, piyesin hiçbir edebî ve tarihî kaygı taşımadan sadece **“Türk düşmanlığı ve Yunanenseverlik”** duyguları üzerine kurulu bir iftiranâmeden başka bir şey olmadığı kolayca anlaşılabilir.

İTALYA İLE DİPLOMATİK MÜCADELE...

Yıl 1893 sonları...

Batı'da Yunanseverlik ve Girit meselesi yine gündemde...

Millî birliğini yeni kuran İtalya, Osmanlı'yı zor durumda bırakacak her oyunda rol almaya hazır. Çünkü gözü, başta Trablusgarp olmak üzere Osmanlı topraklarında!..

Böyle bir vasatta, Rossini'nin menfur "**İkinci Mehmed**" operasının bir benzeri, İtalyan sahnelerinde yeniden oynatılmaya başlanır. Operanın adı ve konusu aynı, yazarı farklıdır. Bu defa operayı, Bolirci Fabris yazmıştır.

Sultan İkinci Abdülhamid ise operadan fevkalade rahatsızdır. Hemen Hariciye vekiline (Dışişleri Bakanı), Roma sefirimiz (elçimiz) vasıtasıyla harekete geçilmesi emrini verir. Ancak İtalya'nın cevabı pek de tatmin edici değildir. Padişah, 17 Ekim 1893'te bir irade ile bu husustaki çabanın artırılmasını ister.

***

Sultan İkinci Abdülhamid'in Başkâtibi Süreyya Paşa'nın kaleme aldığı irâde (padişahın isteği) özetle şöyledir:

"**Sultan İkinci Mehmed** unvanıyla yeniden sahneleneceği, İtalyan gazetelerinde görülen manzum dramın bir nüshasının gönderildiğine, İtalya Hâriciye Vekili'nin, piyeste İslâm'a ve cennetmekân İkinci Mehmed'e karşı hakaret ihtiva eden (taşayan) sözler bulunmadığı için yasaklanamayacağına, durumun sükût ile (sessizlikle) geçiştirilmesinin daha münasip olacağına dair cevabı, Roma sefaretinin (elçisinin) tahrirâtıyla (yazılılarıyla) manzur-i âli olmuştur (görölmüştür).

Bu dramın oynanması asla câiz olmadığından, her ne kadar İtalya Hâriciye Vekili bir şey yapmıyor görünse de, daha öncelerde Fransa ve İngiltere'de bu tür oyunlar yasaklatıldığı hâlde, İtalya'da yasaklanmaması kabul olunamaz. Bu dramın yasaklanması için kesin ve ciddi teşebbüslerde bulunularak, irâdenin gereği mutlaka yapılmalıdır."

***

Bu irade üzerine Roma sefirimiz (elçimiz) yeniden teşebbüse geçer.

Ancak bu sırada İtalyan Hariciye vekili Roma dışındadır. Bu sebeple bakanlık nezdinde herhangi bir girişimde bulunamaz. Ancak, Venedik konsolosumuzdan, Venedik'te hâlâ oynanmakta olan Sultan İkinci Mehmed operasıyla alakalı bilgi ister.

Venedik'teki konsolosumuz konuyu hemen araştırarak 3 Kasım 1893'te Roma sefirimize (elçimize) şu bilgileri verir:

"Sultan İkinci Mehmed adlı manzum drama dair, 29 Ekim 1893 ve 12 numaralı elçilik yazısı alındı. İşbu dram, hakikatte geçen nisan ayında Venedik'te sahneye konmuş olup, oyunun isminden hâsil olan merak saikasıyla bendeniz dâhi gidip gördüm.

Bu dram bize azıcık dokunacak bir sözü havi olsa idi, size muhakkak haber verirdim. Fakat hâl bu merkezde olmayıp bilakis bu dram, yüce adları her zaman anılan Ebu'l-Feth Sultan Mehmed Han Gazi Hazretleri'nin vatanperverâne fikirleri ve güzide hasletlerini ortaya koymaktadır.

Bu dram Venedik'te yalnız iki kere oynandı, ancak mûsikisinde görülen noksanlardan dolayı fazla bir muvaffakiyet hâsil olmadığından hiç değilse Venedik'te bir kez daha oynatılması şüphelidir.

Aldığım bilgilere göre mezkûr dram bu kış Trieste'de de oynanacaktır. Bu vesile ile şunu da haber vereyim ki, bugünlerde burada "**Mustafa'nın Kerimesi / kızı**" adlı bir opera daha oynanmaktaysa da, bize dokunacak hiçbir sözü hâvi (taşıyor) değildir.

Bu opera, son zamanlarda Venedik Goldoni tiyatrosunda altı defa seyirci önüne çıkmıştır. Kahire'de geçen bir aşk macerasına dair olup, pek mânâsız bir entrikayı tasvir ediyor. Matbûâtla, tiyatroya dair olan talimata tamamıyla uygun hareket etmeyi daima vazifeden addedeceğimi temine hacet göremem (Bu meseleyi dikkatlice takip etmekteyim).

Emr ü ferman, hazret-i men lehü'l-emrindir."

***

Roma sefiri, Venedik Konsolosluğu'nun bu raporunu, 7 Kasım 1893 tarih ve 365 numaralı bir yazı ile hemen Hâriciye (Dışişleri) Vekâleti'ne bildirir ve bu arada İtalya Hâriciye Nezâreti ve hükümeti nezdindeki teşebbüslerine de devam eder. Ancak netice alamaz, çünkü Hâriciye Nâzırı (Bakanı) henüz Roma'ya dönmemiştir. Osmanlı Hâriciye Nezâreti ise bir an önce netice alması için onu sıkıştırılmaktadır.

Roma sefirimiz 17 Kasım 1893 tarih ve 377 numaralı telgrafla son durumu bir kez daha bildirir:

“Yüz yirmi sekiz numaralı telgrafnâmeniz alındı. (İtalya) Hâriciye Nâzırı burada bulunmadığı için reis-i vükelâ (Başbakan) nezdinde teşebbüse geçtim. Nâzırın yakında dönmesinden sonra bu teşebbüsü takip edeceğim.”

***

Osmanlı Hâriciye ve Sadâret'i telâşlıdır. Çünkü Sultan İkinci Abdülhamid kendilerinden sürekli bilgi istemektedir. Nitekim bu bilgiler Sadâret (Sadrâzamlık) vasıtası ile hemen Sultan Abdülhamid Han'a arz olunur.

Hariciye Nâzırının konuyla ilgili olarak Sadâret'e gönderdiği belgelerden birine koyduğu üst yazıyı, Abdülhamid Han'ın hassasiyetini ortaya koyduğu için kısaltarak ve sadeleştirerek naklediyoruz:

“Sultan İkinci Mehmed unvanıyla sahneye konulacağı İtalya gazetelerinde okunan manzum dramın, seyirci karşısına çıkmasının behemehâl (derhal) yasaklanmasının temini hakkında çıkmış olan irade-i seniyye icabınca (padişah emri gereği), adı geçen sefârete durumun derhal telgrafla haber verildiğini 16 Kasım 1893 tarihli cevabî tezkiremde arz etmiştim.

Bundan sonra bu hususta, Venedik şehbenderliğinden (konsolosluğundan) gelen rapor da takdim edilmişti. (İtalyan) Hâriciye Nâzırı Roma'da bulunmadığı için, (İtalyan) heyet-i vükelâsı reisi (Başbakanı) nezdinde teşebbüste bulunduğunu ve Hâriciye Nâzırının yakında dönmesiyle bu vakayı (konuyu) ısrarla takip edeceğini bildiren sefir beyefendi hazretlerinden cevaben alınan telgrafın

tercümesi de leffen arz olunmakla emr ü ferman hazret-i veliyyü'l-emrindir.”

***

Roma sefirimiz Mahmud Nedim Paşa, 23 Kasım 1893 tarihinde gönderdiği 382 nolu telgrafında ise konuyu İtalyan Hâriciye Nâzırı ve başbakanı ile görüşüğünü ve görüşmenin müsbet neticelendiğini haber vermektedir.

Sadâretçe Sultan Abdülhamid Han'a da takdim kılınan telgraf aynen şöyledir:

“Hâriciye Nâzırı nezdinde lâzım gelen teşebbüsât-ı âcileyi ifa ettim. Nâzır ile vükelâ reisi, emel ve arzumuza yardım için, kanunlar dairesinde, elden geleni yapacaklarını bendenize kat'i sûrette vaad ve temin eylemişlerdir.”

***

Gerek Venedik Konsolosluğu'nun raporu, gerekse İtalyan hükümetinin, eserin muhtevasında “**Fatih Sultan Mehmed**”i rencide edici hiçbir hususun bulunmadığı yolundaki teminatı, Osmanlı hâriciyesini (dışişlerini) tam tatmin etmemiş olmalı ki, Roma sefaretinden âcilen eserin bir nüshasının gönderilmesi istenir. Sefir Mahmud Nedim Paşa, 26 Eylül 1893 tarihli cevabında Hariciye Vekili Said Paşa'ya konuyla ilgili olarak şunları yazar:

“Devletlü Nâzır Hazretleri Zat-ı devletlerinin bana göndermekle şeref vermiş oldukları 26 Ağustos tarihli ve 5763/103 no'lu emirleri üzerine “**Sultan İkinci Mehmed**” isimli lirik dram hakkında bilgi edinmeye uğraştım. Öğrenebildiklerime göre bu piyes hayli evvel yayınlanmış olmakla beraber alâka görmemiş, bu itibarla ne Roma'da, ne de arattığım ekseri büyük şehir kütüphanelerinde bulunmamıştır. Bununla beraber bir nüshasını temin vaadi aldım.

Bu arada kendisiyle temas etmekten geri kalmadığım Hâriciye Nâzırı, piyesin sahneye konulması halinde, eğer eser, gerek mukaddes dinimize, gerekse eserin ismini taşıdığı şanlı hünkârımıza (Fatih Sultan Mehmed'e) karşı herhangi tahrik veya rencide edici bir şeyi ihtiva ediyorsa, oynanmasının men edileceğini temin etmiştir. Hürmetlerimle... Mahmud Nedim.”

KUMpanya MÜDÜRÜ TEMİNAT

VERİYOR...

İtalya hükümeti, bundan sonra da ısrarla piyesin farklı olduğunu, bu sebeple yasaklanmasına ve adının değiştirilmesine gerek olmadığını ileri sürmektedir. Bununla birlikte, eğer piyeste “**Fatih ve Osmanlı aleyhtarı herhangi bir unsur bulunursa**” piyesin yasaklanacağı hususunda da teminat vermektedir.

Son olarak, piyesin Milano’da sahneye konması- na müdahale eden Roma sefirimize, İtalya Hâriciye Nâzırı, piyesi oynayan kumpanyanın müdürü Mös-yö Richard’ın cevabını göndermiştir.

Mösyö Richard’ın verdiği cevaptan, onun da İtalyan Hâriciyesi ile aynı görüşte olduğu anlaşılmaktadır. 14 Aralık 1893’te Osmanlı Hâriciye Nezâreti’ne, oradan da Sadâret’e gönderilen Richard’ın mektubu şöyledir:

“Fabris’in yazdığı “**İkinci Mehmed**” adlı opera, daha önce Venedik’te de sahnelenmiş olup, Milano’da ilk defa sahnelenecek değildir.

Mezkûr piyeste padişah hazretlerini (Fatih’i) küçük düşürücü hiçbir şey yoktur. Zaten nezaket kaidelerine uymayan bir eseri kumpanyamız kabul etmez ve oynatmaz.

Şurasını da belirteyim ki böyle bir hadiseden bahseden bir operanın sahnelenmesi ilk defa olmayıp, bundan önce de Mös-yö Rossini tarafından yazılan “**Sultan İkinci Mehmed**” adlı opera birçok tiyatrodaki defalarca oynanmış ve fevkalade ilgiye mazhar olmuştur.

Fransa ve İngiltere’de yasaklanan piyeslerin, bahsettiğiniz kıymetli zatın (Fatih’in) şan ve şöhretine dokunacak muhtevaya sahip olup olmadığını bilmiyorsam da bu piyesin, yasaklanmak için onlarla mukayesesi mümkün değildir. Padişahın (Sultan İkinci Abdülhamid), muhafazasına itina göstermekte pek haklı oldukları millî hislerine dokunur bir yönü asla bulunmadığı cihetle, müellifi maddî ve manevî yönden zarara uğratacağı için, bu piyesin yasaklanması adalet ve hakkâniyet kaidelerine de uymaz.

Bu durumun taraf-ı âlilerince de kabul ve takdir olunacağı ümidindeyiz. Bu durum yüksek huzurlarınıza ihtiramla arz olunur.”

***

Bundan sonra, bu piyesle ilgili tartışmalar kapanmıştır. Çünkü piyeste Fatih’le alâkalı hakaretimiz hiçbir şeyin olmadığını İtalya hükümeti adına bizzat İtalya Dışişleri Bakanı temin etmiştir (garanti vermiştir). Kaldı ki, böyle bir durum olursa, Sultan İkinci Abdülhamid de tekrar müdahaleye hazırdır.”

***

Kaynaklar: BOA. Y.A.HUS. 287/49; 284/63; 285/67; İ. HUS. 1311 No.10;

Mustafa HÂLİDİ - Ömer FERRUH, İslâm Ülkelerinde Misyonerlik ve Emperyalizm, (Çev: Osman Şekerci), İstanbul, tarihsiz.

Berna MORAN, “İngiliz Edebiyatında Fatih Sultan Mehmed Hakkında Piyeler”, Türk Dil ve Edebiyat Dergisi, 1958, Cilt: VII, s. 73-83;

C. D. Rouillard, The Turk in French History, Thought and Literature 1520-1660, Paris 1941.

Ümit GÜROL, İtalyan Edebiyatında Türkler, Ankara 1987.

Ziyad EBUZZİYA, “Sultan İkinci Abdülhamid’in Dinî ve Millî Konulardaki Hassasiyeti: Fransa, İngiltere ve İtalya’da Oynanmasını Yasaklattığı Piyeler”

Beşinci Milletlerarası Türkoloji Kongresi, Tebliğler (22-28 Eylül 1985), İstanbul 1983;

www.istanbuloperafestival.gov.tr

SAĞLIKLI HAYAT

BOĞAZ AĞRILARI İÇİN

- Menekşe kaynatılarak suyu içilir.
- İhlamur ve papatya çayı ağrıları dindirir.
- Ebegümece lapası sarılır, kaynatılarak suyu içilir.
- Adaçayı içine sirke ve bal eklenip gargara yapılır.
- Badem şurubu boğaz ağrılarını geçirir.
- Gül kaynatılıp suyu bal ile gargara yapılır.
- Muz kabuğu ile ebegümece kaynatılarak suyu içilir.
- Beyaz soğan, kuyrukyağı ile kavrulup aç karnına yenir.
- Kaşıkotu kaynatılır ve ılık ılık gargara yapılır.
- Hardal ile bal şerbeti karıştırılıp gargara yapılır.
- Taze ceviz kabuğu kaynatılıp gargara yapılır.

BAŞ AĞRISI ve BAL ŞERBETİ

- Bal şerbeti baş ağrısı için gâyet faydalı bir ilâçtır.
- Kına, sirke ile macun yapılır ve başı ağrıyan kim senin alnına sürülürse teskin eder.
- Gülsuyu, sirke ile karıştırılırsa, sıcaktan meydana gelen baş ağrısını teskin eder.
- Sıcak su içmek, soğuktan dolayı başı ağrıyanlara faydalıdır.
- Çörekotu, baş ağrısı ve yarım baş ağrısına karşı faydalıdır.
- Soğan çiğ olarak yenecek olursa, baş ağrısı yapar, pişirilerek yendiği zaman yan etkisi kalmaz.
- Sarmısak baş ağrısı yapar. Sirke, gülyağı ve gülsuyu ile karıştırılırsa, baş ağrısına karşı gâyet faydalıdır.
- Menekşenin kokusu ve merhemi, tansiyondan dolayı meydana gelen baş ağrısını teskin eder.
- Bal şerbeti ile macun yapılan sürme, göze çekildiği zaman, baş ağrısına faydalıdır.
- Anber'in tütsüsüne durulduğu zaman nezle, baş ağrısı ve soğuktan meydana gelen yarım baş ağrısına karşı faydalıdır.
- Sabir suyu, gülyağı ile birlikte şakaklara sürüldüğü zaman, baş ağrısını teskin eder.

CİLD İÇİN ŞIFALI BİTKİLER

- Cildi büyük gözenekli olanlar için, killi toprak ve havuç suyu yüze sürülüp 1 saat sonra yıkanır.
- Cildi canlandırmak için; aynı miktarlarda avakado yağı, buğday yağı, saf zeytinyağı ve 2 yemek kaşığı bal karıştırılıp cilde sürülür. Kısa bir süre bekledikten sonra ılık su ile yıkanır.
- Cildi normal olanlar, yarım kilo üzüm suyunu yüze sürüp 10 dakika bekler ve içine 1 kahve kaşığı karbonat karıştırılmış suyla yüzü yıkar.

AYÇİÇEĞİ

Ayçiçeği (gündönümü): Bileşikgillerden; büyük çiçekli bir bitkidir. Çiçekleri tabak şeklindedir. Rengi sarıdır. Tohumlarından yağ çıkarılır.

Faydası: Yağı, damar sertliğini giderir. Kurdeşen'in sebep olduğu kaşıntıları giderir. Esansı verem tedavisinde kullanılır. Kolesterol miktarını düşürür. Cinsel arzuları kamçılar. Bedeni ve zihni yorgunluğu giderir. Kalp, sinir hastalıkları ve iktidarsızlığı önler.

BADEM

Faydası: Badem, bedeni ve zihni yorgunluğu giderir. Hamilelerin zayıf düşmemesini sağlar. Sütle içilirse mideyi kuvvetlendirir. Kabızlığı giderir. Nekahat devresini kısaltır. Böbrek mesane ve tenasül yollarındaki iltihapları giderir. Baş ağrısı, karaciğer ve böbrek ağrılarını hafifletir. Bronşit, boğaz ağrısı, anjin, boğaz yanması ve akciğer hastalıklarında faydalıdır.

Bademyağı kabızlığı giderir. Egzama ve kaşıntıların verdiği rahatsızlıkları azaltır. Böbrek ve mesane taşlarının düşürülmesine yardım eder. Kulak ağrılarını dindirir. Yumurta ile karıştırılıp da basur memelerine sürülecek olursa, ağrı ve yanmaları giderir.

ZEKÂTA DAİR GÖZDEN KAÇAN BİR KONU

HÜSAMETTİN VANLIOĞLU BAŞKANLIĞINDA FIKİH KURULU

Zekât; dinî, ahlakî ve hukukî boyutları başta olmak üzere çok yönlü bir ibadet, bir yükümlülüktür. Bu yapısıyla zekât, bireysel, toplumsal, ekonomik ve hukukî işlevleri bulunan mali bir mükellefiyettir. Temel amacı, servetin belirli ellerde toplanmasına engel olmak ve refahın tabana yayılmasını sağlamak olan zekât, birey ile Allah arasındaki kulluk bağına güçlendirmesinin ötesinde ekonomik ve sosyal fonksiyonlarıyla da ön plana çıkmaktadır. Bu özellikleri nedeniyle zekât, hukuk, sosyoloji ve ekonomi başta olmak üzere pek çok disiplini ilgilendiren bir konudur.

Toplumda özellikle mali dengenin sağlanması hususunda büyük önem arz eden zekât, dinen de uygulanması zorunlu kılınmış bir ibadettir. Bu yönüyle de zekât, toplumda herkesi ilgilendiren bir konu olmuştur.

Zekât farızasının ifa edildiği ülkelerle diğer ülkeler ve sistemler arasında kıyas olmayacak kadar farklar bulunduğu akıl sahipleri için izaha muhtaç değildir.

İslâmî olmayan bazı sistemler, kredilerle halkı kalkındırmayı düşünüyorlarsa da gerçekte bu, ya beyhude bir gafil düşüncesi ya da kalkındırmayı silke çıkartıp kandırmayı halk arasında yaygınlaştıran cambaz işidir.

Allah Teâla;

يَمْحَقُ اللَّهُ الرَّبُّوَا وَيُزِيْبِي الصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ
كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ

“Allah, faiz malını mahveder, sadakaları ise artırır (bereketlendirir). Allah, hiçbir günahkâr nankörü sevmez.”¹ buyurduğu halde İslam beldelerinde hala batı taklidi kapitalist düzene uyularak faiz müesseselerinin yaygınlaştırılıp teşvik edilmesi, onlar adına acizlik, zekât müessesesi adına ise bir yıkımdır. Zira terviç edilen her faiz muamelesi Müslüman zihniyetinde zekâtın köreltilmesi ve öldürülmesi anlamına gelmektedir. Allah Teâlâ'nın, zekât-faiz işlemlerini karşılıklı olarak zikretmiş olması söylediğimiz mesnedi olması açısından yeterlidir.

Faiz müesseseleri kredi kartı dağıtıp adeta zengin-fakir demeden ellerindeki paraları tüketip herkesin borçlanmasını isterken, zekât müessesesi elinde parası olan zengin, parası bulunmayan fakiri her yıl gözetip kollamasını talep etmektedir.

Ayrıca İslam, zekât vermemekte direten bir topluluğu, yaratana karşı isyan bayrağı açmış kabul edip üzerlerine savaş açılmasını emrediyor.

Zekâtın yeri, önemi ve ekonomi açısından değeri hakkında çok güzel kitaplar ve makaleler yazılmıştır. Biz, makalemizde zekâtın faydalarından çok, fikhî ile ilgili bir noktadan yani nisap gününden bahsedeceğiz.

Bilindiği gibi zekât yılda bir kez olmak üzere Şer'an zengin sayılan kimselerin mallarında belirlenmiş bir haktır. Kişinin zengin sayılması için ihtiyaçları dışında nisap miktarı mala tam bir mülkiyetle malik olması gerekir. İslâm, nâmî olan malların miktarı ne olursa olsun zekâtı verilecek diye bir kaide koymamıştır. Bilakis zekâtın alınabilmesi için malın nisap miktarına ulaşmasını şart koşmuştur. Ve her malın kendi türüne göre bir nisap miktarı belirlemiştir.

Ezcümle: Altının nisabı yirmi miskâldır. Bu da günümüz ölçülerine göre 85-96 gram altına tekabül etmektedir. Gümüşün nisabı ise 200 dirhemdir. Bu ise 595-600 grama tekabül eder. Koyun ve keçinin nisabı kırk, develerin beş, sığırların ise otuzdur. Bu malların nisabı hakkında âlimler arasında söz birliği vardır.

Ancak tahıl ve meyvelerden öşür vermeyi gerekli kılacak nisabın var olup olmadığı noktasında âlimler arasında ihtilâf söz konusudur. İmam Ebu Hanife (Allah ona rahmet etsin)'ye göre; tahıl veya meyvede az olsun çok olsun öşür vaciptir. Diğer Müçtehitlere göre ise; tahıl veya meyve 5 vesk olmadığı müddetçe öşre tabi değildir.

Ayrıca İslam, nisaba ulaşan malların üzerinden bir yıl geçmeden zekâtlarının verilmesini vacip kılmamıştır. Ancak Ekin ve meyvelerdeki öşür (1/10 veya 1/20) ve maden ve definelereki humus (1/5) için üzerlerinden bir yıl geçme yani senenin devri (havelan-ı havl), şart değildir. Bunların dışında kalan altın, gümüş, ticaret malları, hayvanlar ve emsali mallarda zekâtın vacip olması için bir kameri yılın geçmesi şarttır.² Ebû Hanife (ö.150), Ebû Yusuf (ö.182) ve İmam Muhammed (ö.189) (Allah onlara rahmet etsin)'e göre sene başında nisap miktarına ulaşan mal, sene sonunda hala nisap miktarında ise havelan-ı havl gerçekleşir.

Yıl içerisinde malın nisap miktarının altına düşmesi havelan-ı havl bozmayacağı gibi zekâtını da düşürmez. İmam Züfer (ö.158) (Allah ona rahmet etsin)'e göre ise senenin devrinde malın yıl boyunca nisap miktarının altına düşmemesi gerekir. Nisabın altına düştüğü takdirde hem havelan-ı havl bozulur hem de zekât düşer³

İmam Şafiî (204) (Allah ona rahmet etsin)'ye göre de mal, sene boyunca nisap miktarının altına düşmemesi gerekir. Buna göre sene başında nisap miktarına ulaşan malın sene ortasında da nisap miktarının altına düşmemesi gerekir. Düştüğü takdirde havelan-ı havl bozulmuş olur. Her ne kadar sene sonunda o mal yeniden nisap miktarına ulaşmışsa da sene ortasında nisabın altına düşmekle şart bozulduğu için zekâtın vücubiyeti de düşmüş olur.

Bir de; senenin devri beklenilmeksizin zekâtı ödenen malın telef olması durumunda, Hanefî ulemasına göre verilen zekât, sadaka olarak değerlendirilir.

2 Kemal İbnu'l-Hümmam; Fethu'l-Kadîr

3 Damad Efendi Şeyh zâde; Mecmeu'l-Enhur. El-Kâsânî, Alâuddin Ebû Bekr İbn Mes'ûd; Bedâiyu's-Sanâyi fi Tertibi's-Şerâi'

Ticari mal, deve, koyun, sığır gibi nisap çeşitlerinden herhangi birine malik olan kişi Şer'an zengin sayılır. Ve bu nisaba ulaştığı günü yani Şer'an zengin sayıldığı günü kaydetmesi gereklidir.

Ayrıca farklı bir nisaba dahi malik olduğu düşünülecek olursa o nisaba malik olduğu günü de ayrıca kaydetmelidir. Günleri hicri takvime göre kaydetmelidir.

Meselenin daha girift ve anlaşılmaz olmaması için konuyu günümüzde zekât meselesinde yaygın olan para ve ticari malı örnek alarak konuşalım: Günümüzde 85 gram altının¹ para değerine veya o kadar para yapacak ticari mala sahip olan kişiler, Şer'an zengin sayılırlar. Ve zengin oldukları bu günü, hicri takvime göre kayıt altına alıp belirlemelidirler. Aksi halde zekâtlarını tam olarak hesaplamaları mümkün olmayacaktır.

Bu mesele bilinmese ve uygulanmasa, verilen zekâtların geçerli olacağında her hangi bir kuşku söz konusu değildir. Fakat bu mesele günümüzde uygulama açısından unutulmuş olduğundan birçok kişi, ya vermesi gereken bir miktar zekâtı vermiyor ya da üzerlerine vacip olan zekâttan daha fazla bir miktarı ilave olarak zekât veriyor. Bu yüzden zengin oldukları günü kesinlikle kayıt altına alıp belirlemelidirler. Böyle bir günü belirlemek, Şer'i bir yükümlülüğün yerine getirilmesi için gerekli olduğundan vacip hükmündedir.

Mesela; Recep ayının birinci günü zengin olan bir kişi düşünelim. Faraza zekâtını her yıl Kadir Gecesi veriyor varsayalım. Şimdi düşünelim ki bu kişinin, Recebin birinde kırk bin lirası vardı. Fakat Ramazandan önce binmek için bir araba satın aldı ve elinde yirmi bin lirası kaldı.

Binmek için alınan arabaya zekât düşmeyeceği için haliyle geriye kalan parasını hesap edip 500 lira zekât verecektir. Fakat gerçekte vermesi farz olan zekât 1000 liraydı. Zira ona zekât, Recep ayının birinci günü bin lira olarak farz olmuştur.

¹ Altın hususunda nisabın 85 gram olduğunu söyleyenler olduğu gibi, 96 grama kadar farklı görüşler ileri sürenler de vardır. Esasen mesele nisabı belirlemek olmadığı için ihtiyatın gereği olan rakamı zikrettik. hadis-i şeriflerde belirtilen 20 miskaldır. Bunun kaç grama tekabül ettiği farklı görüşlerle belirtilmiştir.

Ramazan ayı ise onun zekâtı açısından sene başlangıcı değil sene ortasıdır. Sene ortasında malın bir kısmının harcanması vacip olmuş zekâtın miktarında değişikliğe sebep teşkil etmez.

Farklı bir misal daha verelim; aynı adam Recep ayından sonra ticaret yapıp zarar etse ve Ramazan ayında elinde yirmi bin lira kalsa zekâtını yine 500 lira eksik olarak verecektir.

Veya bu adam Recep ayından sonra Ramazan ayında kırk bin lira daha kazandı düşünelim. Şimdi yıllık zekâtı bin lira iken iki bin lira ödemiş olacaktır. Kim bilir gelecek yıl Recep ayı gelmeden elindeki para harcanmış olacaktır.

Biraz daha abartılı bir misal verip meselenin ehemmiyetine dikkat çekelim. Recep ayında zengin olmuş bu kişi, yıllardır zekâtını Ramazan ayında veriyor düşünelim. Bir defasında Recep ayından hemen sonra elinde olan bir milyar parayı lüks bir veya iki daire alıp o dairelerde oturmayı düşünsün.

Böylece Ramazan ayı gelmeden elindeki parayı ihtiyaca kullanmış olduğundan zekâtının da düşeceğini düşünerek zekât vermeyecektir. Hâlbuki sene başlangıcı yani zekât günü, Recep ayı olduğundan 25 milyon zekât vermesi üzerine vacip olmuştu. Daha sonra o parayı kendisi harcadığı için -fıkıh ifadesiyle istihlak ettiği için- üzerine vacip olan bu zekât düşmeyecek kıyamete dek bir borç, bir yükümlülük olarak kalacaktır.

Ayrıca zekât günü belirlenmiş olduğunda "aldığım kiraların zekâtını nasıl vereceğim" emsali birçok soru cevabını bulmuş olacaktır. Zira zekât gününden itibaren, gelecek yıl zekât gününe kadar kazanılan-kaybedilen, kira, maaş veya hediye olarak gelip-giden paraları hesaplamaya gerek yoktur. Zekât günü geldiğinde elde avuçta olan para, altın ve menkul-gayrimenkul bütün ticari malını hesaplayıp 1/40'a tekabül eden miktarı zekât olarak verecektir.

Yalnız farklı cinsten olan nisaplar birbirlerine katılmayacağı için farklı cinsten elde edilen nisap için ayrı bir zekât günü belirlemek gerekir.

Yani farklı bir nisaptan zengin olunan gün, o tür mallara ait zekâtların sene başlangıcı olarak belirlenmelidir. Mesela 100 gram altın olan kişi daha sonra beş adet otlak deve sahibi olduğu düşünülürse altınlara malik olduğu günün üzerinden bir yıl geçince sadece altınların zekâtını verir. Develerinin zekâtı ise onlara malik olduğu günün üzerinden bir kameri yıl geçtikten sonra vacip olacaktır.

Şu halde zekât gününden sonra elde edilen hangi tür mallar zekât günündeki asıl nisaba katılır, hangi türleri için yeni bir nisap günü belirlenir sualini kısaca cevaplamamız gerekir.

El-Kâsânî, Alâuddin Ebû Bekr İbn Mes'ûd (ö.587), *Bedâyiü's-Sanâyi fi Tertibi's-Şerâi'* isimli eserinde şöyle der:

Yıl içerisinde kazanılan her türlü mal için iki durum söz konusudur. Kazanılan mal ya eldeki malın türündendir yahut da değildir.

Eldeki malın türünden değilse nisap hususunda eldeki mala ilave edilmez. Elde edilen bu yeni kazanç nisaba ulaşıyorsa onun için nisap başlangıç günü, elde edildiği andan itibaren başlar. Yıl tamamlanınca bu malın zekâtı ayrıca verilir. Nisaba ulaşmıyorsa herhangi bir şey gerekmez. Mesela elinde nisap miktarı büyükbaş hayvanı bulunan bir kişi, yıl içerisinde herhangi bir şekilde (alışveriş, hibe veya başka yollarla) kırk tane küçükbaş hayvan elde edecek olursa bunlar için nisap günü, elde edildiği andan itibaren başlar.

Kazanılan mal eldeki malın türünden olursa iki durum söz konusudur.

Kazanılan mal, asıldan doğmuş, ondan türemiş yahut onun vasıtasıyla kazanılmıştır. Ticaret mallarının kârları ve hayvanların yavrulamaları bu kapsamda mütalaa edilir. Bu tür artışlar, nisap günü hususunda asıllarına tabidirler. Asıl için söz konusu olan nisap günü, bu tür kazançlar için de geçerlidir. Dolayısıyla bu durumda asıl sermaye için başlamış olan nisap günü, yıl içerisinde elde edilen kazanç için de geçerli olur. Artık yılsonunda sermaye ve kazancın toplamından zekât verilecektir.

Yıl içerisinde elde edilen mal eldeki asılın türünden olmakla birlikte ondan doğmamış, ondan türememiş yahut onun vasıtasıyla kazanılmamıştır. Örneğin elinde nisap miktarı küçükbaş hayvanı olan bir zekât sorumlusunun yıl içerisinde alışveriş, hibe, vasiyet gibi nedenlerle eline başka küçükbaş hayvanların geçmesi gibi. Yahut elinde nisap miktarı para bulunan bir mükellefin, yıl içerisinde bu paradan bağımsız olarak herhangi bir şekilde eline bir miktar daha para geçmesi gibi.

Butürmallarınasıllarınakatılıpkatılmayacağında âlimler ortak bir kanaate varamamışlardır. Hanefilere göre, bu durumda da elde edilen yeni kazancın asla katılarak asıl için söz konusu olan nisap günü, bu yeni kazanç için de geçerli olur. Ve yılsonunda ikisinin toplamından zekât verilir. Şafilere göre ise; yıl içerisinde kazanılan bu tür mallar, nisap konusunda asla katılmayıp, onlar için yeni bir nisap günü belirlenir. Ve bu günün üzerinden bir tam yıl geçmedikçe bu malların zekâtını vermek vacip olmaz.¹

Günümüzde zekât verenlerin birçoğu Şer'an ne zaman zengin olduğunu ve zekât gününü bilmeden genellikle Ramazan ayında olmak üzere zekâtını vermekteler. Acaba zekât vermesi gereken günü bilmeyenler yani hicri takvime göre ne gün zengin olduğunu, nisaba ulaştığını bilmeyen kişiler kendilerine Ramazan ayından bir gün seçebilirler mi, yoksa ne yapmalıdırlar? Gerçekten önemli olan bu sorunun cevabı için Hanefi mezhebine ait muteber kaynaklarda bir cevap bulamadık.

Mezhep kitapları zekâtın, nisabın üzerinden bir kamerî/hicri yılın geçtiği zaman hesaplanıp verileceğinde herhangi bir ihtilafa yer vermemişlerken, zenginliğe ulaştığı günü unutan kişinin zekâtını nasıl hesaplayacağına dair bir formülden bahsettiklerini de göremedik. En azından bizim araştırdığımız birçok kitapta bulamadık. Allah en iyisini bilir.

Burada fihki bilgilerden yola çıkarak söz söylemek gerekecekse iki şık ortaya çıkacaktır.

1 El-Kâsânî, Alâuddin Ebû Bekr İbn Mes'ûd; *Bedâyiü's-Sanâyi fi Tertibi's-Şerâi'*; *Daru'l-kutubi'l-ilmîyye* 2/399-403

İki şıkka girmeden hemen önce şunu belir-
telim; kişinin kanaatinde şu gün “Şer’an zengin
sayılacağım nisaba ulaşmıştım” diye bir zan mevcut
ise ona göre amel etmesi gerekir. Hatta şu ay gibi
tahmini üç aşağı beş yukarı bir gün belirleyebili-
yorsa ona göre amel eder.

Veya da zengin olduğu tarihi yaklaşık olarak if-
ade edecek harici deliller, ipuçları veya her hangi
bir belge, makbuz varsa ona göre hareket ederek ze-
kât gününü belirlemesi gerekir. Fakat böyle değilse
o zaman kanaatimize göre fıkha uygun iki şık söz
konusu olacaktır.

İhtiyatlı ve zor olan şık: Kişi Ramazan ayının so-
nunda veya mesela; halk arasında kadir gecesi diye
bilinen gecede geçmiş yılın bütün bilânçosunu
gözden geçirir. Zekât vereceği nisap türü o yıl, en
fazla hangi miktara ulaşmışsa o değer üzerinden
zekâtını hesaplar ve öder. Bu durumda ihtiyaten yıl
içerisinde verilebilecek zekâtın en fazlasını vermiş
olur ki zekât külfetinden gönül hoşnutluğuyla
kurtulmuş olur.

Gerçek şu ki bu şekilde bir bilânço çıkarabilmek
gerçekten zor ve ayrıca her bir kişinin
uygulayabileceği bir yöntem olmaktan uzaktır.

Kolay olan şık: Halkımız arasında öyle ya da
böyle zekâtlar genellikle Ramazan ayında verilme-
ktedir. Kim bilir 30 yıldan beri zekât veren bir Müs-
lüman, zengin olduğu günü çoktan unutmuş ve
30 yıldan beri her Ramazan ayında zekâtını hesap
edip vermektedir. Yani bir teamül halini almıştır,
Ramazan ayında zekât vermek.

Öyleyse bu kişiler, zekât gününü Ramazan
ayından belirli bir günde mesela birinci günü veya
onuncu günü veya kadir gecesi şeklinde sabitleyip
vermelidirler. Böyle bir günü kendisine zekât günü
belirleyen kişilerin mümkünse ihtiyat olarak bir
kereye mahsus bir miktar fazla zekât vermeleri iyi
olur.

Zira mümkündür ki Ramazan ayı olarak
belirlediği günden daha önce bir günde nisaba

ulaşmıştı. Böyle bir ihtimali de ortadan kaldırmak
için zengin olduğu ilk yıllarda ki mal hesabına göre
fazladan bir miktar zekât vermesi yerinde olacaktır.

Ezcümlle: Her bir zengin Müslüman, zekât
fikhını gereği gibi uygulayabilmesi için kendisine
ait bir zekât günü belirlemesi gerekir.

Bu günü; varsa, kendisinin devamlı verdiği
bir gün yoksa günümüz teamüllerine binaen
alışlagelmiş bir ay olan Ramazan ayından belirli bir
gün olarak tespit etmesi gerekir. Artık belirlediği
bu güne ömrünün sonuna kadar riayet etmelidir.

O günden önce zekât verebilir. Fakat o güne
göre zekâtını hesaplayacaktır.

O gün borçlarını çıkararak elinde olan para ve
ticaret mallarını hesaplayacak ve zekâtını tespit
edecektir. Artık yıl içerisinde kira olarak alacakları
veya maaşının zekâtı nasıl olacak diye ayrı bir hesap
yapmayacaktır.

Allah Teâlâ kullarına zorluğu değil, kolaylığı
murad eder. Sonra ameller niyetlerle değerlendirilir.
Niyetimiz zekâtımızı fıkhi ölçüleri içerisinde dik-
katlice vermekse Allah Teâlâ bizi mazur görür diye
umuyorum.

Tüm İslam âleminin içerisinde bulunduğumuz
mübarek üç ayları en faydalı şekilde geçirmesini te-
menni eder Allah Teâlâ’dan dileriz. Selametele

AİLE KURUMU ÇATIRDIYOR MU?

MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER

Yaz mevsiminin geldiği, evliliklerin ve düğünlerin arttığı şu günlerde İslam'ın kutsî tuttuğu ve teşvik ettiği aile kurumu hakkında sizlerle biraz dertleşmek istedim. Çünkü son yıllarda evliliklerin başında adeta kara bulutlar dolaşır oldu.

Eskiden beri boşanma oranı en düşük olan ülkelerin başında geliyorken, son yıllarda memleketimizde boşanmak için mahkemeye koşan çiftlerin sayısının oldukça arttığını üzülenek görüyoruz. 2012 yılındaki boşanma istatistiklerine şöyle bir göz attığımızda 123. 325 çiftin boşandığı acı gerçeğiyle karşılaşırız. Diğer bir ifadeyle geçen sene, her gün takriben 337 kişi boşanmış ki, bu hiçte azımsanacak bir rakam değil.

Mahkemeye başvuran çiftlerin boşanma sebebi olarak genelde; “şiddetli geçimsizlik” gösteriliyor.

Tabi bazıları da; “anlaşamadık ayrıldık” veya “aramızda sevgi bittiği için boşanıyoruz” diyorlar. Evliliği bitirmek, nice güzel hayallerle kurulan bir yuvayı bozmak, iyi günde-kötü günde beraber olacağına söz verip aynı yastıkta bir ömür sürmek niyetiyle yola çıktığın eşinden boşanıp ayrılmak, bu kadar kolay olmamalı... Mutlu olmadığı için boşananlar, peki ayrılınca mutlu mu olacaklar? Gelen gideni aratmasın sonra ...

Eşler arasındaki sevgi, birbirlerine karşı duydukları heyecan tabi ki önemlidir ama bu her şey demek değildir. Zira; “biz birbirimizi çok seviyoruz” diyerek evlenen ve bir kaç ay geçtikten sonra da boşanmak için doğru mahkemelere koşan pek çok çift var.

Hani siz birbirinizi çok seviyordunuz, ne oldu size, sevginiz ne çabuk tükendi?..

Eğer vefa yoksa, özveri yoksa sadece kuru bir sevgi tek başına bir anlam ifade etmez.

Nitekim eşine olan sevgisi bittiği için boşanmak isteyen birine, Hz. Ömer (Radıyallahu Anh)'ın nasihatı çok önemlidir:

Bir keresinde Hz. Ömer (Radıyallahu Anh)'a bir adam geldi ve eşinden boşanmak istediğini söyledi. Hz. Ömer (Radıyallahu Anh) ona, "eşini niçin boşayacağını" sorunca adam, karısıyla arasındaki sevginin bittiğini, bundan dolayı boşanmak istediğini söyledi. Bunun üzerine Hz. Ömer (Radıyallahu Anh) sert bir ses tonuyla adama, herkesin kulağına küpe olacak şu ibretlik cevabı verdi:

- Peki sende hiç vefa yok mu?! Sen bütün evliliklerin sevgi ve aşkla mı devam ettiğini zannediyorsun. Hani vefa nerede?!

Böylece Hz. Ömer (Radıyallahu Anh) o adama vefa duygusunun önemini vurgulayarak, eşiyile yoluna devam etmesini tavsiye etti.

Evet, vefa duygusu çok önemlidir ve evliliğin uzun sürmesinde önemli bir faktördür. Aşklar, tutkular, sevdalar zamanla kaybolabilir ama vefa böyle değildir. Eşler, aralarında mevcut olan sevgiyi vefa duygusuyla besleyip büyütürlerse, evlilikleri daha sağlam ve daha uzun ömürlü olacaktır.

Peki "vefa duygusu" nedir?

Hani çiftler evlenirken; "iyi günde- kötü günde, zenginlikte-fakirlikte, hastalıkta ve sağlıkta, ölüm bizi ayırana dek..." diye klasik bir söz verirler ya, işte ahde vefa bu sözde durmak, o söze sadık kalmaktır.

Ayrıca eşin, hayatının en önemli kararını verip seninle hayatını birleştirmiş, seninle bir manada kader arkadaşı olmayı kabul etmiş, çok sevdiği ane-babasını senin için terk etmiş, doğup büyüdüğü evden ayrılıp sana sığınmış... Daha bir çok şey sayılabilir ama sadece bunlar bile eşine karşı vefalı olmayı gerektirmez mi?..

Dolayısıyla evlilikte vefa duygusu olmazsa olmazlardandır. Uzun ve mutlu bir evliliğin formülü sadece kuru bir sevgi değil, vefa duygusuyla beslenen ve desteklenen bir sevgidir.

Bekarlık sultanlıksa (iyi bir) evlilik, imparatorluktur

Ne hikmetse günümüzde insanlar evliliklerini yürütemiyorlar. Maalesef boşanmalar arttı. Neredeyse "bir yastıkta tam kırk yıl" sözleri hayal oldu. Halbuki eskiye göre hayat şartları daha da kolaylaştı. En basitinden annelerimiz çamaşırı-bulaşığı ellerinde yıkarlardı, oysa şimdi çamaşır makineleri, bulaşık makineleri vb. şükürler olsun her şey var. Ama galiba vefa duygusu yok... Ne dersiniz, acaba eskilere göre daha mı şükürsüz, doyumsuz ve sorumsuz bir hale geldik?..

Gerçi daha evlenirken bazı kimselerin bu konuda önyargıları olduğunu görüyoruz. Adam gelin arabasının önüne "evleniyoruz" diye yazmış ama arabanın arkasına da "yandık" demiş.

Yine bakıyoruz "bekarlık sultanlıktır" gibi sözler çoğunun diline pelesenk olmuş. Yani öyle bir kanaat var ki, sanki evlilik bir baskı, esaret ve hapis hayatıymış gibi bir imaj oluşmuş. Bu düşünce son derece yanlış.

Zira evliliği çekilmez yapan ve yaşanmaz hale getiren aslında eşlerin bizatihi kendileridir. Eğer eşler birbirlerine karşı tahammülsüz, anlayışsız, huysuz ve inatçı davranırlarsa elbette o yuvada huzur ve mutluluk olmaz. Hani bir söz vardır;

"Eğer eşinle geçimin iyiye ne işin var düğünde, eve gir oyna çık oyna."

Yok eğer eşin huysuzsa ne işin var cenazede, eve gir ağla çık ağla..."

Eğer eşler birbirlerine karşı saygı, sevgi ve anlayış çerçevesinde davranırlarsa o zaman evlilik tadından yenmez olur. O ev adeta cennetten bir köşeye döner. Huzur ve bereket, ülfet ve muhabbet o yuvadan eksik olmaz. Hulasa-i kelim; **bekarlık sultanlıksa (iyi bir) evlilik, imparatorluktur...**

Boşanmaların asıl sebebi manevi boşluktur

Toplumu oluşturan en önemli birim ailedir. Aile sağlam olursa toplumda sağlam olur. Eğer aile kurumu çatırdarsa, toplumda çatırdar ve yıkılması kaçınılmaz bir hal alır.

Maalesef istatistikler boşanmaların çok arttığını, evliliklerin çabuk bittiğini yani bu kutsal müessesenin maalesef çatırdadığını ortaya koyuyor.

Bu konunun uzmanları boşanmayla alakalı pek çok sebep sıralıyorlar. Bu sebeplerden birisi de televizyon belası.

Evet toplumları adeta esir alan, batı kültürünün evlerimize soktuğu “**truva atı**” televizyon...

Hemen hemen herkesin evinde televizyon var ve yüzlerce özel tv. kanalı mevcut. İnsanlar kendilerini adeta televizyona endekslemiş. Hatta televizyon karşısında oturup saatlerce sessiz sedasız ve teslimiyet içinde o zehirli kutuyu seyredenlerin sayısı azımsanmayacak kadar çok.

Televizyonlarda her akşam diziler-filimler grıla gidiyor, olur da seyredemeyen olursa tekrarları veriliyor. Yani seni bir şekilde zehirliyor. Milli ve manevi değerler konusunda müthiş bir bombardıman söz konusu. Bizim geleneklerimize, kültürümüze, inançlarımıza aykırı olan diziler, aile yapısını tahrip edecek, ahlakını bozacak senaryolar, manevi değerlerimize bir şekilde yapılan hücumlar ister istemez seyredenleri bilinçaltı etkiliyor.

Bir takım sanatçı bozuntularının nikahsız beraberliklerinin ballandıra ballandıra anlatılıp gösterilmesi, özentiye sebep oluyor. Gerçek hayatta kesinlikle tasvip edilmeyecek olan rezil ve yasak ilişkiler, ekranlardan seyredile seyredile insanlara normal gelmeye başlıyor. İşte ekranlardan yapılan bu manevi tahribat, aile değerlerine yönelik bu saldırılar büyük sarsıntılara, toplumda bir bozulma ve dejenereasyona sebep oluyor. Netice olarak bunlar aile yapısını tarumar ederek boşanmayı da tetikliyor.

Tabi bunun yanında yapılan yanlış evlilikler, kadının ekonomik özgürlük kazanması, şiddet, internet ve sosyal medya ortamındaki bir takım sanal arkadaşlıklar vb. de boşanma olaylarında etkili olduğu uzmanlar tarafından ifade ediliyor.

Hulasa-i kelim aslında boşanmaların esas sebebi **manevi boşluktur**. Maneviyat olmadı mı huzursuzluk, stres, bunalım ve şiddet olur. Neticede insan ruhunda bir çatırdama ve çöküş başlar. Böylece her şey çatırdayıp çöker, tabi aile mefhumu da...

Huzurlu bir aile için Efendimiz (Sallalahü Aleyhi ve Sellem)’i örnek almalı

Aslında İslam’ı gerçek manada bilsek, Efendimizin aile hayatını kendimize rol model alsak o zaman

ne huzursuzluk kalır, ne stres ve bunalım kalır, ne de şiddet olur. Çünkü Onun hane-i saadetleri en mesud ve en huzurlu yuvaydı, buram buram saadet kokardı. Her hali ve davranışı bir zarafet ve incelik barındıran Peygamberimiz, “iyi bir eş nasıl olur, huzurlu bir yuva nasıl kurulur?” bizatihi örnek yaşantısıyla bizlere göstermiştir.

Allah-u Teala bir ayeti kerimede “**..Onlarla (eşlerinizle) güzel geçinin..**” (Nisa: 19) buyuruyor. Bakınız, kişinin eşiyle güzel geçinmesi, ona iyi davranması Rabbimizin bir emridir. İşte bu emri nasıl tatbik edeceğimizi de Efendimiz (Sallalahü Aleyhi ve Sellem)’den öğreneceğiz. O nasıl bir eşi, nasıl bir aile reisiydi, hanımlarıyla olan ilişkileri, davranışları nasıldı? İşte tüm bunlar, aslında aile saadetinin ve mutluluğunun birer şifresidir.

Efendimiz (Sallalahü Aleyhi ve Sellem)’in aile hayatına baktığımızda merhameti, şefkati, anlayışı, nezaket ve inceliği görüyoruz. Onun aile hayatı son derece muntazamdı. Ailesiyle birlikte olduğunda onlarla oturur, bir arkadaş gibi sohbet ederdi.

Hal ve hatırlarını sorar, şakalaşır, gönüllerini hoş ederdi. Eşlerine saygı duyar, haklarına riâyet eder ve son derece nazik davranırdı. Hatta gece ibadet etmek istediği zaman bile; “**Ya Aişe! Bu gece Rabbime ibadet etmek için bana izin verir misin?**” diyerek, eşinden izin alma inceliğini gösterirdi. İşte Efendimiz eşlerini böylesine önemser ve onlara karşı gayet hassas davranırdı.

Hız. Aişe (Radiyallahu Anha)’dan rivayet edildiğine göre; “**Peygamberimiz ev işlerinde eşlerine yardım eder, evi süpürür ve çeşitli hizmetler görürdü.**” Evet yanlış okumadınız, Kainatın Efendisi evde eşine yardım ederdi. Ama şimdilerde maalesef bunun adı kılıbıklık oldu değil mi?.. Sen bunun adını ne koyarsan koy, madem Resulullah bunu yapmış, öyleyse bunun adı Sünnettir. O halde, ev işlerini yapmak her ne kadar kadının görevi olsa da, Resulullah’ın bir sünnetini yerine getirmek niyetiyle de olsa, erkekler eşlerine ev işlerinde (becerebildiği kadar) yardımcı olmalıdır.

Efendimiz eve geldiği zaman yiyecek istemez, etrafı araştırıp yiyecek bulmaya çalışmazdı. Bir şey getirilirse yer, getirilmezse istemezdi. Zaten çoğu zaman evde ocak yanmazdı. İşte Efendimizin yemek konusundaki tavrı böyleydi.

Ama şimdi öyle kötü huylu adamlar duyuyoruz ki; “yemek niye tuzsuz”, “sofrada niçin salata yok” veya “yemek niye gecikti” gibi basit sebeplerden dolayı kıyametler koparıyorlarmış. Çok yazık ... Bu erkeklik midir?.. Sen boş ver yemeğin gecikmesini, evinde günlerce ocak yanmadığı zaman bile mübarek ağzını açmayan bir peygamberin ümmeti, nasıl oluyor da böylesine basit sebeplerle bağırıp-çağırıyor ve eşinin kalbini kırıp-döküyor. Belki biraz ağır olacak ama bu ne erkeklige, ne de Müslümanlığa yakışmaz.

Kesinlikle tasvip edilmeyecek kötü huylardan biri de şudur; bazıları, başkalarına karşı gayet sakin, yumuşak ve naziktirler ama eve gelince ne hikmetse bambaşka insan olurlar. O yumuşak ve nazik adam gider, yerine sert, kaba ve asık suratlı mendebur biri gelir. Yani dışarıda kedi olan adam, eve gelince aslan kesilir. İşte bu tür insanlar hayırsız ve şerli kimselerdir. Rabbim böylelerine akıl-fikir, ailelerine de sabır ihsan eylesin.

Efendimiz (Sallâllhâhu aleyhi ve Sellem) bir hadisi şeriflerinde şöyle buyurmuştur:

“Müminlerin iman bakımından en olgunu, ahlâkı en güzel olanıdır. Ahlâkı en güzel olanınız da, kadınlarına en güzel davrananınızdır.”

Diğer bir hadisi şerifte ise:

“Sizin en hayırlılarınız, hanımlarına karşı hayırlı olanlarıdır.” buyurmuştur

Kadın sevildiğini duymak ister.

Erkek ailenin reisidir. Ailesinin rızkını temin eder, onları korur ve kollar, eşinin çoluk çocuğunun zarûri ihtiyaçlarını karşılar.

Peki erkeğin bunları yapması yani eşini yedirip giydirmesi mutluluk için yeterli midir?

Efendim bunlar zaten bir mecburiyettir, erkeğin görevidir. Lakin huzurlu ve mutlu bir evlilik için sadece bunlar kafi değildir.

Evlilikte saygı, sevgi ve muhabbet çok önemlidir. Kadınlar duygusal bir varlık olduklarından, sevgi sözcükleri onları etkiler, duygularını okşar. Dolayısıyla erkek hanımına olan sevgisini, ona duyduğu özlemi her zaman ifade etmelidir. Çünkü kadın sevildiğini duymak, bunu bilmek ister. Hatta peygamber hanımı bile olsa bu değişmez ...

Nitekim bir gün Âişe (Radiyallahu Anha), Peygamber Efendimiz'e sordu:

- Ya Resûlullah, bana olan sevgin nasıldır? Peygamberimiz:

- Kördüğüm gibidir, buyurdu. Aişe annemiz tekrar:

- Kördüğüm nasıldır? diye sorunca, Efendimiz:

- İlk günkü gibidir, diye cevap verdi.

Bu, Efendimizin eşleriyle arasındaki sevgi bağına ifade eden çok önemli bir diyalogdur.

Yani şöyle bir düşünelim; Efendimiz koskoca bir peygamber, batılın karşısına geçmiş en gür sesiyle Hakkı haykırıyor, tüm insanlığı cehalet karanlığından kurtarmak için adeta çırpınıyor. Ve bu arada eşi: “bana olan sevgin nasıldır?” diye soruyor. Böylesine büyük bir dava adamı olan Peygamber Efendimiz eşini önemsemezlik etmiyor. “Ya Aişe, bu nasıl soru?! Bizim derdimize, davamıza bak, bir de senin sorduğun soruya bak.” türünden sözlerle eşinin sorusunu geçiştirmiyor da, ona hassasiyetle cevap veriyor. Hatta ilk gün nasıl seviyorduyorsa hala öyle sevdiğini ifade ediyor.

Burada ümmetin tüm erkeklerine bir ders var. Madem Peygamber Efendimiz bile eşine sevdiğini söylüyorsa, hiç kimse “ayıp olur”, “bize yakışmaz” gibi bahanelere sığınıp, eşinden sevgi sözcüklerini esirgememelidir.

Mevla Teala bir ayeti kerimesinde şöyle buyuruyor:

“Sükûna ermeniz için size kendinizden zevceler yaratması ve aranıza sevgi ve merhamet koyması onun (kudretinin delillerinden) ayetlerindendir. Şüphesiz ki bunda düşünen toplumlar için ibretler vardır.”

Karı kocanın en çok ihtiyaçları olan şey, birbirlerine karşı sevgi ve merhametli olmalarıdır. Hani “nikahta keramet vardır” derler. İşte ayet-i kerime de buyurulduğu üzere, Mevla Teala eşlerin ihtiyaç duyduğu sevgi ve merhameti, adeta nikah hediyesi olarak onlara ikram eder. İşte bu sevgiyi tüketmemek lazımdır. Evliliğin ilk zamanlarında eşler arasında bir sevgi ve muhabbet vardır ya hani, işte onu kaybetmemek için elden gelen gayreti göstermek gerekir.

Erkek eşine zaman ayırmalıdır

Maalesef günümüzde, işlerinin yoğun olduğu bahanesiyle ailesine vakit ayıramayan pek çok insan var. Şunu altını çizerek söylemek istiyorum ki; eşiyle, çocuklarıyla yeteri kadar ilgilenmeyen, onlara vakit ayırma konusunda gerekli hassasiyeti göstermeyenler çok büyük bir kayıp içindedirler. Hatta büyük dava adamı bile olsalar, şayet ailesine vakit ayırmıyorsa onlar da öyledir. Zira Peygamber Efendimizden daha büyük dava adamı mı vardı ki, O bütün insanlığı kurtarmak gibi büyük ve meşakkatli bir görevi yüklenmiş olmasına rağmen, eşlerine vakit ayırmış, onlarla oturup konuşmuş, şakalaşmış, üzüntülü anlarında onları teskin edip üzüntülerini paylaşmayı bilmiştir.

Hani anlatılır; Osmanlı döneminde bir müderris evlenmiş. Fakat bu müderris kitaplara çok düşkün olduğu için, kitaplardan başını kaldırıp da hanımıyla meşgul olmaya pek vakit bulamazmış. Tabi kocasının bu ilgisizliği kadının canına tak etmiş. Yine bir gün kocası kitaplara meşgul oluyorken:

- Efendim acaba ne yapıyorsunuz? diye sormuş. Kocasını kitaptan başını kaldırmadan

cevap vermiş:

- (Bir lugat kitabı olan) “**Vankulu**”na bakıyorum. Bunun üzerine hanımı cevabı

yapıştırmış:

- Efendim onu bırakıp biraz da “**Ben kulu**”na baksanız.

Evet, kadınlar kocalarından ilgi ve alaka beklerler. Zaten bu onların hakkıdır da ... Onun için erkek hanımıyla ilgilenmeli, onunla oturup konuşmalı ve ona zaman ayırmalıdır. Hatta arada bir telefon edip halini hatırını sormak, bir ihtiyacı olup olmadığını öğrenmek bile onu mutlu edecektir.

Efendimiz bir hadisi şeriflerinde şöyle buyurmuşlardır:

“Nefsinizin, ailenizin ve her hak sahibinin, üzerinizde hakkı vardır. O halde her hak sahibine hakkını verin!”

Erkekler de eşlerine karşı süslenmelidir

Bazı erkeklerin pek önemsemediği fakat kadınların çok ehemmiyet verdiği konulardan biri de, erkeklerin hanımına karşı süslenme meselesidir.

Bu konuda İbni Abbas (*Radiyallahu Anhüma*)’nın şöyle dediği rivayet edilir:

“Eşim benim için süslendiği gibi ben de onun için süslenirim.

Nasıl ki kadının kocasına karşı süslenmesi gerekiyorsa, erkeğinde hanımına karşı süslenmesi gereklidir. Nitekim Camiu’s-Sağir’de geçen bir hadisi şerifte Efendimiz şöyle buyuruyor:

“Elbisenizi yıkayınız. Saçınızı düzeltiniz. Dişlerinizi misvaklayınız. Temiz olmaya ve güzelleşmeye çalışınız. Zira İsrailoğulları böyle yapmadığı için kadınları zinaya düştüler.”

Demek ki, erkekler de eşlerine karşı temiz ve düzensiz olması gerekiyor. Eğer erkek hanımını ihmal eder, ona ilgi ve alaka göstermezse; hanımının karşısına hep saç-sakalı dağınık bir şekilde çıkar, güzel esanslar-kokular sürünmezse; adamın bu dağınık ve pasaklı hali hanımını kendinden soğutabilir. Efendimizin hadisi şerifte işaret buyurduğu üzere, Allah muhafaza kadının gözü dışarıya da kayabilir.

Hz. Ömer (*Radiyallahu Anh*) şöyle buyurmuştur:

“Hanımlarınız için süslenin. Şüphe yok ki, onların sizin için süslenmelerinden nasıl hoşlanıyorsanız, onlarda sizin kendileri için süslenmenizden hoşlanırlar!”

Efendimiz eşlerine bir kere bile el kaldırmamıştır

Evliliklerde zaman zaman problemler olabilir, tartışmalar çıkabilir. O zaman da sabretmek gerekir. Meseleyi fazla büyütmeden, şiddete başvurmadan akli selim ile meseleyi halletmek lazımdır. Şiddete başvurmak, dövmek bunlar çok yanlış şeylerdir. Karısını olur olmaz döven kimseler, karşısında Efendimiz’i bulacaklardır. Nitekim Efendimiz:

“Bir erkek hanımını döverse, kıyamette onun davacısı ben olurum.” Buyurmuştur.

Bir başka hadisi şerifte ise:

“Sizden biri hem karısını köle gibi döver, hem de akşam olunca utanmadan sarılıp yatar.” buyurmuştur.

Peygamber Efendimiz’in bir kere bile hanımlarına el kaldırdığı vaki değildir. Bunu beyan sadedinde Hz. Âişe (*Radiyallahu Anha*) şöyle demiştir:

“Allah Resûlünü, ne bir hizmetçiye ve ne de bir kadına vururken asla görmedim. O, mübarek eliyle hiç kimseye asla vurmamıştır.”

İnsan beşer bazen şaşar. Yani herkesin kendine göre bir hatası kusuru mutlaka vardır. Kusursuz olan yalnız Allah-u Teala’dır. Dolayısıyla evde hanımının da bazı kusur ve hataları olabilir. Bundan sebep bağırıp çağırmak, eşiyile küsmek uygun değildir. Yani eşine küstün onunla konuşmuyor, surat asıyorsun. Kafan estiğinde de kapıyı çekip gidiyorsun. Peki kadın nereye gitsin, kiminle konuşup dertleşsin?.. Zaten akşama kadar evde, dört duvar arasında seni beklemiş, sen de geliyorsun bir bahaneyle kıyametler koparıp sonrada küsüyor ve surat asıyorsun. Olmaz ... Bu tavır huzuru baltalar, mutluluğu zedeler.

Evet hatalar olabilir, eşler arasında kızmaca-bağırma belki olabilir ama küsmece-darılmaca olmamalıdır...

Efendimiz (Sallâllâhu aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

“Bir kimse karısına kin beslemesin. Onun bir huyunu beğenmezse, bir başka huyunu beğenir.”

Bu yüzden erkek, hanımının bir takım kusurlarını çoğu zaman görmezden gelmeli, onun iyi huylarını, meziyetlerini göz önüne almalıdır. Mesela; hanımı belki çok güzel olmayabilir ama tatlı dilli, güler yüzlüdür. Namusuna ve haysiyetine düşkün iffetli bir kadındır. Yemek yapmak ve evi temiz tutmak konusunda çok maharetlidir. İşte erkek eşinin bu gibi iyi taraflarına bakmalıdır.

Yine Hz. Ömer (Radiyallahu Anh) ile ilgili bir olayı anlatıp yazımı bitireyim.

Hz. Ömer’in hilafeti zamanında bir adam, bazı huylarını beğenmediği karısından şikayet için halifenin evine gelir. Tam kapıyı tıklatacak iken, içerden sesler geldiğini duyunca adam şaşırır. Çünkü Hz. Ömer’in hanımı, koca halifeye yüksek sesle bağırılmaktadır.

Buna rağmen Hz. Ömer ağzını açıp da tek bir kelime bile etmemiştir.

Adam çaresiz kalır. Çünkü karşısında herkesin titrediği Hz. Ömer, bütün hiddetine ve heybetine rağmen hanımı karşısında böyle ise, benim derdim nasıl çare bulabilir, düşüncesiyle kapıyı çalmak-

tan vazgeçip geri dönmeye karar verir ve tam ayrılacağı sırada kapı açılır...

Kapıyı Hz. Ömer açmıştır ve o adama sorar:

- Niçin geldin, niçin gidiyorsun?

- Ya Ömer! Ben karımın bazı huylarından şikâyet için gelmiştim. Fakat görüyorum

ki, aynı durum senin başında da var. Hal böyle olunca, kendi kendime: “Mü’minlerin Emiri’nin durumu hanımıyla böyle olunca, benim derdime nasıl derman olacak?” dedim ve bir şey sormadan geri dönmeye karar verdim.

Bunun üzerine Hz. Ömer adama şu nasihatı eder:

- Bak kardeşim, o benim evimin hanımıdır, çocuklarımla annesidir. Bizim

yemeğimizi yapar, çamaşırımızı da yıkar. Halbuki o bütün bunları yapmak zorunda değildir. Üstelik gönlümün harama meyletmesine engel olup cehenneme kalkan olur. Eh biraz yorulmuş da şimdi bana çatıyor. Bırak o kadar da söylensin!..

Yuvamızda huzuru ve mutluluğu yakalamak veya var olan huzuru kaçırmamak için elden gelen gayreti gösterelim. Sadık bir eş, şefkatli merhametli ve anlayışlı bir aile reisi olmaya çalışalım. Eşimize ve çocuklarımıza mutlaka zaman ayırıp, onlarla yakından ilgilenelim ve onları kesinlikle ihmal etmeyelim. Çünkü onlar bize Allah’ın birer emanetidirler.

Nitekim Efendimiz Veda hutbesinde şöyle فرمان buyurmuştur:

“Ey insanlar! Kadınların haklarını gözetmenizi ve bu hususta Allah’tan korkmanızı tavsiye ederim. Siz kadınları, Allah’ın emaneti olarak aldınız...”

İnşAllah bu konuya devam edeceğiz. Bu yazımızda erkekler olarak -tabiri caizse- önce çuvaldızı kendimize batırdık. Nasip olursa bir dahaki sayıda da hanım kardeşlerimize yönelik tavsiyeler konusunda yazı kaleme alırız.

Mevla Teala ailelerimize huzur ve saadet, ülfet ve muhabbet ihsan eylesin.

Fi Emanillah

AHİRET İNANCI OLMADAN İNSAN KEMALE EREMEZ

ALİ ULVİ UZUNLAR

Muhterem okuyucularım
Cenabı Hak ve Feyyazı mutlak
cümlemizi sıratı müstakimde daim
eylesin, sevdiği ve razı olduğu kulların zümresine
ilhak eylesin. Yaşadığımız müddetçe iman ve islam
üzere yaşamayı, hüsnü hatime ile çene kapamayı
cümlemize nasip eylesin.

Kıymetli okuyucularım

Kur'anı kerimin son cüzü kısa surelerden
ibarettir. 'Amme yetesaelün' diye Nebe süresin-
den başlar "minel cinneti vennas" la biter. Bu
cüzün ikinci suresi olan Naziat suresinin son ay-
etlerinden başlayarak üçüncü suresi olan Abese
suresi ile dördüncü suresini inşallah siz kıymetli
okuyucularımla dertleşeceğiz.

Bu surelerin çoğu Mekki'dir yani Mekke de nazil
olmuştur. Mekke de nazil olan ayeti kerimeler
ve sureler ağırlıklı olarak imani konularla ilgili ve
alakalıdır. İman olmadan inanç olmadan zaten
amelde olmaz.

Allah-u Teala'ya inanmadıkça, Ahirete
inanmadıkça, inanılması gerekenlere inanmadıkça
İnsan hayatını amelini yaşantısını Allah'ın istediği
gibi düzenlemesi mümkün değildir.

Hele insanlarda ahiret duygusu olmadıkça, ahiret
duygusu kemale ermedikçe insanın kemale ermesi
de mümkün değildir. Bu itibarla dertleşeceğimiz
ayeti kerimeler daha çok imani konularla alakalı,
insanı tefekküre sevk eden düşünceye sevk eden
ayeti kerimelerdir.

Hemen Naziat suresinde işleyeceğimiz ay-

eti kerimelerle beraber Rabimizin bizlere hangi mesajları verdiğine bir bakalım. Rabbimiz bizlere hangi ayetleriyle vaaz ediyor. Hangi ayetleriyle bizleri tefekküre sevk ediyor, aydınlatıyor?

Buyuruyor ki Allah (*Celle Celalühü*); Kullarım yaşadığınız bu hayat bir gün sona erecektir. Zira sizden önce yaşayan herkes vakti saati gelince ölmüştür ve gitmiştir. Siz de bir gün mutlaka öleceksiniz. En kıymetli olan insan fanidir.

Peki şöyle bir düşünelim... İnsanı diğer varlıklarla kıyasladığımız zaman; Ay insana hizmet eder, Güneş insana hizmet eder. Topraklar üstüyle altıyla insana hizmet eder. Tarla, mera da otlayan kuzu kendi adına otluyor gibidir ama aslında bizim için otluyordur. Yaptığı et bize ait, meydana getireceği süt bizim içindir, tüyleri derisi bizim içindir. Bunları hepsini biz kullanacağız, tarlada mer'a da otlayan inek, tosun görünüşte kendisi için otluyor, gerçekte sizin için bizim için otluyor, etinden biz istifade edeceğiz sütünden biz istifade edeceğiz, her şeyinden biz istifade edeceğiz.

Toprağın altındaki madenler kime hizmet ediyor? İnsana, toprağın üstündeki mahsuller kime hizmet ediyor? İnsana, şu ağaçlar yeşillikleriyle beraber etrafa saldıkları oksijenle beraber kime hizmet ediyor? Manzarası insanın gönlünü rahatlatıyor, ferahlatıyor. Etrafa saldığı oksijen temiz hava insanın işine yarar.

Biz farkında değiliz yolda yürürken sağımızdaki ve solumuzdaki ağaçlar yeşillikleriyle beraber biz insanlara hayat veriyorlar ve bizim etrafa serptiğimiz kötü havayı onlar temizliyor. Biz ne yapıyoruz temiz havayı içimize alıyoruz, içimizdeki kirli havayı dışarı veriyoruz.

Ağaçlar ne yapıyor? Bizim verdiğimiz kirli havayı içine alıyor temizleyerek dışarı veriyor. Yani ağaçla aramızdaki farkı görelim. Ağaçlar bize hizmet ediyor. Toprakların altı ve üstü bize hizmet ediyor.

Denizler kime hizmet ediyor? Balığıyla, incisiyle üzerinde yaptığımız seferle bizim hizmetimizdedir. Gökte ki yıldızlar bize, ay bize güneş bize, rüzgarlar, bulutlar herşey insana hizmet ediyor.

O zaman varlıklar içerisinde en değerlisi insandır doğru mu?.. Bu kainat insan için yaratıldı doğru mu?.. Doğru! Bu nispetle insan fani olduğuna göre

dünya fani değil midir? Bunca eşyanın tamamı insanoğluna yaratıldı, insanoğlu fani ise bu kainat fani olmaz mı? Her şeyin bir ömrü olduğu gibi dünyanın da bir ömrü vardır. Elbette insan ölüp yok olacaktır.

Ama yok olduktan sonra tekrar diriltilecektir. Tekrar diriltilecek insan ile aslı arasında bağlantı tamdır. İnsan sünnet olduğunda kendisinden ayrılan bir parça vardır. Ona varıncaya kadar insan diriltildiği zaman tam olarak diriltilecektir. Yani insan diriltildiği zaman sünnetsiz doğduğu gibi diriltilecektir.

Kıyamet suresinde Allah Azze ve Celle hazretleri buyuruyor ki; bir insanı diriltmek bir tarafa, parmak uçlarına varıncaya kadar, parmak uçlarındaki izlere varıncaya kadar, parmak izine varıncaya kadar insanı diriltmeye kadiriz buyuruyor.

Bir kağıdın üzerine parmak izi bassak, öldükten sonra çürüdüğünü varsayarsak, parmakta yok kemiklerimizde yok olsa, ahirette diriltilecek tekrar o kağıt üzerine bir parmak bassak ikisinin izi de aynıdır buyuran Allah (*Celle Celalühü*) insanları böyle toplamda ilk haline yakın yaratacak denmiyor, bütün özelliklerine varıncaya kadar, parmak izine varıncaya kadar tekrardan diriltileceğiz, ancak birinci yaratılış ile ikinci yaratılış arasında bir fark olacak, ilk yaratılırken fena için yaratıldık yani ölmek ve yok olmak üzere yaratıldık, ikinci kez yaratıldığımızda hayatımız ebedi olacaktır.

Dünya da bütün varlıklarda şu anda fena için yaratılmışlardır. Fakat kıyamet koptuktan sonra tekrar bu kainatın düzenini kuracak bu sefer ebedilik için kuracak. Şu anda herkes fanidir, Allah Bakidir. Kıyamet koptuktan, yeni bir düzen kurulduktan sonra yeni bir cennet ve cehennem ibraz edildikten ve insanda yeniden diriltildikten sonra artık yerlerde göklerde ebedidir. Hepsi baki olacak ancak Allahü teala onları baki kılacak... İnsan da ebedi olacak... Ne ihtiyarlama ne yeniden bir daha ölmek insan için söz konusu olmadığı gibi cennet içinde bir son, cehennem içinde bir son söz konusu değildir. Rabbimiz Azze ve Celle hazretleri bu büyük olaydan bahsediyor.

Peygamber Efendimiz (*Sallallahu Aleyhi ve Selam*)'e gelip soruyorlar:

“Kıyamet ne zaman kopacak, nasıl kopacak? İnsanlar nasıl diriltilecek?”

Cenabı Hak; Habibim onlar sana neden soruyorlar, hangi olayları soruyorlar, büyük bir haberden soruyorlar, kıyamet haberinden soruyorlar, kıyamet haberi gerçekten büyük bir haberdir. Kıyametin haberinin büyük oluşu, kıyametin kopuşu meydana gelişinde ilgi dışında kalacak bir avuç toprak yoktur. Yani dağlar havada halıaç pamuğu gibi uçtuğu, denizlerin karaların birbirine birleştiği, denizlerin tutuştuğu göklerin parçalandığı, yıldızların döküldüğü, güneşin sararıp döküldüğü, ayın parçalandığı gün söyler misiniz? Olayın dışında kalan ne var ki?

Bu söylediğim cümlelerle ilgili Kur'an da ne ayetler var. Denizleriyle ilgili dağlarıyla ilgili, yıldızlar ay ve güneşle ilgili neler var neler var. Bir yerde değil birçok yerde anlatılıyor. Bunları dile getirip söylemesi kolaydır. 7 şiddetinde bir deprem binaları yıkıyor. 8 şiddetinde ki bir depreme en sağlam binalar bile dayanmıyor.

Ne sekizi, ne sekseni, ne yüzü depremle ifade edilemez ki kıyametin zelzelesi...Büyük bir olaydır buyuruyorken Allah (Celle Celalühü), eğer bunu Allah söylüyorsa onun büyük ifadesini iyi anlamak lazım. Buyuruyor ki Rabbimiz Celle ve'ala hazretleri en büyük olay olan kıyamet gerçekleştiğinde, geldiğinde iki merhalesi var. Bir İsrafil (Aleyhisselam)'ın sura üfleyişi vardır. Birde artık yeryüzü değiştirilmiştir.

Cenabı Hakk yeni bir oluşum meydana getirmiştir. İsrafil (Aleyhisselam) ikinci sura üfleyişiyle insanlar diriltilmiştir. Ve ama herkes, bir kişi bile ihmal edilmeden bütün insanlar diriltilmiştir. Buyuruyor ki Rabbimiz; o büyük olay gerçekleştiğinde insanlar yaratıldığında o gün bütün insanlar dünya da ne yaptığını hatırlayacaktır. Şimdi ben size sorsam siz bana sorsanız deseniz ki "dün sabah kahvaltısında ne yediniz?" hele üç gün öncesini sorsanız hatırlamazsınız.

Peki bir senelik yaptığımız işleri bir aylık yaptığımız işleri iyilik ve kötülükleri hatırlamak ne mümkündür. Ama kıymetli okuyucularım yarın ahirette her birimiz bütün yaptıklarımızı o büyük olay gerçekleştiğinde, insanoğlu bütün yaşadıklarını ve yaptıklarını hatırlayacaktır. İnsana hatırlatan unsurlar da vardır amma Rabbimiz bizlere öyle bir zeka verecek ki, zekasıyla beraber silinmiş olan her şeyi hatırlayacaktır.

Çocukluğumuzdan itibaren kime ne iyilikler yaptık, kime ne kötülükler yaptıysak, ne zaman namazımızı aksattıysak, birilerinin hatırı için yanlış sözler söylediysek, haram lokmaya el uzattıysak, birilerinin gönlünü kırdık, anamıza babamıza saygısızlık yaptık, eşimize haksızlık yaptık, çocuğumuza yanlışlık yaptık veya iyilik ve güzellik gerçekleştirdik. Birisiyle bir yerde konuşma yapmışızdır, konuştuklarımızı unutmuşuzdur ama orada bütün konuştuklarımızı hatırlayacağız, insanoğlu geçmişle alakalı hiçbir şeyi artık hatırlamıyorum diyemeyecektir, gerçekten hatırlayacaktır.

Bir bantın içerisinde yada CD nin içerisine koyduğunuz bir bilgiyi 20 sene sonra 30 sene sonra aynen canlı canlı seyrede biliyorsunuz. Allah (Celle Celalühü) insanın zihnini zekasını öylesine pırıl pırıl çalıştıracak ki, bütün yaptıklarımız hatırımıza gelecektir. Biz tevbe istiğfar ederken bile rastgele tevbe ederiz yaptıklarımız hatırımıza gelmeden yani canı gönülden değil aşk ile değil...

Halbuki günahlarımız ve suçlarımız gözümüzün önüne gelse var ya, belki tövbe ederken ağlar gözyaşı döker hıçkıra hıçkıra yalvarırız, onlar gözümüzün önüne gelmediği için her şey dümdüz geliyor bize... İçki içen insan sarhoş olur ve ona her şey dümdüz gelir. Elhamdülillah biz içmedik bilmiyoruz ama duyduklarımız öyledir. Nasıl içki, sarhoş edip etrafı dümdüz gösteriyorsa her haramda insanı sarhoş eder, içkinin sarhoşluğunu herkes görür, haramın sarhoşluğunu herkes görmez.

Nasıl sarhoş eder insanı haramlar? Sarhoş olan kişi nasıl eğriyi ve yanlış ayırd edemiyorsa işte aynen öyledir. Haram yiyor yalan konuşuyor halbuki her birisi, insan için bir felakettir. İnsan ahirette karşılığına gerçekten iman etse ve hissetse durum farklı olur. Tövbe de rastgele anlaşılmayan bir estağfirullah sözcüğü olmazdı...

Muhterem okuyucularım

Nebe süremizin baş kısmında kıyamet haberini, üzerinde kafirlerin tereddüt ettiğini, yeryüzündeki bizim için olan nimetleri ve bunların fonksiyonlarını, bunlar yokmuş gibi hareket etmenin cehenneme doğru acı bir son hazırlayacağını özetlemiş olduk. Rabbim ayetlerini hakkıyla anlamayı ve yaşamayı nasip eylesin.

Selam ve dua ile...

Yüreklerle Seslenmenin Adıdır

Lalegül

Bir kişinin hidayetini vesile olarak Allah Rızasını kazanmak istiyorsanız dünyanın her tarafından sohbetlere ulaşmak için bu adresleri insanlara ulaştırınız.

Canlı yayın linki: <mms://yayin5.canliyayin.org/Lalegulfm>
Uydu frekans/ Türksat 3-C 12653-4444 Fec 5/6 Dikey / 0212 621 11 15

“Sohbet Geleneği Yeniden Canlanıyor”

Gönül Sohbetleri

Ahmet Mahmut Ünlü

Perşembe-Cuma 20.30

Cuma (T) 10.00

Cumartesi (T) 10.45

Güldeste

Mustafa Özşimşekler

Çarşamba 20.30

Perşembe (T) 10.00

Haftanın Sohbeti

Abdülmetin Balkanlıoğlu

Pazartesi 20.30

Salı (T) 10.00

Millî ve Manevî Değ.

Mehmet Talû

Salı 20.30

Çarşamba (T) 21.00

Hadis Dersleri

Ali Ulvi Uzunlar

Pazar 20.30

Pazartesi (T) 10.00

Birebir

Fatih Kalender

Perşembe 12.00 17.00

Cumartesi 21.00

Kürsüden Gönüllere

M.Tahir Büyükkörükçü

Cuma 12.00

Cuma (T) 17.05

Huzura Doğru

Ş. Bayram Ali Öztürk H.

Salı 12.00

Salı (T) 17.05

İrfan Sohbetleri

M. Zavendikli Mustafa H.

Pazartesi 12.00

Pazartesi (T) 17.05

Unutulmayan Sohbetler

M.Timurtaş Uçar H.

Çarşamba 12.00

Çarşamba (T) 12.00

Süleymaniye Dersleri

Prof. Cevat Akşit H.

Haftaiçi 06.30

Her Gün

Medine Sohbetleri

M. Medineli Osman H.

Pazar 12.00

Pazar (T) 17.05

Tüm sohbetlerin detaylı yayın gün ve saatleri lalegulfm.com'da.

Osmangazi Caddesi 2/1 Sokak No 1 Kat 6
Yılmaz İŞ Merkezi Tabya - Bağcılar / İSTANBUL
0212 621 1115 - bilgi@lalegulfm.com

İstanbul 88.4
Sakarya 88.4
Tekirdağ 88.3

LalegulFM

LalegulFM

RIZIK ENDİŞESİ OLMAYAN ÇİTALAR

Prof. Dr. VOLKAN TUZCU

Son yıllarda çitalar ile ilgili yapılan araştırmalar, bilim adamlarını şaşırtmaya devam ediyor. Dünyaca meşhur Nature adlı bilimsel derginin Haziran 2013 sayısı bu konuyu ele almış.

Vahşi çitalar için hız testi adlı makalede ve derginin aynı sayısının başka bir makalesinde bu konu derinliğine işlenmiş. Daha önce yapılan araştırmalar çitaların 105 km/saat gibi muazzam bir hıza ulaşabildiğini göstermişti. Bu profesyonel bir atletin ulaşabildiği hızın yaklaşık 2 katı.

Aylar süren yeni araştırmada çitaların sadece hızlılığı değil, aynı zamanda manevra kabiliyeti de incelenmiş. Ani dönüşleri ve ani duruşları ile

bir yaratılış harikası örneği veren çitaların bu muazzam kabiliyetleri için 120 watt/kg gibi çok büyük bir enerji harcadıkları anlaşılmış. Bu enerji dünya şampiyonu olan bir profesyonel atletin harcadığı enerjinin yaklaşık 4 katı.

Çitaların bu enerjiyi karşılayabilmek için çok fazla oksijen tüketmeleri gerekiyor ve bu nedenle oldukça büyük akciğerlere sahipler. Araştırmacılar çitaların hızından ziyade, manevra kabiliyetlerinden çok etkilenmişler.

Çitalar uzun kuyruklarını uygun şekilde kullanmaları sayesinde ani manevraları yapıyorlar. Ayrıca kendilerine özgün çok esnek bağlar içeren omurga yapısı da yüksek hızlara ulaşabilmelerinde önemli rol oynuyor.

Çitalar aslında çok nazik ve ince yapılı hayvanlar. Aslında, aslanlar ve diğer bazı vahşi hayvanlar kadar güçlü pençeleri yok. Onların en önemli ve üstün kabiliyetleri, hız ve çeviklikten ibaret. Onların bu üstün kabiliyeti de hayatta kalmaları için son derece kritik.

Avlarını yakalayabilmek ve yavrularını besleyebilmek için her gün bu kabiliyetlerini kullanmak zorundalar. Ancak bu kadar yüksek bir enerjiyi harcamak doğal olarak büyük bir enerji ihtiyacını da doğuruyor.

Çitalar hızları ve çeviklikleri ile avlarını yakalayabiliyorlar. Ama tabii avlarını da her zaman başarı ile yakalamaları mümkün de olmuyor. Bu arada her av denemesi, kısa da sürse onlar için büyük bir enerji kaybı anlamına geliyor. Eğer bu enerjileri tükenmeden avlarını başarı ile yakalayamazlar ise, açlık ve yavrularını doyuramama tehlikesi ile karşı karşıyalar.

Bilim adamları çitaların neredeyse her gün bu hassas sınırdaki yaşadıklarını tespit etmiş. Her zaman yeterli avken elde edemeyen çitalar bazen neredeyse son enerjilerini kullanarak avlarına ulaşabiliyorlar. Bütün bu hassas ve sınırdaki giden yaşamlarına rağmen çitalar nedense rızık endişesi işaretleri göstermiyor.

Örneğin geceleri rahat rahat uyuyabiliyorlar. Başarısız bir av denemesi sonrası belki de hayatta kalabilmeleri için geriye kalan ve en fazla 1-2 av denemesinden sonra tamamen tükenecek kadar az enerjileri kaldığı zaman bile kendilerine Rableri tarafından verilen bu kabiliyetlerini, isyan etmeden son sınırına kadar kullanıyorlar.

Çitaların bu kadar sınırdaki devam eden hayatlarına rağmen tabiiatta açlıktan ölen çitaya da pek rastlanmıyor.

Aslında buna benzer durumlara doğada sık rastlanabiliyor. Hayvanlar genelde her gün o günün ihtiyacı için mücadele veriyor ve ertesi günün

rızık endişesi onlarda bulunmuyor. Yeni bir güne başlayınca, yavrularını ve kendilerini doyurmak için kendilerine farklı farklı verilen kabiliyetlerini kullanarak rızıklarına erişebiliyorlar.

Kendi ruhundan üfleterek ve yarattıklarının en üstünü olarak Ademoğlunu yaratan Rabbimiz, bizim için yaratılan bu dünya ve içindekileri bile rıziksız bırakmazken, bizler rızıkın Allah (*Celle Celalihü*)’dan geldiğini bildiğimiz ve yukarıda verilen ibret örneğinde gördüğümüz gibi örneklerin içinde yaşadığımız halde, neden sürekli rızık endişesi içinde yaşıyoruz?..

Hz. Ebubekir’ in bir sefer öncesi tüm malını tasadduk ettiği zaman Peygamber Efendimiz (*Sallallahü Aleyhi ve Sellem*)’ in geriye ailesi için ne bıraktığını kendisine sorduğu zamanki cevabı: “Allah ve Resulünü bıraktım” olmuştu.

Bizler tabii ki teslimiyet noktasında Hz. Ebubekir’den çok uzak bir noktadayız. Ama en azından içinde yaşadığımız dünyadaki teslimiyet örneklerini, tabiiatta bol miktarda bularak biraz olsun tefekkür etmek ve ibret almak mümkün.

Sonsuz bir hayat yolculuğunda uğrak noktası olan dünyada, gereksiz rızık endişesi ve gereğinden fazla dünyaya bağlanmaya çalışmak yerine, daha çok ahiret hayatımıza yönelik rızık biriktirmek için çaba harcamak zorundayız.

KADİR MISIROĞLU İLE İSLAM DÜNYA GÖRÜŞÜYLE ALAKALI BİR MÜLAKAT

A- DÜNYA GÖRÜŞÜ NE DEMEKTİR?!

Dünya Görüşü, insan aklına gelebilecek her suâle kendi içinde tezada düşmeksizin cevap verebilen bir görüş demektir. Buna göre, böyle bir görüşte aranacak temel vasıflar ikidir:

a- Şümûl,

b- Tezadsızlık.

Bir dünya görüşündeki kıymet hükümlerinin şümûlü için bir sınır tasavvur olunamaz. Çünkü, o hayat ve Kâinat'ın kâmil bir izâhı iddiasında olduğundan akla gelebilen hiçbir suâli cevapsız bırakamaz. Ancak ihtimaller sonsuz olduğundan her ihtimale göre cevaplar verilerek nihâyete

ulaşılması da imkânsızdır.

Buna göre bir dünya görüşünden beklenen her ihtimali kucaklayabilecek umûmî prensiplere (umdelere) sâhib bulunmasıdır. Bu prensiblerin miyar olarak kullanılması sûretiyle ortaya çıkacak kıymet hükümleri manzûmesinin “hak” veya “bâtıl” olması da önemli değildir. Beklenen sâdece şümûl ve tezadsızlıktır!.. Zira “hak” vak’alar ve keyfiyetleri mizan ederken temel ittihaz edilecek umdelere göre taayyün edeceğinden onun herkese göre başka bir muhtevaya izâfe olunması kaçınılmazdır!..

Diğer taraftan şu husus da ifâde edilmelidir ki, dünya görüşünce mevcut olması gereken şümûl sırf mevzu ve muhteva itibariyledir. Yoksa inanan ve tatbik edenlerinin sayısında Dünya çapında bir genişlik beklenmez.

Hatta hiçbir taraftarı olmasa bile bir görüş hayat ve kâinatı tezadsızlık bir sûrette izâh edebiliyorsa o bir “**Dünya Görüşü**”dür. Tıpkı hiçbir tâbii olmayıp sırf kitaplarda kalmış bazı hak mezhepler gibi!..

B- İSLÂM DÜNYA GÖRÜŞÜNÜ, DİĞERLERİNDEN

AYIRAN HUSUSLAR

“**İslam Dünya Görüşü**”nü sâir dünya görüşlerinden ayıran iki husus vardır:

a- İlâhîlik

b- Dualistlik

İslâm Dünya Görüşü'nün vâzı Cenab-ı Hak'tır. Bu yüzden o, “**beşerî**” değil “**ilâhî**” bir kıymet hükümleri sistemidir. İslâm'dan gayri semâvî dinler, meselâ Hıristiyanlık veya Müsevîlik hayat ve Kâinat'ın ancak bir kısmını tanzim ve izâh eylediklerinden onlar menşe' itibariyle ilâhi iseler de şûmullerindeki noksanlık sebebiyle bir dünya görüşü değildirler. Bu hususta İslâm tektir!.. İslâm'a nazaran beşerî irâdeler, ilâhî irâdeye muvâzî (paralel) bir sûrette izhâr edilmedikçe meşrû olamazlar!.. İslâm Dünya Görüşü'ne inanıp bağlanmanın ilk ve en ehemmiyetli neticesi budur!..

İslâm Dünya Görüşü'nü başkalarından ayıran diğer bir husus da “**düalistlik**”tir. Zira İslâm'a göre bu âlem'i mümkün kılan hususlardan biri de zıtlıktır!.. Zıddı olmayan bir şey kabil-i idrak değildir!.. “**Vücut**”un karşısında “**adem**”, “**hüsn**”ün karşısında “**kubh**” (*çirkinlik*), “**hayır**”ın karşısında “**şer**” vardır. Varlıkların sonsuz teselsülü içinde her şey zıddı veya mütenâzırı ile kaaimdir!.. Erkek-dişi, ruh-beden, Dünya-Ukba, soğuk-sıcak, ilim-cehil gibi!.. Bunlar, sonsuza kadar sayılabilir!..

Bazı görüşler birçok sebebi teke ircâ ederler. Bunlara “**monist**” görüşler denir. **Materyalizm** ve **Froydizm** gibi...

İslâm Dünya Görüşü'nün bu, nev'i şahsına münhasır (orjinal) vasıflarından maâda, başka görüşlerde de bulunabilen birçok diğer husûsiyeti daha vardır.

Bunları mevzuumuzla alâkaları olmadığı için burada ayrı ayrı şerh ve izâh etmek ihtiyacını hissetmiyoruz.¹

Ancak İslâm Dünya Görüşü'nün sâir beşerî telâkkilere nazaran üstünlüğünü ortaya koyan birkaç husûsa dikkati çekmekle iktifa edeceğiz:

1- Beşerî telâkkilerin vâzı,aklı da ilmî de, her türlü selâhiyet ve iktidarı da mahdud olan bir insanken, İslâm Dünya Görüşü'nün vâzı Cenab-ı Hak'tır!.. Artık ikisi arasındaki nispetlilik üzerinde konuşmak abes değil midir?!

2- Beşerî telâkkiler ilâhî olan İslâm Dünya Görüşü'nü “**nass**”a dayanmakta olması sebebiyle dogmatiklikle itham edegelmişlerdir. Hâlbuki O, nakli olmasına rağmen her yeni icâb ve ihtiyacı değerlendirebilmek için “**ictihad kapısı**” diye bir kapı ihdas ile müstakbel gelişmeleri de kucaklamak imkânını ortaya koymuştur. Hangi beşerî telâkkide böyle bir esas mevcuttur!..

Şu memlekette, darağaçları sâyesinde gerçekleşmiş inkılâpların hür tenkidine müsaâde etmeyen kanûnî müeyyideler dehşetli bir taassubun fiilî delilleri değil midir?!. Bir kimse isterse müslüman olur, isterse olmaz!.. Bu hususta tamamen hürdür!.. Acaba Kemalist olup olmamak da öyle midir?!. Sırf gönlünüzde antikemalist olabilirsiniz!.. Bu hisler dışı vuruldukça inkılâbın kılıcı başınızın üstünde parıldamaya başlar!..

Bir fâninin irâdesi ile bütün gelecek nesilleri bağlamak (hem de kanun zoruyla) hayatın dinamizmine meydan okuyarak inatlaşmak ne çirkin ve gülünç bir taassuptur!..

Hangi “**nass**”a bağlı sistemde bu ölçüde katı bir anlayış mevcuttur?!

3- İslâm'da en mükemmel davranışlar için, başka sistemlerde mevcut olmayan bir fiilî kıstaslar manzûmesi vardır: Ef'al-i Peygamberi!..

Cenab-ı Hak yüce peygamberini bir cemiyet içinde en âciz bir ferd olan “**yetim çocukluk**”tan

¹ İsteyenler, bu hususta tafsilât için “**İslâm Dünya Görüşü**” (İstanbul, 2008) isimli eserimize bakabilirler.

en üst kademeye yani devlet reisliğine kadar bütün merhâlelerden geçirek yükseltmiş ve böylece her meslek ve seviyedeki insanlar için fiilî kıstasların ortaya çıkmasını te'min buyurmuştur.

Diğer taraftan, “**Hadîs**” ve “**Siyer**” ilimleri, “**nakdû'r-ricâl**” denilen bir yardımcı ilimle te-chiz olunarak, Peygamber hakkındaki haberlerin güvenilirliği sağlanmıştır. Nakdû'r-ricâl, Peygamberimizin söz ve hareketleri hakkında rivâyette bulunan kimseleri bu rivâyet dışında,

a- Ahlâkça,

b- Hâfızaca,

c- Zekâca,

tahlil edip hükme bağlayan bir ilimdir. Henüz tarih ilmi bile bu mükemmelliğe kavuşabilmiş değildir!..

4- Her görüşün gerçekleştirmek istediği bir esas gâye vardır. O'nun muhtevâsındaki kaideler hep bu gâye ile alâkalıdır. Muhtevâyı, müdür fikir demek olan bu aslî hedef ve bunun neticesi olan temel umdeler (prensipler) şekillendirir!..

Bu ölçü ile bakıldığında İslâm Dünya Görüşü'nün insan şeref ve haysiyetine nazaran en azametli bir gâyeyi ortaya koymuş olduğu görülür: “**Vâsıl-ı ilallâh**” olmak!.. Cenab-ı Hakkı müteâl (en mükemmel) olarak tavsiftten sonra, ruh ve bedenden ibâret olan insanı O'na ulaşıncaya kadar bir tasfiye ve terakkiye memur kılmak!.. Dünya ve Ukba saâdetini o hayâl edilemez kemalât ufuklarında aramak!..

Böyle muazzam bir gâyeye göre yönlendirilmek, insanoğluna en büyük bir şeref ve değer izâfe etmek değil de nedir?! Peki böyle azametli bir gâye ne sûretle gerçekleşebilir?!.

a- Halâ-yı bâtın,

b- İçtimâî nizam.

Halâ-yı bâtın, iç dünyanın temizlenmesi demektir. Bu da iman ve âmâl-i salihâdan sonra takvâ yolundan yürünerek ruhun merhale merhale tasfiyesidir ki, bunun tafsilâtı burada mevzuumuz hâricidir.

İçtimâî nizam ise, sulh ve sükûnun te'mini, hayat ve inancın korunması, nesil ve ulvî bir dâvânın temâdisi gibi hayatî ehemmiyeti hâiz hususların sağlanması için “**İslâm Dünya Görüşü**”nde en ehemmiyetli bir mes'ele teşkil eder. İçtimâî nizamda siyâsî hiyerarşi ve O'nun zirve noktası olan Devlet Reisliği, İslâm'da Hilâfettir!.. Peygamber vekillği demek olan Hilâfet'i islâmî idârenin vazgeçilmez bir müessesesi kılan hususlar şöylece hulâsa edilebilir:

İslâm, bütün insanlığı bir tek babanın çocukları tarafından teşkil edilmiş geniş bir âile gibi telâk-ki eder.¹ Onlar arasındaki farkı sadece “**îman**” ve “**takvâ**”ya inhisar ettirir. Dâveti ise, bütün beşeriyete şâmidir. İslâm'da Allah, “**Rabbü'l-âlemîn**” olarak anılır!..

Fahri Kâinat efendimiz ise, “**âlemlere rahmet**” olarak gönderilmiştir.² Bu sebeple hitab ve dâveti bütün insanlığa şâmidir. Beşeriyet, tekmil âzâsı ile O'nun -tâbir câizse- sulta-yı nübüvveti altındadır. Bi'setinden itibâren kıyâmete kadar devam edecek olan bu husus, bütün insanları O'nun ümmeti kılmıştır. Mes'ud dâvetine icâbet edip imân dâiresine girenlere “**ümme-i icâbe**” denilir ki, “**Ümme-i Muhammed**” sözünden evveliyetle bu kısım anlaşılır. Fakat O'na inanmak şerefinden mahrum kalanlar da dâvetine muhatab olmak yönünden “**ümme-i gayr-i icâbe**” veya “**ümme-i dâvet**” adını alırlar. Zira zaman, nübüvvet selâhiyet ve iktidarı bakımından, kıyâmete kadar Hâlık-ı Zülcelâl tarafından O'na tahsis edilmiştir. Bu durum, İslâm'a âlemşümûl bir karakter kazandıran âmil-lerin başında gelir.

İslâm'da hâkimiyet kayıtsız şartsız Allah'a mahsustur. Kur'ân-ı Kerîm'de bu rakib kabul etmez hükümler ilân eden pek çok âyet-i celile mevcuttur.³ İslâm'da gâye, Hakk'ın emir ve irâdesini

1 “Ey insanlar, hakikat biz sizi bir erkekle bir dişiden yaratık. Sizi (sırf) birbirinizle tanışmanız için büyük büyük cemiyetlere, küçük küçük kabilelere ayırdık. Şüphesiz ki; sizin Allah nezdinde en şerefli olanıdır. Hakikat Allah her şeyi bilen, her şeyden haberdar olanıdır.” (el-Hucurât Sûresi, âyet 13)
“el-Halku iyâlullah” yani “Halk (insanlar), Allâh'ın hâne halkı gibidir.” (Hadîs-i Şerîf)

2 “Biz, seni (Habîbim) âlemlere (başka bir şey için değil), ancak rahmet için gönderdik.” (el-Enbiyâ Sûresi, âyet 107)

3 Birkaç misâl vermek gerekirse:

“Göklerin ve yerlerin hükümlerini Allâh'ındır. Allah her şeye hak-

kuvveden fiile çıkarmak yâni gerçekleştirmek ve yürütmektir. Bunu temin için de kendini kabûl ettirmiş bir sulta (otorite) lâzımdır. İşte bu ihtiyaç devleti zarûrî kılar.

Cemiyeti, alâmerâtibihim (hiyerarşik bir sûrette) taazzuv etmiş bir emir ve nehiy mekanizmasının mevcudiyeti nizâm ve intizama sokar. Bundan mahrumiyet yani anarşi, **“Fitne katilden beterdir.”**¹ meâlindeki âyet-i kerime ile reddolunmuştur. Çünkü İslâm’da aslanan sulh, sükûn, nizam-intizâm ve adâlettir. Bunlar, ancak gerçek bir devletin varlığıyla kaaimidir. Bu sebeple- dir ki, insanlara Allah ve Resûlüne itaatin hemen arkasından **“ulu’l-emr”**e itaat emredilmiştir.²

İslâm, devlete hikmet-i vücûdu mefkûre olan bir siyâsî vâkıa nazarı ile bakar. Bu sebeple, insanlar, **“inanamlar”** (mü’minler) ve **“inanmayanlar”** (kâfirler) olmak üzere ikiye taksim olunur. İnanmayanlar, aralarındaki çeşitli farklılıklar nazar-ı itibâre alınmaksızın bir ve beraber telâkki edilir.³ Buna mukâbil inananlar da tek bir **“üm-met”** (millet) teşkil ederler.⁴ Hatta aynı siyâsî câmia içinde bulunmasalar bile, İslâm nazarında tek bir **“üm-met”** (millet) sayılırlar.⁵

İslâm’da devleti sevk ve idâre edenlerin kullandıkları sulta(otorite)nün menşei ilâhîdir. Kadîm İslâm müellifleri bu otoritenin ilâhî vâhye mazhar olan peygamberler vasıtasıyla teselsül edip gelen vekâlet olduğu hususunda müttefik- tirler. Şu hâle nazaran Dünya ve Âhîret’in yegâne hükümrânı (sultanı) olduğu kabul edilen Allah, sultasını (otoritesini) insanlara emânet etmiştir.

kıyla kaadirdir.” (Âl-i İmran Sûresi, âyet 100)

“Göklerde de, yerde de büyüklük ancak O’na mahsustur. O mutlak kaadirdir,yegâne hüküm ve hikmet sâhibidir.” (el-Câsiye Sûresi, âyet 37)

“(Habibim) de ki: “Ey mülkün sâhibi olan Allah! Sen mülkü kime dilerse ona verirsın, mülkü kimden dilerse ondan alırsın. Kimi dilerse, onun kadrini yükseltir, kimi dilerse onu alçaltırsın. Hayır, yalnız senin elindedir. Şüphesiz ki; sen her şeye hakkıyla kaadirsın.” (Âl-i İmran Sûresi, âyet 26)

1 el-Bakara Sûresi, âyet 217.

2 “Ey iman edenler!.. Allâh’a itaat edin. Peygambere ve sizden olan emir sahiplerine de itaat edin...” (en-Nisâ Sûresi, âyet 59)

3 “Küfür bir tek ümmet (millet)tir.” (Hadîs-i Şerîf)

4 “Onlar, diğer insanlar karşısında tek bir ümmet teşkil ederler.” (Hadîs-i Şerîf)

5 İslâm nazarında “üm-met”le “millet” arasında bir dîni ve siyâsî istilah olmak itibarıyla hiçbir fark mevcut değildir. Ancak bu kelimelerin yüklendikleri mânâ, bugünkü sosyolojik telâkkilerin onlara atfettiği mânâdan tabiatıyla farklı bulunmaktadır.

Devleti idâre edenler, bu iktidarı O’nun emrettiği şekilde kullanmaya mecburdurlar. Yani İslâm’da devlet, tam mânâsiyle bir **“hukuk devleti”** dir.

Çünkü hukukun üstünlüğü mutlak bir sûrette ve her şeyden evvel kabul edilmiştir. Ayrıca, idâre edenlerin tatbik edecekleri hukuk kâideleri, kendi irâdelerinin bir mahsûlü de değildir. Tatbikatta onların irâdeleri ilâhî kaidelere uygun bir sûrette izhar edilmedikçe hiçbir hüküm ifâde etmez.

“Tabîi Hukuk Nazariyesi”ne mutâbık olan bu keyfiyetin devirlere göre çeşitli kontrol mekanizmaları da kurulmuş ve işletilmiştir.

Siyâsî **“sulta”**nın başı, devlet reisidir. Âmme iktidarını kullanan diğer kimselerin hareketleri onun adınadır. Bu bakımdan ilâhî irâdenin insanlar arasında kuvveden fiile çıkması keyfiyeti, evveliyetle devlet reisine havâle edilmiş demektir.

İslâm’da **“dini”** ve **“siyâsî”** gerçekler bir bütündür. Garpta olduğu gibi, **“ruhânî”** ve **“cismânî”** veya **“dünyevî”** ve **“uhrevî”** tefriğine yer verilmemiştir. Zira İslâm insanla alâkalı bütün vâkıaları bir ve beraber mütâlâa eder.

Dünya ve Ukba’yı bir kopukluk olmadan birbirinin devamı hâlinde benimseyip tanzim etmek ister. Beşerin saâdetini **“saâdet-i dâreyin”** yani iki âlemin saâdeti olarak tekeffül ve gâye ittihaz etmiştir. İşte bu sebepledir ki; islâmî devlette siyâsî iktidârın başı olan zât, aynı zamanda dinî iktidârın da başı addolunmak mecbûriyetindedir.

İslâmî devletin ilk örneğini teşkil eden Peygamber (aleyhissalâtü vesselâm) Efendimizin tatbikatından çıkan bu neticeler, devlet reisinin aynı zamanda bir din reisi yani **“halife”** olmasını gerektirmiştir.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ
الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَب بَّعْضُكُم بَعْضًا أَيُحِبُّ
أَحَدُكُمْ أَن يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ
إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ

“Ey iman edenler! Zannın bir çoğundan sakının. Çünkü zannın bir kısmı günahtır. Birbirinizin kusurlarını ve mahremiyetlerini araştırmayın. Birbirinizin gıybetini yapmayın. Herhangi biriniz ölü kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? İşte bundan tiksindiniz! Allah'a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz Allah tövbeyi çok kabul edendir, çok merhamet edendir.”

Hucurât, 49/12.

MÜSLÜMAN DİN KARDEŞİNDE KUSUR ARAMAMALI

ADEM ŞENER

Allahü Teâlâ'ya hamd, Resûlüne, âl ve es-hâbına Salât-û selamdan sonra;

Kıymetli okurlarım! Kusur; eksiklik, noksan, nakısa manalarına gelmektedir.

Dinimiz, insanların kusurlarını ve gizli hallerini araştırmayı ve onları ifşa etmeyi yasaklamıştır. İnsanın başkalarının eksikleriyle uğraşmaya yetkisi yoktur. Kendisinin düzeltilecek onca hatası varken, diğer insanların kusurları peşinde uğraşmayı bırakmalıdır. Enerjisini kendisinin, ailesinin, sözünü dinletebildiği akrabasının ve yakınlarının daha iyi mümin olabilmeleri yönünde harcamalı. Her çabamda ve her nefes alış verişimde hayır olması gereklidir diye düşünmelidir.

Peygamber Efendimiz bizi uyararak buyuyor ki; “Müslümanların eksiklerini ve ayıpla-

rını araştırmayın; her kim Müslümanların eksiklerini ve ayıplarını araştırırsa Yüce Allah da onun ayıbını izler ve evinin içinde de olsa onu rezil ve rüsvay eder.” (Tirmizi, Birr, 83)

Gizli olarak işlenen kusurların araştırılıp ortaya dökülmesi bu günahların bilinmesine, açıkça işlenmesine ve yaygınlaşmasına sebep olur. Bu durumda hata ve kusurları araştıran kimse işlenen günahlara da ortak olur. Bu itibarla Müslüman, kendi kusur ve eksikliklerini görmeye çalışmalı, başkalarının kusur ve ayıplarını araştırmakla meşgul olmamalıdır. Çünkü kusursuz ve hatasız insan yoktur. Kusurları araştırıp ortaya döken kimse onların yayılmasını arzu eden kimse konumuna gelmiş olur. Hâlbuki Yüce ALLAH,

إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

“Müminler arasında kötü söz ve davranışların yayılmasını seven kimseler için dünyada da ahirette de elem dolu bir azap vardır ALLAH bilir, siz bilemezsiniz” (Nur Suresi, 19) buyurmaktadır.

Müslüman kesin bilgi sahibi olmadığı konularda sırf zanna dayanarak hüküm vermemeli, eğer zannın konusu bir kusur ise üstüne giderek ardını araştırmamalıdır. Çünkü böyle bir davranış Mü'mine yakışmaz. Yüce Rabbimiz bu konuda şöyle buyurmaktadır:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبَ بَعْضُكُم بَعْضًا أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ

“Ey iman edenler! Zannın birçoğundan sakının, çünkü zannın bir kısmı günahdır. Birbirinizin kusurlarını ve gizli hallerini araştırmayın, birbirinizin gıybetini yapmayın. Her hangi biriniz, ölü kardeşinin etini yemekten hoşlanırmı? İşte bundan tiksindiniz değil mi? ALLAH’a karşı gelmekten sakının Şüphesiz ALLAH tövbe-yi çok kabul eden ve çok merhametli olandır” (Hucurât Suresi, 12)

Ayet-i Kerime’de üç huy yasaklanmakta ve bunlardan uzak durulması istenmektedir.

1- Kötü Zan: Sebepsiz yere başkasını suçlamak, bilgi ve belge olmadan bir kimsenin kötü bir iş yaptığını sanmak. Başka bir ifade ile bir ihtimale dayanarak hüküm vermek, yersiz töhmette bulunmaktır. Sağlıklı bilgi ve görgüye dayanmadan hüküm vermek, yanılmamıza sebep olabilir. Duyduğumuz şeylerin çoğu doğru olmayabilir, hatta bir kısmı da kin ve düşmanlığın ürünü olabilir. Biz duyduklarımızı iyice araştırmadan söyleyecek olursak yanılmış olabiliriz. Halbuki bu konuda yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor.

وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا

“Bilmediğin bir şeyin ardına düşme. Çünkü kulak, göz ve gönül bunların hepsi ondan sorumludur.” (İsra, 36)

Peygamberimiz de; “Her işittiğini söylemek, insana yalan olarak yeter” (Müslim, İman, 3) buyurmuştur. Peygamberimiz, her işittiğin sözü söyleme, diyor. Çünkü; işittiğimiz her söz doğru olmayabilir. Doğru değil ise, yalan söylemiş oluruz. Yalan ise büyük günahlardandır.

Yine Peygamberimiz buyuruyor: “Kötü zanda bulunmaktan sakının. Çünkü zan, sözlerin en yalanıdır.” (Buhârî, Edep, 58; Müslim, Birr, 9)

Zannın hepsi günah değildir. Zaten ayette, zannın hepsinin değil, kötü olan zannın günah olduğu ifade ediliyor. Hüsn-ü zan ise günah değildir. Bir kimsenin kötü olduğunu ifade eden bir sözü duyduğumuz zaman, kesin bir bilgi ve belgeye dayanmayan bu söz karşısında iyi zanda bulunmamız, günah olması şöyle dursun, tavsiye edilmektedir.

Elmalılı Hamdi Yazır, bu ayet-i kerimeyi tefsir ederken ayette işaret edilen bir hususu şöyle açıklıyor: “Zannın kaynağı nefiste bir kıyastır. Bir kimse nefsinde kendi hakkında caizdir, diyebildiği ölçüdedir ki, kendine benzettiği kimseler hakkında nefsi bir kıyas ile bir zanda bulunur. Halbuki inanan erkeklerle kadınların kendi nefislerinde fena şeylere cevaz vermemeleri, nezih olmaları gerekir. Bu sebeple kötü bir söz işittikleri zaman kendilerinden kuşku duymadıkları gibi, kendileri gibi saymaları gereken Mü'minler hakkında da iyi zanda bulunmaları, suçsuzluğun asıl olduğunu bilmeleri, açık ve görünen halin aksine olan delilsiz sözlere iftira demeleri gerekir.”

İşte buna örnek birisi, Ebu Eyyüp el-Ensâri (Radiyallahu Anh) eşi kendisine: “İnsanların Hz. Aişe hakkında söylediklerini duymadın mı? deyince, Ebu Eyyüp:

-Evet, o yalanı duydum. Peki sen bu işi yapar mısın? diye sormuş, O:

-Hayır, yapmam, deyince, Ebu Eyyüp:

-Öyle ise vallahi, Aişe senden hayırlıdır, sen böyle bir şey yapmayınca o hiç yapmaz, demiştir.” (Fethu'l-Bâri, 8/470)

2- Kusur Araştırmak:

Ayet-i Kerime'de yasaklanan ikinci husus da; kusur ve ayıp araştırmaktır. Müslüman kendi kusur ve eksiklerini gidermeye çalışacak, başkasının ayıplarını araştırmayacaktır.

Ukbe b. Amir'in katibi Duhayn şöyle demiştir: "Komşularımız vardı. İçki içiyorlardı. Ben onlara içki içmemelerini öğütledim. Fakat vazgeçemediler. Ukbe b. Amir'e dedim ki:

- Bizim şu komşularımız içki içiyorlar. İçmemeleri konusunda kendilerini uyardım, dinlemediler. Onlara polis çağıracağım. Ukbe:

- Onları bırak, dedi. Sonra ben Ukbe'ye bir kere daha başvurduğum ve:

- Bu komşularımız içki içmekten vazgeçmiyorlar. Ben onları polise şikayet edeceğim, dedim. Bu defa Ukbe:

- Sana onları bırak dedim, Ben Peygamberimizden şöyle buyurduğunu işittim:

"Kim bir ayıp görür de onu örterse, toprağa diri diri gömülen bir kız çocuğunu diriltmiş gibi (sevap kazanmış) olur." (Ebu Dâvûd, Edep, 45)

Bir gün bir adam getirilmiş ve bu adam sakallıdır, şarap damlayan falancıdır, denilince, İbn Mes'ud (Radiyallahu Anh):

- Biz tecessüsten, ayıp ve kusur araştırmaktan men olunduk. Bize bir şey açık olursa gerekeni yaparız, cevabını vermiştir. (Ebu Dâvûd, Edep, 44)

3- Gıybet Etmek:

Ayet-i Kerime'de yasaklanan üçüncü husus da gıybettir. Gıybet, bir kimsenin arkasından hoşlanmayacağı bir şey söylemektir. Ebu Hureyre (Radiyallahu Anh) diyor ki, Peygamberimiz,

"Gıybet nedir, bilir misiniz? diye sordu.

- Allah ve Peygamberi daha iyi bilir, dediler. Peygamberimiz:

- Kardeşini, hoşlanmayacağı bir şeyle anmandır buyurdu.

- Ya söylediğim kardeşimde varsa? Diye soruldu: Peygamberimiz:

- Eğer söylediğin onda varsa, gıybet etmiş olursun. Şâyet söylediğin onda yoksa, o takdirde ona iftira atmış olursun." Buyurdu. (Müslim, Birr, 70; Tirmizi, Birr, 23; Ahmet b. Hanbel, II/384)

Değerli mü'minler! İnsanın en çok dikkat etmesi gereken organlarından biri hiç şüphe yok ki, dildir. Dil, insan vücudunda bulunan, onun duygu ve düşüncelerini ifade eden bir organdır. Bazen bu dil, öyle sözler söyler ki, öfke ve dehşet içinde bulunan kişi veya toplumu sakinleştirir. Bazen de öyle sözler söyler ki, toplumları ayağa kaldırır. Bunun için insanın en çok dikkat etmesi gereken bir organıdır. Ebu Said eI-Hudrî (Radiyallahu Anh) diyor ki, Peygamberimiz şöyle buyurmuştur:

"Adem oğlu sabaha çıktığı zaman bütün organları dile baş eğerler ve kendi dilleri ile şöyle derler:

- Ey dil, bizim hakkımızda Allah'tan kork, biz sana uyarız. Eğer sen doğru olursan biz de dürüst oluruz. Eğer eğrilirsen biz de eğriliriz." (Tirmizi, Zühd, 60)

Muaz b. Cebel (Radiyallahu Anh) diyor ki, Peygamberimize:

"Ey Allah'ın elçisi, beni Cennet'e koyacak ve Cehennem'den uzaklaştıracak bir ameli, bir işi bana haber verir misin? Dedim. Peygamberimiz: **"Çok büyük bir şey sordun. Ama yine de o (amel) Allah Teâlâ'nın müyesser kıldığı kimseye göre kolaydır. Allah'a ibadet eder, O'na hiçbir şeyi ortak koşmazsın, namazı dosdoğru kılar, malının zekatını verir, Ramazan ayı orucunu tutar, gücün yeterse haccedersin"** buyurdu. Sonra devam ederek:

"Ey Muaz! Sana hayır kapılarını göstereyim mi? Oruç siperdir. Su, ateşi söndürdüğü gibi, sadaka da günahları söndürür. Gecenin yarısında bir kimsenin kalkıp namaz kılması da böyledir, buyurdu. Sözüne devam ederek: "Korku ve umutla Rab'lerine yalvarmak üzere vücutları yataklardan uzak kalır ve kendilerine verdiğimiz rızıktan Allah yolunda harcarlar. Yaptıklarına karşılık olarak onlar için ne mutluluklar saklandığını hiç kimse bilemez." (Secde: 16-17) me- alindeki ayetleri okuduktan sonra:

“Ey Muaz! Dinin baş direği, en yüce tarafı nedir, sana bildireyim mi? Buyurdu, ben:

Bildir, ey Allah’ın elçisi, dedim. Peygamberimiz: “İşin başı İslâmdır. Direği namazdır. En yüce tarafı da Allah yolunda savaştır”, buyurdu. Sonra: “Bu dediklerimden hepsinin yerini tutan nedir, söyleyeyim mi?” Buyurdu. Ben:

“Evet, buyur, ey Allah’ın elçisi” dedim. Peygamberimiz mübarek dilini eliyle tutup:

“İşte buna sahip ol” buyurdu. Ben:

“Ey Allah’ın elçisi, biz söylediğimiz sözlerle de mi muahaze olunacağız, yani sorgulanacağız?” Dedim. Peygamberimiz: “Annesinin sevgilisi, herkesi Cehennem’de yüzüstü düşüren dillerinin biçtikleri ve kazandıklarından başkası mı sanırsın?” Buyurdu. (Tirmizî, İman, 8)

İnsan vücudunda iki organ vardır, dil ve üreme organı. Bunlara sahip olan kimseye Peygamberimiz Cennet’i müjdelemekte ve şöyle buyurmaktadır:

“Her kim dilini ve üreme organını kötülükten korumaya bana söz verirse, ben de onun Cennet’e girmesine kefil olurum.” (Buhârî, Rikak, 33)

Diline sahip olmayan ve düşünmeden konuşan kimse çoğu zaman farkında olmadan ve önem vermeden öyle şeyler söyler ki, bu sözler sebebiyle Allah’ı kendisine darıltmış olur. Nitekim Peygamberimiz bu hususu şöyle ifade ediyor:

“Bir kimse Allah’ın sevdiği bir sözü söyler de o söz ile Allah’ın rızasına erebileceğini sanmaz. Halbuki Allah Teâlâ, o güzel ve hayırlı söz sebebiyle kıyamete kadar o kimseden razı olur. Bir adam da vardır ki, Allah’ın gazap edeceği bir söz söyler ki, o sözün kendisini Allah’ın gazabına ulaştırabileceğini sanmaz. Halbuki Allah Teâlâ o kimseye o kötü söz sebebiyle kıyamete kadar buğzeder.” (Tirmizî, Zühd, 12)

Bu konu ile ilgili Peygamberimizin bir hadisi ile yazımızı tamamlayalım. Ebu Hureyre (Radıyallahu Anh) diyor ki, Peygamberimiz şöyle buyurmuştur:

“Zandan (sebepsiz yere ithamdan) çekininiz. Çünkü zan, sözlerin en yalanıdır. Birbirinizin eksiğini görmeye ve işitmeye çalışmayınız. Özel

ve gizli yaşantınızı da araştırmayınız. Bir de almayacağınız bir malı, alıcıyı zarara sokmak için artırmayınız. Birbirinize haset etmeyiniz, düşmanlık da yapmayınız.

Birbirinize arkanızı çevirip küsmeyiniz. Ey Allah’ın kulları, birbirinize kardeş olunuz.” (Buhârî, Edep, 57; Müslim, Birr, 9)

Kusur araştıranlar aslında kendi kusurlarını saklamak isterler. Dünyada kusursuz insan yoktur. Ne güzel söylemişler:

“Cihanda bi kusur insan bulunmaz

Ve lakin her kusur teftiş olunmaz.”

Kusur araştırmak edebe de, dine de, insanlığa da aykırıdır. Zaten kusur araştırmada da nice kusurlar mevcuttur. Bir başkasının kusurlarını anlatmak da anlatan için en büyük kusurdur.

Olgun insan, başkalarının kusurlu yönlerine bakmaz. Hoşgörülü olur. Yunus’un dediği gibi:

“Nazar eyle ileru

Pazar eyle götürü.

Yaradılanı hoş gör

Yaratan’dan ötürü.”

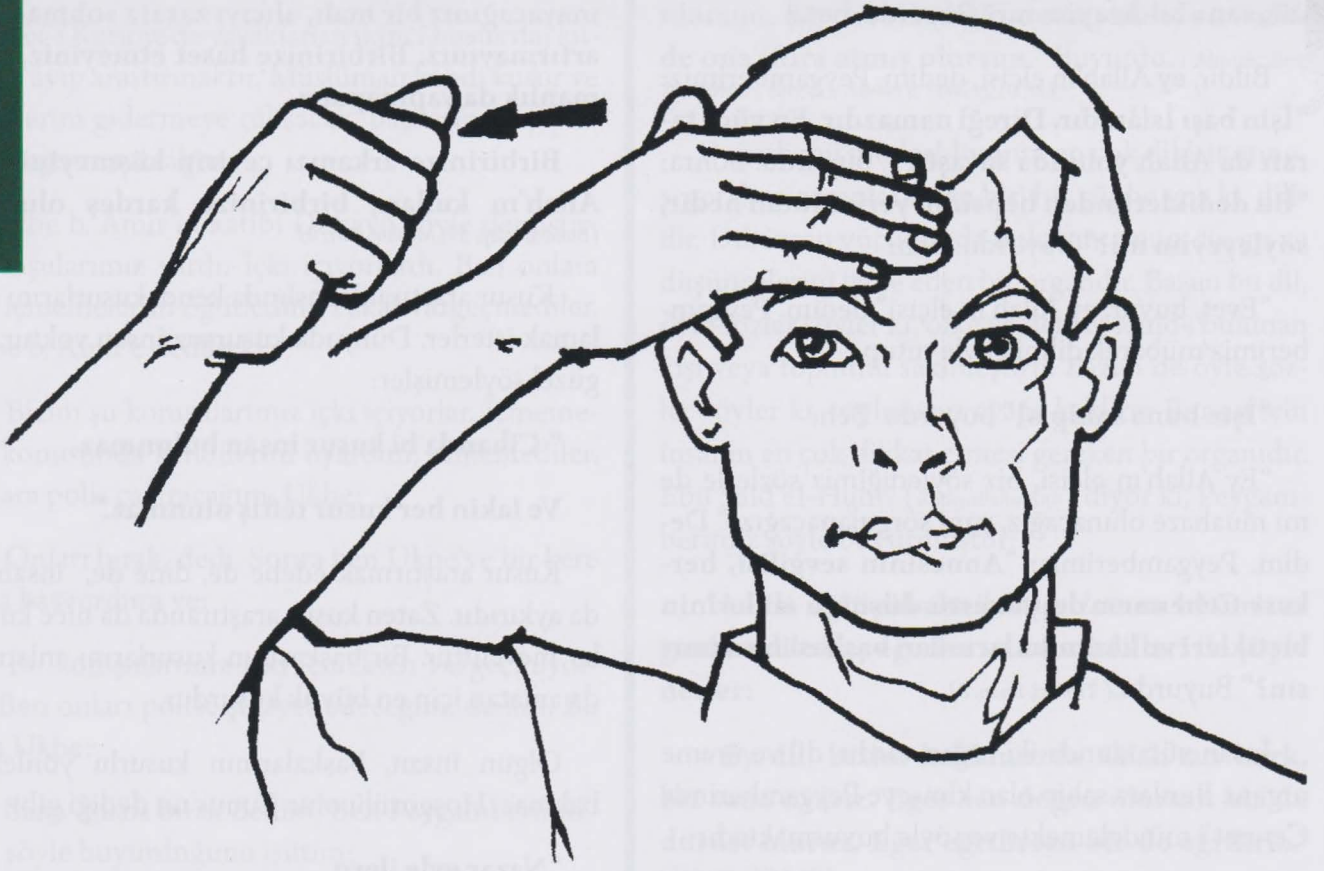
Hak dostları Hakk’ın dostluğunu hep bu hoşgörülerile kazanmışlardır.

Sizleri Mevlana Hazretlerinin sözleriyle Rabbineme emanet ediyorum.

“Hani kerem hani kusur örtücülük, nerede kaldı haya ?

Binlerce ayıbı örterdi enbiya ... “

Selam ve dua ile ....

YAZ UNUTKANLIĞI İÇİN PRATİK YÖNTEMLER

MEHTAP KAYAOĞLU
(PSİKOLOJİK DANIŞMAN & PSİKOTERAPİST)

Günlük hayatın koşuşturmacaları arasında ne çok şeyi unutuyoruz bazen, değil mi?

Ocağın üzerinde süt unutmayan kadın var mı aranızda?

Veya anahtarlarını almadan kapıyı örten, ardından "Eyvahh!!!" diye panik olmayan?

Markete giderseniz, alışverişinizi yaparsınız, tam ödeme anında cüzdan yok! Yolda yürürken bir yabancı size gülümser, şaşırırsınız. Sonra farkeder-siniz ki aslında tanıdığınız birisi ama gel de ismini hatırla!

Hemen belirteyim, bu yazdıklarım ortalama hepimizin başına gelen doğal durumlar.

Gereğinden fazla ortaya çıkmaya başlamışsa bir sorun var diye tedbir almaya başlamalıyız

Unutkanlığın Nedenleri

Unutkanlığın çeşitli nedenleri var sevgili okurlar! Fiziksel nedenleri varsa zaten gideceğiniz nöroloji uzmanı size yardım edecektir. Unutkanlığınıza neden olacak fiziksel bir sorun yoksa, yüksek ihtimalle psikolojik nedenlerden dolayı unutkanlık yaşıyorsunuz demektir. Psikolojik açıdan değerlendirecek olursak en çok karşılaştığımız unutkanlık nedenlerini sıralamak istiyorum sizlere;

1. Gereksiz şeyleri çok düşünenler çok unuttur.

İlginçtir; çok düşünen, daha doğrusu gerekli gereksiz herşeyi çok düşünen insanlar çok unuttur.

Zihnimizin belirli bir çalışma düzeni vardır. Bu düzenin dışında olduk olmadık her şeyi düşünen, kafayı takan kişilerin, gerekli ve önemli durumlarda unutkanlık yaşadıklarını görüyoruz.

Örneğin aşırı hassas ve kırılgan hatta biraz da alingan kişiler, yakın çevrelerinde yaşadıkları her durumu çok düşünürler. O bana niye öyle baktı, bu bana ne demek istedi, komşum bana suratını niye astı, akşam eltimlerde ne olacak acaba...vs gibi gereksiz detaylara çok takılan kişiler, önemli konularda unutkanlık yaşarlar.

Bunun nedeni, beyin gereksiz meselelerle o kadar çok yorulur ki, asıl gerekli olan konuları hatırlamaya hali kalmaz. En azından kabaca böyle anlatabilirim size. Demek ki unutkanlığınıza bir göz atın. Gereksiz şeylere çok kafa yormaktan kaynaklandığını fark ediyorsanız hemen bu huyunuzu bırakmaya başlayın.

2. Depresyon unutkanlık yapabilir.

Çalışıp terapi yaptığımız kişilerde dikkatimizi çeker, depresyonda olan danışanlarımızın genellikle unutkanlık şikayetiyle geldiğini görürüz.

Ülkemiz insanı bir sorun yaşadığında, sıkıntılarıyla başedemediğinde, mutsuzlaştığında, başına gelenlerin normal olduğunu zannediyor.

Etraftaki herkesin böyle sıradan ve stresli hayatı olduğunu sanıyor. Ve içinde bulunduğu ruh halinin getirisi olarak depresyona giriyor. Ve başlıyor unutkanlık yaşamaya. Çünkü üzülen, üzüntü yaşayan, mutsuzluk duyguları yükselen kişiler unutkanlık yaşar.

3. Yoğun iş temposu unutkanlık yapabilir.

Yapılan bir çok çalışma fiziksel neden yokken, üstelik çok genç yaşta unutkanlıktan şikayet eden kişilerin aşırı yoğun çalışan kişiler olduğunu ortaya çıkarıyor.

Kendi danışanlarımdan biliyorum, farklı sektörlerde, uzun çalışma saatleri ve gergin çalışma koşulları nedeniyle çoğu unutkanlık yaşıyor.

Biz bu kişilerin çalışma standartlarını ve işe yükledikleri anlamları değiştirerek, ayrıca zaman yönetimi konusunda daha becerikli olmalarını sağlayarak unutkanlıklarının önüne geçiyoruz.

4. Travma sonucu unutkanlık artabilir.

Geçmişte veya yakın tarihte ciddi travmalar yaşayan kişiler unutkanlık yaşıyor.

5. Ruhsal nedenlerden kaynaklanan unutkanlıklar olabiliyor.

Sadece unutkanlıkla seyreden bazı ruhsal hastalıklar var sevgili okurlar. Nadiren de olsa karşılaştığımız bir durumdur ve filmlerde görürsünüz, kişi kısa süreli hafıza kaybına uğrar. Unutkanlık yaşar. Tedavi görüp destek aldığı anda ise hatırlamaya başlar.

6. Uykusuzluk unutkanlık yapabilir.

Unutkanlığın en ilginç nedenlerinde biriye uykusuzluktur. Bedenin günlük işleyişini sağlıklı olarak devam ettirebilmesi için düzenli olarak uyuyup dinlenmesi gerekir. Uzun süre uykusuz kalan, uyku düzeni bozulan, sabahları uykusunu alamamış olarak uyanan kişiler zaman içinde unutkanlık sıkıntısıyla karşılaşabilir.

Günümüzde insanlar geç yatıyor, uzun saatler boyunca bilgisayar başında zaman geçiriyor, ertesi gün işlerinin yoğunluğu devreye girince beden yeterince dinlenemiyor. Ve hooopppp unutkanlık...

Bunların yanında yaz unutkanlıkları var. Yaz ayları gelmeye başladığında vücut kendisini yaz mevsimine hazırlıyor. Bahar yorgunluğu dediğimiz bu süreç, insanımızın unutkanlık sorunu yaşamasına vesile olabiliyor. Hava sıcak, özellikle İstanbul nemli hava. Şıpır şıpır terlemenin arasında unutkanlık ve olumsuz sonuçlarıyla ilgili durumlar girince şikayetler artıyor doğal olarak.

Unutkanlıkla Başetmek için Pratik Yöntemler

Öncelikle unutmak istemediğiniz, hatırlamak istediğiniz konuları sık sık tekrar etmek

zorundasınız. Çünkü yapılan çalışmalar, sık tekrarlanan konuların beyinde en az unutulmuş durumlar olduğunu ortaya koyuyor.

Unutmak istemediğiniz konular hakkında saçma veya şaka yollu garip cümleler kurarsanız kolay hatırlarsınız. Diyelim ki markete gidiyorsunuz, peynir alacaksınız. Standart gittiğiniz bir marketse, oradan tanıdığınız bir kişiyle özdeşim kurabileceğiniz saçma cümlelerinizi zihninizden geçirin. "Peynir gibi beyaz önlüklü kızları görünce hatırlarım peynir alacağımı." gibi.

Markete girdiğinizde beyaz önlüklü çalışanları görünce cümle aklınıza gelir ve peynir reyonunun önünde bulursunuz kendinizi.

Unutmak istemediğiniz durumları sevdiğiniz şarkı sözlerine adapte ederek de hafızanızda tutabilirsiniz. Tarkan'ın "Başkası olma kendin ol..." şarkısına uydurarak "Çamaşırı unutma hemen yıka... yoksa kalırsın ortadaaaa..." şeklinde. Eğlenceli yöntemdir. Çok uygulamam ben bu yöntemi, inanılmaz işe yarıyor. Veya sevdiğiniz herhangi bir türkü...

Öğrendiğiniz, unutmamanız gereken bilgileri mümkünse yakın çevrenizden birisine anlatın. Aktarılan, başkasına öğretilen bilgi zor unutulur.

Aranızda "Not kağıdına yazarım, öyle uğraşmak zorunda kalmam" diyenler olabilir. Aslına bakarsanız ana amaç zihnimizi bol bol çalıştırıp, çağın vebası alzheimer hastalığına yakalanmamak. Çünkü hazırda konmaktan, telefon numaralarını isim hafızasından çevirmekten, pek çok ihtiyacımızı elektronik aletlerle gidermekten beyinlerimiz uydu. Her şeyi unutuyoruz. Zihin jimnastiği şart...!

Bunların dışında bol bol sebze ve meyve tüketin.

Vaktinizi arkadaşlarınız ve ailenizle sohbet ederek geçirin.

Beyniniz ne kadar çok oksijenlenirse o kadar az unutulur. Yani demek istiyorum ki mümkünse yürüyüş yapın. Haftada en az 3 kez 40-45 yürüyüş yapmayı vücudunuza borç bilin.

Fındık, ceviz, badem, çekirdekli kuru üzüm, yeşil sebzeler, böğürtlen, yaban mersini, üzüm suyu, elma, kepekli pirinç ve balık tüketimi ile folik asit takviyesini ihmal etmeyin.

Mutla olacağınız, size iyi gelecek hobiler edinin, müzikle ilgilenin, müzik dinleyin.

Herşeye üzülme. İki günlük imtihan dünyasında olduğunuzu unutmayın.

Stresten uzaklaşın. Stres yaşayacağınız kişilerle görüşmeyin, stres oluşturan ortamlara girmeyin.

Bilmece bulmaca çözün. Sudoku oynayın. Şiir ezberleyin, şarkı sözü ezberlemeye çalışın. Veya ayetler ezberleyin. Böylece beyninizi sürekli hareket halinde tutmuş olursunuz.

Sıkı diyetler yapmayın, uzun süre aç kalmayın. Sıkı diyetler nedeniyle bedeniniz sağlıksız besleniyor ve unutkanlık oluşuyor. Diyetisyen gözetiminde diyet yapabilirsiniz.

Yaz günü uzun yazı okumak zorunda kalmayın diye kısaca yazmaya çalıştım. Umarım işinize yarar. Hem bilgi verdim hem az vaktinizi almaya çalıştım. Bu jestimi de unutmayın!

Sevgiler...

**Mehtap Kayaoğlu (Psikolojik
Danışman&Psikoterapist)**

Bana ulaşmak için: (0212) 583 00 22

mehtapkayaoglu@gmail.com

DUALAR VE ZİKİRLER

AHMET MAHMUT ÜNLÜ

NAFİLE NAMAZLAR

ŞABAN AYINDA KILINACAK BİR NÂFİLE NAMAZ

Şâban Ayının Yirmi Yedinci Gece (5 temmuz cumayı 6 temmuz cumartesiye bağlayan gece) **Namazı:**

Bu mübarek ayın yirmi yedinci gecesi de receb-i şerîf ve ramazan-ı şerîfin yirmi yedinci geceleri gibi, ihyası müstehab olan gecelerdendir.

Bu gecede dört rekât kılınır ki, tarifi şöyledir:

Her rekatta bir Fatiha'dan sonra bir Zilzâl Sûresi, yirmibeş kere de İhlâs Sûresi okunur. Selamdan sonra secde yapılır ve secdede yedi Fâtiha, birer kere İhlâs ve Mu'avvizeteyn (Felak ve Nas) Sûreleri okunur. Yüzer kere de istiğfar, salevât-ı şerîfe, ve havkale (Lâ havle velâ kuvvete illâ billâh) okunur. (Muhammed Hakki en-Nâzilî, Hazînetü'l-esrâr, sh:68)

RAMAZAN AYININ NAFİLE NAMAZLARI

Ramazan-ı Şerîfin İlk Gece ve Gün (8 temmuz pazartesi 9 temmuz salıya bağlayan gece ve 9 temmuz salı günü) **Namazları:**

Mes'ûdî (Radiyallahu Anh) şöyle buyurmuştur: Bana ulaşan rivayete göre: **"Ramazan ayının ilk gecesinde nafile bir namazda İnnâ Fetahnâ Sûresini okuyan kişi, o sene (tüm âfetlerden) korunur."** (Ebû Abdillâh el-Hubeysî, el-Berake fî fazli's-sa'yi ve'l-harake, no:856, sh:265, Abdülkâdir-i Geylânî, el-Ğunye, 2/14, Abdurrahman es-Sâfûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/146, İsmâ'îl Hakki, Rûhu'l-beyân, 9/61, el-Üchûrî, Fedâilü şehri ramazân, sh:66, Muhammed Hakki en-Nâzilî, Hazînetü'l-esrâr, sh:38)

Rivayet olduğuna göre: **"Ramazân-ı şerîfin ilk gününde dört rekât kılar. Her rekatta bir Fâtiha ve beş kere Âyetü'l-Kürsî okur. Namazdan sonra da bir kere Âyete'l-Kürsî okur."** (Muhammed Hakki en-Nâzilî, Hazînetü'l-esrâr, sh:38)

Onuncu Gece ve Onuncu Gün (17 temmuz çarşambayı 18 temmuz perşembeye bağlayan gece ve 18 temmuz perşembe günü) **Namazları:**

Rivayet olduğuna göre:

رُوي «في ليلة العاشر ركعتان في جوف الليل يقرأ في كل ركعة الفاتحة مرة وأية الكرسي سبع مرات والإخلاص والمعوذتين كل واحدة خمس مرات ويقرأ بعد التسليم آية الكرسي سبع مرات ويصلي على النبي صلى الله تعالى عليه وسلم كذلك»

“Onuncu gece, gecenin ortasında kılacağı iki rekatin her birinde, bir Fâtiha, yedi Âyete'l-Kürsî, beşer kere de İhlâs ve Mu'avvizeteyn (Felak-Nâs) sûrelerini okur. Selam vermesinin ardından yedi kere Âyete'l-Kürsî, yedi kere de Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e salevât okur.” (Muhammed Hakkı en-Nâzilî, Hazînetü'l-esrâr, sh:38)

Rivayet olduğuna göre:

رُوي «في العَاشِرِ أَرْبَعِ رَكَعَاتٍ يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكَعَةٍ الْفَاتِحَةَ مَرَّةً وَقُلَّ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ وَالْإِخْلَاصَ عَشْرَ مَرَّاتٍ»

“Onuncu gündeki namaz dört rekattır. Her bir rekatta bir Fâtiha, on kere de Kâfirûn ve İhlâs sûrelerini okur.” (Muhammed Hakkı en-Nâzilî, Hazînetü'l-esrâr, sh:38)

On Beşinci Gece ve On Beşinci Gün (22 temmuz pazartesiye 23 temmuz salıya bağlayan gece ve 23 temmuz salı günü) **Namazları:**

Muhammed ibni Mervân, Ebû Yahya'nın, babasından (Radiyallahu Anhüm) şöyle rivayet ettiğini nakletmiştir; kendisine güvenilen otuz küsur kişinin şöyle buyurdıklarını işittim:

“Her kim ramazanın yarısında (on beşinci gecesinde) kılacağı yüz rekatta bin kere Kul hüvallâhü ehad okursa, rüyasında yüz melek görmedikçe ölmez.

Onlardan otuzu kendisini cennetle müjdelerler, diğer otuzu kabir azabından güvence verirler, öbür otuzu da onu hata yapmasından korurlar, geri kalan on ise kendisine düşmanlık edenlere karşı tuzak kurarlar.” (Taberânî, Kitâbu'd-duâ:140, no:917, 2/1228-1229)

Muhammed ibni Ali (Radiyallahu Anhümâ)dan, merfû'an (İsnâdını Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e ulaştırarak) şöyle buyurduğu rivayet olunmuştur:

“Her kim ramazanın yarı gecesinde ve şa'bânın yarı gecesinde yüz rekat kılar da, onlarda bin kere Kul hüvallâhü ehad okursa, cennetle müjdelenedikçe ölmez.” (İbnü Ebi'd-dünya, Fedâil-ü şehri-ramazân, no:9, sh:40)

Rivayet olduğuna göre: “Ramazân-ı şerîfin yarı gecesinde kılınacak dört rekatin her birinde bir Fâtiha, on kere de İhlâs okur.” (Muhammed Hakkı en-Nâzilî, Hazînetü'l-esrâr, sh:38)

Rivayet olduğuna göre: “Ramazân-ı şerîf ayının yarı gününde on iki rekat kılar ki, her rekatta bir Fâtiha, bir Âyete'l-Kürsî, üç kere de İnnâ Enzelnâ okur. Namazdan sonra ise Âyete'l-Kürsî okur.” (Muhammed Hakkı en-Nâzilî, Hazînetü'l-esrâr, sh:38)

Yirminci Gece ve Yirminci Gün (27 temmuz cumartesiye 28 temmuz pazara bağlayan gece ve 28 temmuz pazar günü) **Namazları:**

Rivayet olduğuna göre: “Ramazân-ı şerîfin yirminci gecesinde iki rekat vardır ki, her rekatta bir Fâtiha, bir kere de Yâsîn Sûresi'ni okur. Namazdan sonra üç kere Âyete'l-Kürsî okur, üç kere de Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e salevat getirir.” (Muhammed Hakkı en-Nâzilî, Hazînetü'l-esrâr, sh:38)

Salevât sîğalarının en kısa ve câmiyetli olanı şu lafızdır:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلِّمْ»

Rivayet olunduğuna göre: “Ramazân-ı şerîfin yirminci gününde iki rekat kılar. Her bir rekatta bir Fâtiha, bir Âyete'l-Kürsî, bir Kul yâ Eyyühe'l-kâfirûn ve bir ihlâs okur. Namazdan sonra ise on kere ihlâs okur, on kere de Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e salevat getirir.” (Muhammed Hakki en-Nâzîlî, Hazînetü'l-esrâr, sh:39)

RAMAZAN HİLALİNE AİT DUALAR

Ebû Câfer (Radiyallâhu Anh)dan rivayete göre: “**Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) ramazan ayının hilâli görüldüğünde (8 temmuz pazartesiye 9 temmuz salıya bağlayan gece) mübârek yüzüyle insanlara yönelir ve:

«اللَّهُمَّ أَهْلَهُ عَلَيْنَا بِالْأَمْنِ وَالْإِيمَانِ وَالسَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ وَالْعَافِيَةِ الْمُجَلَّلَةِ وَرَفَعِ الْأَسْقَامَ وَالْعَوْنِ عَلَيَّ الصِّيَامِ وَالصَّلَاةِ وَتِلَاوَةِ الْقُرْآنِ اللَّهُمَّ سَلِّمْنَا لِرَمَضَانَ وَسَلِّمَهُ لَنَا وَتَسَلَّمَهُ مِنَّا حَتَّى يَخْرُجَ رَمَضَانُ وَقَدْ غَفَرْتَ لَنَا وَرَحِمْتَنَا وَعَفَوْتَ عَنَّا»

“Ey Allâh! Onun hilâlini bize emniyet ve îmanla, selâmet ve İslâm'la, her şeyi kaplayan tam bir âfiyet ve hastalıkların kalkışıyla, bir de namaza, oruca ve Kur'ân tilâvetine yardımla kavuştur.

Ey Allâh! Bizi (günahlardan arındırarak ve vazifelerimizi doğru düzgün yaptırarak) ramazan için sâlim kıl, onu da bizim (şefaetimiz) için ayır ve onu bizden öyle bir teslim al ki, ramazan çıktığında, Sen bizi bağışlamış, bize merhamet buyurmuş ve bizi affetmiş olasın” derdi. (İbni Ebi'd-dünya, Fedâilü şehri ramazân, no:20, sh:49; İbni Asâkir, no:6029, 51/186; Ali el-Müttakî, Kenzü'l-ummâl, no:24288, 8/589-590)

Abdülaziz ibni Ebî Ravvâd (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edildiğine göre selef-i sâlihîn zamanında ramazân-ı şerîf girdiği zaman Müslümanlar şöyle dua ederlerdi:

«اللَّهُمَّ أَظَلَّ شَهْرُ رَمَضَانَ وَحَضَرَ فَسَلِّمْهُ لِي وَسَلِّمْ لِي فِيهِ وَتَسَلَّمْهُ مِنِّي اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي صِيَامَهُ وَقِيَامَهُ صَبْرًا وَاحْتِسَابًا وَارْزُقْنِي فِيهِ الْجِدَّ وَالْإِجْتِهَادَ وَالْقُوَّةَ وَالنَّشَاطَ وَأَعِزَّنِي فِيهِ مِنَ السَّامَةِ وَالْفُتْرَةِ وَالْكَسَلِ وَالنُّعَاسِ وَوَفِّقْنِي فِيهِ لِلْيَلَّةِ الْقَدْرِ وَاجْعَلْهَا خَيْرًا لِي مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ»

“Ey Allâh! Ramazân-ı şerîf ayının gölgesi basmıştır ve o gelip çatmıştır. Artık Sen onu bana selâmetli kıl ve beni onda (günahlardan ve belalardan) selâmete erdir ve onu benden kabul eyle.

Ey Allâh! Bana onun orucunu, terâvîhini sabırla ve ihlâsla nasip et. O ayda bana ciddi- yet, ibadete gayret ve kuvvet, bir de canlılık ihsan et.

Beni onda yorgunluktan, gevşeklikten, tembellikten ve uyku hâinden muhafaza et. O ayda beni kadir gecesini bulmaya muvaffak et ve onu bana bin aydan hayırlı kıl.” (Ta-berânî, Kitâbu'd-Du'â:138, no:914, 2/1227)

RAMAZÂN-I ŞERİFTE İFTAR DUALARI

Ouçlunun iftar vakti duası kabul olunacağından, o saatte dua etmesi de sünnettir. Nitekim **İbni Ömer** (Radiyallâhu Anhümâ)dan rivayet edildiğine göre: “**Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) iftar ederken:

«ذَهَبَ الظَّمَا وَابْتَلَّتِ العُرُوقُ وَثَبَتَ الأَجْرُ إِنْ شَاءَ اللهُ»

'Susuzluk gitti, damarlar ıslandı, inşâallâh ecir sâbit oldu' derdi.” (Ebû Dâvûd, Sıyam:22, no:2357, sh:343)

Mu'âz ibni Zühre (Radiyallâhu Anh)dan rivayete göre: “**Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) iftar ettiğinde:

«اللَّهُمَّ لَكَ صُمْتُ وَعَلَى رِزْقِكَ أَفْطَرْتُ»

'Ey Allâh! Senin için oruç tuttum ve senin rızkınla iftar ettim' derdi.” (Ebû Dâvûd, Sıyam:22, no:2358, sh:343)

İbni Abbâs (Radiyallâhu Anhümâ)dan gelen rivayette ise **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) iftar vakti şöyle dua ederdi:

«اللَّهُمَّ لَكَ صُمْنَا وَعَلَى رِزْقِكَ أَفْطَرْنَا فَتَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ العَلِيمُ»

“Ey Allâh! Senin için oruç tuttuk. Rızkınla iftar ettik. Öyleyse bizden kabul et, çünkü ziyade işiten ve hakkıyla bilen Sensin, ancak Sen!” (İbni Sünnî, Nevevî, el-Ezkâr, sh:173)

Enes (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur: “Herhangi bir Müslüman oruç tutar da, iftar ânında:

يَا عَظِيمُ يَا عَظِيمُ أَنْتَ إِلَهِي لَا إِلَهَ غَيْرُكَ، اغْفِرْ لِي الذَّنْبَ العَظِيمَ فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذَّنْبَ العَظِيمَ إِلَّا العَظِيمُ»

'Ey büyük (Allâh)! Ey büyük (Allâh)! Benim ilâhım ancak Sensin. Senden başka hiçbir ilâh yoktur.

Benim için büyük günahlarımı bağışla, zira şu muhakkak ki büyük günahı (Senin gibi) Büyükten başkası mağfiret edemez' derse, mutlaka annesinin kendisini doğurduğu gün-deki gibi günahlarından sıyrılır.

Bunu çocuklarınıza öğretin, zira muhakkak bu Allâh-u Te'âlâ'nın ve Rasûlü'nün sevdiği bir kelimedir. Allâh-u Te'âlâ bununla (dua edenin) dünya ve âhîret işlerini yoluna koyar.”

(İbni Asâkir, Târîhu Medîneti Dimeşk, no:6761, 54/238; Ali el-Müttakî, Kenzü'l-ummâl, no:24400, 8/614; Ali el-Üchûrî, Fedâilü şehri ramazân, sh:128)

Büyük sahâbî **Abdullâh ibni Amr ibni Âs** (Radiyallâhu Anhümâ) iftar açarken şu duayı yapardı:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِي وَسَعَتْ كُلَّ شَيْءٍ أَنْ تَغْفِرَ لِي ذُنُوبِي»

“Ey Allâh! Herşeyi kaplayan rahmetinle benim için günahlarımı bağışlamanı diliyorum.” (İbni Mâce, İbni Sünnî, Nevevî, el-Ezkâr, sh:173)

Ebu'l-Âliye (Radiyallâhu Anh) şöyle demiştir: “İftar vakti her kim:

«الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَلَا فَفَهَرَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي نَظَرَ فَحَبَّرَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مَلَكَ فَقَدَرَ
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي يُحْيِي الْمَوْتَى»

‘Bütün hamdler, yüce olan ve kahreden (dilediğini zorla da olsa yaptıran) Allâh-u Te’âlâ’ya mahsustur. Bütün hamdler, (her şeyi) görüp bilen Allâh-u Te’âlâ’ya âittir.

Bütün hamdler, (her şeye) sahip olan ve gücü yeten Allâh-u Te’âlâ’ya mahsustur. Bütün hamdler, ölüleri dirilten Allâh-u Te’âlâ’ya mahsustur’ derse, anasının onu doğurduğu günkü gibi günahlarından çıkar.” (Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 1/335)

Artık bunca müjdeyi duyan oruçlu kul, oruç saatlerini, özellikle de günahlarının dahi yazılmadığı iftara yakın anlarını zikir ve dua ile değerlendirmelidir.

Nitekim **Enes** (Radiyallahu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerifte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

“Şüphesiz ki Allâh-u Azze ve Celle hafeza (yazıcı) meleklerine: ‘Oruçlu kullarıma ikindiden sonra bir günah yazmayın’ diye vahyeder.” (Hatîb, Târîhu Bağdâd, no:4203, 8/99; Hâkim, et-Târîh, Ali el-Müttakî, Kenzü’l-ummâl, no:23640, 8/456)

TERÂVİH NAMAZININ ZİKİRLERİ

Terâvih namazı her gece yatsıdan sonra vitirden önce on selamla yirmi rekat olarak kılınır. Her dört rekattan sonra aşağıda zikredeceğimiz beş zikrin her biri üçer kere okunur veya o miktar oturulur.

Birinci zikir:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ ذُو الْجَلَالِ
وَالْإِكْرَامِ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»

“Allâh-u Te’âlâ’dan başka ilah yoktur, O tektir, hiçbir ortağı yoktur, mülk O’na âittir, hamd O’na mahsustur. Diriltir, öldürtür, Kendisi hiç ölmeyen diridir. Celal ve ikram sahibidir, bütün hayırlar O’nun (kudret) elindedir. O her şeye hakkıyla gücü yetendir.”

İkinci zikir:

«سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ عَدَدَ مَا عِلِمَ اللَّهُ وَرِنَةَ مَا عِلِمَ اللَّهُ وَمِلءَ مَا عِلِمَ اللَّهُ»

“Allâh-u Te‘âlâ’nın bildikleri adedince, Allâh-u Te‘âlâ’nın bildikleri tartısınca ve Allâh-u Te‘âlâ’nın bildiği şeyler dolusunca (bütün noksan sıfatlardan) münezzehtir, bütün hamdler Allâh-u Te‘âlâ’ya mahsustur, Allâh-u Te‘âlâ’dan başka ilah yoktur, Allâh-u Te‘âlâ her şeyden büyüktür, O pek yüce ve çok büyük olan Allâh-u Te‘âlâ’nın yardımı olmadan hiçbir güç ve kuvvet yoktur (diye zikrederim).”

Üçüncü zikir:

«سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْجَبَّارِ الْعَزِيزِ الْغَفَّارِ سُبْحَانَ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ سُبْحَانَ الْكَرِيمِ السَّتَّارِ سُبْحَانَ الْكَبِيرِ الْمُتَعَالِ سُبْحَانَ خَالِقِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ سُبْحَانَ الَّذِي لَمْ يَزَلْ وَلَا يَزَالُ»

“O ulu padişâhı, O her şeyi zorla da olsa yaptırma gücüne sahip olan O izzet sahibini, O son derece bağıslayan Zât’ı tesbih ederim, O bir olan ve ezici güce sahip olan Zât’ı bütün noksan sıfatlardan tenzih ederim. O kerem sahibi çok olan ve ayıpları çokça örten Zât’ı tenzih ederim. Çok büyük olan ve pek yüce olan Zât’ı tenzih ederim. Geceyi ve gündüzü yaratanı tenzih eder, O ezeli ve ebedi olan Zât’ı tesbih ederim.”

Dördüncü zikir:

«سُبْحَانَ ذِي الْمُلْكِ وَالْمَلَكُوتِ سُبْحَانَ ذِي الْعِزَّةِ وَالْعِزَّةِ وَالْعِزَّةِ وَالْهَيْبَةِ وَالْقُدْرَةِ وَالْكَبْرِيَاءِ وَالْجَبْرُوتِ سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ أَبَدًا»

“Mülk ve melekût sahibini tesbih ederim. O izzet, azamet, heybet, kudret, ululuk ve üstün güç sahibini bütün noksan sıfatlardan tenzih ederim. Ebediyyen ölmeyecek olan hakiki hayat sahibi olan O ulu padişâhı tenzih ederim.”

Beşinci zikir:

«أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ غَفَّارَ الذُّنُوبِ سَتَّارَ الْغُيُوبِ عَلَّامَ الْغُيُوبِ مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ كَشَّافَ الْكُرُوبِ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ تَوْبَةَ عَبْدٍ صَاحِرٍ ظَالِمٍ ذَلِيلٍ لَا يَمْلِكُ لِنَفْسِهِ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَلَا مَوْتًا وَلَا حَيَاةً وَلَا نُشُورًا»

“Kendisinden başka hiçbir ilah olmayan, gerçek diri ve her şeyi ayakta tutan, günahları çokça bağıslayan, ayıpları çokça örten, bütün günahları hakkıyla bilen, kalpleri istediği tarafa çeviren, bütün sıkıntıları açıp gideren Allâh-u Te‘âlâ’dan bağıslanmayı talep ederim ve nefsine zulmetmiş, zelil düşmüş, kendisi için fayda ve zarara güç getirmeye imkân bulamayan, ne ölmeye, ne yaşamaya, ne de dirilmeye gücü yetmeyen bir kulun tevbesiyle O’na tevbe ederim.”

Bu beş zikrin ardından bir kere şu dua yapılır:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ رِضْوَانَكَ وَالْجَنَّةَ وَمَا فِيهَا وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ يَا خَالِقَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ بِرَحْمَتِكَ يَا عَزِيزُ
يَا غَفَّارُ يَا سَتَّارُ يَا بَارُّ»

“Ey Allâh! Ben Senden rızânı, cennetini ve cennetinde olanları isterim. Ey cenneti ve cehennemi yaratan! Ateşten Sana sığınırım ey ulu, ey bağışlayıcı, ey örtücü, ey iyilik sahibi! Rahmetinle muâmele eyle ey Allâh!”

«اللَّهُمَّ أَجِرْنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيرُ»

(3 kere)

“Ey kurtarıcı! Ey Allâh! Bizi ateşten kurtar.”

«بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ»

“Ey acıyanların en merhametlisi! Rahmetinle muâmele eyle.”

(Muhammed ibni Hatîrüddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:60-61)

BİR KİŞİYE HİÇBİR KİMSENİN KÖTÜLÜĞÜNÜN DOKUNMAMASI İÇİN YAZILACAK BİR NUSKA

Her kim aşağıdaki duayı misk, zâferan (safran) ve gül suyu karışımından yapılan bir mürekkeple bir kağıda yazıp nuska yaparak üzerinde taşırırsa, Allâh-u Te'âlâ'nın izniyle o kişiye hiç kimsenin kötülüğü dokunamaz. Yazılacak olan nuska şudur:

«هَذَا يَوْمٌ لَا يَنْطِقُونَ وَلَا يُؤْذَنُ لَهُمْ فَيَعْتَدِرُونَ ﴿۱﴾ ﴿فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۲﴾ ﴿وَوَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ بِمَا ظَلَمُوا فَهُمْ لَا يَنْطِقُونَ ﴿۳﴾ ﴿حَمَّ عَسَقَ ﴿۴﴾ حُمَيْتُ ﴿۵﴾ كَهَيْعَصَرَ ﴿۶﴾ كَفَيْتُ عَقَدْتُ عَنِّي أَلْسِنَةَ الْخَلْقِ وَالْبَشَرِ مِنْ كُلِّ أُنْثَى وَذَكَرَ بِأَلْفِ أَلْفٍ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ»

Nuskadaki Zikirlerin Manası

“İşte bu, onların (kapıldıkları büyük dehşet ve aşırı şaşkınlık nedeniyle dilleri tutulup konuşamayacakları gündür. Onlara izin de verilmeyecektir ki, özür beyan edebilsinler.”

(Mürselât Sûresi:35-36)

“Artık hak iyice belirdi ve onların yapmakta bulunmuş oldukları şeyler(in) bâtil oldu(ğu açığa çıktı).” (A'râf Sûresi:118)

“Böylece zulümleri sebebiyle o (azap) söz(ü) onlar üzerine gerekli olmuştur da, artık onlar (ağızlarına mühür vurulduğu için) konuşamazlar.” (Neml Sûresi:85)

“Hâ, Mîm, Ayn, Sîn, Kâf. (Bu hurûf-u mukatta‘a vesilesiyle) **himâye olundum. Kâf, Hâ, Yâ, Ayn, Sâd.** (Bu mübarek harflerle) **kifâyet olundum** (isteklerim yerine geldi).

Milyon kere ‘En üstün, en büyük ve en yüce olan Allâh-u Te‘âlâ’nın yardımı olmadan (hiçbir şeye) **güç ve kuvvet yetmez’ zikri(vesilesi)yle erkek ve dışıdan olan bütün mahlukatın ve beşerin dillerini kendimden bağladım.**

Allâh-u Te‘âlâ Efendimiz Muhammed’e ve onun âl-i ashâbının hepsine salât-ü selam eylesin.” (Abdülhâdî Muhammed Harse, el-Edviyetü'l-Îlâhiyye ve'l-ed'iyetü'n-nebeviyye li cemî'i'l-emrâzi'n-nefsiyyeti ve'l-cesediyye, sh:49)

SIKINTILARA DÜÇÂR OLMAMAK, DÜŞMANIN ŞERRİNDEN KORUNMAK VE ÖZELLİKLE DE UZUN ÖMÜR SAHİBİ OLMAK İÇİN OKUNACAK MÜHİM BİR DUA

İmâm-ı Senûsî (Rahimehullâh)ın **“el-Mücerrebât”** isimli eserinde naklettiğine göre; düşmanları üzerine galip gelmeyi, silahların kendisine zarar vermemesini, her hangi bir musibetle karşılaşmamayı ve uzun ömürlü olmayı dileyen kişi aşağıda yazılı olan duayı her sabah akşam bir kere okursa, **Allâh-u Te‘âlâ’nın** izniyle muradı hâsıl olur.

Hatta kişi bu duayı okuduğu müddetçe vefat etmez. Ancak **Allâh-u Te‘âlâ** o kişinin âhirete irtihâlini dilediği gün, ona bu duayı okumak nasip olmaz. Bu dua şöyledir:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، وَصَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ تَسْلِيمًا
دَائِمًا حَرَسْتُ نَفْسِي وَدِينِي وَأَهْلِي مَنْ حَضَرَنِي وَمَنْ غَابَ عَنِّي بِالْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَالْجَأْتُ ظَهْرِي فِي
حِفْظِ ذَلِكَ إِلَى الْحَيِّ الْقَيُّومِ الَّذِي لَا يَنَامُ وَلَا يَمُوتُ وَأَمْسَيْتُ فِي جِوَارِ اللَّهِ الَّذِي لَا يُرَامُ وَلَا يُسْتَبَاحُ وَفِي
ذِمَّتِهِ وَضَمَانِهِ الَّذِي لَا يُخْفَرُ ضَمَانُ عَبْدٍ عَلَيْهِ وَاسْتَمْسَكْتُ بِعُرْوَةِ اللَّهِ الْوُثْقَى رَبِّي وَرَبِّ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّخَذْتُهُ وَكَيْلًا، تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ وَاعْتَصَمْتُ بِاللَّهِ فَوَضْتُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ، مَا شَاءَ
اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ فَنِعْمَ الْقَادِرُ الْمُعِينُ فَاللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ وَصَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى
سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ عَدَدَ خَلْقِهِ وَرِضَاءِ نَفْسِهِ وَزِينَةِ عَرْشِهِ وَمِدَادِ كَلِمَاتِهِ، لَقَدْ جَاءَكُمْ
رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ، فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ
«اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ»

“Rahman ve Rahîm olan Allâh-u Te ‘âlâ’nın adıyla (duama başlıyorum). Allâh-u Te‘âlâ Efendimiz ve (iki cihanda) yardımcımız olan Muhammed (Aleyhisselâm)a ve onun âl-i ashâbına salât ve dâimî olan bir selam ile selam eylesin.

Nefsimi, dinimi, ailemden yanımda ve uzakta olanları ebediyen diri olup hiç ölme-yecek olan Zât(ın hıfz-ü inâyeti) ile korudum. Bunların korunması hususunda sırtımı uyumayan ve ölmeyen (başı sonu olmayan, Zât’ına ait bir hayatla) Hayy ve (mahlukatını yönetme ve koruyup kollama işini daima üstlenmiş bulunan bir) Kayyûm olan Zât’a dayadım (ancak O’na güvendim).

Ben, Allâh'ın (kötülükle) kastedilemeyen, serbest kabul edilemeyen civarında ve Kendisine rağmen hiçbir kula verdiği güvence bozulamayan zimmet ve emânî içerisinde sabahladım / akşamladım. Ben, Benim ve göklerle yerin Rabbi olan O Yüce Allâh'ın sağlam kulpuna sımsıkı tutundum.

O'ndan başka hiçbir ilâh yoktur. Artık ben O'nu (her işinde Kendisine itimat edilecek) bir vekil edindim. Allâh'a güvendim, Allâh'a sığındım, işimi Allâh'a ısmarladım. Allâh ne dilerse, o olur. Allâh'ın yardımı olmadan hiçbir şeye kuvvet olmaz. O (Allâh-u Te'âlâ) ne güzel güç yetiren ve (kullarına) yardım edendir.

Allâh koruyucu olarak (herkesten) daha hayırlıdır. Zaten acıyanların en merhametlisi ancak O'dur. Allâh-u Te'âlâ Efendimiz Muhammed'e ve onun âl-i ashâbına mahlukatının adedince, Zâtının rızasınca, Arş'ının ağırlığına, (sonsuz) kelimelerinin miktarınca salât-ü selam eylesin.

'Andolsun ki elbette muhakkak size kendi nefislerinizden (sizin gibi bir beşer) olan pek değerli bir Rasûl gelmiştir ki, sıkıntıya uğramanız ona çok ağırdır, size karşı çok düşkündür ve inananlara çok esirgeyicidir, pek acıycıdır.

(Habibim!) Eğer (hâlâ) onlar (sana iman etmekten) yüz çevirirlerse, sen de ki: 'Bana yetecek olan ancak Allâh'tır, O'ndan başka hiçbir ilâh yoktur. Ben ancak O'na tevekkül ettim. O çok büyük olan Arş'ın Rabbi de ancak O'dur' (âyet-i kerîmeleri benim himâyemdir)." (İmâm-ı Senûsî, el-Mücerrebât, sh:9-10)

Not: Bu dua akşama göre yazılmıştır, sabah ise altı kırmızı renkle çizilen وَأَمْسَيْتُ yerine وَأَصْبَحْتُ diye okunur.

YAĞMUR DUASI

1) Yağmur duasında, tevâzu ve kalp huzuru ile Allâh-u Te'âlâ'ya çokça dua etmek, zikretmek ve istiğfar etmek müstehaptır. Bu konudaki meşhur dualardan biri şöyledir:

«اللَّهُمَّ اسْقِنَا غَيْثًا مُغِيثًا هَنِيئًا مَرِيئًا غَدَقًا مُجَلِّلاً سَحًّا عَامًّا طَبَقًا دَائِمًا، اللَّهُمَّ عَلَى الظَّرَابِ وَمَنَابِتِ الشَّجَرِ وَبُطُونِ الأُودِيَةِ اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَغْفِرُكَ إِنَّكَ كُنْتَ غَفَّارًا فَأَرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْنَا مِدْرَارًا اللَّهُمَّ اسْقِنَا الغَيْثَ وَلَا تَجْعَلْنَا مِنَ القَانِطِينَ اللَّهُمَّ أَنْبِتْ لَنَا الزَّرْعَ وَأِدِرْ لَنَا الضَّرْعَ وَاسْقِنَا مِنْ بَرَكَاتِ السَّمَاءِ وَأَنْبِتْ لَنَا مِنْ بَرَكَاتِ الأَرْضِ اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا الجُهْدَ والجُوعَ والعُزْيَ واكْشِفْ عَنَّا مِنَ البَلَاءِ مَا لَا يَكْشِفُهُ غَيْرُكَ»

"Ey Allâh! Bize bereketli, afiyetli, bol, geniş, gökten boşanırcasına (çok), her tarafı kaplayan, örten ve (ihtiyacımız miktarı) devamlı bir yağmur yağdır. Ey Allâh! (Bu yağmuru) tepelere, ağaç diplerine ve vadilerin içine yağdır. Ey Allâh! Biz Senden mağfiret diliyoruz, çünkü muhakkak Sen mağfireti bol olansın. Üzerimize yağmuru bol bol yağdır. Ey Allâh! Bize yağmur yağdır ve bizi (rahmetinden) ümit kesenlerden eyleme.

Ey Allâh! Bizim için ekinleri (o yağmurla bereketlenen topraktan) **bitir**, (hayvanlarımızın) **sütleri(ni) bollaştır**, **bize semanın bereketlerinden yağdır ve bizim için yerin bereketlerinden (ekinler) bitir. Ey Allâh! Bizden sıkıntıyı, açlığı, çıplaklığı gider ve Senden başka hiç kimsenin kaldıramayacağı belayı bizim üzerimizden kaldır.**" (İmâm-ı Nevevî, el-Ezkâr, no:536, 204)

2) Yağmur duası yapılırken takva sahibi birisi varsa onu vesile edinerek "Ey Allâh! Biz Senden yağmur istiyoruz ve falanca kulunla Senden şefaath diliyoruz" demek de müstehaptır.

Nitekim **Hazreti Ömer** (Radiyallâhu Anh) halife iken kuraklık ve açlık senesinde **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in amcası **Hazreti Abbas** (Radiyallâhu Anhümâ) ile tevessülde bulunmuş ve yağmur yağmıştır.

Bu hususta **Hazreti Ömer** (Radiyallâhu Anh): "Ey insanlar! **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) **Hazreti Abbas**'a karşı bir çocuğun babasına duyduğu duyguları taşırdı. Onun bu duygusuna siz de uyunuz ve onu **Allâh**'la aranızda vesile ediniz" derdi. İşte bu da vesile hakkında açık bir sözdür ki, bu söz diriyle de ölüyle de, peygamberden başka bir kimseyle de tevessülde bulunulmasını yasaklayanların sözlerini reddetmektedir.

Nitekim **Enes ibni Mâlik** (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edildiğine göre:

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ: أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ كَانَ إِذَا قُحِطُوا اسْتَسْقَى بِالْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ، فَقَالَ «اللَّهُمَّ إِنَّا كُنَّا نَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِنَبِيِّنَا فَتَسْقِينَا وَإِنَّا نَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِعَمِّ نَبِيِّنَا فَاسْقِنَا»، قَالَ: فَيُسْقَوْنَ

"**Hazreti Ömer** kuraklık senesinde yağmur duasına çıktıklarında **Hazreti Abbas** hakkı için **Allâh**'dan yağmur yağdırmasını istedi ve: 'Ey **Allâh**! **Nebîmiz** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in hürmetine bize yağmur yağdırmanı istiyorduk, yağdırıyordun. Şimdi **Nebîmizin** amcasıyla Sana yalvarıyoruz. Bize yağmur yağdır' dedi. **Allâh** da yağmur yağdırdı." (Buhârî, Fezâilü's-Sahâbe:11, no:3507, 3/1360)

ESMÂULLÂHİ'L-HÜSNÂ

KIRK ALTINCI İSM-İ ŞERİF «الْوَاسِعُ» İSM-İ ŞERİFİ

İmâm-ı Zerrûk, Mâu'l-'Ayneyn, İmâm-ı Şebrâvî ve Yûsuf-u Nebhânî (Rahimehumüllâh)ın beyanları vechile; «الْوَاسِعُ» ism-i şerîfî "İlmi ve rahmetiyle her şeyi kuşatan" demektir.

Bu ism-i şerîf Kur'ân-ı Kerîm'in birçok yerinde geçmektedir. Mesela **Allâh-u Te'âlâ** bir âyet-i kerîmesinde şöyle buyurmaktadır:

﴿وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾

“**Allâh** (fakir ve imkansız kullarını zengin ve hâkim edecek derecede lütuf ve ihsânî geniş olan bir) **Vâsi'dir**, (mülk ve saltanata kimin daha layık olduğunu belirleyecek üstün ilme sahip bir) **Alîm'dir.**” (Bakara Sûresi:247'den)

Halîmî (Rahimehullâh) bu konuda şöyle demiştir: “Vâsi', bilgileri ve gücü çok geniş olan Zattır ki, hiçbir şey O'nu âciz bırakamaz ve hiçbir şey O'na gizli kalmaz. O'nun merhameti her şeyi kapsayacak genişliktedir.”

Ebû Süleyman (Rahimehullâh) ise bu ism-i şerîf hakkında şöyle bir açıklamada bulunmuştur: “Vâsi', zenginliği kulların bütün ihtiyaçlarını karşılayacak, rızıklandırması da bütün varlıkların rızkını kapsayacak genişlikte olan demektir.”

Allâh-u Te'âlâ'nın sıfatları çok geniştir. O, var olan her şeyi kuşatmıştır, çok yücedir, çok uludur. Bu yüzden hiç kimse O'na gereği gibi hamd ve senâ edemez. O ancak Kendisini övdüğü gibidir. Yüceliği, iktidarı, mülkü, fazlı, keremi, iyiliği, ihsânî ve cömertliği çok geniştir. O'nun varlığı bütün zamanları, hatta zaman öncesini ve sonrasını bile kuşatmıştır. Zira O ezelî ve ebedîdir.

O'nun ilmi bütün ilimleri kuşatmıştır. O'nun gücü bütün güçlerin üstündedir. Hiçbir güç O'nu başka bir güçle meşgul edemez. Hiçbir durum, O'nu başka bir durumla ilgilenmekten men edemez. O'nun işitmesi, işitilen bütün sesleri kapsayacak genişliktedir. Hiçbir yalvarış ve dua, O'nu başka bir yalvarış ve duayı işitmekten men etmez. O'nun iyilik ve ihsânî bütün varlıkları kuşatmıştır. O'nun sıkıntıda olan birine yardım etmesi başkalarını ihmal etmesine veya onlardan yardımı ertelemesine sebebiyet vermez.

Kulun bu ism-i şeriften nasibi ise şöyledir; her kim **Allâh-u Te'âlâ'nın**, ilmi ve rahmetiyle her şeyi kuşatıcı olduğunu bilirse, **Allâh-u Te'âlâ'nın** rahmetinin genişliğinden dolayı kendisi hakkında ümitvâr olur ve O'nun ilmi her şeyi kuşattığından dolayı hiçbir kötü amelin **Allâh-u Te'âlâ'nın** bilgisi dışında kalmayacağını anlayacağından dolayı âkıbetinden korkar. Böylelikle mümine yakışan ve “Beyne'l-havfi ve'r-recâ” diye tabir edilen “Korkuyla ümit arasında olma” hali o kişide hâsıl olur.

Bu konunun daha da ötesinde meseleyi tasavvufî taraftan değerlendirirsek, **Allâh-u Te'âlâ'nın** Vâsi' olduğunu idrak eden kişi kalbine **Allâh-u Te'âlâ'dan** başkasının sevgisini yerleştirmez. O kişinin kalbi **Allâh-u Te'âlâ'nın**, O'nun Habibi **Muhammed Mustafa** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in ve o yüce peygamberin yolundan giden velilerin sevgisinden başkasını kuşatmaz.

Nitekim bu hakikat kendisinde tamamıyla zuhur eden yegâne zat olan **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) bu gerçeği:

«لِي مَعَ اللَّهِ وَقْتُ لَا يَسْعُنِي فِيهِ مَلَكٌ مُقَرَّبٌ وَلَا نَبِيٌّ مُرْسَلٌ»

“Benim Allâh ile öyle bir vaktim vardır ki, o zaman diliminde bana ne en yakın kılınmış bir melek, ne de gönderilmiş bir peygamber iştirak edemez” (İsmâ’îl Hakkî el-Bursevî, Rûhu'l-beyân, 3/230; Sehâvî, el-Mekâsîdül-hasene, no:926, sh:420) hadîs-i şerîfi ile ne güzel ifade buyurmuştur.

Allâh-u Te'âlâ cümlemizi bu ism-i şerîfin manasını idrak edip mücebince amele etmeye muvaffak eylesin. Âmîn!

(İmâm-ı Zerrûk, Şerhu Esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:75-76; Muhammed Şebrâvî, Fevâidü'l'izzî'l-esnâ fi şerhi esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:55-56; eş-Şeyh Mâu'l-Ayneyn, Fâtiku'r-ratk alâ Râtiki'l-fetk, sh:330; Yûsuf en-Nebhânî, Sa'âdetü'd-dâreyn, sh:514; Hâmid Ahmed et-Tâhir, el-Câmi'u li esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:149-152)

«الْوَاسِعُ» İSM-İ ŞERİFİNİN BAZI HAVÂSSİ

1) Bu ism-i şerîfi çokça zikreden kişinin rızkı bol, ilmi geniş, ahlakî güzel, kalbi geniş olur. Kendisi de kanaat sahibi birisi olur.

2) Her kim ekinleri ya da hayvanları üzerine bu ism-i şerîfi yüz kere okursa, **Allâh-u Te'âlâ**'nın izniyle o kişinin ekinleri ve hayvanları bereketlenir ve çoğalır.

3) Bu ism-i şerîf birçok hayra, genişliğe ve kalp huzuruna kavuşmak için yüz otuz yedi (137) kere okunur.

(Yûsuf ibni İbrâhîm, Kazâu'l-hâcât ve teysîrû'l-mühimmât bi zikri esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:38; eş-Şeyh Mâu'l-Ayneyn, Fâtiku'r-ratk alâ Râtiki'l-fetk, sh:331; İmâm-ı Zerrûk, Şerhu Esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:76; Muhammed Şebrâvî, Fevâidü'l'izzî'l-esnâ fi şerhi esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:57; Yûsuf en-Nebhânî, Sa'âdetü'd-dâreyn, sh:515; Seyyid Süleyman el-Hüseynî, Kenzü'l-havâs, 1/113)

ERBA'İN-İ IDRİSİYYE

OTUZ SEKİZİNCİ İSM-İ ŞERİF

«يَا عَظِيمُ ذَا الثَّنَاءِ الْفَاخِرِ وَالْعِزِّ وَالْمَجْدِ وَالْكَبْرِيَاءِ فَلَا يَذُلُّ عِزُّهُ، يَا عَظِيمُ»

“Ey kıymetli övgülere, izzete, ululuk ve yüceliğe sahip olup hiçbir zaman izzeti zillet görmeyen Büyük Zât! Ey Azîm!”

BU İSM-İ ŞERİFİN BAZI HAVÂSSİ

1) Bu ism-i şerîfi zikretmeye devam eden kişide azamet eserleri zâhir olur ve bu kişi insanların nazarında çok itibar sahibi ve heybetli biri olur.

2) Bu ism-i şerîfi zikretmeye devam eden kişi çok mal-mülk, şeref, izzet ve riyaset sahibi olur.

3) Bu ism-i şerîfi zikretmeye devam eden kişi çok sevilen ve aranan birisi olur.

4) İftar etmeden önce üç kere bu ism-i şerîfi okuyan kişinin **Allâh-u Te'âlâ** bütün günahlarını bağışlar ve o kişinin orucunu kabul eder.

5) Bu ism-i şerîfi misk, zâferan (safran) ve gül suyu karışımından yapılan bir mürekkeple bir bez üzerine üç yüz altmış (360) kere yazıp bunu nuska yaparak üzerinde taşıyan kişi çok heybetli ve herkes indinde makbul birisi olur.

6) Her kim bu ism-i şerîfi üçgen bir kağıda misk, zâferan (safran) ve gül suyu karışımından yapılan bir mürekkeple Cin Sûresi'ndeki âyet-i kerîmelerin sayısı olan yirmi sekiz (28) kere yazar da bu kağıdı kendisine cin musallat olan kişi üzerinde taşırsa, **Allâh-u Te'âlâ**'nın izniyle o kişideki cinler ondan uzaklaşırlar.

7) Her kim bu ism-i şerîfi misk, zâferan (safran) ve gül suyu karışımından yapılan bir mürekkeple sağ ve sol elinin içine yazarak ellerini semaya kaldırır ve **Allâh-u Te'âlâ**'ya dua ederse, bütün istekleri kabul olur.

8) Bu ism-i şerîf **Allâh-u Te'âlâ**'nın celâlî olan isimlerindedir. **Allâh-u Te'âlâ** bu ism-i şerîfi **Lut** (*Aleyhisselâm*)'a inzal buyurmuş, o yüce peygamber de bu ism-i şerîfin bereketiyle ahlak duygusundan çok uzak olan kavminin helak olmasıyla onlardan kurtulmuştur.

9) Bu ism-i şerîfi zikredip bereketlerine nâil olmak, ismi **Abdülazîm** ve **Abdülğani** olan kişiler için çok münasiptir.

10) Bu ism-i şerîfi çok zikreden kişi evliyâullâhın gönlünde mümtaz bir kişi olur.

11) Her kim hakimin kendisine bir ceza vermesinden korkar da bu ism-i şerîfi yüz elli altı (156) kere okursa, **Allâh-u Te'âlâ**'nın izniyle herhangi bir ceza almaz.

12) Her kim yedi gün boyunca halvete girer ve her farz namazın ardından bu ism-i şerîfi üç bin altmış (3060) kere okursa, **Allâh-u Te'âlâ**'nın izniyle isteklerine kavuşur.

13) Her kim yüce mertebelere kavuşmak niyetiyle her gün bin kere olmak üzere on altı gün boyunca bu ism-i şerîfi zikrederse, umduğuna nâil olur.

14) Her kim günde dört bin (4000) kere olmak üzere, kırk gün boyunca bu ism-i şerîfi zikretmeye devam ederse, dünya ve âhiretin hayırlarına nâil olur.

(Şihâbüddîn es-Sühreverdî, Şerhu'l-esmâi'l-erba'in, Yazma Nüsha, Ayasofya, no:377, verak:115; Ayasofya, no:3358, verak:150; Yazma Bağışlar, no:2773, verak:15; Beyazid Devlet, no:1256, verak:23; Muhammed ibni Hatîrüddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:275-277; Allâme Şeyh Muhammed et-Tûnusî, er-Ravzatü's-sündüsiyye fi'l-esmâi'l-İdrîsiyyeti's-Sühreverdiyye, sh:60-61)